"समाजवाद उन्मुख समृद्धिको पहिलो आधार – उत्पादन र पूर्वाधारसहितको शिक्षा, स्वास्थ्य रोजगार"

दोस्रो आवधिक योजना

आ.व. २०८०/०८१ देखि २०८४/०८५

सानीभेरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

अषाढ, २०८०

दोस्रो आवधिक योजना

आ.व. २०८०/०८१ देखि २०८४/०८५

सानीभेरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

आषाढ, २०८०

प्रकाशक : सानीभेरी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,
सिम्ली रुकुम पश्चिम कर्णाली प्रदेश
फोन नं. : 9857824253/9857834224
ईमेल : ito.sanibherimun@gmail.com, sanibherimun@gmail.com
वेबसाइट : https://sanibherimun.gov.np/
सर्वाधिकार : सानीभेरी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,
मुद्रण : १००० प्रति

जनार्दन शर्मा 'प्रभाकर'
सदस्य, प्रतिनिधिसभा
रुकुम पश्चिम, नेपाल

Janardan Sharma 'Prabhakar'
Member, House of Representatives
Rukum West, Nepal

नेपालका स्थानीय तह नागरिकका घरदैलोका सरकार हुन । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रशस्त विधायिकी न्यायिक र कार्यकारी अधिकार प्रदान गरेको छ ।देशको भुगोल र जनता स्थानीय सरकार नजिक भएको हुँदा संविधान प्रदत्त एकल र साझा अधिकार र जिम्मेवारीलाई कुशल रुपमा सम्पादन गरी नागरिकहरुलाई छिटो, छरितो, कम झन्झटिलो, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व स्थानीय सरकारको कार्यक्षेत्रमा रहेको छ ।

स्थानीय सरकारद्धारा प्रवाह गरिएका सेवा सुविधा तथा बस्तु आमनागरिकका अपेक्षा र चाहनाअनुरुप हुन सकेनन भने त्यसले जननिर्वाचित प्रतिनिधि र कर्मचारी संयन्त्रप्रति विश्वसनीयता घट्नुका साथै राज्य र व्यवस्थाप्रति पनि नागरिकहरुमा नैराश्यता बढ्छ ।तसर्थ स्थानीय सरकारको रुपमा संघीयताको सफल कार्यन्वयनमा स्थानीय तहको योजना तर्जुमाको महत्वपुर्ण भुमिका हुन्छ । सानीभेरी गाउँपालिका रुकुम पश्चिमले **समृद्ध सानीभेरी:सुखी सानीभेरीबासी**को दिर्घकालीन सोच सहित सानीभेरी गाउँपालिकाको विकास र प्रगतिको लागि दोस्रो पन्चबर्षिय आवधिक योजना (२०८०/८१-२०८४/८५) तयार गरेको पाउँदा खुशी लागेको छ ।

गरिवी निवारण, आर्थिक-सामाजिक सम्पन्नता सहितको न्यायपुर्ण समतामुलक समाज स्थापना निर्माण गर्नु आजको आवश्यकता हो ।समाजमा रहेका विभेदहरुको अन्त्य गरी समतामुलक समाज निर्माणको प्रारम्भ स्थानीय तहहरुले सुरु गर्नुपर्दछ।दुर्लभ स्रोत साधनहरुको समुचित उपयोग गरी पछिल्लो समय बढ्दै गएको नागरिकहरुको विकास सुशासन र समृद्धि प्रतिको तीब्र आकंक्षा पुरा गर्न स्थानीय तहहरु बढी संवेदनशील हुन जरुरी छ ।बढ्दै गएको जलवायु परिवर्तनले विपदका घटना दिनानुदिन बढिरहेका छन । त्यसैले अब बन्ने संरचनाहरु जलवायु उत्थानशील बन्न आवश्यक छ । त्यसका लागि स्थानीय सरकारका नीति योजना बजेट तथा कार्यक्रम बिचको तादम्यता अपरिहार्य छ ।

नवनिर्मित योजनाको सफलतापुर्वक कार्यन्वयनबाट सानीभेरी गाउँपालिका भित्रका सम्पुर्ण नागरिकहरुमा खुशी र सम्पन्नता छाउँनेछ ।योजना निर्माण कार्यमा संलग्न सम्पुर्णमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

आषाढ, २०८०

माननीय जनार्दन शर्मा
सदस्य, प्रतिनिधि सभा

मोबाइल : ९८५११००४४३ । इमेल : prabhakarcom388@gmail.com

सानीभेरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिका कार्यालय

सिम्ली, रुकुम (पश्चिम)

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

नेपालमा लामो समयसम्म अधिकार प्राप्तीका लागि भएका विभिन्न संघर्षहरू, १० वर्षे जनयूद्ध, र १९ दिने जनआन्दोलनको जगमा सम्पन्न संविधान सभाको निर्वाचनपछि २०७२ सालमा नेपालको संविधान जारी भए पश्चात नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक मुलुकका रूपमा स्थापित भई संघीयताको मर्म अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार गठन गरी तीन तहका सरकारहरूले शासन, विकास र सेवा प्रवाह गरिरहेको तथा संविधानले नै ३ तहका सरकारको काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्टसँग व्याख्या गरेको छ। नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार हामी स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा संघ सरकार मिलेरै जनताका आवश्यकता र अपेक्षाहरू पूरा गर्दै नेपालमा समाजवाद उन्मुख अर्थव्यवस्था मार्फत समृद्ध नेपाल निर्माण गर्ने परिकल्पना गरिएको छ। यसैगरी संयुक्त राष्ट्र संघद्वारा सन् २०१६ देखि २०३० सम्मको लागि विश्वव्यापी विकास एजेण्डाका रूपमा विभिन्न १७ वटा दिगो विकास लक्ष्य पूरा गर्ने साथै वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा हाम्रो सामु जनताका आकांक्षा तथा समस्याहरू सम्बोधन गर्ने अहं दायित्व हाम्रा सामु छ। स्थानीय सरकारले संघ र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरी दिगो विकासका लक्ष्यलाई योजनावद्ध रूपले पूरा गर्ने भरपर्दो संरचना निर्माणका लागि विद्यमान अवस्थामा स्थानीय तहमा देखिएका समस्याहरूलाई उचित तवरले हल गर्ने, योजनावद्ध विकासको अवधारणा अघि सारेर यस सानीभेरी गाउँपालिकाले तिव्र विकास अगाडि बढाउने लक्ष्य राखेको छ। त्यसैका लागि हामीले सानीभेरी गाउँपालिकाको दोस्रो आवाधिक योजना निर्माण गरी जनताका अपेक्षा पूरा गर्ने गरी योजना निर्माण गरेका छौ। स्थानीय सरकार घरको ढोकाको सरकार, जनताको सुख दुःखमा नजिकबाट हातेमालो गर्ने सरकार भएतापनि स्थानीय सरकार एक्लैले जनताका सबै अपेक्षाहरू पूरा गर्न सकिदैन। त्यसैले रुकुम जिल्लाको स्थापित नेता राष्ट्रिय व्यक्तित्व यस जिल्लाको प्रतिनिधिसभा सदस्य एवं नेपाल सरकारका पूर्व गृह एवं अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माको महत्वपूर्ण सल्लाह सुझावका साथै कर्णाली प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री तथा रुकुम (पश्चिम) कर्णाली प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र नं (ख) बाट निर्वाचित माननीय राजकुमार शर्मा ज्यूको पनि सल्लाह सुझाव, यसै गरी कर्णाली प्रदेश सभा सदस्य माननीय मिलन खड्का, कर्णाली प्रदेशसभाका पूर्व सांसद गोपाल शर्मा, सानीभेरी गाउँपालिकाका पूर्व अध्यक्ष नरवहादुर पुन, राजनैतिक दलहरू, बुद्धिजिवी, विकासप्रेमी व्यक्तित्वहरू, सानीभेरी गाउँपालिकाका सबै वडा, टोलमा रहेका जनसमुदायहरू एवं देश विदेशमा रहेका, सानीभेरीप्रति माया गर्ने यूवाहरूको महत्वपूर्ण सुझावहरूलाई समेटेका छौं।

हामीले सबै वडामा वडा अध्यक्षको नेतृत्वमा वडाभित्रको राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधहरू, यूवा, तथा नागरिकहरूको व्यापक सहभागीतामा गोष्ठी गरी वडास्तरीय योजना तर्जुमा, समूह केन्द्रित छलफल तथा सुझावहरू संकलन गरेका छौ। पालिकाको ५ वटा विषयगत क्षेत्रमा प्रत्येक वडामा ५ वर्ष सम्म के कस्तो काम गर्ने स्पष्ट खाका ल्याएर प्रस्तुत गरी विषयगत शाखा प्रमुख सहित विषयगत समितिको वैठक बसी सबै योजनाहरू निर्देशक समितिमा समेत छलफल गरी आवाधिक योजना निर्माण गर्दा पूरा गर्नुपर्ने मापदण्ड अपनाई व्यापक छलफल गरी पालिका स्थित सम्पूर्ण राजनैतिक दलहरू, पूर्वजनप्रतिनिधि, कार्यपालिकाका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूसँग पटक पटक छलफल भएर यस आवधिक योजनाको निर्माण

गरेका छौं । यस दोश्रो आवधिक योजना स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ अनुरूप तर्जुमा गरिएको र यसभित्र पालिकाको समृद्धि र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने महत्वपूर्ण परिणामहरू तथा कार्यक्रमहरू समेटिएको निष्कर्ष सहित सानीभेरी गाउँकार्यपालिकाको वैठकबाट सर्वसम्मत रूपमा पारित भई गाउँसभाबाट अनुमोदन समेत भइसकेको छ ।

यस आवधिक योजना सानीभेरी गाउँपालिकाको विकास समृद्धिका लागि साझा दस्तावेज मात्र नभएर योजना अनुरूपका कार्य सम्पन्न भई ऐतिहासिक दस्तावेजको रूपमा रहनेछ । यसै दस्तावेजलाई गाउँपालिकाले आफ्नो मार्गदर्शन एवं मार्गचित्रको रूपमा प्रयोग गरी काम गर्नेछ । यसै दस्तावेजलाई मार्ग निर्देशकको रूपमा मानेर संघ सरकार, प्रदेश सरकारमा प्रतिनिधित्व गर्ने प्रतिनिधिज्यूहरू साथै विभिन्न सरोकारवालाहरूले सहयोग गर्ने कुरामा भरपुर अपेक्षा गरेको छु । साथै यो आवधिक योजना निर्माण प्रक्रियामा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने संघीय सांसद तथा पूर्व मन्त्री माननीय जनार्दन शर्मा, कर्णाली प्रदेशका मुख्यमन्त्री, प्रदेश सांसद माननीय मिलन खड्का, पूर्व प्रदेश सांसद गोपाल शर्मा, सानीभेरी गाउँपालिका पूर्व अध्यक्ष, राजनीतिक दलका मित्रहरू, देश विदेशबाट सुझाव प्रदान गर्ने मित्रहरू, शिक्षक, बुद्धिजिवी, कर्मचारी, पत्रकार, विषयविज्ञ मित्रहरू र हाम्रो गाउँपालिकाको योजनालाई व्यवस्थित दस्तावेज निर्माण कार्यमा सहजीकरण गर्ने सम्पूर्ण सदस्यहरू तथा विज्ञहरूलाई यस पालिकाको अध्यक्षको हैसियतले हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद !

आषाढ, २०८०

बिर्ख बहादुर विष्ट

अध्यक्ष

सानीभेरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

सिम्ली, रुकुम (पश्चिम)

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले प्रदान गरेको अधिकारको क्षेत्रभित्र रही स्थानीय तहले प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि योजनाबद्ध विकास गर्नुपर्ने मान्यताको आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाले यो दोश्रो पञ्चवर्षीय आवधिक योजना निर्माण गरेको छ।

यस आवधिक योजनाले सानीभेरी गाउँपालिकाको समग्र विकासमा ठोस योगदान पुऱ्याउन सक्नेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु। सानीभेरी गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, पत्रकार, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूले यस आवधिक योजनाका लक्ष्यहरूलाई सफल पार्न हरेक वर्ष योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र समीक्षा गर्दा विगतमा भए गरेका प्रशंसनीय कार्यको आत्मबोध गर्ने, अपनत्व ग्रहण गर्ने र समेटेर सँगसँगै लैजाने कार्यमा सहयोग गर्न सबैमा विनम्रतापूर्वक अनुरोध गर्न चाहन्छु। आवधिक योजनामा भएका योजनाहरूको कार्यान्वयनका पक्षमा गुणस्तरीय सुशासन र हाम्रो मर्यादालाई आत्मसात गर्दै योजनाको सफलताको लागि सकारात्मक र नकारात्मक पक्षको समीक्षा गर्दै गाउँपालिकाले तोकेको लक्ष्य अनुसार कार्यान्वयन पक्ष सफल र सक्षम बनाउनको लागि हामी सबै दृढ संकल्पका साथ अगाडि बढेमा विकासको प्रतिफल सबैले पाउने कुरामा दुईमत छैन। यस आवधिक योजना निर्माण गर्ने परिकल्पनाकार आदरणीय अध्यक्षज्युप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु।

साथै यो आवधिक योजना निर्माण प्रक्रियामा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने संघीय सांसद तथा पूर्वमन्त्री माननीय जनार्दन शर्मा, कर्णाली प्रदेशका मुख्यमन्त्री, प्रदेश सांसद माननीय मिलन खड्का, पूर्व प्रदेश सांसद गोपाल शर्मा, सानीभेरी गाउँपालिका पूर्व अध्यक्ष, राजनीतिक दलका मित्रहरू, शिक्षक, बुद्धिजिवी, कर्मचारी, पत्रकार, विषयविज्ञ मित्रहरू र हाम्रो गाउँपालिकाको योजनालाई व्यवस्थित दस्तावेज निर्माण कार्यमा सहजीकरण गर्ने यस आवधिक योजनाका टोली प्रमुख श्री कर्णबहादुर नेपाली लगायत उहाँको सम्पूर्ण सदस्यहरू तथा विज्ञहरूलाई यस पालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु।

त्यसैगरी आवधिक योजना निर्माण कार्यमा सहयोग गर्ने सम्पूर्ण जनता, गाउँ सभाका सदस्य, गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण कर्मचारी र विषयविज्ञहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

आषाढ, २०८०

कमला रोका पुन

उपाध्यक्ष

सानीभेरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

सिम्ली, रुकुम (पश्चिम)
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन,२०७४ ले आ-आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र बार्षिक ,आवधिक तथा रणनीतिक र दिर्घकालीन योजनाहरु तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी सुम्पेको छ ।यसैको सिलसिलामा सानीभेरी गाउँपालिकाले राष्ट्रिय योजना आयोगको स्थानीय तह योजना दिग्दर्शन २०७८ को आधारमा पाँच बर्षे गाउँपालिकाको समष्टिगत विकास योजना तयार गरेको छ।

यस गाउँपालिकाको आर्थिक,सामाजिक,भौतिक,पूर्वाधार,वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रको विकासको लागि गाउँपालिका भित्र सञ्चालन गरिनुपर्ने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुलाई ब्यवस्थित तथा तर्कपुर्ण ढंगले प्रस्तुत गरिएका छन ।सन २०३० सम्म विश्वब्यापी रुपमा पुरा गर्नुपर्ने दिगो विकासका लक्ष्यहरु १५ औं योजनाले लिएको समृद्ध नेपाल: सुखी नेपाली को राष्ट्रिय आकांक्षा,कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पंञ्चबर्षिय योजनाले लिएको **समृद्ध कर्णाली:सुखारी कर्णालीबासी** को दिर्घकालीन सोचलाई **समृद्ध सानीभेरी:सुखी सानीभेरीबासी**को दिर्घकालीन सोचमार्फत लक्ष्य,उदेश्य,कार्यनीति,रणनीति गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरुको स्थानीयकरण तथा आन्तरिकिकरण यो योजनाले गरेको छ साथै सानीभेरी गाउँपालिकाको आगामी ५ बर्ष भित्रको स्पष्ट मार्गचित्र कोर्न सफल रहेको छ।

गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व,राजनीतिक दलहरु, निजी क्षेत्र र गाउँपालिका भित्रका एघार वटै वडाका सबै सरोकारवालाहरुको अर्थपुर्ण सहभागितामा समग्र विकासको लागि यो आवधिक योजना तयार गरिएको हो ।यस योजनाले गाउँपालिकाको चौतर्फि विकासको मार्गदर्शन गर्ने विश्वास मैले लिएको छु ।यस योजनाले तत्कालीन विकासका सम्भावनाहरुको खोजी र कार्यान्वयन गर्दै सुन्दर र समुन्नत सानीभेरी भावी पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्न दरिलो आधारस्तम्भको रुपमा काम गर्नेछ।सानीभेरी गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चबर्षिय आवधिक योजनामा उल्लेखित बाँकी कामहरु गर्ने अभिभारा यो योजनामा स्वत: हस्तान्तरण भएको छ।आयबृद्धी,उत्पादनशील रोजगारी,सामाजिक आर्थिक समुन्नति, सामाजिक न्याय सहितको फराकिलो आर्थिक बृद्धि तथा उद्यमशीलता प्रवर्धनका विषयबस्तुहरु यसमा मूलभुत रुपमा अन्तरनिहित रहेका छन तसर्थ यस योजनालाई मार्गनिर्देशक सिद्धान्तको रुपमा सानीभेरी गाउँपालिकाले ग्रहण गरेको छ।

यो योजना निर्माणमा सहयोग गर्नुहुने कार्यपालिका सदस्यहरु, परामर्शदाता, विषय बिज्ञ ,विभिन्न राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु, शिक्षक,कर्मचारीहरु,बुद्धिजीविहरु तथा आम नागरिकहरु सबैमा हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।यस योजनाको सफल कार्यन्वयनबाट गाउँपालिकाले गति लिने विश्वास लिएको छु ।साथै यस योजनाको प्रभावकारी कार्यन्वयन हुने प्रतिबद्धता समेत ब्यक्त गर्दछु।

आषाढ, २०८०

दिपक बुढाथोकी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषयसूची

परिच्छेद एक

आवधिक योजनाको परिचय र विधि

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ आवधिक योजनाको अवधारणा १

१.३ आवधिक योजनाको उद्देश्य २

१.४ कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था ३

१.५ अध्ययन विधि ४

१.५.१ पूर्व अध्ययनहरूको पुनरावलोकन ४

१.५.२ पूर्व योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठीः ५

१.५.३ आवधिक योजना तर्जुमाका लागि निर्देशक समिति तथा विषयगत उपसमिति गठनः ५

१.५.४ तथ्याङ्क एवं सूचना संकलनः ६

१.५.५ तथ्याङ्क विश्लेषण ७

१.६ योजना तर्जुमाको प्रकृया ८

१.७ प्रारम्भिक मस्यौदा योजना लेखन, प्रस्तुति तथा छलफल १०

१.८ आवधिक योजनाको अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुति १०

परिच्छेद दुई

गाउँपालिकाको विकासको विद्यमान स्थिति र उपलब्धिको समीक्षा

२.१ गाउँपालिकाको परिचय ११

२.१.१ भौगोलिक अवस्था, राजनीतिक र प्रशासनिक संरचना ११

२.१.२ प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा १२

२.१.३ भू-वनोट १३

२.१.४ धरातलीय स्वरूप १४

२.१.५ जलप्रवाह प्रणाली १६

२.१.६ प्राकृतिक वनस्पति तथा वन्यजन्तु १८

२.१.७ माटोको बनावट २०

२.१.८ माटोको अम्लियताको स्थिति २१

२.१.९ जनसांख्यिक अवस्था २२

२.२ आर्थिक विकासको अवस्था	२२
२.२.१ कृषि तथा खाद्यसुरक्षा	२४
२.२.२ पर्यटन तथा सँस्कृति	२६
२.२.३ उद्योग व्यापार व्यवसाय र आपूर्ति	२६
२.२.४ आम्दानी, रोजगारी र वित्तिय सेवा	२७
२.२.५ सहकारी	२७
२.३ सामाजिक विकासको अवस्था	२७
२.३.१ स्वास्थ्य तथा पोषण	२७
२.३.२ शैक्षिक विकास	२८
२.३.३ खानेपानी तथा सरसफाई	२८
२.३.४ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	२९
२.३.५ युवा खेलकूद तथा कला	२९
२.४ पूर्वाधार तथा शहरी विकासको अवस्था	२९
२.४.१ वस्ती, आवास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण	३२
२.४.२ सडक पुल तथा यातायात	३२
२.४.३ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	३२
२.४.४ सूचना सञ्चार तथा प्रविधि	३२
२.५ वन, वातावरण तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनको अवस्था	३३
२.५.१ वन तथा जैविक विविधता	३५
२.५.२ भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन	३६
२.५.३ वातावरण व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	३६
२.५.४ महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन	३६
२.६ सुशासन तथा संस्थागत व्यवस्था	३६
२.६.१ स्थानीय नीति ऐन तथा सुशासन	३७
२.६.२ सङ्गठनात्मक विकास	३७
२.६.३ योजना व्यवस्थापन	३८

परिच्छेद तीन

सोच तथा विकासको अवधारणा

३.१ सोच	३९
३.२ राष्ट्रिय दीर्घकालीन रणनीति	३९
३.३ कर्णाली प्रदेशको दीर्घकालीन सोच	४०

परिच्छेद चार
आर्थिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

४.१ पृष्ठभुमी	४७
४.२ आर्थिक विकास क्षेत्रको समस्या र सम्भावना	४७
४.३ आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास अवधारणा	४९
४.४ आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका	५२
४.५ आर्थिक विकास क्षेत्रका कार्यक्रम तथा आयोजना	५७

परिच्छेद पाँच
सामाजिक विकास

५.१ पृष्ठभुमी	९०
५.२ सामाजिक वस्तुस्थिति विश्लेषण	९०
५.३ सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास अवधारणा	९२
५.४ सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका	९५
५.५ सामाजिक क्षेत्रका प्रमुख कार्यक्रम तथा योजना	१०२

परिच्छेद छ
भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

६.१ पृष्ठभुमी	१३१
६.२ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण	१३१
६.३ भौतिक पूर्वाधार विषय क्षेत्रको विकास अवधारणा	१३२
६.४ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका	१३५
६.५ कार्यक्रम तथा योजना	१३८

परिच्छेद सात
वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

७.१ पृष्ठभुमी	१७३
७.२ वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	१७३
७.३ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास अवधारणा	१७५
७.४ वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका	१७७
७.५ कार्यक्रम तथा योजना	१८०

परिच्छेद आठ

संस्थागत विकास तथा सुशासन

८.१ पृष्ठभुमी २०४

८.२ संस्थागत क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण २०४

८.४ संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका २०९

८.५ सुशासन क्षेत्रका कार्यक्रम तथा योजनाहरू २१३

परिच्छेद नौ

स्रोतको अनुमान तथा विश्लेषण

९.१ विगतमा प्राप्त स्रोतको अवस्था २१९

९.२ श्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण २१९

९.३ विषयक्षेत्र अनुसार प्रस्तावित बजेट २२४

९.४ आवधिक योजनाको अनुमानित श्रोतको क्षेत्रगत अनुपात २२५

९.५ श्रोत परिचालन रणनीति २२५

परिच्छेद दश

योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मुल्यात्कन

१०.१ तथ्यांक प्रणाली २२७

१०.२ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन २२८

१०.३ आयोजना बैंक २३१

१०.४ तहगत सम्बन्ध तथा अन्तर सरकार समन्वय २३२

१०.५ अनुगमन तथा मूल्याङ्ढन २३४

१०.६ जोखिम व्यवस्थापन २३५

अनुसुची १: सन्दर्भ सामग्री २३८

अनुसुची २: निर्देशक समितिको विवरण २३९

अध्ययन समूहको विवरण २४०

तस्बीरहरू २४१

तालिकासूची

तालिका १: सानीभेरी गाउँपालिकाको भूबनोटको अवस्था १४

तालिका २: सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय भिरालोपनाको विवरण १५

तालिका ३ : सानीभेरी गाउँपालिकाको औषत वार्षिक वर्षाको विवरण १६

तालिका ४: सानीभेरी गाउँपालिका भित्र रहेका मुख्य नदी तथा खोलाहरू १६

तालिका ५ : सानीभेरी गाउँपालिकाको पारिस्थितिकी १९

तालिका ६ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको बनावट २१

तालिका ७ : माटोको अम्लियताको स्थिति २२

तालिका ८ : भू–उपयोगको स्थिति २३

तालिका ९ : गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको अवस्था २४

तालिका १०: सानीभेरी गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधारको समग्र अवस्था ३०

तालिका १२ : सानीभेरी गाउँपालिकाका पहिरो जोखिमका सम्भावित क्षेत्रहरू ३४

तालिका १३: राष्ट्रिय लक्ष्य ३९

तालिका १४ : प्रदेशको दीर्घकालीन लक्ष्य ४०

तालिका १५ : दीर्घकालिन सोचको आधारस्तम्भ (निर्देशक सिद्धान्त) ४१

तालिका १६ : गाउँपालिकाको समष्टिगत विकासको एकीकृत नतिजा तालिका ४४

तालिका १७ : आर्थिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण ४७

तालिका १८ : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसारको रणनीति तथा कार्यनीति ५०

तालिका १९ : आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका ५३

तालिका २० : सामाजिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण ९०

तालिका २१ : विषयगत क्षेत्र अनुसार रणनीति तथा कार्यनीतिहरू ९३

तालिका २२ : सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका ९६

तालिका २३ : भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण १३१

तालिका २४ : विषयगत क्षेत्र उपक्षेत्र अनुसार रणनीति तथा कार्यनीतिहरू १३३

तालिका २५ : भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका १३५

तालिका २७ : वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण १७३

तालिका २७ : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसार रणनीति तथा कार्यनीति १७५

तालिका २८ : वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका १७८

तालिका २९ : संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण २०५

तालिका ३० : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसार रणनीति तथा कार्यनीति २०७

तालिका ३१ : संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका २१०
तालिका ३२ : गाउँपालिकामा बिगत ३ वर्षको आम्दानीको अवस्था र आगामी ५ वर्षको आम्दानीको प्रक्षेपण (आयको अनुमान) २२०
तालिका ३३ : ५ वर्षका लागि प्रक्षेपण गरिएको आवधिक वार्षिक बजेट (व्ययको अनुमान) २२३
तालिका ३४ : विषयक्षेत्र अनुसार कुल प्रस्तावित बजेट २२४
तालिका ३५ : उपलव्ध हुन सक्ने बजेट अनुमानित खर्चको तुलना (रकम रु. हजारमा) २२६

नक्सा सूची

नक्सा १: सानीभेरी गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा प्रशासनिक नक्सा १२
नक्सा २: सानीभेरी गाउँपालिकाको भू-वनोट १३
नक्सा ३ : सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय स्वरूप १५
नक्सा ४ : सानीभेरी गाउँपालिकाको औषत वार्षिक वर्षा १६
नक्सा ५: सानीभेरी गाउँपालिकाको जलप्रवाह प्रणाली १८
नक्सा ६ : सानीभेरी गाउँपालिकाको पारिस्थितिकीय नक्सा १९
नक्सा ७ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको बनावट २०
नक्सा ८ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको अम्लियताको स्थिति २१
नक्सा ९ : सानीभेरी गाउँपालिकामा भू–उपयोगको स्थिति २३
नक्सा १० : सानीभेरी गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल ३१
तालिका ११ : सानीभेरी गाउँपालिकाको सडकका प्रकार ३१
नक्सा ११ : सानीभेरी गाउँपालिकाका पहिरो जोखिमका सम्भावित क्षेत्रहरू ३४

परिच्छेद एक

आवधिक योजनाको परिचय र विधि

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्ने रुकुम पश्चिम जिल्लामा अवस्थित सानीभेरी गाउँपालिका नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका, गाउँपालिका मध्य एक हो। रुकुम जिल्लाको प्रसिद्ध सानीभेरी नदीबाट यस गाउँपालिकाको नाम रहन गएको हो। जैविक विविधता र पहाडहरूले घेरेको सानीभेरी गाउँपालिकामा साविकका गाविसहरू सिम्ली, गरायला, अर्मा, दुलीका १,२,३,७,८ र ९ पुर्तिमकाँडा गाविसका १,२,३,६,७, र ८ का भू-भागहरू बनेको यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १३३.८ वर्ग किलोमिटर रहेको छ र जसको केन्द्र सिम्लीमा रहेको छ। जम्मा ११ वडाहरूमा विभाजन गरिएको यस गाउँपालिकाको सिमाना पूर्वमा सानीभेरी गाउँपालिका र बाँफिकोट गाउँपालिका, पश्चिममा जाजरकोट जिल्ला, उत्तरमा आठविसकोट गाउँपालिका र दक्षिणमा चौरजहारी गाउँपालिका र त्रिवेणी गाउँपालिका रहेको भौगोलिक र प्रशासनिक बनोट रहेको छ। विविधतापूर्ण जातीय पहिचान रहेको यस गाउँपालिकाको जनगणना २०७८ अनुसार पुरुष १२०१४ ,महिला १२७४५ तथा घरधुरी संख्या ५२९२ गरि कुल जनसंख्या २४७५९ र मतदाता संख्या करिब १४७०० रहेको छ। यस गाउँपालिकाको साक्षरता दर ७६.८७ प्रतिशत रहेको छ।

नेपालको संविधानको सफल कार्यान्यनका लागि नेपाल सरकारले लिएको "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को सोचलाई साकार पार्न सबै तहका सरकारहरूको योजना चक्र प्रभावकारी हुन जरूरी छ। तसर्थ संविधानले स्थानीय तहलाई आफ्नो क्षेत्रको प्राकृतिक तथा आर्थिक स्रोत संकलन तथा परिचालनका लागि जिम्मेवार बनाएको छ। यिनै जिम्मेवारीलाई पूरा गर्न स्थानीय तहले आ–आफ्नो क्षेत्रको समष्टिगत विकासका लागि आवधिक योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक रहेको छ।जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन गाउँपालिका भित्रका विकासका संभावनाहरूको आधार तथा नेपाल सरकारले आन्तरिकीकरणमा जोड दिएको दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई समेत आधारमानी विकासमा लगानीको अभिवृद्धि गर्नका लागि आगामी ५ वर्ष भित्र सामाजिक न्याय सहितको शिक्षित, स्वस्थ तथा समृद्ध र विभेद रहित समाजको निर्माण गर्न तथा उच्च आर्थिक वृद्धि गर्दै गाउँबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने लक्ष्य लिएको छ। नेपालको संविधान, संघ तथा प्रदेश सरकारका दिर्घकालीन सोचलाई आत्मसात गर्दै जनताको आवश्यकता, गाउँपालिकाको क्षमता तथा स्थानीय यथार्तका आधारमा गाउँपालिका भित्रका जनताका आधारभूत र बदलिदो परिवेशका आवश्यकताहरूलाई मध्यनजर गर्दै हरित उत्थानशील र समावेशी विकासको धारणालाई समेत ध्यानमा राखी सानीभेरी गाउँपालिकाले यो आवधिक योजना २०८०/२०८१ देखि २०८४/२०८५ तयार पारेको छ।

१.२ आवधिक योजनाको अवधारणा

विकास योजना पूर्वनिर्धारित आर्थिक/सामाजिक उद्देश्य र लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न निर्धारित अधिकार प्राप्त निकायले आधिकारिक तथ्यहरूको व्यापक सर्वेक्षणका आधारमा व्यवस्थित रूपमा तयार गर्ने वैधानिक दस्तावेज हो। यसलाई कार्यक्रम वा क्रियाकलापहरूको प्रक्षेपित लक्ष्यहरू प्राप्त गर्ने प्रभावकारी कार्यन्वयनको मार्गदर्शन पनि भन्न सकिन्छ। आवधिक योजनालाई दीर्घकालीन योजनाको कार्यान्वयनको अल्पकालीन र मध्यमकालीन समयवद्ध खाका, विद्यमान श्रोतको उपयुक्त बाँडफाँड र क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयनको चरणवद्ध कार्यक्रम भन्न सकिन्छ। स्थानीय निकायको आवधिक योजना भनेको जनताका विकासका चाहना र आकांक्षाहरूको सर्वेक्षणका आधारमा जनताकै प्रत्यक्ष सहभागिता र सँलग्नतामा बनाइने उर्ध्वगामी

योजना तर्जुमा ढाँचा, श्रोत साधनहरूको समयवद्ध र क्षेत्रगत बाँडफाँडका आधारमा पूर्व निर्धारित उद्देश्य र लक्ष्यहरूको प्राप्तिका लागि बनाइएका सुस्पष्ट, विशिष्ट कार्यक्रम र कार्ययोजनाहरूको खाका र रणनीतिको रूपमा बुझ्न सकिन्छ। यस्तो योजना प्रकृयामा सम्वद्ध जनता र समुदायको अर्थपूर्ण सहभागिता र साझेदारी, स्थानीय श्रोतहरू र संभावनाहरूको उपयोगबाट स्थानीय आवश्यकताहरूको परिपूर्ति तथा स्थानीय जनताको विकास निर्माणमा प्रत्यक्ष निगरानी, अनुगमन र मूल्यांकनको स्थानीय ढाँचा र जिम्मेवारीको वाँडफाँड महत्वपूर्ण हुन्छ।

केन्द्रिकृत योजना निर्माणको माथिबाट लादिएको (Top down) प्रकृयाभन्दा तलबाटै उठेका (Bottom up) योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनको वैकल्पिक प्रकृया राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय योजना र विकासका अनुभवहरूले सिद्ध गरेको जनमुखी प्रकृया हो। यसमा दिगो विकासका आधारभूत मान्यताहरू समेटिनुका साथै आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत योजनाहरूको उपयुक्त सन्तुलन स्थापित गर्ने प्रयत्न हुन्छ। यस्तो योजनामा योजनाको प्रारम्भदेखि आवश्यकता पहिचान, दीर्घकालीन सोच, ध्येय र उद्देश्य तय गर्ने, योजना, कार्यक्रम र परियोजनाहरूको छनौट र प्राथमिकता निर्धारण, कार्यक्रम र आयोजनाको कार्यान्वयनका साथै स्थानीय मूल्य मान्यता र संस्कृतिको संरक्षण, श्रोत र साधनहरूको व्यवस्थापन, कार्यान्वयन प्रकृयाको अनुगमन र मूल्याकंनमा स्थानीय जनताको सक्रिय सहभागिताको महत्वपूर्ण भूमिका हुने भएकाले यस्ता योजनाहरूमा आम जनसमुदायको अपनत्व र स्वामित्व स्थापित भै योजनावद्ध कार्यक्रमहरूको अधिकतम प्रतिफल प्राप्ति हुने र त्यसबाट समयमै आयोजना तथा कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुने कुराको सुनिश्चितता हुन्छ। यस्ता योजनाले आयोजना र कार्यक्रमहरूबाट प्राप्त हुने अपेक्षित प्रतिफलको वितरण समन्यायिक र दिगो समेत हुने विश्वास गरिन्छ।

१.३ आवधिक योजनाको उद्देश्य

गाउँपालिकाको नेतृत्वमा योजनाबद्ध तथा नतिजामुखी विकास प्रकृयामा सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी, समुदायमा आधारित संस्था तथा निजी क्षेत्रलाई एक स्थानमा ल्याई गाउँपालिकाको एकीकृत तथा समष्टिगत विकास प्रक्रियालाई मार्गदर्शन गर्नु नै यस आवधिक गाउँ विकास योजनाको मुख्य उद्देश्य हो। यस योजनाका सहायक तथा निर्दिष्ट उद्देश्यहरू देहायअनुसार छन्

- गाउँको विकासको दीर्घकालिन सोच, निर्देशक सिद्धान्त, लक्ष्य, रणनीति र प्राथमिकता निर्धारण गर्नु
- गाउँपालिका क्षेत्रको एकीकृत, नतिजामुलक र योजनाबद्ध विकासका लागि साझेदार तथा सरोकारवालालाई एकथलोमा राखी विकासमा साझा उत्तरदायित्व सिर्जना गर्नु।
- विगतमा परिचालन हुदै आएको स्रोतको स्थितिको विश्लेषण गरी आगामी दिनमा जनआकांक्षा र आवश्यकता अनुसार गाउँको विकास निर्माण कार्यलाई श्रोतसंग सन्तुलन गर्ने तथा विकास निर्माणको लागि आवश्यक थप श्रोत परिचानलमा सहयोग पुऱ्याउनु।
- गाउँबासी तथा सरोकारवालाको चाहानाअनुसार सहभागितामुलक तथा सर्वपक्षीय अपनत्वको आधारमा गाउँको विकासलाई सुत्रपात गर्नु।
- विकासका प्रयासलाई मार्गदर्शन गर्ने तथा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्ने कार्यनीति, प्रमुख कार्यक्रमहरू तय गर्नु।
- विकास प्रयासहरूको प्रक्रिया तथा नतिजाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको खाका प्रस्तुत गर्ने।

१.४ कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था

स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना तर्जूमाका कानूनी तथा नीतिगत आधारका रूपमा नेपालको संविधान, नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, २०७४, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय योजना आयोगबाट जारी स्थानीय तहको योजना तर्जूमा दिग्दर्शन, २०७५ र आवधिक विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धमा सानीभेरी गाउँ कार्यपालिकाले पारित गरेको आवधिक विकास योजना तर्जूमा कार्यविधी, २०७६ मुख्य रूपमा रहेका छन्। यसका साथै नेपालको संविधानको मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू स्थानीय योजना तर्जूमाको कानूनी आधारको रूपमा रहेका छन्। नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्यविस्तृतीकरण प्रतिवेदनमा स्थानीयस्तरका आवधिक विकास योजना र वार्षिक योजना तथा बजेट स्वीकृतीसम्बन्धी कार्यलाई स्थानीय तहको कार्यसूचीमा सूचीकृत गरेको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको परिच्छेद ६ दफा २४ उपदफा १ मा गाउँ/गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक र विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने कुरालाई स्पष्ट पारेको छ। ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार गाउँपालिकाकाले योजना तर्जूमा तथा कार्यान्वयन गर्दा देहायअनुसार गर्नु पर्ने समेत व्यवस्था गरेको छ।

- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् व्यवस्थापन, लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई ध्यान दिनु पर्ने
- योजनामा मध्यम तथा दीर्घकालिन प्रकृतिका आयोजनाहरूको सूचीसमेत तयार गर्नु पर्ने,
- योजना तर्जूमा तथा कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय वृद्धिजिवि, विषयविज्ञ, अनुभवी, पेशाविद्, सीमान्तकृत तथा लोपोन्मुख समुदाय, महिला, बालबालिका, दलित, युवा, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक लगायतका सरोकारवालाको अधिकतम सहभागिता गराउनु पर्ने,
- योजना तर्जूमा गर्दा आयोजनाहरूको संभाव्यता अध्ययनको आधारमा स्रोत साधनको पूर्वानूमान, आयोजनाको प्राथमिकता निर्धारण, योजना कार्यान्वयन तालिका र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना समेत तयार गर्नु पर्ने,
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले विशेष कार्यक्रमका लागि अनुदान प्रदान गरी कार्यान्वयन प्रक्रिया निर्धारण गरेकोमा गाउँपालिका तथा गाउँपालिका ले सोही प्रक्रिया बमोजिम सो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्ने,
- नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारको संयुक्त लगानी वा सार्वजनिक निजी साझेदारीमा संभाव्य आयोजना सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- संघीय र प्रदेशस्तरको आयोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग गर्नु पर्ने,
- स्थानीयस्तरका विकास आयोजनाहरूको आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्य गर्ने,
- गैर सरकारी संस्था, उपभोक्ता समिति, सहकारी संस्था र सामुदायिक संस्थाले स्थानीय सरकारसँग समन्वयमा रही कार्य गर्नु पर्ने र आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट स्थानीय सरकारको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गराउनु पर्ने एवं स्थानीय तहले तोकेको संयुक्त अनुगमन तथा प्रगति प्रतिवेदन प्रणाली अपनाउनु पर्ने।
- स्थानीय तहको योजना तजुर्मा दिग्दर्शन २०७८ स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रकृयालाई सहज र प्रकृयाबद्ध गर्नको लागि जारी गरिएको हो। यसका साथै सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जूमा कार्यविधी २०७६ ले आवधिक विकास योजना तर्जूमा सम्बन्धी ढाँचा, चरण र प्रकृया सम्बन्धमा स्पष्ट पारेको छ। यसका

अतिरिक्त सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जूमा प्रक्रियामा देहायअनुसार कानूनी तथा नीतिगत दस्तावेजहरूलाई समेत आधारका रूपमा लिइएको छ

- दीगो विकासका लक्ष्यहरू
- पन्ध्रौ योजना २०७६/८१
- राष्ट्रिय भूउपयोग नीति, २०६९
- नेपाल पक्ष भएका सन्धी सम्झौताहरू
- कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७देखि २०८०/८१)
- कर्णाली प्रदेश सरकारको मध्यमकालीन खर्च संरचना (आ.व. २०७६/७७–२०७८/७९)
- सानीभेरी गाउँपालिकाको कृषि योजना २०७५देखि २०८५
- सानीभेरी गाउँपालिकाको उद्यम विकास रणनीतिक योजना (२०७५/०७६देखि २०७९/०८०)
- सानीभेरी गाउँपालिकाको पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७७
- सानीभेरी गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धन रणनीतिक योजना २०७४ – २०७९

१.५ अध्ययन विधि

१.५.१ पूर्व अध्ययनहरूको पुनरावलोकन

पूर्व अध्ययनको क्रममा आवधिक योजनासँग सम्बन्धित सानीभेरी गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र, नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय तहको आवधिक योजना तयारी निर्देशिका २०७८, पन्ध्रौं योजना, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४, विद्यमान राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय विभिन्न नीतिहरू, भू-उपयोग नीति २०७२, विकास सहायता नीति, कृषि, सिंचाई, वन तथा वातावरण सम्बन्धी नीतिहरू, गाउँपालिका को आ.व. २०७८/२०७९ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, गाउँपालिका को योजनाका मध्यावधिक समीक्षा २०७७ लगायतका दस्तावेज तथा जानकारी तथ्यांक तथा नक्साहरूको अध्ययन गरिएको छ । यसका अतिरिक्त सानीभेरी गाउँपालिकामा हाल आवद्ध साविक गाउँ विकास समितिका सूचनाहरू अध्ययन गरिएको छ । मुख्य रूपमा हाल सानीभेरी गाउँपालिका र साविकका गाउँ विकास समितिहरूको आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक, भौतिक तथा भौगोलिक अवस्थाको बारेमा वृहत अध्ययन गरिएको छ । साथै यो योजना तयार पार्दा सानीभेरी गाउँपालिकाबाट प्राप्त तथ्यांकहरू तथा प्रतिवेदनहरू संकलन गरी ती तथ्यांक तथा सूचनाहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ । सूचना संकलनको क्रममा गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरू (साविकका गाउँ विकास समिति) बाट प्राप्त तथ्यांकहरू, ईन्टरनेटबाट प्राप्त सूचनाहरू तथा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट प्राप्त सूचनाहरूलाई समेत प्रयोग गरिएको छ । सानीभेरी गाउँपालिका क्षेत्रका विविध समस्याहरूका बारेमा विज्ञबाट प्रस्तुत लेखहरू तथा अनुसन्धान प्रतिवेदनहरू समेत अध्ययन गरी समस्याहरूको पहिचान र समाधानका उपायहरूलाई योजनामा समावेश गरिएको छ । यो योजना निर्माणका क्रममा योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अनुभवमा आधारित प्रकाशित प्रतिवेदन, जर्नल, लेखहरू र सन्दर्भ पुस्तकहरूको समेत सिंहावलोकन गरिएको छ ।

१.५.२ पूर्व योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठीः

यस गाउँपालिकाको आवधिक योजना निर्माण प्रक्रिया खास गरी २०७९ साल माघ १८ गते पालिकाको आयोजनामा सबै राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू प्रदेश पूर्व सांसदहरू पूर्व जनप्रतिनिधिहरू र पालिकाभित्रका बुद्धिजीविहरू सहभागी भई १ दिने कार्शशाला सम्पन्न भएको थियो । तत पश्चात आवधिक योजना तर्जुमाका लागि सानीभेरी गाउँपालिकामा कार्यरत IDEA Nepal नामक संस्थाले विज्ञहरूको परिचालन गरी पूर्वतयारी कार्यशाला गोष्ठिको सहजीकरण गरेको थियो उक्त गोष्ठीलाई समेत यस प्रक्रियाको अंग मानी आवधिक योजना निर्माण गरिएको छ। उक्त पूर्वतयारी गोष्ठी मिति २०७९ साल चैत्र १३ र १४ गते पालिका अध्यक्ष श्री विर्खबहादुर विष्टज्युको अध्यक्षतामा उपाध्यक्ष लगायत गाउँकार्यपालिकाका सदस्यहरू र गाउँपालिकाका शाखा प्रमुखहरू सहित ४० जनाको उपस्थितिमा एक दिने कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न गरिएको थियो । तत् पश्चात कार्यपालिका र कर्मचारीहरूलाई हेडलाइट प्रालिले कसरी आवधिक योजनाको कामलाई अगाडि बढाउँछ भनी साझा बुझाई निर्माणका लागि पालिकामा १ दिने अभिमुखीकरण तथा कार्ययोजना निर्माण सम्बन्धी कार्यशाला गरिएको थियो साथै उक्त कार्यशाला गोष्ठीमा गाउँपालिकाको आवधिक योजना निर्माणका लागि विधि, प्रक्रिया, समय र सरोकारवालाहरूको भूमिका जस्ता पक्षहरूका साथै आवश्यक संयन्त्रहरू निर्माण गरी कार्ययोजना निर्माण सहित विभिन्न निर्णय गरिएको थियो। वडास्तरीय योजना तर्जुमा, समूह केन्द्रित छलफल लगायतका कार्यहरूका साथै समग्र आवधिक योजनालाई कसरी सम्पन्न गर्ने भन्ने पक्षमा कार्यपालिका सरोकारवालाहरू र प्रमुख कर्मचारीहरूलाई १ दिने पालिकाको सोच निर्माणदेखि दिग्दर्शनको अधीनमा रही बाँकी कार्यलाई अगाडि बढाउने कार्यको नेतृत्व हेडलाइट प्रा.लि.ले गरेको थियो ।

१.५.३ आवधिक योजना तर्जुमाका लागि निर्देशक समिति तथा विषयगत उपसमिति गठनः

यस गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा तपसिल बमोजिमका विभिन्न समितिहरू गठन गरियो।

अ) आवधिक योजना तर्जुमा निर्देशक समिति

संयोजकः	गाउँपालिका अध्यक्ष
सदस्यः	गाउँपालिका उपाध्यक्ष
सदस्यः	१ देखि ११ सम्मका सम्पूर्ण वडा अध्यक्षहरू विभिन्न क्षेत्रको प्रतिनिधित्व गर्ने ३ जना प्रतिनिधि
सदस्य सचिवः	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

आ) योजना तर्जुमा संयोजन तथा सहजीकरण समिति

संयोजकः	गाउँपालिका उपाध्यक्ष
सदस्यः	प्राविधिक शाखा प्रमुख
सदस्यः	शिक्षा शाखा प्रमुख
सदस्यः	कृषि शाखा प्रमुख
सदस्यः	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
सदस्यः	लेखा शाखा प्रमुख
सदस्यः	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि शाखा प्रमुख
सदस्य सचिवः	योजना शाखा प्रमुख

ई) विषयगत समिति: सानीभेरी गाउँपालिकाले गठन गरी अभ्यास गरिरहेका आर्थिक सामाजिक भौतिक पूर्वाधार वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र सुशासन तथा संस्थागत विकासका क्षेत्रगत समितिलाई पूर्णरूपमा आवधिक योजनाको सुरुदेखि विभिन्न चरणमा सक्रिय रूपमा सहभागी तथा संलग्न गरियो ।

१.५.४ तथ्याङ्क एवं सूचना संकलन:

प्रतिवेदन तयारीका क्रममा द्वितीय श्रोतबाट प्राप्त आधिकारिक सूचनाहरूलाई समावेश गरिएको छ । यसका लागि अतिरिक्त अन्य द्वितीय श्रोतहरू जस्तै सिमाना जोडिएका गाउँपालिका तथा गाउँपालिका महत्वपूर्ण अभिलेखहरू गाउँपालिकाका पूर्व आवधिक योजनाको अध्ययन समेत गरिएको छ । आवधिक योजना तर्जुमा गर्नको लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू जस्तैः जनसंख्या, शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक विकास, सामाजिक अवस्थालाई सानीभेरी गाउँपालिका को पार्श्वचित्रबाट संकलन गरिएको छ । उक्त पार्श्वचित्रबाट गाउँपालिकाको वडागत तथ्याङ्कका अलावा सडक, खानेपानी, विद्युत्, जलसम्पदा, जंगल, जमिन, आदिसँग सम्बन्धित सूचनाहरू प्राप्त गरी प्रयोग गरिएको छ । यसका साथै गाउँपालिकामा वडास्तरीय भेला गरी गुणात्मक तथा मात्रात्मक सूचना समेत संकलन गरिएको थियो । मुख्य सूचनादाताहरूसँग अन्तर्वाता गरी प्राप्त सूचनाहरू, अभिमत र सुझावहरूलाई समेत प्रतिवेदन तयार गर्दा समावेश गरिएको छ । यसका लागि गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा पुगि समूह केन्द्रित छलफल अबलोकन तथा टान्ज्याक वाक लगायतका अनुसन्धान विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ । साथै गत र चालु आवको नीति कार्यतक्रम तथा बजेटलाई अध्ययन गरिएको छ । द्वितीय सुचनाको रूपमा सानीभेरी गाउँपालिकामा सक्रिय राजनीतिक दलहरूको घोषणा पत्रको पनि अध्ययन गरिएको छ । साथै जिल्ला स्थित कृषि, पशु, वन, शिक्षा, स्वास्थ्य, ऊर्जा आदिसँग सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट प्रकाशित विभिन्न प्रतिवेदनहरू समेतको अध्ययन समेत गरिएको छ । राजनैतिक दलका प्रतिनिधि, शिक्षक, बुद्धिजीविहरूसँग व्यापक छलफल तथा अन्तरक्रियाबाट सुझाव संकलन गर्नुका साथै आवधिक योजनाका दीर्घकालीन सोच, ध्येय र लक्ष्यलाई अन्तिम रूप दिइएको छ ।

क) श्रोत व्यक्तिहरूसँगको छलफल

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तयार गर्ने सिलसिलामा सानीभेरी गाउँपालिकासँग सम्बन्धित विभिन्न व्यक्तिहरूलाई श्रोत व्यक्तिहरूको रूपमा अन्तवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्ने काम गरिएको छ । आवधिक योजना तर्जुमाको सिलसिलामा गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रहरू रोजगारी, व्यवसाय, राजनीति र अध्यापन तथा प्राध्यापनमा संलग्न व्यक्तिहरूसँग छलफल गरिएको थियो । नेपाल सरकारका उच्च तहदेखि जिल्ला र गाउँपालिकास्तरका कर्मचारी तथा केन्द्रीयदेखि स्थानीय स्तरका राजनीतिक नेतृत्वहरूसँग समेत छलफल गरेर उनीहरूको अनुभवजन्य रायसमेत संकलन गरिएको छ । यसरी स्रोत व्यक्तित्वहरूबाट प्राप्त सुझाव, अभिमत र सोचहरूले यो योजना निर्माणमा उल्लेख्य योगदान पुऱ्याएको छ ।

ख) वडास्तरीय बृहत भेला तथा अपेक्षा संकलन

गाउँपालिका को आवधिक योजना तर्जुमा गर्नको लागि निर्देशक समिति तथा विषयगत समिति गठन पश्चात् प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष, निर्वाचित वडा समितिका सदस्यहरू सक्रिय राजनीतिक दलहरू र सरोकारवाला अन्य व्यक्तित्वहरू सहितको भेलामा विज्ञहरूले तयार पारेका प्रश्नावलीमा आधारित कार्यशाला गोष्ठी गरिएको थियो । यसबाट वडागत समस्या पहिचान गर्ने, वडास्तरका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गर्ने तथा समस्या न्यूनीकरणको लागि सुझावहरू संकलन गरिएको थियो । यसरी नै गाउँपालिकाको क्षेत्रगत आधारमा २०८० वैशाख २ गतेदेखि १४ गतेसम्म सबै (११ वटा) वडामा वडागत रूपमा क्षेत्रगत प्रतिनिधिहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी छलफल तथा अन्तरक्रियाबाट आवधिक योजनाका दीर्घकालीन सोच, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य तथा कार्ययोजना निर्धारणमा राय संकलन गरी वडाका अपेक्षा पहिचान समेत गरिएको थियो । त्यसैगरी परामर्शदाताका प्राविधिक समूहहरूबाट विभिन्न समूह विभाजन गरी ती समूहमा सहजीकरण गरी चेक लिष्टबाट

आएका आवश्यकता तथा कार्यक्रमहरूको पुनः छलफल र विश्लेषण गरी प्राथमिकताका आधारमा आगामी ५ वर्षको योजनाको मार्गचित्र तयार गरिएको छ। यस मार्गचित्रलाई परामर्शदाताका विज्ञ टोलीबाट सोही क्षेत्रका स्थानीय बुद्धिजीवी, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि तथा विषयविज्ञहरूसँगको छलफलबाट कार्ययोजना प्रतिवेदनमाथि टिप्पणी सहित सुझाव समेत संकलन गरिएको थियो।

ग) स्थलगत सर्वेक्षण तथा प्रमाणीकरण

परामर्शदाताका तर्फबाट खटिएका विषय विज्ञसहितको स्थलगत अध्ययन समूहले सानीभेरी गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा र टोलसमेत भ्रमण गरी स्थलगत सर्वेक्षण तथा अवलोकनको माध्यमबाट तथ्याङ्क संकलन गरेको थियो। सबै वडाहरूमा वडा भेला गरी संकलित तथ्यांकहरू वडामा गठित सम्पर्क समितिसँगको छलफलबाट पुनः अध्यावधिक गरिएको थियो। नापी विभागबाट तयार गरिएको स्थलरूप नक्सालाई आधार नक्साको रूपमा लिई स्क्यान (Scan) गरी GIS software बाट हालसम्मको स्थलगत सर्वेक्षण तथा अवलोकन पश्चात् स्रोत नक्साहरू तयार गरिएको छ। यस सन्दर्भमा मुख्य रूपमा गाउँपालिका मा रहेका भौतिक पूर्वाधारहरू जस्तै सडक, संचार, विद्युत्, खानेपानी आदिका सम्वन्धमा सर्वेक्षण, अवलोकन तथा स्थलगत जाँच गरी नक्शामा समेत अध्यावधिक गरिएको छ। यसरी विविध स्रोतबाट संकलित तथ्यांकबाट गाउँपालिकाको विभिन्न स्रोत नक्साहरू समेत तयार गरिएको छ। वडा भेला मार्फत वडागत आवश्यकता तथा समस्याको पहिचान गरी प्रत्येक वडामा गठित वडा सम्पर्क समिति मार्फत प्राथमिकीकरण गरिएको छ। यही प्राथमिकता क्रमका आधारमा वडागत योजना तर्जुमा गरिएको छ भने रणनैतिक योजनाको लागि विषयगत समिति, विज्ञ तथा निर्देशक समितिमा विस्तृत छलफल गरिएको छ।

घ) जिल्लास्तरीय सम्बन्धित निकायबाट तथ्यांक संकलन

१.५.५ तथ्याङ्क विश्लेषण

गाउँपालिकाको रणनैतिक योजना, कार्यक्रम तथा अल्पकालीन र दीर्घकालीन आयोजनाहरू छनौट गर्नको लागि तथ्यांक विश्लेषणको महत्वपूर्ण स्थान हुन्छ। आयोजना छनौटका लागि समष्टिगत विकासका चुनौती र सम्भावनाहरूको सन्दर्भमा प्राप्त तथ्यांक र सूचनाहरूलाई विस्तृत रूपमा विश्लेषण गरिएको छ। स्थलगत अध्ययन भ्रमण, वडा भेला, सामूहिक छलफल, अन्तरक्रिया र विज्ञहरूको राय सुझावका साथै द्वितीय स्तरका तथ्यांकहरूको आधारमा तथ्यांक विश्लेषण गरिएको छ।

क) भौगोलिक अवस्थाको विश्लेषणः

सानीभेरी गाउँपालिका को भौगोलिक अबस्थाको विश्लेषण गर्ने क्रममा यसको भू–भौतिक अवस्था, क्षेत्र, अबस्थिति, भू–स्वरूप, नदीनाला, वातावरणीय अवस्था आदिको विश्लेषण गरिएको छ। यसैगरी भौगोलिक अवस्थाको परिणाम स्वरूप उत्पन्न सम्भावना र चुनौतीहरूलाई पनि विश्लेषण गरिएको छ। साथै विश्लेषण गर्ने क्रममा भौगोलिक अवस्थितिले विकासमा पारेको चुनौती, वास्तविकता समेतलाई कसरी योजनागत हिसाबमा समेट्न सकिन्छ, कुन कुन क्षेत्रगत योजनालाई प्राथमिकता दिदैं विकास आयोजनाहरू सञ्चालन गरिनुपर्दछ भन्ने कुरालाई ख्याल गरिएको छ। यसले गर्दा क्षेत्रगत विशिष्टताका आयोजनाहरू तथा रणनैतिक दीर्घकालीन आयोजनाहरूको छनौटमा समेत मद्दत पुगेको छ।

ख) सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवस्थाको विश्लेषणः

जनसंख्याको बनावट, जनसंख्या वृद्धि, भाषा, धर्म, संस्कृति, रीतिरिवाज, परम्परा, बसाँइसराइ, जनसंख्याको प्रक्षेपण आदि सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ। यी तथ्यांकले भविष्यमा गाउँपालिकाका कार्य कस्तो किसिमको रूपमा विकास गराउने भन्ने कुराको मूल्याङ्कन र प्रक्षेपण गर्न मद्दत पुग्ने छ। त्यसैगरी अध्ययन क्षेत्रको सामाजिक

अवस्था थाहा पाउनका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, सुरक्षा, वातावरणीय अवस्था आदिको विश्लेषण गरिएको छ । यसैगरी भविष्यको लागि विकास निर्माणमा प्राथमिकता दिनुपर्ने क्षेत्र, सामाजिक रूपमा समावेशीकरणको सिद्धान्त अवलम्बन गर्नु पर्ने पक्षहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र सामाजिक पूर्वाधारमा गर्नुपर्ने लगानी जस्ता विषयमा समेत यसले महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने छ ।

ग) आर्थिक अवस्थाको विश्लेषणः

आवधिक योजना तर्जुमाको क्रममा गाउँपालिकाको विद्यमान आर्थिक अवस्था र भविष्यको आर्थिक अवस्थाको प्रकृतिलाई समेत विश्लेषण गरिएको छ । गाउँपालिकाको भविष्यमा कस्तो र कुन रूपमा विकास गर्ने, मुख्य आर्थिक गतिविधि के हुने र यस्ता आर्थिक गतिविधिबाट गाउँपालिकाको विकासको लागि कस्तो फाइदा पुग्ने भन्ने सन्दर्भमा लेखाजोखा गरिएको छ । मानव बस्तीलाई भविष्यमा कति क्षेत्रमा विस्तार गर्न सकिने, कुन क्षेत्रमा विस्तार गर्न सकिने, छरिएर रहेको कुन कुन बस्तीलाई कहाँ र कसरी एकीकृत गर्ने साथै कस्तो प्रकारको आर्थिक क्रियाकलापमा ध्यान केन्द्रित गर्ने भन्ने विषयमा विश्लेषण गरिएको छ । दिगो योजनाका लागि गाउँपालिकाले खेलेको भूमिका, आर्थिक आम्दानीका श्रोतहरू, बसाँइसराइँको प्रभाव आदि कुराहरूमा समेत समीक्षा गरिएको छ । यसका साथै गाउँपालिका को विगत ५ वर्षको आय व्यय अभिलेखको आधारमा आगामी ५ वर्षको आम्दानीलाई प्रक्षेपण गरी सोको आधारमा आगामी ५ वर्षको गाउँपालिकाको व्ययको योजना तयार गरी गाउँपालिकाको आयोजना छनौट तथा योजना तर्जुमामा समेत यसको विश्लेषण गरिएको छ ।

घ) भौतिक र वातावरणीय अवस्थाको विश्लेषणः

भौतिक विकासका पूर्वाधार मध्य सडक तथा ढल, यातायात, सञ्चार, नदी नियन्त्रण, पिउनेपानीको उपलब्धता, विद्युत् आदिको अवस्थाको अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ । गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको व्यवस्थित विकास गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधारहरूको विकासमा जोड दिनु पर्दछ । यस क्रममा दिगो विकास र विस्तारको लागि वातावरणीय पक्षको पनि अध्ययन गरिएको छ । विद्यमान वातावरणीय अवस्थालाई विशेष ध्यान दिई वातावरणीय व्यवस्थापनमा खास गरी भू–क्षय, नदीखोला नियन्त्रण तथा प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन आदिको अध्ययन तथा त्यसको समाधानका लागि विभिन्न विषयमा विश्लेषण गरिएको छ ।

ङ) संस्थागत विकासको विश्लेषणः

यस अन्तर्गत गाउँपालिका को सेवा प्रवाहको सहजता, स्वच्छ र प्रभावकारी सेवा, असल शासन प्रवर्द्धन, लेखा र अभिलेखहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन, स्थानीय स्रोत तथा साधनको प्रभावकारी उपयोग, अन्य संस्थाहरूसँगको साझेदारी र सञ्जाल, कर्मचारी र जनशक्ति व्यवस्थापन, अभिप्रेरणा र सुदृढिकरण, विकास प्रशासनको ढाँचा र कार्यविधिको विकास आदिको अध्ययन तथा त्यसको समाधानका लागि विभिन्न विषयमा विश्लेषण गरिएको छ ।

१.६ योजना तर्जुमाको प्रकृया

क) सानीभेरी गाउँपालिका को अग्रणी क्षेत्र पहिचान र विश्लेषण

प्रत्येक गाउँ वा सहरको भविष्यमा हुने विकासका आ–आफ्नै विशेष सम्भावनाहरू हुन्छन् र यिनै सम्भावनाहरूले बस्तीहरूको विकासको खाका कोर्ने गरेको हुन्छ । यही विशेष सम्भावनालाई अग्रणी क्षेत्र भनिन्छ, जुन उक्त क्षेत्रको विकासका लागि महत्वपूर्ण हुन्छ साथै बस्तीको विकास र विस्तारलाई निर्देशित गर्दछ । आवधिक योजना तयारीको सन्दर्भमा बस्तीको सम्भावित विस्तार र विकासका लागि सानीभेरी गाउँपालिकाका अग्रणी क्षेत्रको पहिचान गरिएको छ । सानीभेरी गाउँपालिका

को मुख्य अग्रणी क्षेत्रहरूमाः कृषि, जलस्रोत, पूर्वाधार, सामाजिक विकास, उद्योग, पर्यटन, वातावरण तथा आर्थिक क्रियाकलाप रहेका छन् । तसर्थ यसै दृष्टिकोणमा गाउँपालिका को अग्रणी क्षेत्र पहिचान गरिएको छ र सोही आधारमा योजनाहरू समेत तयार पारिएको छ ।

ख) अपेक्षा पहिचान

विकास योजना तर्जुमा र विकास निर्माणको क्रममा समस्याहरूलाई पहिचान गर्दै क्रमबद्ध रूपमा विश्लेषण गरिएको छ । सानीभेरी गाउँपालिका को समस्या पहिचान गर्दा स्थलगत अध्ययनका क्रममा बस्तीहरूमा देखिएका मुख्य समस्याहरू अबलोकन तथा मुख्य सूचनादाताहरूको छलफलबाट जानकारी प्राप्त गरिएको छ । छलफल तथा अन्तरक्रियाको क्रममा गाउँपालिकाका प्रतिनिधिहरू, विज्ञ समूहहरू लगायत अन्य निकायका प्रतिनिधिहरू तथा स्थानीय तहका विभिन्न पेशा, वर्ग र समूहहरूसँग आबद्ध विद्वान्, समाजसेवी, शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता, महिला, सम्बन्धित क्षेत्रका सर्वसाधारणहरूसँग बैठक आयोजना गरी मुख्य समस्याहरू पहिचान गरिएको छ ।

ग) रणनीतिक योजना तयारी

रणनीतिक योजनाहरूले गाउँपालिका को दिर्घकालीन समस्या समाधान गर्न मद्दत पुऱ्याउँछ भने यसैका आधारमा गाउँपालिकालाई भविष्यमा कुन दिशातर्फ विस्तार र विकास गर्न सकिन्छ भन्ने कुराको निर्धारण गर्दछ । त्यसैले यस अन्तर्गत गाउँपालिका को दीर्घकालीन विकासको लागि स्थानीय, प्रादेशिक तथा राष्ट्रिय महत्व भएका रणनीतिक योजनाहरू प्रस्ताव गरिएको छ । उक्त योजना अनुसारको विकास योजना सञ्चालन गरिने कार्ययोजनाहरू प्रस्ताव गरिएको छ । गाउँपालिका को दिर्घकालीन सोच निर्धारण गरी सोही अनुसार क्षेत्रगत योजना तर्जुमा गरी मुख्य आयोजनाहरूलाई तर्कबद्ध प्रणाली (Logical Framework Analysis) मा समेत राखिएको छ । यस्ता योजना र कार्यक्रमहरूलाई स्थानीय तहका प्रमुख लगानीकर्ताहरू, छिमेकी गाउँपालिका तथा नगरपालिकासँग सम्बन्धित वाणिज्य संघसंस्थाहरू, सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र स्थानीय राजनैतिक दलहरूसँग छलफल गरी अन्तिम निर्णयमा पुगिएको छ भने उनीहरूको भूमिका र योगदानमा समेत जोड दिइएको छ । गाउँपालिकाको दिर्घकालीन सोचले निर्धारण गरेको लक्ष्य हासिल गर्न समेत मद्दत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

घ) नक्सांकन तथा विश्लेषण

यस कार्यमा नक्सा तयारी र अद्यावधिकलाई विशेष प्राथमिकता दिई नक्साङ्कनको कार्य सम्पन्न गरिएको छ । गाउँपालिका को भौतिक पूर्वाधारहरू जस्तै सडक, ढल, खानेपानी, विद्युत्, संचार लगायत पूर्वाधारहरू नक्साङ्कनद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ भने सामाजिक पूर्वाधारहरू जस्तै शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुद, धार्मिक मठमन्दिर लगायतलाई नक्सांकन गरिएको छ । साथै भौगोलिक तथा प्राकृतिक श्रोतहरूको पहिचानको नक्सांकन र वर्तमान भू–उपयोगको स्थिति र प्रस्तावित भू–उपयोगको समेत नक्सांकन सहितको विश्लेषण गरिएको छ । नक्सांकन कार्य गर्दा सर्भे विभागको टोपोसिट, Landsat Image 2022 का तस्बीरहरू, Google Earth Pro, Open street map बाट तथ्यांक प्राप्त गरिएको छ । उक्त तथ्यांकलाई GIS Software प्रयोगबाट तथ्यांक विश्लेषण गरी निम्नानुसारका नक्सा तयार गरिएको छः

- राजनैतिक तथा प्रशासनिक नक्साङ्कन
- भूबनोट नक्साङ्कन
- नदी प्रवाह प्रणाली नक्साङ्कन
- जलाधार प्रणाली नक्साङ्कन

- जनघनत्व नक्साङ्कन
- सडक पहुँचको नक्साङ्कन
- वर्तमान तथा प्रस्तावित भू–उपयोग नक्साङ्कन
- वनस्पति तथा पर्यावरणीय नक्साङ्कन
- माटो तथा खनिजको नक्साङ्कन
- प्राकृतिक प्रकोप जोखिमका सम्भावित क्षेत्रहरूको पहिचान र नक्साङ्कन

ङ) विषयगत विकास योजनाहरूको तर्जुमा

विकास योजना भनेको अर्थतन्त्रको सबै विषयगत वा क्षेत्रगत योजनाहरूको समग्रता हो । यस अन्तर्गत भौतिक विकास, आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, वातावरण संरक्षण र व्यवस्थापन, विपद् तथा प्रकोप व्यवस्थापन, संस्थागत विकास र वित्तीय विकास योजनाहरू समेटिएका हुन्छन् । गाउँपालिकाको यस आवधिक योजनामा उपरोक्त सबै क्षेत्रगत योजनाहरूलाई वस्तुगत रूपमा विश्लेषण गरी ५ वर्षका लागि विभिन्न लक्ष्यहरू राखी कार्यक्रमहरू प्रस्ताव गरिएको छ । सबै योजनाहरूको कार्यक्रमका उपलब्धिका सूचकहरू, आधारहरू र मान्यताहरू समेटेर तर्कवद्ध ढाँचामा सबै विषयगत योजनाहरू निर्धारण गरिएको छ ।

१.७ प्रारम्भिक मस्यौदा योजना लेखन, प्रस्तुति तथा छलफल

गाउँकार्यपालिकाको मिति २०८०/२/१८ गते गाउँपालिकाको हलमा बसेको आवधिक योजनाको मस्यौदा प्रस्तुतिकरण कार्यक्रम गरिएको थियो ।उक्त कार्यक्रममा गाउँपालिकाको आवधिक योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुत गरी गाउँसभाका सदस्यहरूबाट राय, सुझाव संकलन समेत गरिएको थियो । प्रस्तुतीकरणका क्रममा सहभागीहरूबाट आएका सुझावहरूलाई समेत संकलन गरिएको थियो । प्राप्त राय तथा सुझावहरूलाई मस्यौदा प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ । त्यसैगरी गाउँपालिकाका विषयगत समितिका सदस्यहरू, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू, विभिन्न विषयगत कार्यालयका विज्ञहरूको पनि मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतीबाट प्राप्त सुझावहरूलाई योजनाको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.८ आवधिक योजनाको अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुतिः

विभिन्न अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रमबाट प्राप्त सुझावहरूलाई पुनः आवधिक योजनामा समावेश गरी सानीभेरी गाउँपालिका को ५ वर्षे आवधिक विकास योजना (२०८०/०८१ देखि २०८४/०८५) अन्तिम प्रतिवेदन २०८० असार १५ गते गाउँपालिकाको कार्यालयमा प्रस्तुत गरी अनुमोदनका लागि गाउँसभामा पेश गरिएकोमा सभाले सर्वसम्मत अनुमोदन गरी पारित गरेको छ ।

परिच्छेद दुई

गाउँपालिकाको विकासको विद्यमान स्थिति र उपलब्धिको समीक्षा

कर्णाली प्रदेशको एक जिल्ला रुकुम (पश्चिम) का ६ वटा स्थानीय तह मध्य सानीभेरी गाउँपालिका एक हो। जिल्लाका साविक ५ वटा गा.वि.स. हरू (सिम्ली, अर्मा, गरायला गाविसका सबै वडाहरू र पुर्तीमकाडा र दुलीका ६/६ वटा वडाहरूलाई समेटेर वि.सं. २०७१ बैशाख २५ गते सानीभेरी गाउँपालिका स्थानीय तहको रूपमा घोषणा भएको हो भने वि.सं. २०७३ फाल्गुण २७ गते गाउँपालिकाको गठन भएको हो। ११ वटा वडामा विभाजित सानीभेरी गाउँपालिकाको सदरमुकाम सिम्ली बजारमा रहेको छ।

२.१ गाउँपालिकाको परिचय

२.१.१ भौगोलिक अवस्था, राजनीतिक र प्रशासनिक संरचना

सानीभेरी गाउँपालिका २६ डिग्री ३६ मिनेट २० सेकेन्ड उत्तरदेखि २८ डिग्री ४३ मिनेट ५९ सेकेन्ड उत्तरी अक्षांस सम्म र ८२ डिग्री १३ मिनेट ५० सेकेन्ड पूर्वदेखि ८२ डिग्री २५ मिनेट १५ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ। उचाईको हिसावले यो गाउँपालिका समुन्द्र सतहबाट ७१९ मिटर (सानीभेरी गाउँपालिका, चौरजहारी नगरापलिका र भेरी नगरपालिका जाजरकोटको सिमा क्षेत्र कालेगाउँमुनी भेरी नदी बगर) देखि २,८८५ मिटरसम्म (वडा नं ३ र ५ को संगमडाँडा) को उचाइमा अवस्थित छ। यो गाउँपालिका मध्यम उचाईमा रहेको हुनाले यहाँ कृषि कार्य तथा विकास गतिविधि सञ्चालन गर्न तुलनात्मक रूपमा सहज हुने देखिन्छ। सानीभेरी गाउँपालिका रुकुम (पश्चिम) जिल्लाको सदरमुकामबाट १५ किलोमिटर पश्चिममा पर्दछ।

सानीभेरी गाउँपालिका तत्कालीन रुकुम जिल्लाका साविक गा.वि.स हरू सिम्ली, अर्मा, गरायला, पुर्तीमकाडाका ६ वटा वडाहरू (१,२,३,६,७,८) र दुलीका ६ वटा वडाहरू (१,२,३, ७,८,९) लाई समावेश गरी सानीभेरी गाउँपालिकाको गठन भयो। यस गाउँपालिकालाई करिब बिचबाट छिचोल्दै पूर्वदेखि पश्चिमसम्म सानीभेरी नदी र रिम्नामा ठुलीभेरी नदी मिसिएर बग्दछ तर अधिकांश भुभागमा सानीभेरी नदी बग्ने हुनाले यस गाउँपालिकाको नामाकरण सानीभेरी गाउँपालिका गरिएको हो। वि.सं. २०७३ फाल्गुण २७ गते घोषित गाउँपालिकामा जम्मा ११ वटा वडाहरू छन् भने यसको सदरमुकाम सिम्ली बजारमा रहेको छ। यसको पूर्वमा मुसिकोट नगरपालिका र बाँफिकोट गाउँपालिका रहेको छ भने पश्चिममा जाजरकोट जिल्लाको भेरी नगरपालिका रहेको छ। त्यसरी नै सानीभेरी गाउँपालिकाको उत्तरमा आठबिसकोट नगरपालिका रहेको छ भने दक्षिणमा चौरजहारी नगरपालिका र त्रिबेणी गाउँपालिका रहेको छ।

नक्सा १: सानीभेरी गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा प्रशासनिक नक्सा

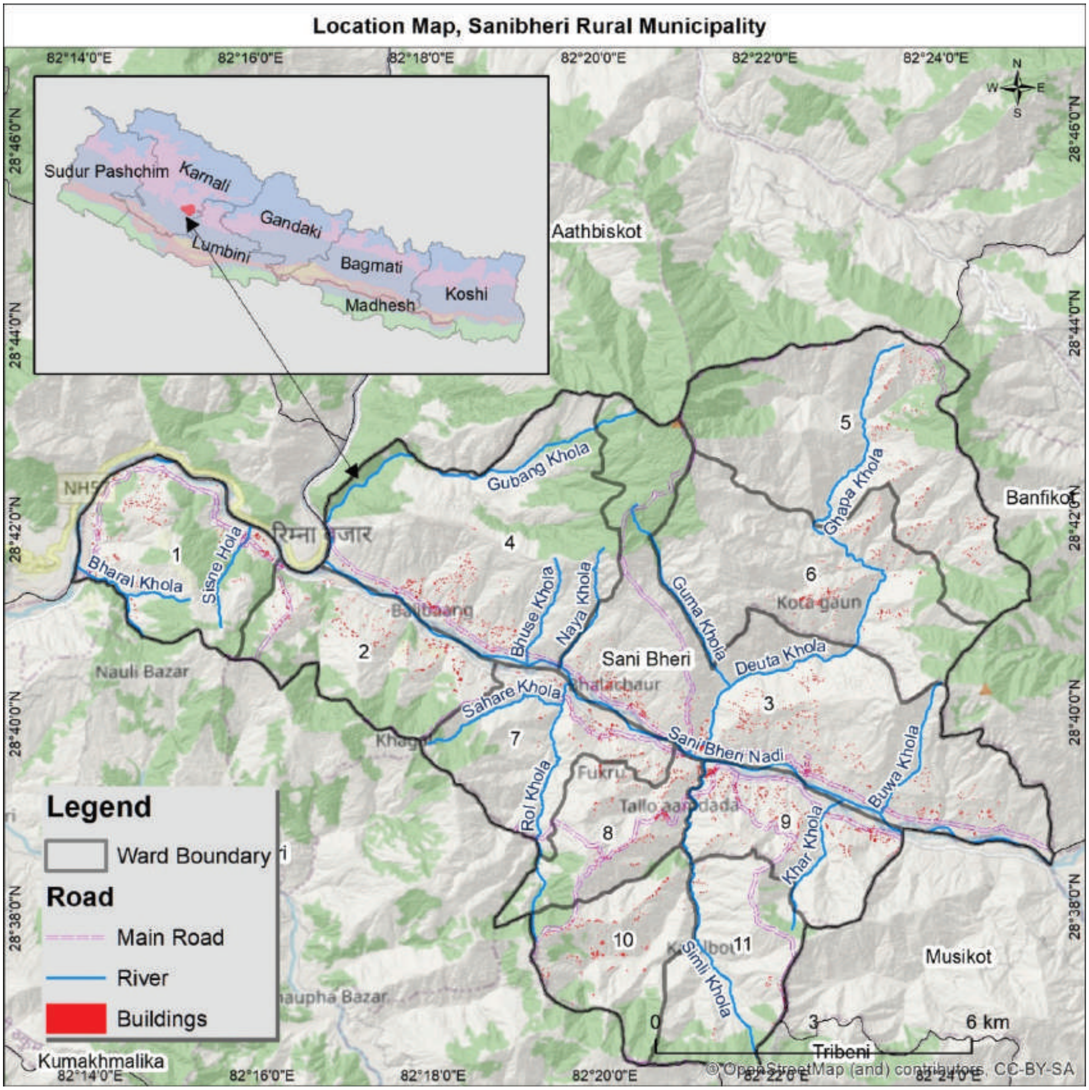

२.१.२ प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा

गाउँपालिकाको जम्मा १३३.८ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल मध्य सबै भन्दा बढि ७२.७ वर्ग कि. मि. (५४.३ प्रतिशत) वन क्षेत्र रहेको छ। झाडिबुट्यान (२१ ब. कि.मि.) र चरण क्षेत्र (४.९ ब. कि.मि.) लाई पनि वन विकास प्रयोजनकै लागि प्रयोग गर्न सकिने देखिन्छ। यहाँको वनमा खयर, साल, लालीगुराँस, चिमाल, लेकाली धुपी सल्ला तथा अन्य मूल्यवान प्रजातिका वन सम्पदा पाईन्छ्। दोश्रो ठूलो क्षेत्रफल ३०.८ (२३ प्रतिशत) कृषियोग्य भूमीले ओगटेको छ। तुलनात्मक रूपमा कृषिभूमी कम देखिएकाले यहाँ नयाँ प्रविधि र थोरै क्षेत्रमा धैरै उत्पादन गर्न सकिने उपायहरू अपनाउनु पर्ने आवश्यक्ता देखिन्छ। यसरी नै नदी, खोलाले १.३ प्रतिशत र बगरले १.८ प्रतिशत भूभाग ओगटेको छ। मैदानी क्षेत्र कम भएतापनि बसोबास तथा कृषिको लागि उपयुक्त धरातल रहेको छ। उच्च पहाडि क्षेत्रमा रहेको यस गाउँपालिकाको भौगोलिक बनौट विविधतायुक्त छ। यहा

पाखा, पखेरा, जंगल, नदी, खोल्सा, खोल्सी, खोंच र बेशी आदि विविध धरातलीय स्वरूप पाइन्छ। यस गाउँपालिकामा शीतोष्ण हावापानीको प्रधानता छ। मध्यपहाडी लोकमार्ग र अन्य सडकहरूको निर्माणले यस गाउँपालिकालाई यातायातका दृष्टिले क्रमशः सुगम बनाउँदै लगेको छ। मौराखारा, सानीभेरी नदी, ठुलीभेरी नदी जस्ता प्राकृतिक तथा ऐतिहासिक सिमानाले घेरेको सानीभेरी गाउँपालिकामा साल, सल्लो, लालीगुराँस, चिमाल र विभिन्न जातका लेकाली धुपी सल्लाले शोभायमान बनाएको, साथै सानीभेरी नदी, ठुलीभेरी नदी, देउताखोला, सिम्ली खोला, सिस्नेखोला, फुक्रुखोला, अब्यारी खोला, खारखोला र गिठाकोट खोला जस्ता जलस्रोतहरू रहेकाले वास्तवमै प्राकृतिक स्रोत जलसाधनका दृष्टिले सुसज्जित गाउपालिकाको रूपमा रहेको छ। जनुयुद्धको उदगमभूमी समेत भएकोले मौराखारा क्षेत्रलाई मध्यनजर गरी युद्ध पर्यटन अन्तर्गत गुरिल्ला म्याराथनको अभ्यास भइरहेको छ। सानीभेरी नदी मन्द गतिमा जिल्लाको सदरमुकामबाट सानीभेरी गाउँपालिका भएर पश्चिम तिर जाजरकोट सदरमुकाम खलङ्गा, सानीभेरी हुँदै सुर्खेत तर्फ बग्ने भएकोले यहाँ र्‍याफ्टिङ सञ्चालनको सम्भावना अधिक रहेकोछ।

२.१.३ भू-वनोट

भूबनोटका दृष्टिले सानीभेरी गाउँपालिकाको अधिकांश भूभाग भिरालो क्षेत्र ११७३७ हेक्टर अर्थात ८७.७९ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी उपत्यका १३८७ हेक्टर अर्थात १०.३८ प्रतिशत, हिमाली क्षेत्र १४३ हेक्टर अर्थात १.०७ प्रतिशत र चट्टानी क्षेत्र १०० हेक्टर अर्थात ०.७५ प्रतिशत रहेको छ। गाउँपालिकाको क्षेत्रफलका आधारमा यहाँको धरातलीय स्वरूपलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ।

नक्सा २: सानीभेरी गाउँपालिकाको भू-वनोट

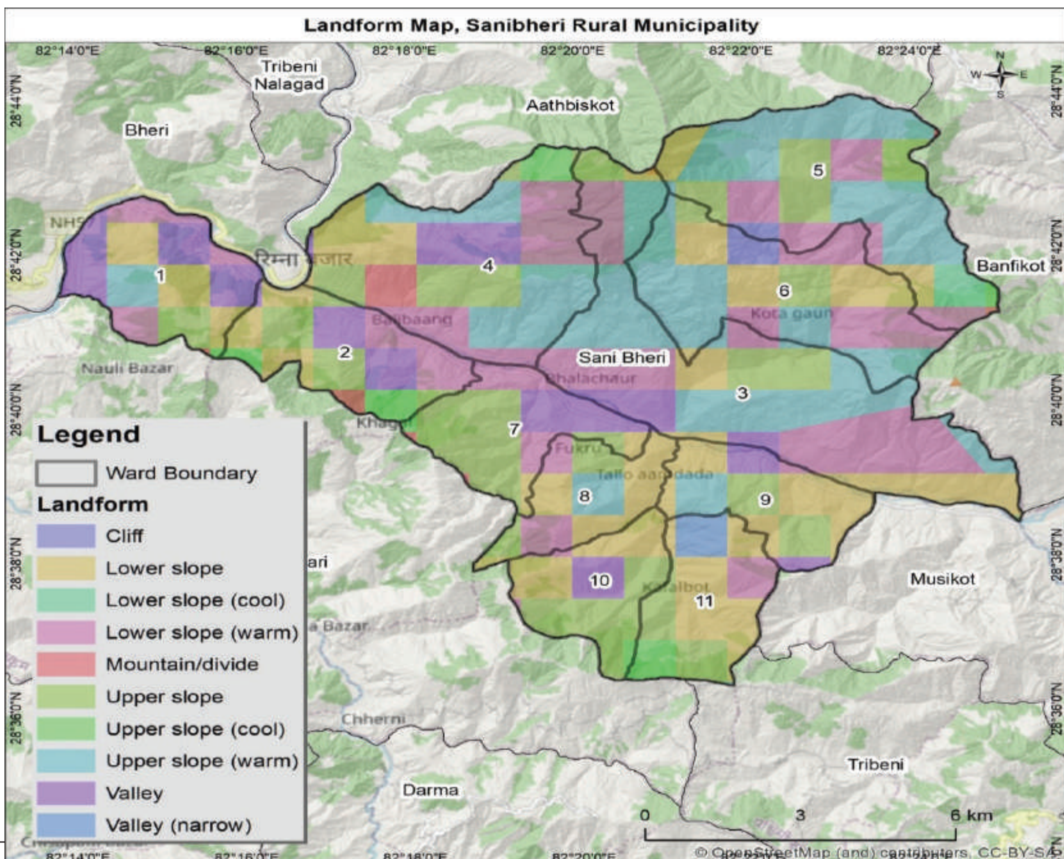

तालिका १: सानीभेरी गाउँपालिकाको भूबनोटको अवस्था

क्र.सं.	भू-बनोटको प्रकार	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	चट्टान	१००	०.७५
२	तल्लो भिरालो	२७७३	२०.७५
३	तल्लो भिरालो चिसो	८९	०.६७
४	तल्लो भिरालो न्यानो	२८०४	२०.९८
५	हिमाल	१४३	१.०७
६	माथिल्लो भिरालो	२६३०	१९.६८
७	माथिल्लो भिरालो चिसो	२९५	२.२१
८	माथिल्लो भिरालो न्यानो	३१४६	२३.५३
९	उपत्यका	१२८७	९.६३
१०	उपत्यका साघुँरो	१००	०.७५
	जम्मा	१३३६८	१००.००

२.१.४ धरातलीय स्वरूप

सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय स्वरूपलाई विश्लेषण गर्दा ० – १० डिग्री भिरालो भूभाग ६५८ हेक्टर अर्थात ४.९२ प्रतिशत, १० – २० डिग्री भिरालो भूभाग १२१९ हेक्टर अर्थात ९.१२ प्रतिशत, २० – ३० डिग्री भिरालो भूभाग २८५६ हेक्टर अर्थात २१.३७ प्रतिशत, ३० – ४० डिग्री भिरालो भूभाग ४७८३ हेक्टर अर्थात ३५.७८ प्रतिशत र ४० डिग्री भन्दा बढी भिरालो भूभाग ३८५२ हेक्टर अर्थात २८.८२ प्रतिशत रहेको छ। ३० डिग्री भन्दा माथि रहेका भिरालो भूभाग सम्वेदनशील हुन्छन्। पालिकामा यस्ता सम्वेदनशील क्षेत्रहरू बढी भएको हुँदा त्यस्ता क्षेत्रहरूमा खेती पाती तथा बस्ती रहँदा पहिरो जाने सम्भावना बढी हुन्छ। सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय स्वरूप तलको भौगर्भिक नक्सामा देखाइएको छ।

नक्सा ३ : सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय स्वरूप

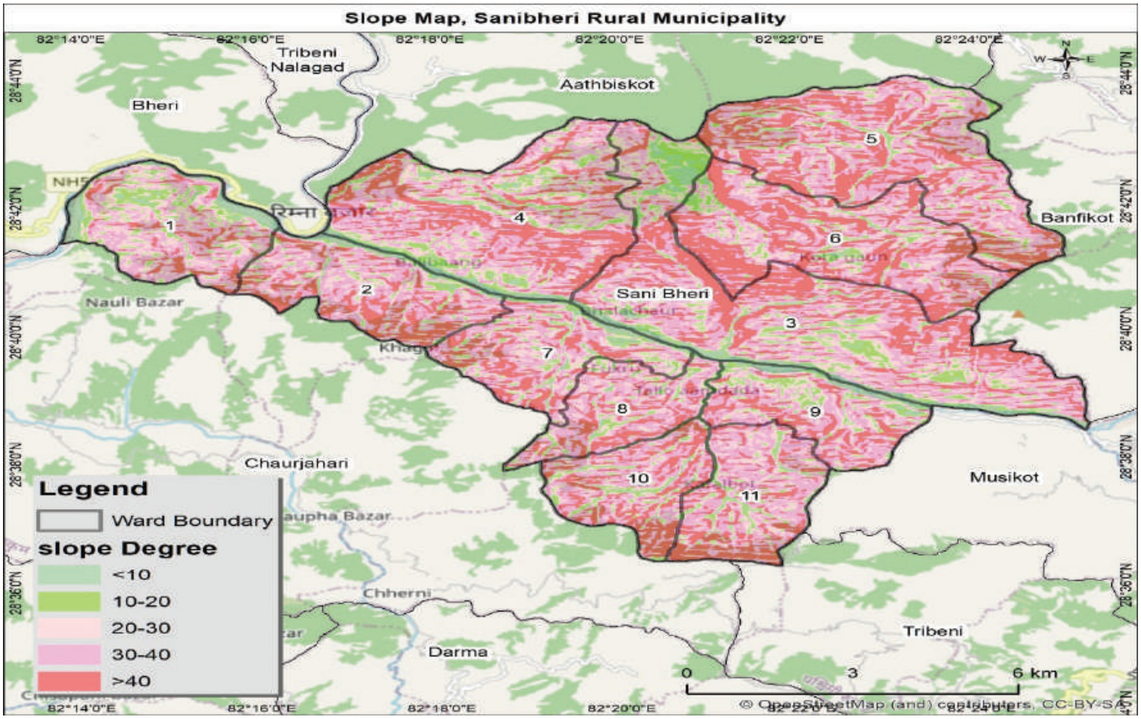

तालिका २: सानीभेरी गाउँपालिकाको धरातलीय भिरालोपनाको विवरण

भिरालोपन	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
० - १० डिग्री भिरालो	६५८	४.९२
१० - २० डिग्री भिरालो	१२१९	९.१२
२० - ३० डिग्री भिरालो	२८५६	२१.३७
३० - ४० डिग्री भिरालो	४७८३	३५.७८
> ४० डिग्री भिरालो	३८५२	२८.८२
जम्मा	१३३६८	१००.००

यस तल उल्लेखि नक्साले के देखाउँछ भने सानीभेरी गाउँपालिकामा औसत वर्षाको हिसाबले हेर्दा ६५६१ हेक्टरमा १८०० मि मि वार्षिक औसत वर्षा हुन्छ भने ६७८७ हेक्टरमा १८०१देखि २००० मि मि सम्म औसत वर्षा हुन्छ।

नक्सा ४ : सानीभेरी गाउँपालिकाको औषत वार्षिक वर्षा

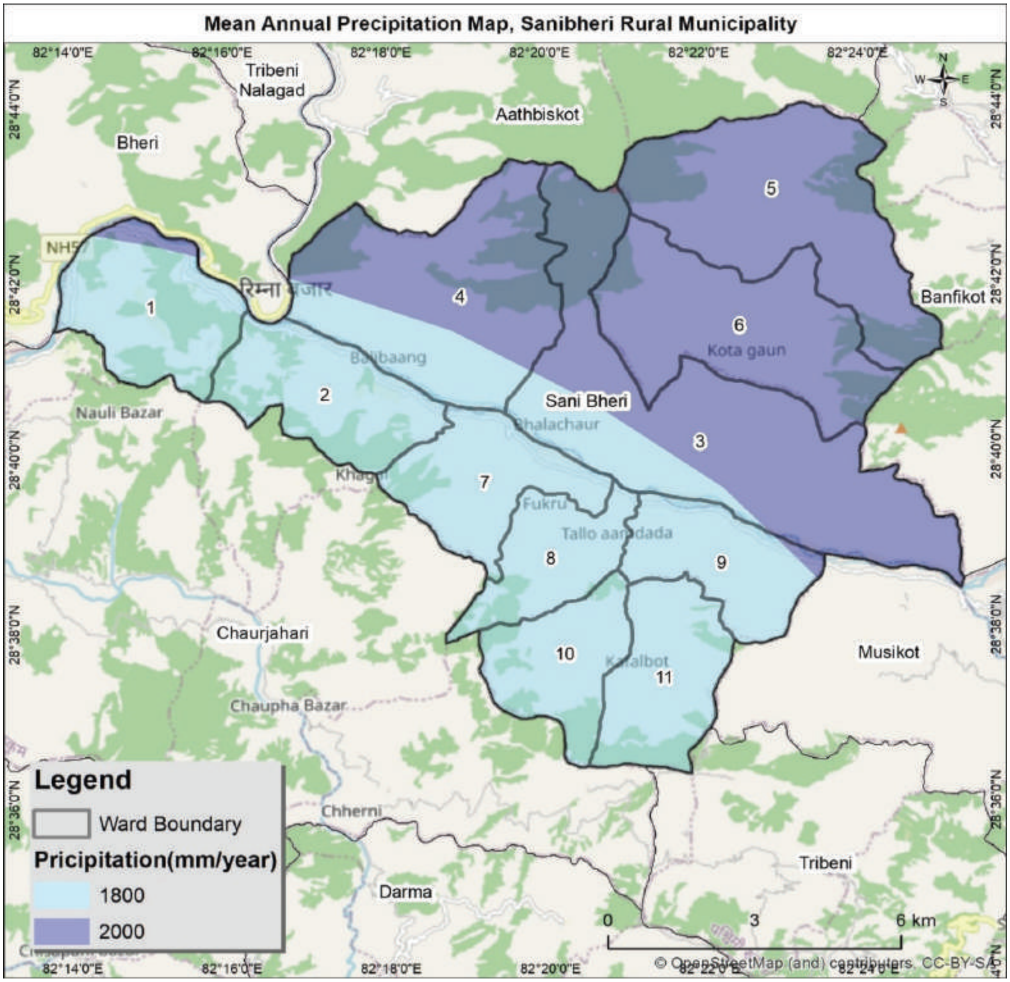

तालिका ३ : सानीभेरी गाउँपालिकाको औषत वार्षिक वर्षाको विवरण

वर्षिक औसत वर्षा (मि.मि./वर्ष)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१८००	६५८१	४९.२३
१८०१-२०००	६७८७	५०.७७
जम्मा	१३३६८	१००.००

२.१.५ जलप्रवाह प्रणाली

तालिका ४: सानीभेरी गाउँपालिका भित्र रहेका मुख्य नदी तथा खोलाहरू

खोला	लम्बाई (कि.मि)
सानी भेरी नदी	१४.८

खोला	लम्बाई (कि.मि)
देउता खोला	७.९
सिम्ली खोला	६.८
गुबाङ खोला	६.८
रोल खोला	५.६
घापागार खोला	४.६
गुमा खोला	४.३
खार खोला	३.१
सहरे खोला	३.०
हुसु खोला	३.०
नाँगे खोला	२.७
भेरी नदि	२.६
भराल खोला	२.५
मुसे खोला	२.३
सिस्नेखोला	६
छरिखोला	५
सिलानेखोला	३
गर्वे खोला	
जम्मा	**८४ कि.मि.**

सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्य भाग भएर वडा नं. २, ३, ४, ७, ८ र ९ सिंचित गर्दै बग्ने सानी भेरी नदी (१४.८ कि.मी.) पालिकाको प्रमुख जलस्रोतको रूपमा रहेको छ। गाउँपालिका भएर बग्ने देउता खोला, सिम्ली खोला, गुबाङ खोला, रोल खोला, घापा खोला, गुमा खोला गाउँपालिकाका जलप्रवाह प्रणालीका थप प्रमुख स्रोतहरू हुन जुन पालिकाको विभिन्न वडाहरू सिंचित गर्दै अन्ततः सानी भेरी नदीमै गएर मिसिन्छन्। यी खोलाहरू मध्य देउता खोलाको लम्बाइ ७.९ कि.मि., सिम्ली खोलाको लम्बाइ ६.८ कि.मि., गुबाङ खोलाको लम्बाइ ६.८ कि.मि., रोल खोलाको लम्बाइ ५.६ कि.मि., घापा खोलाको लम्बाइ ४.६ कि.मि., गुमा खोलाको लम्बाइ ४.३ कि.मि. रहेको छ। मुख्य रूपमा यी खोलाहरू बाहेक थुप्रै पानीका मुहान तथा साना खोलाहरू प्रायः सबै भूभागमा रहेका छन्। यी खोलाहरूबाट विभिन्न क्षमताका साना तथा मझौला विद्युतको उत्पादनका साथै सिंचाइ समेत गर्न सकिन्छ। व्यावसायिक तरकारीको वीउ विजन उत्पादन र तरकारी खेतीका साथै पर्याप्त खाद्यान्न उत्पादनका लागि जलस्रोतको उपयोग भैरहेको छ। गाउँपालिका भित्र रहेका पानीका स्रोतहरूलाई बैज्ञानिक व्यवस्थापन र दिगो सदुपयोगको नीति अवलम्वन गरी कृषिका लागि सिंचाइ र खानेपानी तथा सरसफाइका लागि उपयोग गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना रहेको छ। नदी प्रवाह प्रणाली र मुख्य खोलाहरूको विवरण तपसिल अनुसार रहेको छ।

नक्सा ५: सानीभेरी गाउँपालिकाको जलप्रवाह प्रणाली

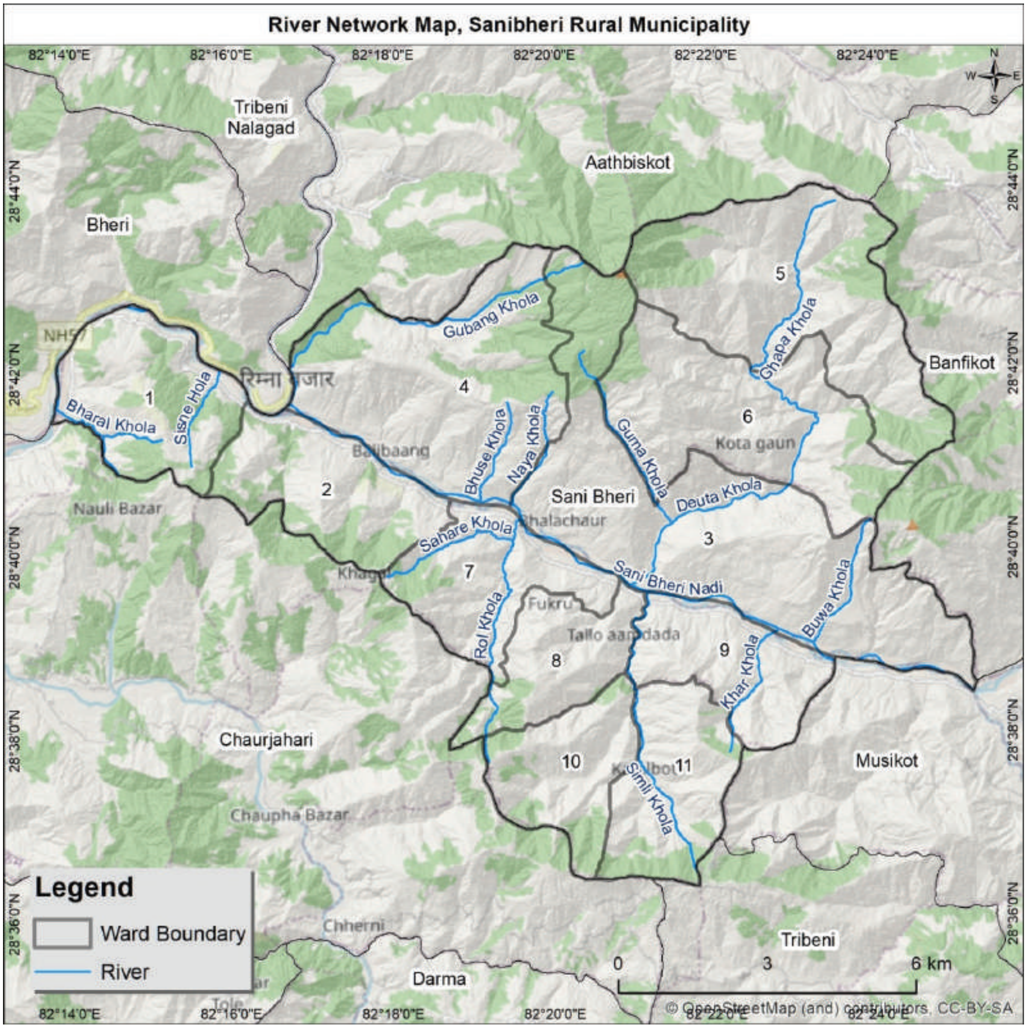

२.१.६ प्राकृतिक वनस्पति तथा वन्यजन्तु

यस पालिकाभित्र फलफुलमा आंप, लिचि, कटहर, अम्बा हलुवावेद किवि आदि धरातलीय भू-वनोट, माटोको प्रकृति र हावापानीको अवस्थामा प्राकृतिक वनस्पति तथा वन्यजन्तुको जीवनचक्र निर्भर रहेको हुन्छ । सानीभेरी गाउँपालिकामा मध्य तथा उच्च पहाडमा हुने वनस्पति तथा वन्यजन्तु पाइन्छन् । यस गाउँपालिकाको तल्लो नदी तटीय क्षेत्रमा साल, उत्तीस, साज, वयर, तथा झाडी जस्ता प्रजातिका वनस्पति पाइन्छन् । तल्लो पहाडी क्षेत्रमा पाइने खसु, बाँझ, अंगेर, रएज, गुँरास, क्रमश तल्लो भागमा साल, सल्ला, उत्तीस, भिमल, वर, पीपल, कोट्मिरो, जामुन आदि यहाँका मुख्य वनस्पतिहरू रहेका छन् । वन्यजन्तु अन्तर्गत मृग, निगाले बाघ, बदेल, स्याल, वन विरालो, सर्प, भ्यागुतो, छेपारो, दुम्सी, च्याखुरा, चितुवा, बाँदर, स्याल, खरायो, मलस्याब्रो, रतुवा आदि यस क्षेत्रमा पाइने वन्यजन्तुहरू हुन् । त्यसैगरी चराचुरुङ्गीहरूमा कोइली, काग, चिल, गिद्द, गौथली, न्याउली चरा, मलेवा, तित्रा, ढुकुर, कालिज, काग, गिद्ध, सारस, सुँगा आदि पाइन्छन् । तालिका अनुसार खोटे सल्लाको जंगल पाइने परिस्थितिकीले पालिकाको कुल क्षेत्रफल ९८७९ हेक्टर मध्य ३८०४ हेक्टर (३८.५

प्रतिशत) क्षेत्रफल ओगटेको छ। चौडा पाते खोटे सल्लाको जङ्गल, पहाडी साल, तल्लो शीतोष्ण ओक को जंगल पाइने परिस्थितिकीले क्रमशः २७०२ हेक्टर (२७.३५ प्रतिशत), १०२३ हेक्टर (१०.३६ प्रतिशत) र २३४९ हेक्टर (२३.७८ प्रतिशत) क्षेत्रफल ओगटेको छ।

नक्सा ६ : सानीभेरी गाउँपालिकाको पारिस्थितिकीय नक्सा

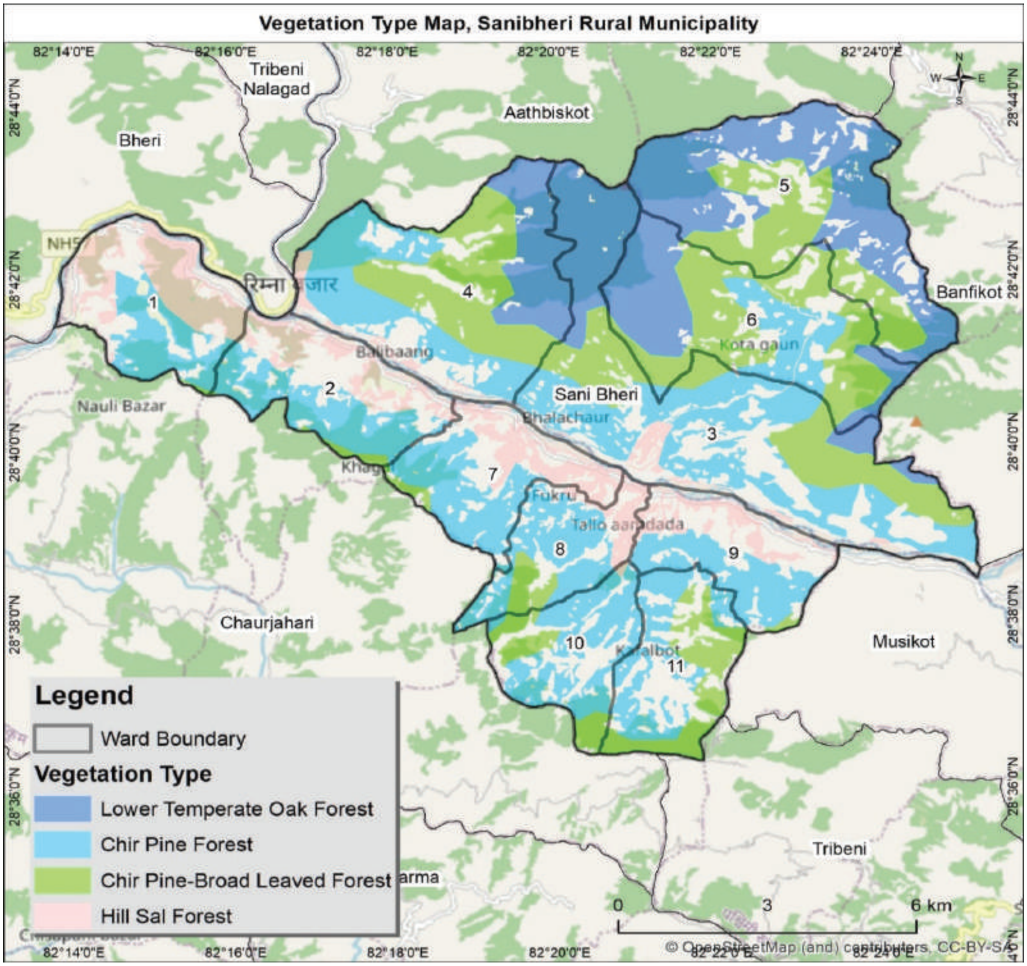

तालिका ५ : सानीभेरी गाउँपालिकाको पारिस्थितिकी

क्र.सं.	परिस्थितिकीको प्रकार	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	खोटे सल्लाको जङ्गल	३८०४	३८.५०
२	चौडा पाते खोटे सल्लाको जङ्गल	२७०२	२७.३५
३	पहाडी साल वन	१०२३	१०.३६
४	तल्लो शीतोष्ण ओक (oak) वन	२३४९	२३.७८
	जम्मा	९८७९	१००.००

२.१.७ माटोको बनावट

नेपालमा पाँगो, बलौटे पत्थरिलो, रातो फुस्रो, तलैया र हिमाली गरी जम्मा पाँच प्रकारका माटो पाइन्छन् यी मध्य सानीभेरी गाउँपालिकाको अधिकांश पहाडी भिरालो भूभागमा कालो र रातो रंङको फुस्रो प्राङगारिक उर्वरायुक्त माटो महाभारतका ठाडा भीरहरूमा ऋतु अपक्षयबाट टुक्रिएका चट्टानमा सडेका झारपात मिलेर बनेको माटो पाइन्छ । यस प्रकारको माटोमा चुन, नाइट्रोजन जस्ता तत्व कम हुने र माटोको गहिराई पनि कम हुनाले फलफूल, आलु, कोदो, मकै, फापर, उवा, जौ, चिनो, कागुनोका लागि उपयुक्त मानिन्छ । यस प्रकारको माटोमा अम्ल, फलाम तथा तामा खानी जस्ता खनिज तत्व पाइन्छ । सानीभेरी गाउँपालिकाको अधिकांश भू–भागमा दोमट माटो रहेको छ जसले पालिकाको १२९३६ हेक्टर (९६.७८ प्रतिशत) ओगटेको छ भने सीमित भागमा पाङ्गो माटो रहेको छ जसले पालिकाको ४३१ हेक्टर (३.२२ प्रतिशत) ओगटेको छ । सानीभेरी नदी तटीय क्षेत्रमा बलौटे पत्थरिलो माटो पाइन्छ । बलौटे पत्थरिलो माटो पहाडबाट झरेका नदीले ल्याएका बालुवा, कंकड, पत्थर आदि मिलि बनेको हुन्छ । यस प्रकारको माटोमा पानी नअडिने र उब्जाउ कम हुन्छ । यो माटोमा साल, सिसौजस्ता महत्वपूर्ण रूख–बिरूवा सप्रने हुँदा यस्तो माटो पाइने अधिकांश भाग जंगलले ढाकिएको हुन्छ । प्राकृतिक स्रोतहरू मध्य माटो एक प्रमुख स्रोत हो । धरातलीय र हावापानीको विविधता अनुसार माटो पनि विभिन्न प्रकारको हुन्छ ।

नक्सा ७ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको बनावट

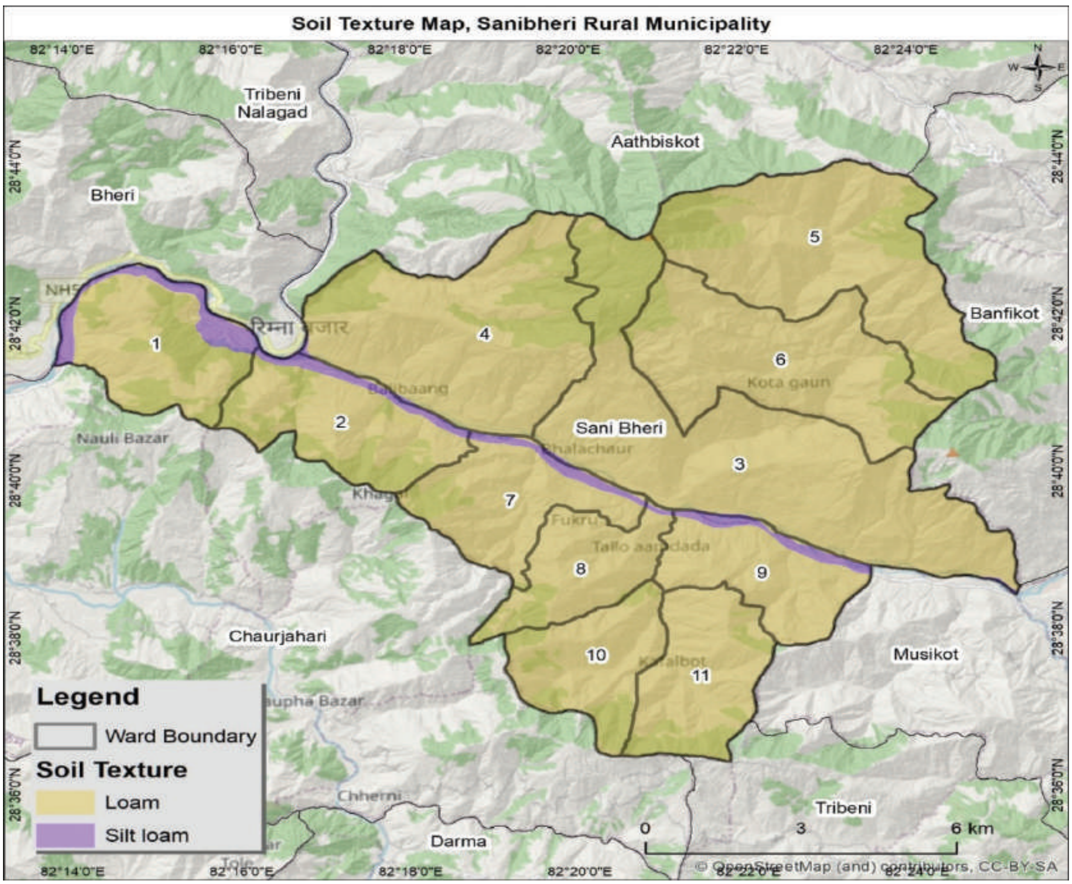

तालिका ६ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको बनावट

माटोको बनोट	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल प्रतिशत
दोमट माटो	१२९३७	९६.७८
पाङ्गो माटो	४३१	३.२२
जम्मा क्षेत्रफल	१३३६८	१००

२.१.८ माटोको अम्लियताको स्थिति

सानीभेरी गाउँपालिकाको जम्मा जमिनको क्षेत्रफल १३३६८ हेक्टर मध्य १२९३५ हे. अर्थात ९६.७६ प्रतिशत जमिनको माटोको अम्लियताको श्रेणी ५.४८, ४२७ हेक्टर अर्थात ३.१९ प्रतिशतमा माटोको अम्लियताको श्रेणी ५.४८देखि ५.७०, ४ हेक्टर अर्थात ०.०३ प्रतिशतमा माटोको अम्लियताको श्रेणी ५.७०देखि ६.५, २ हेक्टर अर्थात ०.०२ प्रतिशतमा माटोको अम्लियताको श्रेणी ६.५१देखि ६.७० सम्म रहेको पाइन्छ। यसका आधारमा यो गाउँपालिकाको माटोको अम्लियताका दृष्टिले उर्वरायुक्त रहेको देखिन्छ। कृषि अनुसन्धान केन्द्रको अध्ययनले ५.५देखि ६.५ अम्लियता भएको माटो खेतीका लागि सबैभन्दा उपयुक्त हुने देखाएको छ। तसर्थ, सानीभेरी गाउँपालिकामा खेतीपातिको एकदम धेरै सम्भावना रहेको छ। यहाँको माटोमा धान, गहुँ, मकै, कोदो, अदुवा, वेसार, सुन्तला, कागती, निवुवा, भोगटे, अलैची, नास्पाती, आलु, फर्सी, बन्दा, काउली, प्याज, मुला, साग, तोरी, गेडागुडी, टमाटर, गोलभेडा आदि फल्ने राम्रो सम्भावना रहेको छ।

नक्सा ८ : सानीभेरी गाउँपालिकाको माटोको अम्लियताको स्थिति

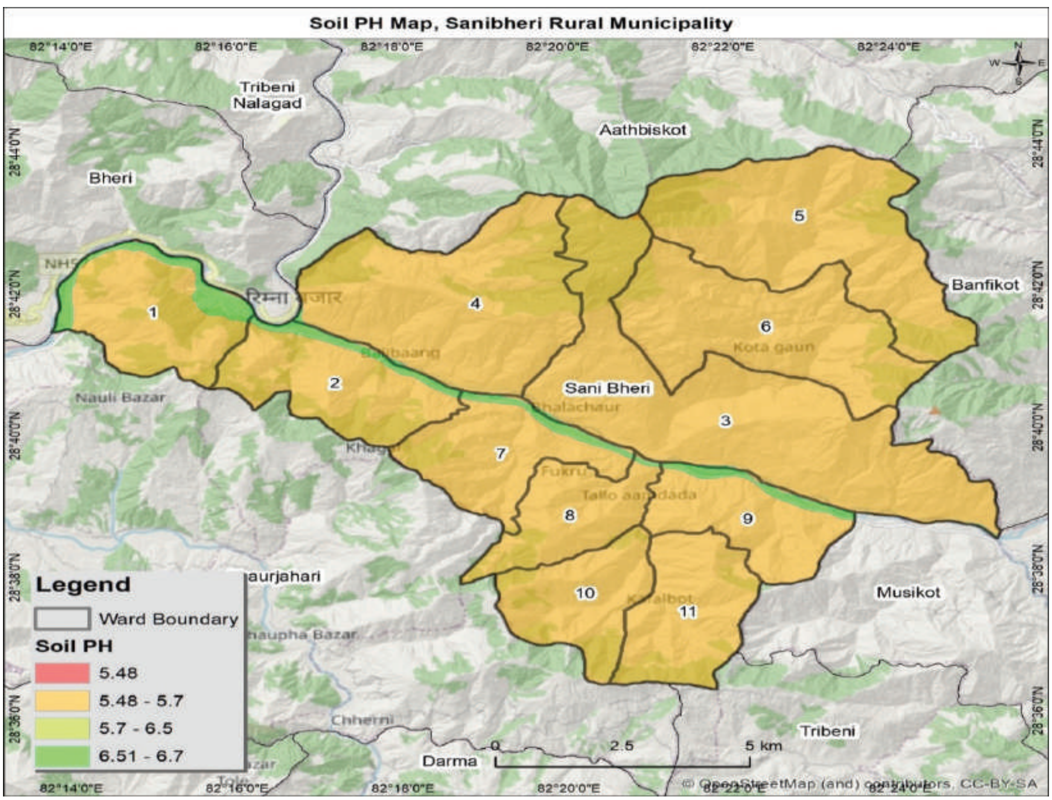

तालिका ७ : माटोको अम्लियताको स्थिति

क.सं.	माटोको अम्लियता श्रेणी	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	५.४८	१२९३५	९६.७६
२	५.४८ - ५.७०	४२७	३.१९
३	५.७० - ६.५	४	०.०३
४	६.५१ - ६.७०	२	०.०२
	जम्मा	१३३६८	१००.००

२.१.९ जनसांख्यिक अवस्था

जनगणना २०७८ अनुसार गाउँपालिकामा जम्मा ५२९२ घरधुरी रहेको छ भने २४,७५९ जना जनसंख्या रहेको छ जसमध्य १२७४५ महिला र १२०१४ पुरुष रहेका छन् । यस गाउँपालिकाभित्र धेरै जाति जनजातिहरूको बसोवास भए तापनि ठूलो संख्यामा क्षेत्री समुदायको बसोबास छ जस मध्य ठकुरी, खत्री, खडका, वली, डागी, बिष्ट आदि क्षेत्रीहरूको बाहुल्यता छ। त्यसरी नै दोश्रो ठूलो संख्यामा मगर समुदाय रहेको छ जस अन्तरगत पुन, रोका, बाठा, कुवर आदिको बाहुल्यता रहेको छ। मगर जातिसँग कौरा, घाटु जस्ता कला, सस्कृती तथा विभिन्न भेषभुषा रहेको हुनाले साँस्कृतिक पर्यटनसँग जोड्न सकिने सम्भावना छ। त्यसैगरी गाउँपालिकाको तेश्रो स्थानमा दलित समुदायको उपस्थिति उल्लेख्य छ। छुवाछुतमुक्त र सदभावयुक्त गाउँपालिकाको घोषणा भएकोले सामाजिक छुवाछुतको भावना कम भए पनि आर्थिक विकास तथा सहभागिताको हिसावले दलित समुदायलाई ध्यान दिनु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ।

२.२ आर्थिक विकासको अवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्थाको मुख्य मेरुदण्डका रूपमा कृषि व्यवसाय रहेको छ । तथापि अधिकांश कृषकहरू निर्वाहमुखी कृषिमा निर्भर रहेका छन् । यस पालिकाको कृषिलाई व्यावसायिक र आधुनिक कृषि प्रणालीमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ। कृषि क्षेत्रलाई व्यावसायिक र उत्पादनमुखी बनाउन सकेमा आर्थिक समृद्धिका आधारहरू तय हुने, स्वदेशमै रोजगारी सृजना हुने र पालिकाले आर्थिक समृद्धिको आधार निर्माण हुने देखिन्छ । तल्लो तटीय तथा मध्य पहाडी क्षेत्रमा उत्पादन गर्न सकिने तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे बाली र पशुपंक्षीजन्य उद्यमहरू संचालन गर्नका लागि उपयुक्त भौगोलिक बनावट रहेको पाइन्छ।

ऐतिहासिक, धार्मिक, प्राकृतिक ताल, तलैया, झरना, लेकाली घाँसे मैदान, तटीय क्षेत्र, तथा युद्धकालीन महत्वपूर्ण स्मारकहरूले गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका छन् । नागबेली झै स्वस्च्छ सफा, कञ्चन पानी बग्ने सानी भेरी नदी र त्यसका सहायक नदी तथा खोलाहरूको जल उपयोग गरी सिंचाइ, जलविहार, जलविद्युत् जस्ता क्षेत्रमा दिगो उपयोग गर्न सके पालिकाको आर्थिक समृद्धिको आधार निर्माण हुने देखिन्छ। मौरा खारा लेक, तालतलैया र लगायतका विभिन्न तीर्थस्थलहरू जस्ता पर्यापर्यटनका क्षेत्रहरूको संरक्षण, प्रवर्द्धन र प्रचार प्रचार गरी पर्यटकका लागि आकर्षकको केन्द्र बनाउन सकिने देखिन्छ । प्राकृतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र पर्यटन क्षेत्रको विकास र विस्तार गर्नसके पालिका भित्रै रोजगारीको सृजना हुनुको साथै समृद्धिका आधारहरू निर्माण हुन सक्ने देखिन्छ। ठुला तथा साना र परम्परागत घरेलु उद्योग संचालन तथा व्यवस्थापन गरी पालिकाको आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गर्न मध्य पहाडी लोकमार्गले यस पालिकालाई राष्ट्रिय सञ्जालमा जोडी व्यापार व्यावसायको ढोका खोलेको छ।

नक्सा ९ : सानीभेरी गाउँपालिकामा भू–उपयोगको स्थिति

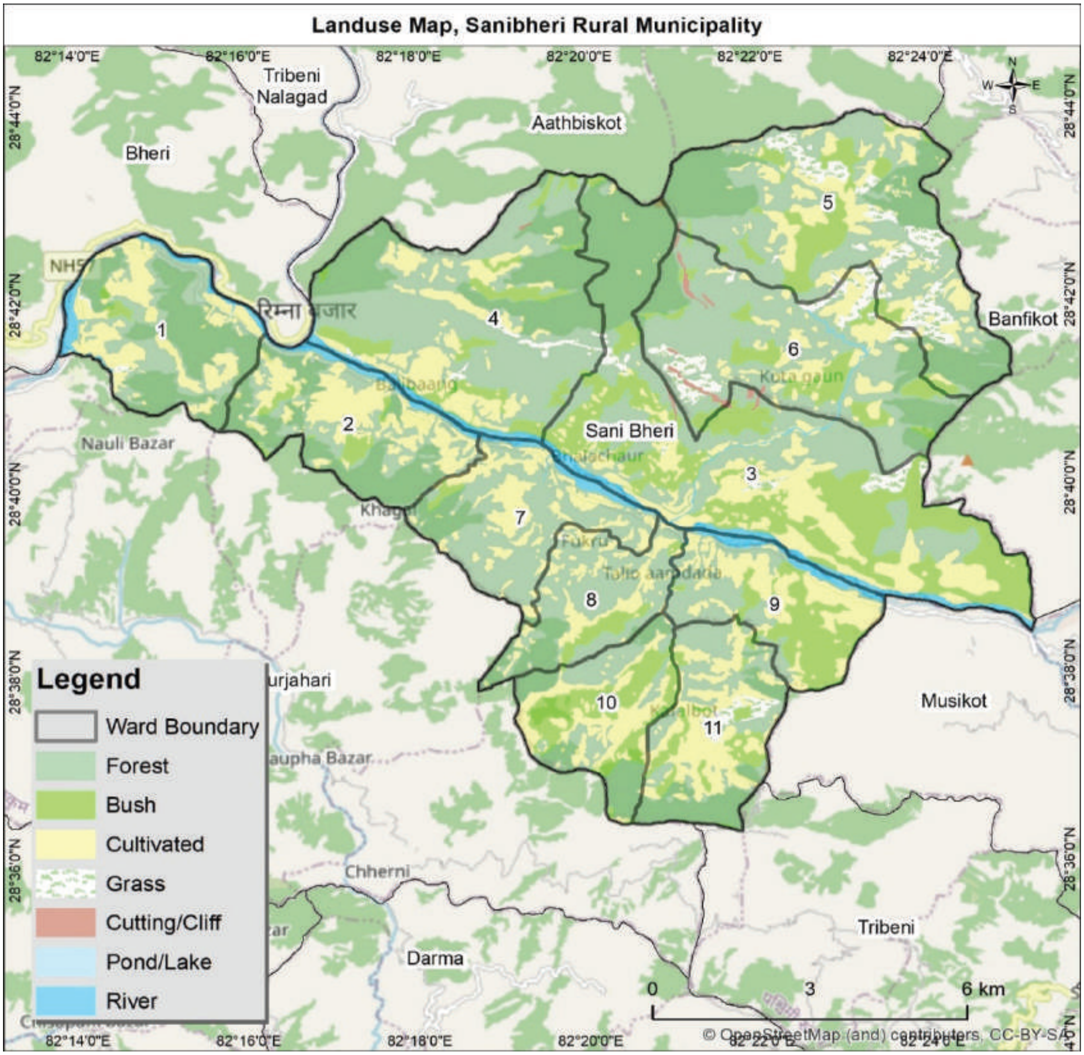

तालिका ८ : भू–उपयोगको स्थिति

क्र.सं.	भू-उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	७२६४.६	५४.३४
२	खेती गरिएको भूमि	३०७८.५	२३.०३
३	झाडी क्षेत्र	२०९१.२	१५.६४
४	घाँसे मैदान क्षेत्र	४८८.४	३.६५
५	नदी क्षेत्र	४११.१	३.०८
६	चट्टानी क्षेत्र	३४.०	०.२५

७	ताल/तलैया	०.४	०.००
	जम्मा	१३३६८.४	१००.००

२.२.१ कृषि तथा खाद्यसुरक्षा

सानीभेरी गाउँपालिकाका ९७.४२ प्रतिशतले खेतीपाति गर्ने गरेका छन्। करिब ४६.५ प्रतिशत घरधुरीलाई सिंचाइको सुविधा रहेको देखिन्छ भने बाँकी घरपरिवार वर्षात वा आकाशे पानीको भर पर्नुपर्ने देखिन्छ। पालिकाको हाँसिबाङ्ग, सिम्ली, गरायलजिउला, फुक्रु, मालुबेला, गिठाकोट, बलिवाङ्ग, चाइनाबगर लगायतका सानीभेरी र ठुलीभेरी नदीका आसपासका क्षेत्रहरूमा उत्पादन हुने ठाउँहरू छन् त्यसै गरी देउताखोलाको वारपार तथा अर्मावाट शुरु हुने सिम्लीखोलाको वारिपारि लगायतका अन्य साना खोलाहरूका छेउछाउमा पनि खेतीहरू गरी उत्पादन गरेको पाइन्छ। आर्थिक विकासका दृष्टिकोणले हेर्दा सानीभेरी गाउँपालिकाको तपसिलको अवस्था देखिन्छः

तालिका ९ : गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको अवस्था

विवरण	इकाइ	आव ०७९/८० सम्मको अवस्था
गाउँपालिकाको मानव विकास सुचकांक	सुचकांक	०.४५३
आफ्नो उत्पादन र आम्दानीबाट वर्षभरि खान पुग्ने परिवार	प्रतिशत	१५
गाउँपालिकाको कुल ग्राहस्थ उत्पादन	रु अर्बमा	३.४०
प्रतिव्यक्ति वार्षिक आम्दानी	रु लाखमा	१.१७
व्यवासायिक प्राविधिक सिपयुक्त दक्ष व्यक्ति	जना	२७५
व्यवसायिक कृषि फर्म	संख्या	११
प्रमुख पेशाका रूपमा कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न जनसंख्या	प्रतिशत	७३
वार्षिक ५०००० भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	संख्या	८००
१२ महिना सिंचाइ हुने क्षेत्र	रोपनी	३००००
व्यवसायिक पशुपालन व्यवसायमा संलग्न परिवार	संख्या	३६८६
उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न परिवार संख्या	संख्या	५००
साना किसान तथा उत्पादकको औसत वार्षिक आय	रु हजारमा	१००
जमिनको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर (वार्षिक औसत कुल कृषि उत्पादन)	मेट्रिक टन	४।५
सक्रिय व्यसायिक कृषक समूह	संख्या	८३
व्यवसायिक उत्पादनमा संलग्न कृषक	संख्या	६००
तरकारी उत्पादन	क्विन्टल	३००२०
फलफुल उत्पादन	क्विन्टल	८००
नगदे तथा मसला बाली उत्पादन	क्विन्टल	९५०
व्यवसायिक कृषि नर्सरी	संख्या	२
कृषि संकलन केन्द्र	संख्या	१
पशु संकलन केन्द्र	संख्या	१
सुचारु नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना (पोखरी डिप लिफ्ट)	संख्या	२

विवरण	इकाइ	आव ०७९/८० सम्मको अवस्था
सुचारु कुलो तथा नहर आयोजना	संख्या	२१
नदी नियन्त्रणबाट संरक्षित क्षेत्र	हेक्टर	५०
नदी नियन्त्रण सम्बन्धी संरचनाको लम्बाइ	किमी	३
कुखुरा तथा पन्क्षीको वार्षिक मासु उत्पादन	मेटिक टन	८
सुगुर वा बंगुरको वार्षिक मासु उत्पादन	केजि	९७२०
खसी बोका भेडाको वार्षिक मासु उत्पादन	मेटिक टन	१८
वार्षिक दुध उत्पादन	लिटर	१६०००
व्यवसायिक पशुपालन फर्म	संख्या	७३
सक्रिय पशुपालन समूह	संख्या	५३
क्रियाशील ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	१६
पर्यटन र सेवामुलक व्यवसायमा संलग्न परिवार	जना	३०
भ्रमण गर्ने वार्षिक पर्यटक बाह्य	संख्या	१५०
सुचारु व्यापार व्यवसाय	संख्या	५
चालु लघु उद्योग	संख्या	१०
चालु घरेलु उद्योग	संख्या	५
उत्पादन र बजारीकरण सहकारी संस्था	संख्या	४००
सहकारी तथा वित्तिय संस्थामा शेयर सदस्य प्राप्त घरपरिवार	संख्या	२००
सेवा सुचारु वैंक शाखा र वित्तिय सेवाप्रदाय	संख्या	३
बैंक खाता हुने वा सेवा उपयोग गर्ने परिवार	संख्या	४६००

श्रोतः गाउँ वस्तुगत विवरण २०७८

यस पालिकामा पेशा अनुसारको जनसंख्याको विश्लेषण गर्दा उद्योग ३६२ जना कृषि पशुपालन ८५६५ ज्याला मजदुरी २७३४ नोकरी ८०२, बेरोजगार ४२८ बैदेशिक रोजगार ६७१ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका ३३० जना भएको देखिन्छ।

कृषि कार्यमा उपभोग भएको जग्गा र स्वामित्व जम्मा घरधुरी ५२८७ मध्य ९८.४२ प्रतिशतले खेतीपाति गर्ने गरेको करिब ५० प्रतिशत घरधुरीसँग २ देखि ५.९ रोपनी सम्म जग्गा जमिन रहेको छ ९७.४ प्रतिशत घरधुरीमा आफ्नै परिवारको नाममा जग्गा छ भने अरुको जग्गा लगाउने ३.६ प्रतिशत रहेको २९.१ प्रतिशत घरधुरीसँग खेत र ७० प्रतिशत भन्दा बढीसँग बारी मात्र रहेको। व्यक्तिको स्वामित्वमा कुल ३५१३७ रोपनी जमिन रहेकोमा ११.६ प्रतिशत जमिन बाँझो छ। कृषिजन्य उत्पादनको लागि ३१०६७ रोपनी क्षेत्रमा खेती गरी ३३७०९७० केजी अन्न उत्पादन भएको छ। दलहन उत्पादनको लागि २३८३ रोपनी क्षेत्रमा खेती गरी ६०००२ केजी दाल फलाई १५४४९ केजी विक्री समेत गरेको देखिन्छ। तेलहन उत्पादनको लागि १७८४.६६ रोपनी खेती गरी २९५९२ केजी फलाई ७०० केजी विक्री भएको नगदे र मसला बाली उत्पादनका लागि १०००.७२ रोपनी क्षेत्रमा खेती गरी केजी ९५००० फलाई ४४४९० केजी विक्री गरेका छन्। फलफुल उत्पादनको लागि १३४३.०२ रोपनी क्षेत्रमा गरी ३५४२४ केजी फलाई ३१२३५ केजी विक्री गरेको देखिन्छ। खाद्यान्न आत्मनिर्भरतालाई हेर्दा आफ्नो उत्पादनले १२ महिना वा सो भन्दा बढी समय खान पुग्ने १५ प्रतिशत कृषि तथा पशुसेवा सँग सम्बन्धित मानव

संसाधन ३१ जना कृषि १६ र पशु १५ जना भएको पाइयो ।

पशु विकासको अवस्थालाई हेर्दा गाउँपालिका भित्र वार्षिक रूपमा २४२४५ भन्दा बढी बाख्रा ९४६५ बढी भैंसी उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । यस पालिकामा जंगल तथा चरण क्षेत्र प्रशस्त रहेको हाल आएर यातायातको विकास सँगै कुखुरापालन गर्ने अभ्यासको सुरुवात पालिकाभित्र वार्षिक रूपमा ८ मेट्रिक टन कुखुराको मासु उत्पादन हुने गरेको व्यवसायिक घाँस खेतीको शुरु भएको र पशु उपचार सुविधा उपलब्ध भएको छ ।

गाउँपालिका वस्तुगत विवरण अनुसार गाउँपालिकाभित्र ४४६५ घरधुरीले ६०५१ दुधजन्य पशुपालन गर्ने गरेको, विस २०७७ साल २७३०२ लिटर दुध विक्रि भएको ४३३९ घरधुरीले २०९९३ मासुजन्य पशुपालन गरेर विस २०७७ सालमा २७१०२३१५ केजी मासु उत्पादन गरी ९ करोड ९० लाख बरावरको मासु विक्री गरेको ३९८१ घरधुरीले २२७०१ पंक्षी पालन गरेर ११०५२४ गोटा अण्डा र १७७७८ केजी मासु उत्पादन गरेको देखिन्छ भने विस२०७७ सालमा मासु अण्डा विक्रीबाट ३ करोड ८४ लाख आम्दानी गरेको देखिन्छ । ३०८ घरधुरीले १०३० मौरीघार पालन गरेर ३४९९ केजी मह उत्पादन गरेको र २०७७ साल मह विक्रीबाट रु २ लाख ५३ हजार आम्दानी गरेको देखिन्छ ।

२.२.२ पर्यटन तथा सँस्कृति

धार्मिक तथा एतिहासिक दृष्टिले धनि मानिने सानीभेरी ग्रामीण पर्यटनका दृष्टिले राम्रो सम्भावना रहेको गाउँपालिका हो । यहाँ विभिन्न खालका धार्मिक स्थलहरू र ऐतिहासिक स्थलहरूका साथै प्राकृतिक स्थलहरू समेत रहेका छन् । यसका साथै मुख्य मुख्य धार्मिक तथा तीर्थस्थलहरू तपसिलमा उल्लेख गरिएका छन् । यस गाउँपालिका पर्यटन र सँस्कृतिका हिसाबले पनि अत्यन्तै सम्भावना वोकेको क्षेत्रहरू यहाँ विभिन्न साँस्कृतिक नाचहरू जस्तै पैसेरी मयुर लहरे नाच ख्याली नाच सिँगारु नाच परम्परागत ठाडो भाका आदि छन् भने विभिन्न मेला तथा पर्वहरू समेत मनाउने गरिन्छ । यहाँ धार्मिक पर्यटनको प्रशस्त सम्भावना तथा केहि पूर्वाधार रहेको, युद्ध पर्यटन गुरिल्ला म्याराथन जस्ता कार्यक्रम प्रभावकारी रहेको र पर्यटन विकासलागि प्राकृतिक श्रोत सम्पदा प्रशस्त रहेका छन् । यस पालिकामा भएका मुख्य मुख्य पर्यटकीय स्थलहरूमा मौराखारा अद्याचौर पोखरी चमेरे गुफा खारखोला गुफा मुसेदुला गुफा दहनेटा पोखरी पुरुखोला झरना भेरी दह कालिका मालिका रिम्ना दोभान आदि क्षेत्रहरू रहेका छन् । यी क्षेत्रहरूको प्रवद्धन गर्न सकेमा पर्यटकलाई आकर्षण गर्न सकिने सम्भावना छ । सानीभेरी नदीमा रयाफटिङ् होम स्टे लगायत मौराखारालाई प्राकृतिक तथा युद्ध पर्यटनसँग जोड्न जरुरी देखिन्छ ।

२.२.३ उद्योग व्यापार व्यवसाय र आपूर्ति

सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्य भागबाट १८ किमीको लम्बाइमा मध्यपहाडी लोकमार्ग पूर्वपश्चिम भएर गएको छ । यसले गाउँपालिकाको बहुआयामिक सम्भावनाका ढोकाहरू खोलेको छ । पूर्वमा सानीभेरी बजार र त्यो भन्दा पनि अझ पूर्वमा रुकुम पूर्व बागलुङ्ग पर्वत हुँदै पोखरा र काठमाडौं सम्मको बजारहरू जोडिएका छन् । त्यसरी पालिकामा उद्योग व्यापार व्यवसाय र आपूर्ति सहज रूपमा बढ्न सक्छन् । हाल गाउँपालिकामा विभिन्न खालका २३ वटा उद्योगहरू छन् जसमा लघु उद्योग ८ वटा घरेलु उद्योगहरू ८ वटा मध्यम ६ वटा र ठुला १ रहेका छन् । सानीभेरी गाउँपालिकाबाट सीधै काठमाडौं नेपालगंज दाँङ्ग लगायतका जिल्लाभित्र र बाहिर सडक संजालहरू रहेका छन् जहाँबाट सहज रूपमा आपूर्तिलाई फाइदा पुरयाउँछ । उद्योग तथा व्यापार व्यवसायको सोच भएका युवाहरू र परम्परागत रूपमा घरेलु तथा कुटिर उद्योग चलाएका व्यक्तिहरूलाई आधुनिक औद्योगिक ज्ञानको विकास गराई स्थानीय स्रोत, साधन, सीप, बजारको माग र संभावित उद्यमीको चाहनालाई एकीकृत गर्न सकेमा नयाँ व्यवसायहरू सञ्चालन गरी आर्यआर्जनमा वृद्धि गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ । उद्यम विकासका लागि पूर्व तयारी कार्य, स्रोत साधनको सर्भेक्षण, लक्षित समूह पहिचान, बजारको माग अध्यावधिक गर्नसके साना तथा कुटिर उद्योग सञ्चालन गर्नसक्ने सम्भावना छ । युवा पुस्तालाई स्वरोजगारमूलक बनाउन साना तथा मझौला उद्योगहरूलाई

प्रविधिकरण, वित्तीय सेवामा पहुँच विस्तार र उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्न आवश्यक उद्यमशील ज्ञान तथा सीपको विकास गराउन सकिने सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकामा सीमित मात्रामा मात्र उद्योग तथा बाणिज्यको विकास भएको छ। पालिकाको पार्श्वचित्रका अनुसार यस पालिकामा ६१ वटा साना पसल १४ वटा घरेलु उद्योग ६ वटा लघु उद्योग रहेका छन्। पालिका केन्द्र सिम्ली बजारमा खानेबस्ने व्यवस्था सहितका ८ वटा होटेल कुल २३ वटा लज र रेस्टुराँ। होटेलबाट ३६६ जनाको रोजगारी श्रृजना भएको। पालिकाभर ३४५ साना ठुला व्यापार व्यवसाय रहेका छन् भने व्यवसायिक सीपमुलक तालिम लिने ३०२ जना रहेको देखिन्छ।

२.२.४ आम्दानी, रोजगारी र वित्तिय सेवा

सानीभेरी बासीका आम्दानीका प्रमुख स्रोतहरू कृषि तथा पशुपालन, ज्याला/मजदुरी, वैदेशिक रोजगारी, नोकरी तथा पेन्सन रहेका छन् भने ब्यापार तथा उद्योग व्यवसाय पनि आम्दानीका अन्य स्रोतका रूपमा रहेका छन्। पालिकामा गरिएको समूह केन्द्रित छलफलका अनुसार सानीभेरी गाउँपालिकाको प्रतिव्यक्ति आम्दानी रु १,१५,००० रहेको अवस्था छ। त्यसैगरी पालिका भित्र शिक्षित नागरिकहरू समेत अन्य पालिकाको तुलनामा बढी भएकोले निजामति कर्मचारी शिक्षक पुलिस नेपाली सेना सशस्त्र पुलिस गैसस क्षेत्र सहकारी उद्योग व्यवसाय लगायतका विभिन्न क्षेत्रमा रोजगारीको अवस्था औसतमा मध्यम खालको छ। यस सानीभेरी गाउँपालिकामा सक्रिय केही वित्तिय संस्थाहरू रहेको सुचना पालिको वस्तुगत विवरणमा समेटिएको छ। यहाँ १ वटा वैक २ वटा लघु वित्त संस्था रहेको छ। पालिकाका १५९७ परिवारको बैंकमा खाता रहेको पाइएको छ भने आम्दानीका श्रोतहरू अन्नबाली फलफुल पशुपन्छी पालन तरकारी जडिबुटी श्रम व्यापार वैदेशिक रोजगार जागिरबाट घरधुरीले वार्षिक रूपमा प्राप्त गर्ने औसत कुल आम्दानी रु ४ लाख ५६ हजार हुने गरेको छ भने कुल खर्च ३ लाख ७६ हजार हुने देखिएको छ र खर्च हुने क्षेत्रहरू खाद्यान्न लत्ता कपडा शिक्षा स्वास्थ्य चाडपर्व कृषि कार्य इन्धन मोवाइल इन्टरनेट आदि रहेका छन्।

२.२.५ सहकारी

अर्थतन्त्रलाई सबल र विपन्न समुदायको नजिक एवं पहुँचयोग्य बनाउन सहकारीहरूको प्रवर्द्धन गरिएको हो। समुदायमा आधारित सहकारीले आर्थिक सशक्तिकरण तथा रूपान्तरणमा योगदान पुरयाउने विभिन्न तथ्यहरूले देखाएका छन्। यस पालिकामा डिभिजन सहकारी कार्यालय दाङ्गमा दर्ता भएका सक्रिय सहकारीहरू ५ वटा र पालिकामा दर्ता भएका १९ वटा गरी २४ वटा सहकारीहरू दर्ता भएका छन्। सहकारीका प्रकारका आधारमा पनि बहुउद्देश्यीय कृषि पशुपालन उपभोक्ता तरकारी बीउ आदि प्रकार रहेका छन्। सहकारीको प्रकारका आधारमा सेवा सन्तुष्टिलाई विश्लेषण गर्दा समेत सबैको सन्तोषजनक भनेर मापन गरेको पाइयो। यसका अलाबा पालिका भित्र ३ वटा एग्रोभेटहरू छन् जसबाट पशु स्वास्थ्य सेवालाई थप बल मिलेको छ।

२.३ सामाजिक विकासको अवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकाको सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवस्था अन्तर्गत स्वास्थ्य तथा पोषण खानेपानी तथा सरसफाइ जनसंख्या, बसाँइसराइँ, जातजाति, भाषाभाषी, चाडपर्व, धर्म, संस्कृति, साक्षरता सम्बन्धी विवरण समावेश गरीएको छ।

२.३.१ स्वास्थ्य तथा पोषण

सानीभेरी गाउँपालिकाका क्षेत्रमा १ वटा गाउँपालिकाअस्पताल, ३ वटा स्वास्थ्य चौकी, ८ वटा आधारभुत स्वास्थ्यसेवा केन्द्र, र २ वटा सामुदायियक इकाइ रहेछन्। सानीभेरी गाउँपालिकामा सरकारी स्वास्थ्य संस्था, निजी स्तरका क्लिनिक तथा मेडिकलहरूले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेका छन्। सामन्यतः यस गाउँपालिकाका मानिसहरू बिरामी हुँदा सर्वप्रथम सरकारी

अस्पताल र स्वास्थ्य चौकी जाने गरेका छन् । यस पालिकामा स्वास्थ्य सेवा दिने केन्द्रहरू चाइनाबगर, पुर्तिमकाँडा, पेदी, मेगा, मेलचौर, देउताखोला ,छोटेवगर, शहरे ,फुक्रु, सिम्ली, घन्ठाना र काफलबोटमा रहेका छन् ।यस पालिकामा स्वास्थ्य स्थायी कर्मचारी जम्मा ३३ जना मध्य दरबन्दीमा २२ जना करारसेवामा २९ जना रहेका छन् । साथै यस गाउँपालिकामा १ वटा १५ शैयाको गाउँ पालिका अस्पताल ११ वटा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र ४ वटा बर्थिङ्ग सेन्टर १८ वटा खोप केन्द्र ५ वटा गाउँघर क्लिनिक रहेका छन् । यस पालिका पूर्ण खोपयुक्त गाउँपालिका हो साथै यहाँ २८ प्रतिशत सुत्केरी स्वास्थ्य संस्थामा हुने गर्दछ भने २२ प्रतिशतले परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर रहेको छ ।

२.३.२ शैक्षिक विकास

गाउँपालिकाको प्रोफाइल २०७८ अनुसार गाउँपालिका भित्र सामुदायिक शिक्षा क्याम्पस १ वटा सामुदायिक विद्यालय ४५ वटा संस्थागत विद्यालय १ वटा बालविकास केन्द्र ४९ वटा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र ४ वटा संचालनमा रहेको देखिन्छ । पालिकामा जनगणना २०७८ अनुसार करिब ७६।७ प्रतिशत (महिला ६९।८ प्रतिशत र पुरुष ८२ प्रतिशत) जनसंख्या साक्षर रहेका छन् जसमा ९० प्रतिशत ५देखि १४ वर्ष उमेर समूह ८५ प्रतिशत १६देखि ५९ उमेर समूह २३ प्रतिशत ६० वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेर समूह रहेको छ । पालिकाको खुद भर्नादर ९६.१५ प्रतिशत छ भने माध्यामिक तहमा २८ प्रतिशत रहेको छ । प्राय सबै विद्यालयमा शौचालयको सुविधा रहेको पाइएको छ । शिक्षक संख्याका दृष्टिले हेर्दा यस पालिका भित्र कुल १५५ स्वीकृत दरबन्दी भएकोमा विद्यालयममा भएका कर्मचारी, गाउँपालिका अनुदान शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता सहित जम्मा विद्यालयमा भएका शिक्षक तथा कर्मचारी संख्या ३६५ जना कार्यरत रहेका छन्।

गाउँपालिकाको शैक्षिक व्यवस्थापन सुचना प्रणाली २०८० अनुसार गाउँपालिका भित्रका विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरूको कुल संख्या ८४५३ जना रहेको छ जसमा छात्रा ३६४२ छ भने छात्रको संख्या ३७४३ रहेको छ । पालिकाको शैक्षिक व्यवस्थापन सुचना प्रणाली २०८० विद्यालयहरूमा विद्यार्थी भर्नादर ९६ प्रतिशत छ भने ८३ प्रतिशत निरन्तरता दर छ भने सिकाइ उपलब्धि दर कक्षा ८ मा ५९.६५ कक्षा १० मा ६२.५५ र कक्षा १२ मा ६७.५ प्रतिशत रहेको छ ।

२.३.३ खानेपानी तथा सरसफाई

खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाले मानव जीवनमा बहुआयामिक प्रभाव पार्दछ । सानीभेरी गाउँपालिका ले स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन योजना बनाइ कार्यान्वयन गरिरहेको छ । यद्यपि पूर्णरूपमा गाउबासीका प्रत्येक घरमा स्वच्छ र शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था अझै प्रभावकारी रूपमा हुन सकेको छैन । गाउँपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी स्वच्छ खानेपानी सरसफाइ तथा ढलनिकास सहितको पूर्णसरसफाइको अभियानलाई व्यवस्था गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

गाउँबासीहरू प्राकृतिक मुहानहरू विभिन्न खोला र मुहानको पानी दैनिक उपभोगका लागि प्रयोग गर्दै आएका भएपनि ती खोला र मुहानका पानी अझै उचित तवरबाट सुरक्षित र सफा छैनन् जसको प्रयोगले विभिन्न सरुवा रोग लाग्न सक्छ । सानीभेरी गाउँपालिकामा प्रशस्त पिउने पानीको श्रोत रहेको भए तापनि व्यवस्थित रूपमा सबै घरघरमा पुगेको छैन । सानीभेरी गाउँपालिका ले विभिन्न खानेपानी योजना अन्तर्गत खानेपानी उपभोक्ता समिति बनाइ प्रभावकारी कार्यान्वयनसँगै एक घर एक धाराको योजना अघि बढाएको छ । पानी आपूर्तिको लागि विभिन्न वडामा पानी ट्याङ्कीहरू बनाईएको छ । पालिकाको वस्तुगत विवरण अनुसार ६० प्रतिशत घरपरिवारमा खानेपानीको सुविधा पुगेको १ वटा सार्वजनिक शौचालय रहेको पालिकालाई खुला दिसामुक्त बनाएको स्वच्छता घोषणा पूर्णसरसफाइ कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । हाल हेर्दा मुहानबाट पानी लिने ६ प्रतिशत घरधुरी सार्वजनिक धारा ८६.७ प्रतिशत पाइपको धाराबाट ७ प्रतिशत अन्य श्रोतबाट ०.३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।पालिकामा ९८ प्रतिशत घरधुरीको शौचालय रहेको देखिन्छ । फोहोरमैला व्यवस्थापनमा यस

पालिकाले फोहोर वर्गीकरण केन्द्र निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

२.३.४ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिकोणले लैगिंकमैत्री सानीभेरी गाउँपालिका निर्माणका लागि पालिका विभिन्न कार्यक्रमहरू मार्फत प्रयास गरिरहेको देखिन्छ। पालिकाले जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम बालबालिकाहरूको क्षमता विकास तालिम महिला सशक्तिकरण तालिम महिलाहरूको लागी सिप विकास तालिम सासुबुहारी अन्तरक्रिया कार्यक्रम किशोर तथा अभिभावक विच बालबिवाह लैंगिक हिंसा तथा सामाजिक गलत अभ्यास सम्बन्धि अभिमुखिकरण नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम लैंगिक र्हिसा निवारणमा न्यायिक समितिको क्षमता विकास तालिम आदि विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू गरिरहेको छ। यस पालिकामा ९७.६ प्रतिशत व्यक्तिहरू सपांग छन् भने करिव ३.४ प्रतिशत व्यक्तिहरू अपांगता भएको देखिएको छ। हाल ज्येष्ठ नागरिक भत्ता ५८५ एकल महिला भत्ता ३३० र अपांगता भएका व्यक्तिको भत्ता ६० जनाले लिएको देखिन्छ।

२.३.५ युवा खेलकूद तथा कला

सानीभेरी गाउँपालिका मा युवाहरूको जनसंख्या राष्ट्रिय तथ्यांक समान रूपमा रहेको छ। यस पालिकामा सक्रिय जनसंख्या पनि उलेख्य नै रहेको छ। खास गरी युवाहरू विभिन्न खालको खेलकुदहरू जस्तै भलिबल क्रिकेट फुटबल लगायतका खेलहरूमा सहभागी हुने गरेका छन्। युवाहरूलाई विद्यालय तथा क्याम्पसदेखि नै अतिरिक्त गतिविधिहरूमा सहभागी बनाइ सबल जनशक्ति उत्पादनका लागि पालिकाले कार्य गरिरहेको छ। पालिकाले युवा आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न विकासका सबै गतिविधिहरूमा युवाहरूलाई समावेश गराउने गरेको छ। युवा लक्षित स्वरोजगार र अति विपन्न, द्वन्द्व पिडित तथा अपाङ्ग लक्षित स्वरोजगार कार्यक्रमबाट ७७ जना लाभान्वित भई तरकारी तथा च्याउ विक्रिबाट प्रति व्यक्ति प्रति सिजन ३० हजारदेखि ५० हजार सम्म आम्दानी गर्न सक्ने गरी युवाहरू परिचालन गरेको पालिकाको प्रतिवेदनले देखाएको छ। पालिकामा प्रधान्मन्त्री र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालनमा छ पालिकामा ३१०० जनाले १०० दिनको रोजगारी पाएका छन् खेलुदका लागि पूर्वाधारहरू बनिरहेको अवस्था छ भने खेलकुद प्रतियोगितमा पालिका लगानी समेत गर्ने गरेको छ। सानीभेरी गाउँपालिका कला र सँस्कृतिका दृष्टिले धनी मानिन्छ। यस क्षेत्रका समुदायहरूले मनाउने मुख्य चाडपर्वमा दशैं पर्व सबैभन्दा मुख्य चाड हो। असोज महिनाको शुक्लपक्षको सुरुवातदेखि मनाइने यो। यस गाउँपालिकाका समुदायहरूले मनाउने अन्य चाडपर्वहरूमा तिहार, हरीबोधन एकादशी, पुष पन्ध्र, माघे सक्रान्ती, स्वस्थानी पर्व, श्रीपञ्चमी, होली पूर्णिमा अर्थात फागु पर्व, शिवरात्री, राम नवमी तथा चैते दशैं, नयाँवर्ष, वुद्ध जयन्ती, जनै पूर्णिमा तथा रक्षा बन्धन, साउने सक्रान्ती, कृष्ण अष्ठमी, हरितालिका तीज तथा नवदुर्गा रहेका छन् भने पैसेरी मयुर लहरे सिंगारु लगायतका विभिन्न खालका नाचहरू समेत रहेका छन्।

२.४ पूर्वाधार तथा शहरी विकासको अवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्यभागबाट १८ किमि को लम्वाइमा मध्यपाहाडी लोकमार्ग पूर्व पश्चिम भएर गएको छ। पालिकाको वस्तुगत विवरण अनुसार सानीभेरी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कच्ची सडक ग्राभेल मिलाएर करिब ३२० किमी रहेको छ। गाउँपालिका केन्द्रबाट लगभग सबै वडा केन्द्रसम्म सडकले छोएको छ। पालिकाको भौतिक पूर्वाधारको समग्र अवस्थालाई तपसिलमा उल्लेख गरिएको छः

तालिका १०: सानीभेरी गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधारको समग्र अवस्था

विवरण	**इकाइ**	**आव ०७९/८० सम्मको अवस्था**
बाह्रै महिना यातायात सुचारु सडक	किमी	४५
सडक घनत्व प्रति वर्ग किमि सडक लम्बाइ	किमी	५५
पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औसत समय	घण्टा	२
कच्ची सडक	किमी	२०२
पक्की पुल बेली ब्रिज समेत	किमि	७
गापामा सुचारु ४ पांग्रे सार्वजनिक सवारी साधन	संख्या	५०
नियमित मर्मत संभार भएको सडकको लम्बाइ	संख्या	११
सुरक्षित वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार	प्रतिशत	३०
प्रवर्द्धित तथा सुरक्षित आवास क्षेत्र	रोपनी	४५००
भुकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचना	संख्या	५०
व्यवस्थित नालाको लम्बाइ मध्यपहाडी	किमी	१०
स्थानीय विद्युत उत्पादन	किवा	१०३
विद्युत सेवा उपलब्ध घरधुरी	प्रतिशत	७०
धुँवा रहित चुलो जडान भएका परिवार संख्या	प्रतिशत	३०
संचालित लघु तथा साना जलविद्युत आयोजना	संख्या	४
टेलिभिजन र कम्प्युटर उपलब्ध परिवार	प्रतिशत	१५
इन्टरनेट सेवा प्रयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	१०
टेलिफोन मोबाइल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८०
नियमित पत्रपत्रिका प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	१०
स्थानीय स्तरमा भएका प्रकाशन र प्रसारण एफ एम	संख्या	१

सानीभेरी गाउँपालिकामा सडक सञ्जालको सेवा सुविधा विस्तार क्रमिक रूपमा भइरहेको भए तापनि पूर्णरूपमा सहज हुन सकेको छैन् । गाउँपालिकाभित्र कच्ची सडक, खण्डास्मिथ (ग्राभेल) सडक मिलाएर करिब २०२ कि.मि. रहेको छ । ग्रामीण सडक कच्ची भएकाले वर्षामा सवारी चल्न कठिन छ । गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुगत विवरण २०७८ अनुसार एक वडा एक कृषी सडक रहेको छ । गाउँपालिकामा भएका बाँकी सडकहरू पनि धुले कच्ची बाटाहरू छन् । यी बाटोहरू सञ्चालनमा रहे पनि बाह्रै महिना चल्न सकिरहेका छैनन् । तथापि चाक्लिमेला, कमैदे (कच्चि सडक) हिऊँदमा पनि सञ्चालन भैरहेको छ । यी विभिन्न सडकहरूमा नियमित सार्वजनिक बस सेवा तथा अन्य मोटर, ट्रयाक्टर, ट्रक, मोटरसाईकल, अटो आदि यातायातका साधनहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । वर्षातको समयमा बाढी पहिरोको कारणले यातायात नियमित रूपमा सञ्चालन गर्न कठिनाइ हुने गरेको छ ।

नक्सा १० : सानीभेरी गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल

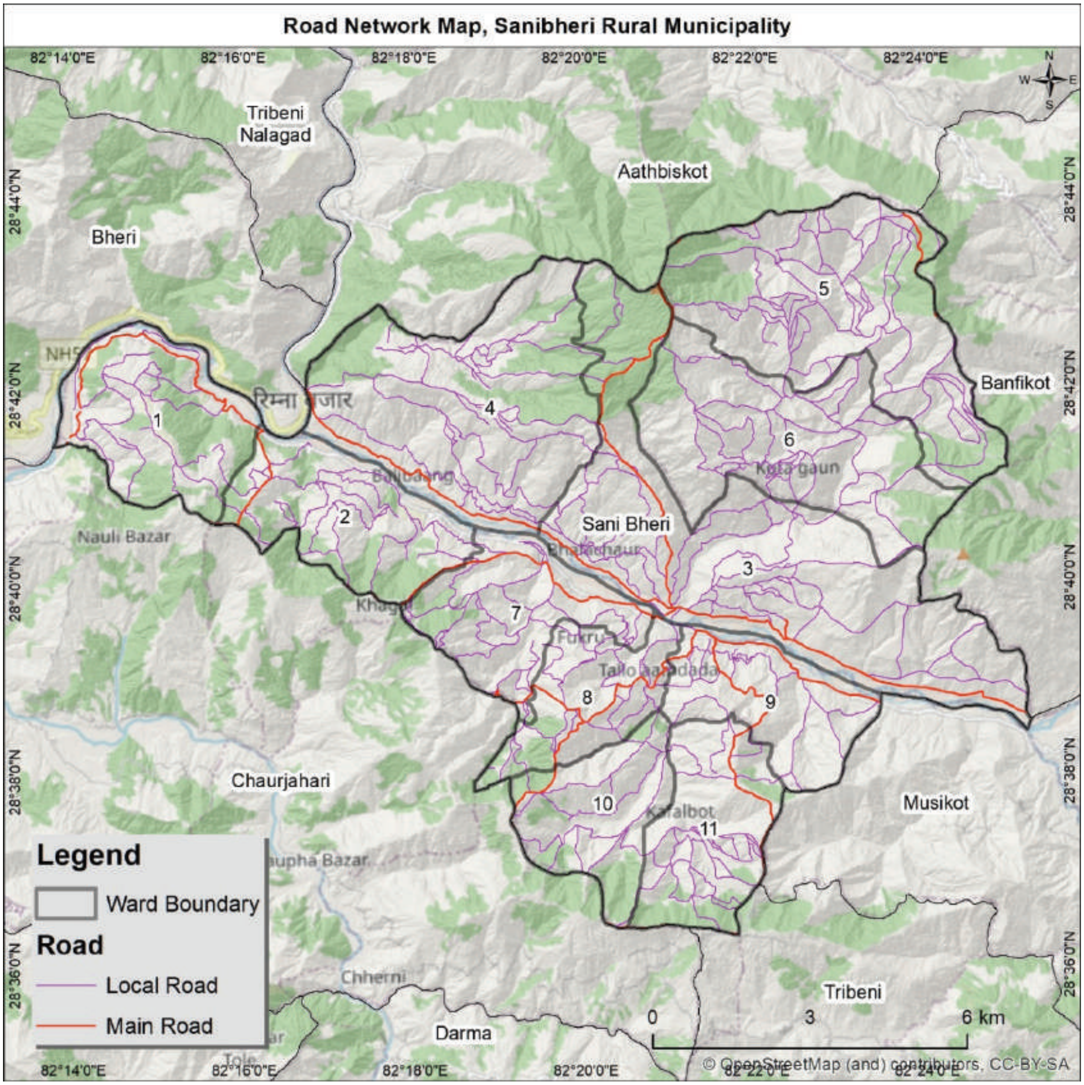

तालिका ११ : सानीभेरी गाउँपालिकाको सडकका प्रकार

सडकका प्रकार	लम्बाई (कि.मि)	प्रतिशत
स्थानीय गोरेटो बाटो	३५३.३	८४.५८
मुख्य सडक	६४.१	१५.३५
पुल तथा ट्र्याक	०.२	०.०४
पार स्थान (crossing ford)	०.१	०.०३
जम्मा	४१७.७	१००

२.४.१ वस्ती, आवास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

यस गाउँपालिकाले शहरी तथा वस्ती विकास भवन संहिता मापदण्ड २०७५ जारी गरेको छ र पालिकाका १ ५ ६ ८ १० वडाहरूका आफ्नै भवनहरू रहेका छन्। वस्तीहरूमा समेत यातायात सुविधाहरू पुग्न थालेका छन्। पालिका भित्र सिम्ली लगायतका बजार केन्द्रहरू विस्तार भइरहेका विपद जोखिममुक्त संरचना सम्बन्धी सचेतना भएको। यस पालिकामा ५ वटा सम्म घर भएका मानिसहरू छन्। पालिकाको विभिन्न स्थानहरू परम्परागत तरिकाले नै एकीकृत वस्तीका रूपमा रहेका छन् जस्तै पुर्तिमकाँडा जंगलगाउ बलिबाङ्ग खाल्चौर गाउँबारी भलाचौर फुक्रु आमडाँडा गरायला गाउ मेल्चौर कोट अर्माका विभिन्न ठाउहरू गरायला गाउँ चौखे हाँसिबाङ्ग मगरराङ्गजा खामोहाले सिमलटाकुरा काँडा आदि क्षेत्रहरूमा व्यवस्थित एकीकृत वस्ती निर्माण गर्न सकिन्छ। हाल २७ प्रतिशत व्यक्तिहरू जस्ताको छानामा रहेका छन् भने अझै ७ प्रतिशत व्यक्तिहरू खरको छाना भएको घरमा बस्छन्। यस पालिकामा ४६ वटा सार्वजनिक भवन तथा सामुदायिक भवनहरू रहेका छन्। भवन व्यवस्थापनका हिसाबले पालिकाले भवन निर्माण संहिता अनुसार नै निर्माण गर्ने ती भवनहरूको लागि नक्सा पास गर्ने कार्य भइरहेको छ। पालिकाले विद्यालय भवन स्वास्थ्य भवन कार्यालयका भवनहरू लगायत अन्य सामुदायिक भवनहरू निर्माण गरिरहेको छ। सानीभेरी गाउँपालिकाले सार्वजनिक निर्माणका दृष्टिले सार्वजनिक शौचालय प्रतिक्षालय ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र लगायतका संरचनाहरू निर्माण गर्ने कार्यमा जोड दिएको छ।

२.४.२ सडक पुल तथा यातायात

सडक पूर्वाधार विकासको मूल आधार हो। सडकको विकास बिना अन्य विकास सहज हुँदैन। द्रुत गतिमा विकासका लागि पनि सडक सञ्जाल अति महत्वपूर्ण मानिन्छ। यहि कुरा मध्यनजर गर्दै प्रत्येक वडामा वडाकार्यालय जोड्ने सडक निर्माण भएका छन्। भौगोलिक विकट्ता भएको ठाउँमा अफ्ठेरो ठाँउमा सोलिङ् बाटो निर्माण गरिएका छन्। गाउँपालिकाको बीच भागबाट १८ किमी को मध्यपहाडी लोकमार्ग छ। गाउँपालिका भित्र सबै खाले सडक करिब २०२ किमी लम्बाइ रहेको छ। क्षेत्रीय सडक समेत पालिका भएर गएको छ।भौतिक पूर्वाधारका लागि प्रशस्त रूपमा गिट्टि ढुंगा बालुवा रहेको छ भने एक वटा कृषि सडक रहेको यस पालिकाको सबै वडा केन्द्रहरूमा सडक पुगेको छ। यातायात दर व्यवस्थापन गरेको साथै पालिकाले यातायात गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ। त्यसैगरि मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गत सबै पुलहरू निर्माण भइ सुचारु भएका छन्। पालिकाभित्र कुल २२ वटा पुलहरू रहेका छन् जसमध्य ३ वटा पक्की १७ वटा झोलुंगे पुलहरू रहेका छन्।

२.४.३ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

सानीभेरी गाउँपालिकाको सिस्नखोला सिम्ली खोला देउता खोला लगायतका खोलाहरूमा लघुजलविद्युतहरू निर्माणका लागि श्रोत रहेका छन्। जम्मा ४ वटा लघु जलविद्युत परियोजनाहरू रहेका छन् त्यसै गरी सानीभेरी गाउँपालिका विद्युत आपुर्तीका लागि केन्द्रिय लाइनसँग पनि जोडिएको छ। करिब ६० प्रतिशत घरधुरीमा विद्युत सुविधा पुगेको छ। सानीभेरी गाउँपालिकामा मुख्यतः इन्धनको श्रोत दाउरा रहेको छ। मुख्य इन्धनको रूपमा प्रयोग गर्ने दाउराको स्रोत सामुदायिक, संरक्षित तथा निजी वन रहेका छन्। यसरी हेर्दा ३० प्रतिशतले एलपि ग्याँस प्रयोग गरेता पनि ७० प्रतिशतले दाउरा नै प्रयोग गर्ने गर्छन्।

२.४.४ सूचना सञ्चार तथा प्रविधि

कुल घरधुरी मध्य ९५.४ प्रतिशत घरधुरीमा मोबाइल तथा टेलिफोन सुविधा रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी रेडियोमा २६४९ टेलिभिजनमा २८८, टेलिफोन मोबाइलमा ५०३२, कम्प्युटरमा ५०० जना, इन्टरनेटमा ५० प्रतिशत, जना मोटरसाइकलमा ६००, मोटरकारमा ५ जना, ट्याक्टर ३ जना बस ट्रक ३ जना टिप्पर ३ जना डोजर एक्साभेटर १ जनासँग अलि आधुनिक सुविधामा पहुँच पुगेको देखिन्छ। पालिकाको वडा नं ४ टुरा र वडा नं ११ अर्मा स्यानलेकमा २ वटा टावर रहेको रेडियो

मौराखारा एफएम संचालनमा रहेको सानीभेरी ६ को छहरा जुम्ले पोखरी इन्टरनेट सेवा र एन्ड्रोइट फोनको प्रयोगमा वृद्धि भइरहेको छ। पालिकाका नागरिकहरू सामाजिक सन्जालहरू फेसबुक युट्व लगायतमा प्रयोगको दर वृद्धि भइरहेको छ।

२.५ वन, वातावरण तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनको अवस्था

वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र अन्तर्गत वन तथा भुसंरक्षण जलाधार संरक्षण वातावरण संरक्षण जलवायु परिवर्तन फोहोरमैला व्यवस्थापन जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विपद व्यवस्थापन र बारुणयन्त्र संचालन सम्बद्ध क्षेत्रहरू यसमा पर्दछन्। नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चित गरेको छ। सानीभेरी गाउँपालिकामा वन क्षेत्र ७३७० हेक्टर देखिन्छ भने व्यवस्थित वन क्षेत्र ५२०० हेक्टर रहेको छ भने संरक्षित चरन क्षेत्र २५४६ हेक्टर छ। सानीभेरी गाउँपालिकामा विशेष गरी पहिरोको जोखिम अत्यधिक रहेको छ। भू-वनोट र मोहडाको दृष्टिकोणले पनि यहाँका भू–भाग भिर पाखाले ओगटेको छ। यस्ता भिरपाखामा विशेषतः पहिरो जाने धेरै सम्भावना रहेका छन्। भूउपग्रहीय नक्साले सबैभन्दा बढी पहिरो वडा न ३ मा देखाएको भएता पनि वडा नं ३ चट्टानी भागहरू धेरै भएकोले पहिरो पनि कम जान सक्छ। तसर्थ, यस्ता जोखिमपूर्ण क्षेत्रहरू भने बसोबासका निम्ति उपयुक्त नभएको भन्न सकिन्छ र यी बस्तीहरूलाई स्थानान्तरन गर्नु पर्ने आवश्यक देखिन्छ।

पालिकाको क्षेत्रहरू ३५ डिग्री भन्दा माथि रहेका भिराला क्षेत्रहरू सम्वेदनशील हुने भएको हुँदा त्यस्ता क्षेत्रहरूमा खेतीपाती तथा बस्ती रहँदा पहिरो जाने सम्भावना बढी देखिने हुँदा त्यस्ता क्षेत्रलाई पहिरो जोखिम क्षेत्रका रूपमा परिभाषित गरिएको छ जुन तल नक्सामा देखाइएको छ।

नक्सा ११ : सानीभेरी गाउँपालिकाका पहिरो जोखिमका सम्भावित क्षेत्रहरू

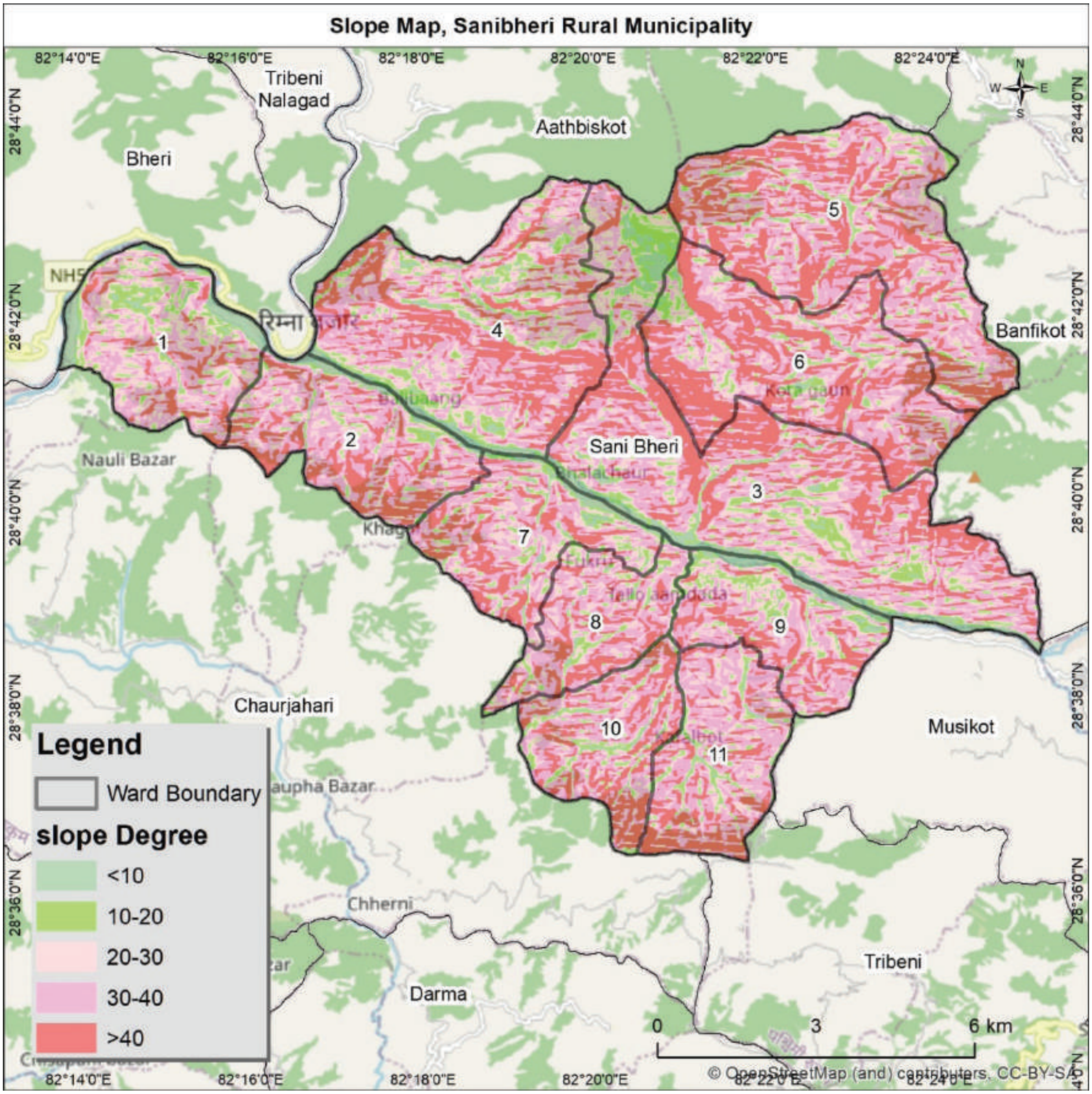

तालिका १२ : सानीभेरी गाउँपालिकाका पहिरो जोखिमका सम्भावित क्षेत्रहरू

क्र.सं.	वडा नं	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	१	४४३	५.१३
२	२	६३१	७.३१
३	३	१५४६	१७.९०
४	४	११४८	१३.२९

क्र.सं.	वडा नं	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
५	५	१३५२	१५.६६
६	६	१०९८	१२.७२
७	७	४८९	५.६६
८	८	४२४	४.९१
९	९	४२१	४.८८
१०	१०	५०८	५.८८
११	११	५७६	६.६७
	जम्मा	८६३५	१००

२.५.१ वन तथा जैविक विविधता

वनसम्पदाको संरक्षण, सम्वर्धन तथा दिगो उपयोग गर्ने र गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय क्षेत्रमा योगदान अभिवृद्धि गर्न आवश्यक रहेको छ । स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणका क्रममा वातावरण प्रदुषण जस्ता समस्या टड्कारो रूपमा देखिएको छ । प्राकृतिक स्रोत साधनको अनियन्त्रित प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न, विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दा वातावरणीय प्रभावको पूर्व मुल्यांकन हुन आवश्यक छ । स्थानीय तहमा मानव अनुकूलको वातावरण निर्माणमा सहयोग जुटाउनु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । फोहोर मैला व्यवस्थापन, वृक्षारोपण र संरक्षण, प्राकृतिक स्रोत साधनको समुचित प्रयोग, वातावरण प्रदुषण सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम स्थानीय स्तरबाट सञ्चालन गनुपर्दछ ।

वन क्षेत्रको स्थानीय अर्थतन्त्रमा उल्लेख्य रूपमा योगदान पुग्ने गरी व्यावसायिक वन व्यवस्थापन र उपयोग गर्न नसक्नु, पूर्वाधार विकास र पर्यावरणीय प्रणाली बीच योजनाबद्ध तरिकाले सन्तुलन कायम गर्न नसक्नु, वन अतिक्रमण, वन पैदावारको चोरी निकासी, नदी कटान, भू–क्षय, वन डढेलो, अनियन्त्रित चरिचरन, अनियन्त्रित ढुंगा/गिट्टी/वालुवा संकलन तथा निकासी हुनु, बढ्दो जनसंख्या, शहरीकरण, भू–उपयोगमा आएको परिवर्तन, विस्तारित सडक सञ्जाल, बढ्दो सवारी यातायात र डिजेल पेट्रोलको खपत, फोहोरमैला उत्सर्जन, प्लाष्टिकजन्य फोहोर निष्कासन र अव्यवस्थित भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कारण वायु र पानीजन्य प्रदुषण, बाह्य मिचाहा झार (Invasive plant species) को प्रकोप, विभिन्न सरोकारवाला तथा नियमनकारी निकायसँग समन्वय हुन नसक्नु, नागरिक सचेतना कम हुनु, वन जंगलको अतिक्रमण तथा ह्रास हुनु, विषादीको प्रयोग, वातावरण संरक्षण र पूर्वाधार विकास बीच सामन्जस्यता स्थापित हुन नसक्नु आदि प्रमुख समस्याहरू रहेका छन् ।

गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफलको ५४.३ प्रतिशत वन १५.७ प्रतिशत झाडी बुट्यान क्षेत्र र ३.७ प्रतिशत चरन क्षेत्र रहेको छ । यस पालिकामा महत्वपूर्ण पन्छीहरूमा लाटोकोसेरो, हुचिल, कोइली, तामे ढुकुर, गिद्ध, न्याउली, बाज, कालिज पाइन्छन् भने जनावरमा चितुवा, चरीबाघ, फ्याउरो, असला माछा, मलस्याप्रो, लंगुर, वाँदर, आदि पाइन्छन् र वनस्पतिमा साल, आँप, अमिलो फलफुल, केरा, चाँप सल्ला काफल आदि पाइन्छन् ।

गाउँपालिका रेकर्ड अनुसार सानीभेरी गाउँपालिका मा प्राकृतिक प्रकोपका कारण विभिन्न समयमा विभिन्न विपद्हरूको सामना गर्नु परेको छ । विगत ३ वर्ष भित्रमा सबैभन्दा वढी बाढी, पहिरो आदिबाट करोडौको क्षति भएको देखिन्छ ।

२.५.२ भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

सानीभेरी गाउँपालिका अन्तर्गत विभिन्न खोलाहरू जस्तै सिस्नेखोला सिम्ली खोला देउता खोला सानीभेरी नदी जस्ता जलश्रोतका ठुला जलाधार क्षेत्रहरू छन् । पालिकाभित्रका विभिन्न वडाहरूमा भिरालो जमिन धेरै भएकाले पनि भुक्षय तथा पहिरोजस्ता विपदको सम्भावना छ । पालिकाको भुगोल पनि समथर भुभागदेखि उच्च पहाडसम्म रहेको छ । गाउँपालिका भित्र व्यापक रूपमा सडकहरूको विस्तार भइरहेको छ । गाउँपालिकाभित्र ५५ प्रतिशत भन्दा धेरै क्षेत्र हरियाली छ । सार्वजनिक फोहोर उत्पादन न्युन छ । पालिकाले वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रारूप २०७० लाई अवलम्बन गरेको छ । गाउँपालिकाले एक फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना गरेको छ यसमा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य समेत भएको छ । सानीभेरी गाउँपालिका ले वृक्षारोपण बाँस रोपन तार जाली तथा अन्य रिटेनिङ्ग वालहरू लगाउने कार्यहरू गरिरहेको छ । ग्रामीण कृषि सडकका नाममा खनिएका कच्ची सडकहरूले समेत यस्तो खालको विपदको सम्भावना देखिएको छ । फोहोर व्यवस्थापनका हिसाबले एक ठाउमा जम्मा गरेर जलाउने १३८१ घरपरिवार केहि पनि नगर्ने ३५१२ संस्था मार्फत फोहोर संकलन भएको ५ घरधुरी वर्गीकरण गरी अलग खाल्डोमा राख्ने ७६ घरधुरी वर्गीकरण नगरी खाल्डोमा राख्ने २८९ घरधुरी रहेका छन् ।

२.५.३ वातावरण व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

सानीभेरी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सामुदायिक वन, कबुलियती वन बनाइ वन व्यवस्थापन पद्धतिहरू अपनाइएको छ । यसका साथै जिल्ला वन कार्यालय रुकुम पश्चिमबाट नियमन गरी राष्ट्रिय वन लाई संरक्षण गर्ने कार्य संचालन भएको छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका वन व्यवस्थापन पद्धतीहरू अन्तर्गत वनले ढाकेको क्षेत्र ७३७० हे. पालिकाभित्र जम्मा ४६ वटा सावउस छन् भने कबुलियती बन १५ वटा रहेका छन् ।पालिकाले जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका गतिविधिहरू संचालन गरिरहेको छ यसका लागि वृक्षारोपण गर्ने मुहान संरक्षण गर्ने र जलवायु अनुकुलित खेती प्रणालीलाई प्रवद्धन गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

२.५.४ महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन

- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ र विपद व्यस्थापन ऐन २०७५ ले विपद जोखिम न्युनिकरणका क्षेत्रमा गर्ने भनी मार्ग निर्देशन गरे बमोजिम विभिन्न कार्यहरू गरिरहेको छ । पालिका भित्र खुला मैदान ३ वटा खेलमैदान २ वटा पार्क १ वटा मनोरन्जन स्थल ५ वटा छन् । पालिकाले भुकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणमा जोड दिएको छ । सानीभेरी गाउँपालिका पहाडी भूभागले ओगटेको क्षेत्र भएकोले पहिरोको जोखिममा रहेको छ । यस्ता भिरपाखामा विशेषतः पहिरो जाने धेरै सम्भावना रहेका छन् । तसर्थ, यस्ता जोखिमपूर्ण क्षेत्रहरू भने बसोबासका निम्ति उपयुक्त नभएको भन्न सकिन्छ र यस्ता भिरपाखामा भएका बस्तीहरूलाई स्थानान्तरन गर्नु पर्ने आवश्यक देखिन्छ । पालिकाको क्षेत्रहरू ४५ डिग्री भन्दा माथि रहेका भिराला क्षेत्रहरू सम्वेदनशील हुन्छन् ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं.०१ र०२ को पुर्तिमकाडा, वडा नं.०३ को वैरेनीतरा, तुषेरवगर, ज्यामिरेदेखी–प्रियतारासम्म, गरायलामा नदीले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रहरू, वडा नं.०४ को चाख्लिमेला–वलिबाङ्ग, वडा नं.०५ को दुली (हासु र किलोघैटे), वडा नं.०६ को दुली (छहरा र देउताखोला), वडा नं.०८ को सिम्ली(आमडाडा–फुक्रु–राङजा), वडा नं.१० को अर्मा(घन्ठाना), वडा नं.११(झरनापोखरी), मध्यपहाडी आसपास वडा नं.०९ को हासिवाङ लगायतका रहेका छन् ।

२.६ सुशासन तथा संस्थागत व्यवस्था

सार्वजनिक सेवा प्रवाह र संस्थागत क्षमता विकासः शाखा/उप-शाखा/वडा कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका कार्यहरू समीक्षा

तथा मुल्याङ्कन र गाउँपालिकाबाट जारी निर्देशन तथा गरेका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्न नियमित मासिक कर्मचारी बैठक बस्ने गरेको । गाउँपालिकाले सम्पादन गरेका सम्पूर्ण गतिविधि तथा जानकारीरु सहजै गाउँवासीको पँहुचमा पुर्याउन मासिक बुलेटिन तथा त्रैमासिक रूपमा स्वतः प्रकाशन गर्ने गरिएको । गाउँपालिकाले प्रवाह गर्ने सम्पूर्ण सेवाहरूलाई एउटै छानाबाट प्रवाह गर्न कार्यपालिका कार्यालयको संरचनात्मक सुधार गरीएको छ ।

२.६.१ स्थानीय नीति ऐन तथा सुशासन

सानीभेरी गाउँपालिकामा २९ वटा ऐन, १० वटा नियमावली, २ वटा विकास नीति, १० वटा निर्देशिका, ६३ वटा कार्यविधि, शिक्षा, स्वास्थ्य र सडकको गुरुयोजना र ४ वटा मापदण्ड तथा आचारसंहिता पारित गरिएको छ । सेवा प्रवाह तथा अभिलेखीकरणमा आधुनिकीकरण र सुचना प्रविधिमैत्री बनिरहेको छ भने गुनासो सुनुवाइ तथा व्यवस्थापन संरचना रहेको छ । गापा केन्द्र वडा तथा विषयगत शाखाहरूको सेवाको सन्तुष्टिको मात्रा राम्रो रहेको । अन्तिम भुक्तानी दिनुभन्दा अगाडि आयोजनागत रूपमा सार्वजनिक लेखापरिक्षण गरेको र सबै वडाहरूमा नागरिक वडापत्र राखिएको छ । गाउँपालिकाको वेबसाइट संचालनमा छ साथै निरन्तर अद्यावधिक पनि गरिएको छ भने गापामा सुचना अधिकारी तोकिएको छ भने न्यायिक समितिले सक्रियतापूर्वक कार्य गरिरहेको छ । पालिकाभित्र गैसस समूह र कृषक समूहहरू गरी जम्मा ९७ वटा सामुदायिक संस्था तथा समूहहरू रहेका छन् ।

२.६.२ सङ्गठनात्मक विकास

सानीभेरी गाउँपालिकाले संविधानले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेका एकल अधिकारहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि तपसिलको संगठनात्मक संरचना रहेको छ ।

रेखाचित्र 2 : गाउँपालिकाको संगठन संरचना

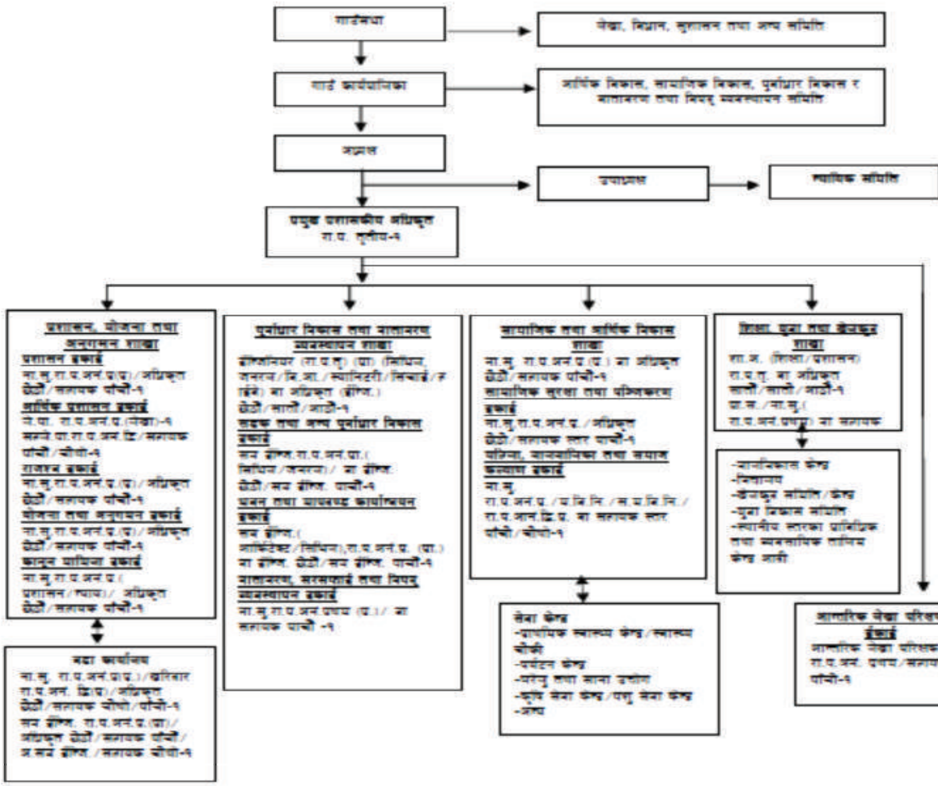

२.६.३ योजना व्यवस्थापन

गाउँपालिकाले सहभागीमुलक योजना तर्जुमा प्रक्रियलाई अवलम्बन गरि योजना तर्जुमा गर्ने अभ्यास रहेको छ। जनप्रतिनिधि कर्मचारी र सरोकारवालाहरूको संयुक्त सहकार्यमा उर्ध्वगामी योजना तर्जुमा पद्धतिलाई अँगालेको छ । सानीभेरी गाउँपालिकाको योजना व्यवस्थापनको समग्र अवस्था देहायमा उल्लेख भएअनुसार रहेको छ।

- बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन भइ प्रभावकारी रूपमा कार्य गरेको
- वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी कार्यविधि स्वीकृत भएको र वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियलाई व्यवस्थित गर्न ६ वटा विषय क्षेत्रगत योजना तर्जुमा समिति गठन भएको।
- वस्तीस्तरबाट प्राथमिकीकरण गरी वार्षिक योजना तर्जुमा गरिएको।
- वडा तथा गापास्तरीय अनुगमन सुपरिवेक्षणका समिति गठन भएको अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि तयार भइ लागु भएको
- योजना अनुगमन मापदण्ड लागु भएको
- संघ तथा प्रदेशस्तरबाट विविध योजनाहरू गापामा संचालन गर्न गापाले सहजीकरण गरिरहेको
- योजना तथा कार्यक्रमहरूको वार्षिक समीक्षा गोष्ठी गरी आवश्यक अभिलेख राखिएको।

परिच्छेद तीन

सोच तथा विकासको अवधारणा

नेपाल सरकारले १५ औ योजना मार्फत "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" र कर्णाली प्रदेशले आफ्नो प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७ देखि २०८०/८१) मा समृद्ध कर्णाली र सुखारी कर्णालीवासी बनाउने दीर्घकालीन सोच राखेको छ। कर्णाली प्रदेशले आफ्नो प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको अवधिमा शिक्षा, स्वास्थ्य, उत्पादन र रोजगार, त्यसका लागि पूर्वाधार निर्माण गर्दै सामाजिक न्यायसहित दिगो, फराकिलो र तीव्र विकास गर्ने लक्ष्य राखेको छ। नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार (कर्णाली प्रदेश) को दीर्घकालिन सोचसँग तालमेल हुने गरी सानीभेरी गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोच (Long Term Vision) देहाय बमोजिम रहेको छ।

३.१ सोच

"समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली"

नेपाल एक समुन्नत, स्वाधीन र समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र सहितको समान अवसर प्राप्त, स्वस्थ, शिक्षित, मर्यादित र उच्च जीवनस्तर भएका सुखी नागरिकहरू बसोबास गर्ने मुलुक हुनेछ।

तालिका १३: राष्ट्रिय लक्ष्य

समृद्धि	सुख
१.१ सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आवद्धता	२.१ परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन
१.२ मानव पुँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	२.२ सुरक्षित, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज
१.३ उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	२.३ स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण
१.४ उच्च र समतामूलक राष्ट्रिय आय	२.४ सुशासन
	२.५ सबल लोकतन्त्र
	२.६ राष्ट्रिय एकता, सुरक्षा र सम्मान

३.२ राष्ट्रिय दीर्घकालीन रणनीति

१. तीव्र, दिगो र रोजगारमूलक आर्थिक वृद्धि गर्ने,

२. सर्वसुलभ तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा र शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने,

३. आन्तरिक तथा अन्तरदेशीय अन्तरआवद्धता एवम् शहर/बस्ती विकास गर्ने,

४. उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने,

५. पूर्ण, दिगो र उत्पादनशील सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण गर्ने,

६. गरिवी निवारण र आर्थिक, सामाजिक समानता सहितको न्यायपूर्ण समाज निर्माण गर्ने,

७. प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र परिचालन तथा उत्थानशीलता विकास गर्ने,

८. सार्वजनिक सेवाको सुदृढीकरण, प्रादेशिक सन्तुलन र राष्ट्रिय एकता सम्वर्द्धन गर्ने ।

३.३ कर्णाली प्रदेशको दीर्घकालीन सोच

"समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीबासी"

उच्च आर्थिक वृद्धि, आधारभूत भौतिक सुविधा, सबैलाई सम्मानजनक रोजगारीसहित सुरक्षित र स्वच्छ वातावरणमा बसोबास गर्ने सुखी नागरिकहरूको प्रदेश ।

३.३.१ प्रदेशको दीर्घकालीन लक्ष्य

सामाजिक न्यायमा आधारित समावेशी, सन्तुलित र दिगो विकास गर्दै तीव्र आर्थिक वृद्धि दर हासिल गरी समृद्ध कर्णाली र सुखारी कर्णालीबासीको दीर्घकालीन सोचलाई व्यवहारमा उतार्ने दीर्घकालीन लक्ष्य रहेको छ। यसका लागि समृद्धि र सुखारीका देहाय बमोजिम लक्ष्यहरू निर्धाण गरिएको छ :

तालिका १४ : प्रदेशको दीर्घकालीन लक्ष्य

समृद्धि	सुखारी
१.सम्भाव्य आर्थिक क्षेत्रको पहिचान र परिचालन	१.आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका लागि न्यायपूर्ण वितरण
२.सर्बसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आवद्धता	२.परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन
३.मानव पुँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	३.सुरक्षित, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज
४.हरित अर्थतन्त्रमा आधारित उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	४.स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण
५.उच्च र समतामूलक प्रदेश आय	५.सुशासन
	६. सबल लोकतन्त्र
	७. प्रदेश एकता, राष्ट्रिय एकता, सुरक्षा र सम्मान

"समृद्ध सानीभेरी सुखी सानीभेरीबासी"

उपरोक्त दीर्घकालीन सोचलाई प्राप्त गर्न आधुनिक तथा व्यवसायिक कृषि र उद्यम गरी रोजगारी सृजना गुणस्तरीय शिक्षा सहज र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा र दीगो सुरक्षित भौतिक पूर्वाधार स्वच्छ वातावरण र पर्यापर्यटनको माध्यमबाट पाँच वर्षको अवधिमा दीर्घकालीन सोच उन्मुख हुने लक्ष्य राखिएको छ।

दीर्घकालीन सोचका आधारहरू (निर्देशक सिद्धान्तहरू)

सानीभेरी गाउापालिकाको दीर्घकालिन सोच र लक्ष्यलाई प्राप्त गर्न देहाय अनुसारको आधार स्तम्भ (निर्देशक सिद्धान्त) हरूलाई परिपालना गरिनेछ।

तालिका १५ : दीर्घकालिन सोचको आधारस्तम्भ (निर्देशक सिद्धान्त)

समृद्ध	सुखी
११ प्रतिस्पर्धी मानवपूँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	२१ सुशासन
१२ दीगो तथा भरपर्दो पूर्वाधार तथा आर्थिक अन्तरसम्बन्ध	२२ परिस्कृत तथा मर्यादित जीवन
१३ तीव्र उत्पादन दिगो उत्पादकत्व	मध्यम जीवनस्तर
१४ उच्च तथा समतामुलक आय	सभ्य र सामाजिक रूपमा न्यायपूर्ण समाज

माथि उल्लेखित सानीभेरी गाउँपालिकाको सोच तथा निर्देशक सिद्धान्तहरूको समेत तपसिलमा व्याख्या समेत गरिएको छः

समृद्ध सानीभेरी	• **प्रतिस्पर्धी मानवपूँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोगः** प्राविधिक तथा जीवनोपयोगी शिक्षाको माध्यमबाट उच्च प्रतिस्पर्धी जनशक्ति उत्पादन गरी स्थानीय सम्भाव्यताको भरपुर सदुपायोगबाट समृद्धि हासिल गर्ने । • **दीगो तथा भरपर्दो पूर्वाधार तथा आर्थिक अन्तरसम्बन्धः** शिक्षा, स्वास्थ्य तथा यातायात जस्ता भौतिक पूर्वाधारको दीगो विकास गरी उत्पादन र बजार बिचको चलायमान आर्थिक सम्बन्ध स्थापन गर्ने । • **तिब्र उत्पादन दीगो उत्पादकत्वः** नयाँप्रविधिको प्रयोग र व्यवासायिक खेतीको माध्यमबाट तिब्र उत्पादन गर्दै दीगो उत्पादकत्व कायम गर्ने । • **उच्च तथा समतामुलक आयः** समानुपातिक तथा सहभागितमुलक उत्पादन र वितरण प्रणालीको माध्यमबाट गाउँवासीको उच्च तथा समतामुलक आयमा वृद्धि गर्ने ।
सुखी सानीभेरीबासी	• **सुशासनः** सबै खालका विभेद तथा वहिष्करणको अन्त्य गरी कानून तथा विधिको शासन स्थापना गर्ने । • **परिस्कृत तथा मर्यादित जीवनः** ज्ञान, सीप र दक्षताद्वारा परिस्कृत अनि आर्थिक तथा सामाजिक रूपले मर्यादित गाउँवासीको जीवनस्तर बनाउने । • **मध्यम जीवनस्तरः** उच्च उत्पादन तथा बजार व्यवस्थापनबाट आयमा उच्च वृद्धि हासिल गरी गाउँवासीको मध्यम जीवनस्तर हासिल गर्ने । • **सभ्य र न्यायपूर्ण समाजः** शिक्षा तथा स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा समतामुलक र गुणत्मक सुधार गरी सभ्य र न्यापूर्ण समाजको स्थापना गर्दै सानीभेरीबासीलाई सुखी बनाउने ।

लक्ष्य तथा उद्देश्य

गाउँपालिकाको समष्टिगत विकासका लागि **व्यवसायिक तथा जलवायु अनुकुलित कृषि, उद्यम रोजगारीको सृजना, समानुपातिक प्रतिनिधित्व एवं गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ** । यस लक्ष्यलाई गाउँबासी र जनप्रतिनिधि सवैले सहज तरिकाले उच्चारण गर्नको लागि **" समाजवाद उन्मुख समृद्धिको पहिलो आधारः उत्पादन र पूर्वाधार सहितको शिक्षा स्वास्थ्य रोजगार**" भन्ने उद्देश्य निर्धारण गरिएको छ । यस लक्ष्यको निर्देशक मान्यताको रूपमा देहायका क्षेत्रलाई मानिएको छ ।

- प्रविधिकरण सहितको व्यवसायिक कृषि
- उद्यम र रोजगारी,
- समावेशी र गुणस्तरीय शिक्षा,
- समानुपातिक प्रतिनिधत्व
- सहज स्वास्थ्य सेवामा पहुँच
- दीगो र भरपर्दो भौतिक पूर्वाधार
- स्वच्छ वातावरण र पर्यापर्यटन।

साथै यस योजनाले निर्धारित विकास लक्ष्य प्राप्त गर्न देहायअनुसारको उद्देश्यहरू निर्धारण गरेको छ :

- उत्पादन, रोजगारी र आयमा तिब्र र दीगो वृद्धि गर्नु।
- स्वस्थ, समावेशी प्रतिस्पर्धी र सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास गर्नु।
- सुरक्षित दीगो उत्थानशील र गुणस्तरीय पूर्वाधार, व्यवस्थित बजार तथा अन्तरआवद्धतामा वृद्धि गर्नु
- वन, जमीन र जलश्रोतको दीगो उपयोग गर्दै विपद्जोखिममुक्त पालिका बनाउनु।
- सेवा प्रवाह, कार्यसम्पादन र जवाफदेहिताको स्तरमा अभिवृद्धि गर्नु

समष्टिगत प्राथमिकता तथा रणनीतिहरू

सानीभेरी गाउँपालिका क्षेत्रको समिष्टगत विकासका लागि आवधिक योजनाले देहाय अनुसारका विषय क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिई विकास प्रयासलाई सञ्चालन गर्ने रणनीति अवलम्बन गरिनेछः

१. नयाँप्रविधिको प्रयोग तथा व्यवसायिक उत्पादन मार्फत दीगो र छिटो आर्थिक वृद्धि गरी समृद्धि हासिल गर्ने

२. कला र सँस्कृतिको जगेर्ना र पर्यटकीय क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरी रोजगारी वृद्धि गर्ने।

३. समावेशी, प्राविधिक, व्यवसायिक तथा जीवनोपायोगी शिक्षा, गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई, मार्फत स्वस्थ, सिर्जनशिल, सीपयुक्त र सभ्य मानवीय शक्तिको विकास गर्ने।

४. व्यवस्थित यातायात, सुरक्षित बजार, आवास तथा संचारका पूर्वाधार विकासको माध्यमबाट आर्थिक अन्तरसम्वन्धको विकास गरी आधारभूत सुविधाको पहुँचमा वृद्धि गर्ने।

५. जलश्रोत तथा सौर्य श्रोतको अधिकतम परिचालनबाट प्रचुर मात्रमा उर्जा उत्पादन गरी औधोगिक विकास तथा उत्पादन कार्यलाई सहज बनाउने।

६. वातावरण विकास, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा जैविक विविधता संरक्षणलाई स्थानीय विकास प्रक्रियामा एकीकृत गरी विकासलाई समावेशी र दीगो बनाउने।

७. पूर्व तयारी, प्रतिकार्य, उद्दार कार्य र पुनस्थापना कार्यको लागि क्षमतामा अभिवृद्धि गरी विकास तथा जनजीवनलाई विपद् जोखिममुक्त बनाउने।

८. अन्तर सरकार, निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको साझेदारी र सहशासनको माध्यमद्वारा विकासको गतिलाई तिब्र बनाउने।

नतिजा तालिका

गाउँपालिकाको विकास प्रयासलाई योजनाबद्ध रूपमा दीर्घकालिन सोच तथा ध्येय तर्फ उत्मुख तथा अग्रसर गराउन र लक्ष्य, उद्देश्य तथा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न नतिजामूलक योजनाको ढाँचामा आवधिक विकास योजना तर्जूमा गरिएको छ । नतिजामूलक ढाँचा परिवर्तनको सिद्धान्त अनुसार तयार गरिएको छ । योजनामा स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रलाई आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार विकास, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास र सुशासन क्षेत्रहरूमा एकीकृत गरिएको छ । परिवर्तनको सिद्धान्त अनुसार तयार गरिएको गाउँपालिकाको समष्टिगत विकासको एकीकृत नतिजा तालिका देहाय बमोजिम दिईएको छ ।

तालिका १६: गाउँपालिकाको समष्टिगत विकासको एकीकृत नतिजा तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
दीर्घकालीन सोच: *"समृद्ध सानीभेरी सुखी सानीभेरीवासी*							
व्यवसायिक तथा जलवायु अनुकुलित कृषि, उद्यम रोजगारीको सृजना, समानुपातिक प्रतिनिधत्व एवं गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने	गाउँपालिकाको मानव विकास सुचकांक	सूचकांक	०.४५३	०.४५७	०.५	● गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) ● अध्ययन प्रतिवेदन ● मूल्याङ्कन प्रतिवेदन ● प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	● राजनीतिक स्थिरता सहित संघीय शासन व्यवस्था संस्थागत हुनेछ। ● संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। ● सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ। ● वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाई आधार मानिनेछ।
	आफ्नो उत्पादन र आम्दानीबाट वर्षभरी खान पुग्ने परिवार	प्रतिशत	१५	१७	२५		
	गाउँपालिकाको कुल गार्हस्थ उत्पादन	रु (अर्बमा)	३।४०	३।९०	५।०		
	प्रतिव्यक्ति वार्षिक आम्दानी	रु. लखमा	१।१७	१।२३	१।५७		
	साक्षरता दर	प्रतिशत	७५	७८	९०		
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	३००	३३०	४००		
	व्यवसायिक प्राविधिक सीपयुक्त दक्ष व्यक्ति	जना	२७५	३२०	३८०		
	कम तौल भएका ५ बर्षमूनीका बालबालिका	प्रतिशत	०।१	०।०८	०		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू					पुष्ट्याईका आधारहरू	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)			
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
असर (उद्देश्य) १ उत्पादन, रोजगारी र आयमा तिब्र र दीगो वृद्धि हुने।	व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	११	२२	५०	गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुगमन समितिको प्रगति/ अनुगमन प्रतिवेदन मुल्याङ्कन प्रतिवेदन्	● स्थानीय राजनीतिक स्थिरता सहित गाउँपालिका संस्थागत हुनेछ। ● आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। ● सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ ● वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाई आधार मानिनेछ।
	प्रमुख पेशाका रुपमा कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न जनसंख्या	प्रतिशत	७३	७०	६५		
	बार्षिक ५०,००० भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	संख्या	८००	६००	५००		
	१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र	रोपनी	३००००	४००००	५००००		
	व्यवसायिक पशुपालन व्यावसायमा संलग्न परिवार	संख्या	३६८६	३७००	४२००		
	उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	५००	१०००	५०००		
असर (उद्देश्य) २ः स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी र सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास हुने।	साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	७६	७८	८५	● गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) ● सर्वेक्षण प्रतिवेदन ● प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	● स्थानीय राजनीतिक स्थिरता सहित स्थानीय सरकार संस्थागत हुनेछ। ● संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। ● सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ ● सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ।
	खुद भर्नादर (आधारभूत)	संख्या	९०	९२	९५		
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	३००	४५०	४७५		
	सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित लक्षित वर्ग	संख्या	४६००	५०००	५०००		
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने महिला	जना	७५	८५	९५		
	विरामी पर्दा सर्वदोश्रोस्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल जाने जनसंख्या	प्रतिशत	८०	९०	१००		
	चिकित्सक र जनसंख्या अनुपात	प्रतिहजर संख्या	५1000/	५1000/	५1000/		
	सरकारी, गैर सरकारी र निजी क्षेत्रमा रोजगार	जना	१५००	१६००	१७००		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
असर (उद्देश्य) ३ः गुणस्तरीय पूर्वाधार, व्यवस्थित बजार तथा अन्तरआवद्धतामा वृद्धि हुने।	१२ है महिना यातायात सुचारु सडक लम्बाई	कि.मि.	२८	३०	४०	● गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) ● सर्वेक्षण प्रतिवेदन ● प्रगति प्रतिवेदन	● संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ। ● समुदायको योगदान र निगरानीमा वृद्धि हुनेछ।
	सडक घनत्व (प्रति वर्ग कि.मी. सडक लम्बाई)	कि.मि.	५५	६०	७०		
	पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औषत समय	घण्टा	२	१	१		
	विद्युत सेवामा पहुँच प्राप्त घरपरिवार (मिटर लिएका)	प्रतिशत	६०	७०	७०		
असर (उद्देश्य) ४ः वन, जमीन र जलश्रोतको दीगो उपयोग गर्दै विपद्जोखिममुक्त पालिका हुने।	वनपैदावरको विक्रीबाट प्राप्त शुल्क	रु. हजारमा	०	२०००	२५००	● गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) ● सर्वेक्षण प्रतिवेदन ● प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	● स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। ● सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ ● सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ।
	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली वा वन क्षेत्र	हेक्टर	७३७०	७३७०	७३७०		
	संरक्षित तथा व्यवस्थित वन क्षेत्र	हेक्टर	५२००	५२००	५२००		
असर (उद्देश्य) ५: सेवा प्रवाह, कार्यसम्पादन र जवाफदेहिताको स्तरमा अभिवृद्धि हुने।	गाउँपालिकाको नीति, कानून निर्णय र सेवा प्रवाह बाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	७०	७५	७५	● गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) ● सर्वेक्षण प्रतिवेदन ● प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	● स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। ● सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ ● सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ।
	विभिन्न सेवा प्राप्त गर्ने सेवाग्राही (बार्षिक)	संख्या	३१००	३२००	३५००		
	गाउँपालिकाबाट संचालित आयोजनाबाट लाभान्वित घरपरिवार	संख्या	१५००	२०००	२५००		
	प्रतिव्यक्ति बार्षिक बजेट लगानी (रु. हजारमा)		१५००	२०००	२५००		

परिच्छेद चार

आर्थिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

४.१ पृष्ठभुमी

सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्य भागबाट १८ कि.मि .को लम्बाईमा मध्य पहाडी राजमार्ग पूर्व–पश्चिम भएर गएको छ। यसले गाउँपालिकाको सम्भावनाका ढोकाहरू खोलेको छ। पूर्वमा सानीभेरी बजार र त्यो भन्दा पनि अझ पूर्व रुकुम पूर्व, बागलुङ, पर्वत हुदै पोखरा र काठमाडौं सम्मको बजारहरू जोडिएका छन्। त्यसरी नै पश्चिम तिर, जाजरकोटको खलंगा, दैलेख, सुर्खेत र नेपालगञ्ज जस्ता बजार केन्द्रहरू सम्पर्कमा आएका छन्। साना स्थानीय सडकहरूको निर्माणसँगै स्थानीय ग्रमीण क्षेत्रले मध्य पहाडि राजमार्गसँग सम्बन्ध स्थापना भएको छ। यस्ले विविध खाले व्यवसायिक कृषि उत्पादन र यसको बजारीकरणको सम्भावनाको ढोका खोलेको छ। समृद्ध सानीभेरीको लागि कृषि उत्पादन, त्यसको लागि आवश्यक प्रविधि र ज्ञानको विकासको आवश्यकता देखिएको छ।

४.२ आर्थिक विकास क्षेत्रको समस्या र सम्भावना

नेपालको संविधान २०७२ ले खाद्य सुरक्षा, मर्यादित रोजगारी र आय जस्ता नागरिकको अधिकारलाई मौलिक हकको रूपमा स्विकारेको छ। यो अधिकारको कार्यान्वयन गर्ने दायित्व तीनै तहको सरकारलाई छ। तर जनताको नजिक हुनुको नाताले स्थानीय सरकारको भूमिका सबै भन्दा महत्वपूर्ण रहेको छ। संघीय सरकारका साथै प्रदेश सरकारले तर्जूमा गरेको नीति, कानून, योजना र लक्ष्यमा आधारित भई स्थानीय सरकारले समेत उक्त अधिकारलाई योजनाबद्ध ढंगले सुनिश्चित गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। यस तथ्यलाई मनन् गर्दे गाउँपालिकाको समग्र विकासको अग्रणी क्षेत्रको रूपमा रहको कृषि, उद्योग तथा पर्यटनको विकास तथा प्रवर्द्धन मार्फत उत्पादन, रोजगारी र आयवृद्धि गर्ने किसिमले योजना तर्जूमा एवं सोको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ। सानीभेरी गाउँपालिकाको सन्दर्भमा विषयक्षेत्रमा विकास प्रयासलाई डोऱ्याउन यस सम्बन्धी संभावना र अवसर, समस्या तथा चुनौती र चाल्नु पर्ने कदम सहित संक्षिप्त विश्लेषण देहायअनुसार गरिएको छ।

तालिका १७ : आर्थिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना र अवसर	समस्या र चुनौतीहरू
कृषि क्षेत्र	
• सानीभेरी गाउँपालिकाको ८० प्रतिशत जनताहरू कृषि र वनक्षेत्रमा आश्रित रहेको • मकै, गहुँ र धान यहाँको प्रमुख बाली हुन् जुन औषतमा ४० हजारदेखि ४५ हजार मेट्रिकटन प्रतिवर्ष फल्ने गरेको • गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १३,३८० हेक्टर मध्य खेतीयोग्य जमिन ३,०८० रहेको • खेतीयोग्य जमिन मध्य ४५५ हेक्टर जमिन बाँझो रहेको • सुन्तला ओखर किवी लगायत फलफुल खेतीका पकेट क्षेत्रहरू निर्धारण गरी उत्पादन गर्ने गराउने अभियान सुरु भएको • विदेशबाट आउनेले नयाँ सोच र प्रविधि समेत लिएर आइरहेको • रैथाने वाली अझै पनि अस्तित्वमा रहेको। • प्राङ्गारिक कृषिको अवधारणा चलिरहेको।	• खेतीयोग्य जमीनको पूर्ण रूपमा सदुपायोग हुन नसक्नु (कम्तिमा १४ प्रतिशत बाँझो), • परम्परागत कृषि प्रणाली, • न्यून उत्पादकत्व, • व्यवसायिक उत्पादनको पूर्वाधारको कमीको कारण उत्पादनमा कमी, • उत्पादित वस्तुको लागि उचित बजार व्यवस्थापनमा कमी • खण्डिकृत कृषि खेती • रैथाने बाली संरक्षण कार्य नभएको

सम्भावना र अवसर	समस्या र चुनौतीहरू
सिचाइँ	
● सिस्नेखोला, सिम्लीखोला, देउता खोला अर्माखोला आदिबाट सिंचाइको मुहान हुनु। ● गाउँपालिकाको ३० हजार रोपनीमा बाह्रै महिना सिंचाई सुविधा उपलव्ध रहेको ● नयाँ प्रविधिमा आधारित २ वटा सिंचाई आयोजना सञ्चालनमा रहेको ● पालिका भित्र २१ वटा कुलोहरू सुचारु रहेको	● सबै खेतियोग्य जमिनमा बाह्रै महिना सिंचाई सुविधा उपलव्ध नभएको ● उपलव्ध सिंचाई प्रणालीहरू परम्परागत शैलीबाट चलेको ● नयाँ प्रविधि तथा तरिकालाई समुदायमा अभ्यस्त हुन नसकेको
पशु विकास	
● गाउँपालिकाभित्र वार्षिक रूपमा २४,२४५ भन्दा बढि बाख्रा, ९४६५ भन्दा बढि भैंसी उत्पादन हुने गरेको ● जंगल र चरण क्षेत्र प्रसस्त रहेको ● यातायातको विकससंगै कुखुरापालन गर्ने अभ्यास सुरु भएको ● पालिका भित्र वार्षिक रूपमा ८ मे.ट. कुखुराको मासु उत्पादन हुने गरेको ● व्यवसायिक घाँस खेतीको अभ्यास सुरु भएको ● पशु उपचार सुविधा उपलव्ध रहेको ● मत्स्य विकासको लागि पानी र क्षेत्र प्रसस्त रहेको	● परम्परागत पशुपालन हावी रहेको ● उन्नत जातको व्यवसायिक पशुपालन अझै पनि हुन नसकेको ● पशुजन्य उत्पादनको विविधीकरण हुन नसक्नु, ● पशु उत्पादनको बजारीकरण हुन नसक्नु ● माछापालन व्यवसायिक हुन नसकेको
उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय	
● पालिकामा ६१ वटा साना पसल, १४ वटा घरेलु उद्योग र ६ वटा लघु उद्योगहरू सञ्चालनमा रहेको ● सदरमुकाम सिम्ली बजारमा करिव ८ वटा खाने वस्ने व्यवस्था भएका होटल सहित पालिका भरिमा कुल २३ वटा होटल, लज र रेस्टुराँ रहेको ● होटलहरूमा जम्मा गरेर ६६ वटा कोठा र १५४ वटा बेडहरू उपलब्ध रहेको ● गाउँपालिका भरीका व्यवसायहरूबाट कुल ३७६ रोजगारी सृजना भएको	● यहाँको बजार व्यवस्थापन परम्परागत रूपमा चलेको ● होटल व्यवसायीहरूमा पाहुना सत्कार र सफा खानपिन सम्बन्धी ज्ञानको कमि ● घरेलु तथा लघु उद्योगबाट उत्पादित वस्तुको बजारीकरणमा कठिनाइ रहेको ● सञ्चार तथा सेवा प्रवाह सम्बद्ध सेवा व्यवसायहरू पनि सीमित रहेका ● कृषि उद्योगहरू संचालन हुन नसकेको
बैंक तथा वित्तिय संस्था तथा सहकारी	
● गाउपालिका भित्र ६ वित्तीय संस्थाहरू रहेको (१ वटा वाणिज्य बैंक, २ वटा विकास बैंक, १ वटा वित्तीय कम्पनी, २ वटा लघुवित्त) ● यहा ११ वटा सहकारी संस्थाहरू रहेका ● कृषि क्षेत्रमा लगानी वृद्धि भइरहेको	● वित्तीय संस्थामा सवैको पहुँच पुग्न नसकोको ● कम आय भएका व्यवसायीलाई सहज कर्जा उपलब्ध हुन नसकेको सहुलियत व्याजदर नहुनु
पर्यटन सँस्कृति तथा सम्पदा	
● धार्मिक पर्यटनको पूर्वाधार प्रसस्त रहेको ● युद्ध पर्यटन्, गुरिल्ला म्याराथन जस्ता कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन भैरहेको ● पर्यटन विकासको लागि प्रकृतिक श्रोत र सम्पदा प्रसस्त रहेको	● धार्मिक सम्पदाहरूको प्रचार र व्यवस्थापनमा कमी ● सञ्चालित कार्यक्रमलाई राष्ट्रियकरण गर्न नसकिरहेको ● पर्यटकीय विकासको लागि योजनाबद्ध लगानीको अभाव

४.३ आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास अवधारणा

गाउँपालिकाको समग्र विकासको क्षेत्रलाई राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्रकाशित स्थानीय तहको योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७८ को आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाको आर्थिक विकास विकासका क्षेत्रको विकासको अवधारण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

लक्ष्य

यस गाउँपालिकाको आर्थिक विकास क्षेत्रको लक्ष्य देहायअनुसार रहेको छः

- उत्पादन, रोजगारी र आयमा तिब्र र दीगो वृद्धि हुने

उद्देश्य

गाउँपालिकाको आर्थिक विकास क्षेत्रको उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्ः

- आधुनिक तथा व्यवसायिक कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी आत्मनिर्भर बनाउनु।
- खेतीयोग्य भूमीमा नयाँ प्रविधिबाट दीगो तथा भरपर्दो सिंचाई सुविधा उपलव्ध गराउनु।
- पशुपालन व्यवसायिक एवं आधुनिक बनाई दुध, मासु तथा अण्डा त्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउनु।
- उद्योग, व्यापार व्यवसाय तथा पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गरी रोजगारीको वृद्धि गर्नु।
- बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूलाई प्रवर्द्धन र नियमन गरी सेवामा सवैको पहुँच कायम गर्नु।

रणनीति तथा कार्यनीति

दीर्घकालीन सोचतर्फ उन्मुख भई विकासको समष्टिगत लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल गर्न आर्थिक विकास क्षेत्रको लागि देहायका रणनीति तथा कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरी रणनीतिक कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ।

तालिका १८ : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसारको रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
क. कृषि	
१ आधुनिक तथा व्यवसायिक कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी आत्मनिर्भर बनाउने।	• एक वर्ष भित्र कृषि उपजको पकेट क्षेत्र पहिचान गरी एक गाउँ एक उत्पादन नीति अवलम्बन गर्दै खाद्यान्न, नगदेवाली, वागवानी, मौरीपालन तर्फ किसानलाई प्रोत्साहीत गरी आत्मनिर्भर बनाइने छ। • उन्नत वीउ, बेर्ना तथा मलखादको सहज आपूर्तिका लागि सहकारी तथा निजी क्षेत्रसंगको सहकार्यमा उत्पादन् वितरणका लागि प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ। • फलफूल, तरकारी, अन्नबाली, बिउ बिजन मसलावालीलाई सानीभेरीको कृषि गुरुयोजना अनुसार व्यवस्थित गर्दै किसानलाई व्यवसायिक आधुनिक कृषि प्रणाली तर्फ आबद्ध गरी आत्मनिर्भर बनाउन ५ वर्ष भित्र ३ वटा कृषिजन्य उत्पादन संकलन केन्द्र तथा कम्तिमा १ वटा हाटबजार स्थापना गरिनेछ। • उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न व्यवसायिक कृषहरूलाई औजार तथा मेसिन खरिद र जडानमा सहकार्य गर्न अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ। • उत्पादित वस्तुहरूको संकलन, र प्रशोधन केन्द्रहरूको स्थापना, व्यवस्थापन तथा सञ्चालन गरिने छ। • कृषि यन्त्रको खरिदमा अनुदानको व्यवस्था गरी कृषकलाई कृषि यान्त्रिकीकरणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। • कृषि कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न कृषि ऐन, र कार्यविधीहरू निर्माण गर्दै लगिनेछ। • कृषि पेशामा जोखिम व्यवस्थापन गर्न कृषि विमामा सहुलियत दिइनेछ। • एक वडा एक कृषि प्राविधिक व्यवस्था गरिनेछ।
ख. सिंचाई	
खेतीयोग्य भूमीमा नयाँ प्रविधि प्रयोग गर्दै भरपर्दो सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउने।	• कृषि उत्पादनको लागि कम्तिमा सिंचाईको सुबिधा नपुगेका ३५ प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा सिंचाइ सुबिधा उपलब्ध गराइनेछ। • सिचाई सम्वन्धी गुरुयोजना बनाई स्तरोन्नति, आयोजनाको पहिचान, निर्माण, मर्मत, सम्भार र नियमन गरिनेछ। • सानीभेरीको कृषि गुरुयोजनासँग तालमेल मिलाउदै साना सिंचाई प्रणालीको सञ्चालन र मर्मत–संभार र व्यबस्थापन, नदी र खोलाहरूबाट ठूला र साना सिंचाई योजना सञ्चालन, पोखरी सिंचाई योजना र विद्युत उपलब्ध भएसम्म लिफ्टसिंचाइ र स्प्रिङ्कल जस्ता आयोजनाद्वारा बढी भन्दा बढी जमिनमा सिंचाई पुऱ्याइनेछ। • सञ्चालनमा आएका योजनाहरूलाई संरक्षण, मर्मत संभार र नयाँ योजनाहरूको DPR तयार गरी क्रमागत रूपमा आयोजनाहरू निर्माण गर्दै लगिनेछ।
ग. पशु सेवा	

१. कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादनहरूको व्यवसायिकरणका, प्रवर्द्धन एवं प्रोत्साहन गर्ने । **२. कृषि तथा पशु उत्पादन बढाउन दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने**	• कम्तिमा ३ वर्ष भित्र किसानहरूलाई कृषि तथा पशु विमामा आबद्ध गरिनेछ। • कृषि तथा पशुपालन व्यबसायलाई प्रवर्द्धन गर्न स्थानीयस्तरमा एक वडा एक कृषि र एक पशु प्राविधिक व्यवस्था गर्दै जाने नीति लिइनेछ • व्यवसायिक तथा अगुवा कृषकहरूलाई समय समयमा तालिमको व्यवस्था गरिने छ। • पशु स्वास्थ्य ऐन र मासु जाँच तथा बधशाला ऐन निर्माण गरी पशुजन्य उत्पादन र बजारिकरणलाई व्यवस्थित गरिनेछ। • भैसी श्रोत केन्द्र व्यवस्थीत गर्दै लगिनेछ। • व्यवसायिक भैसी, बाख्रा, कुखुरा र माछा पालन गरि दुध,मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर बनाइनेछ।
घ. उद्योग र व्यापार	
१. स्थानीय उत्पादनमा आधारित साना तथा लघु उद्योग व्यपारव्यवसाय तथा पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गरी रोजगारीको वृद्धि गर्ने ।	• उद्यम विकास रणनीतिक योजनालाई समेत आधार बनाई लघु तथा साना उद्योग स्थापना तथा सञ्चालन गर्न गाउँपालिकाबाट उद्योगमैत्री नीति बनाइ कार्यान्वयन गरिनेछ। • उद्योगहरू स्थापना गर्न साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिने छ। • पर्यटन विकास रणनीतिक योजना अन्तर्गत पहिचान भएका स्थानीय प्राकृतिक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक सम्पदाहरूको अध्ययन गरी पर्यटन क्षेत्रको रूपमा प्रवर्द्धन गर्दै लगिने छ। • कम्तिमा ५ वर्ष भित्र एक घर एक रोजगार सृजना गरी सवैलाई उपलब्ध गराइने छ।
ग. बैक, सहकारी तथा वित्तीय सेवा	
१. बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूको सेवालाई प्रभावकारी बनाई सेवामा सवैको पहुँच कायम गर्ने ।	• बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूलाई प्रवर्द्धन र नियमन गरी यिनले दिने सेवालाई प्रभावकारी बनाइने छ। • सबै घरधुरीलाई बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूको शेयर सदस्य बनाई सवैलाई बैंकिङ सेवामा आवद्ध गराइने छ। • गाउँपालिका, नीजि क्षेत्र र सहकारीको सहकार्यमा उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरण गर्ने कार्यक्रहरू सञ्चालन गरिने छ। • नियमनकारी निर्देशिका बनाई सर्वसुभ सुविधा स्थानीय कृषक तथा उद्यमीलाई उपलव्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ • आर्थिक विकास तथा प्रबद्र्धनको लागि सानीभेरीबासीलाई सहकारीमा आबद्ध गराई ३ वर्ष भित्रमा सवैलाई बैंकिङ सेवामा आवद्ध गरिनेछ
घ. श्रम र रोजगारी	

१. स्थानीय तथा विदेशबाट फर्केका युवा ताथा वेरोजगारलाई रोजगारी उपलव्ध गराउने ।	• बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूलाई प्रवर्द्धन र नियमन गरी यिनले दिने सेवालाई प्रभावकारी बनाइने छ। • सबै घरधुरीलाई बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूको शेयर सदस्य बनाई सवैलाई बैंकिङ सेवामा आवद्ध गराइने छ। • गाउँपालिका, नीजि क्षेत्र र सहकारीको सहकार्यमा उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरण गर्ने कार्यक्रहरू सञ्चालन गरिने छ। • नियमनकारी निर्देशिका बनाई सर्वसुभ सुविधा स्थानीय कृषक तथा उद्यमीलाई उपलव्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ • आर्थिक विकास तथा प्रबद्र्धनको लागि सानीभेरीबासीलाई सहकारीमा आबद्ध गराई ३ वर्ष भित्रमा सवैलाई बैंकिङ सेवामा आवद्ध गरिनेछ

४.४ आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना अवधिमा आर्थिक विकास क्षेत्रको विकासको गतिलाई हेर्न तथा मापन गनको लागि तलिाका ४.३.४.१ मा विकासको नतिजा तालिका (Logframe) दिईएको छ । यसलाई नतिजामा आधारित व्यवस्थापन (Result-base Management) को सिद्धान्त अनुसार बनाइएको छ ।

तालिका १९: आर्थिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
आवधिक विकास योजनाको दीर्घकालिन सोचः “समृद्ध सानीभेरी, सुखी *सानीभेरी* वासी”							
आवधिक विकास योजनाको लक्ष्यः व्यवसायिक कृषि, रोजगारी, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने							
आर्थिक विकास क्षेत्रको (उद्देश्य) १: उत्पादन, रोजगारी र आयमा तिब्र र दीगो वृद्धि हुने ।	व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	११	२२	५०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सर्वेक्षण प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन - मुल्याङ्कन प्रतिवेदन्	-स्थानीय राजनीतिक स्थिरता सहित गाउँपालिका संस्थागत हुनेछ । - आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ -वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	प्रमुख पेशाका रुपमा कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न जनसंख्या	प्रतिशत	७३	७०	६५		
	बार्षिक ५०,००० भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	संख्या	८००	६००	५००		
	१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र	रोपनी	३००००	४००००	५००००		
	व्यवसायिक पशुपालन व्यावसायमा संलग्न परिवार	संख्या	३६८६	४०००	४०००		
	उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	५००	६००	७००		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू					पुष्ट्याईका आधारहरू	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)			
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल १.१ कृषिक्षेत्रलाई आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकीकरणको माध्यमबाट खाद्यान्न उत्पादनमा वृद्धि गरी आत्मनिर्भर भएको हुनेछ।	साना किसान तथा उत्पादकको औषत वार्षिक आय	रु. हजारमा	१००	१२०	१३०	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - कृषि शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	-स्थानीय राजनीतिक स्थिरता सहित गाउँपालिका संस्थागत हुनेछ। - आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ -वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ।
	जमीनको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर (वार्षिक औषत कुल कृषि उत्पादन)	रु. हजारमा	४१५	५	५१५		
	व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	११	२२	५०		
	सक्रिय व्यवसायिक कृषक सूमह	संख्या	८३	८५	९०		
	व्यवसायिक उत्पादनमा संलग्न कृषक	संख्या	६००	७००	७५०		
	तरकारी उत्पादन	क्विन्टल	३००२०	३५०००	४००००		
	फलफुल उत्पादन	क्विन्टल	८००	९००	१४००		
	नगदे तथा मसला वाली उत्पादन	क्विन्टल	९५०	१०००	१२००		
	व्यावसायिक कृषि नर्सरी	संख्या	२	३	५		
	कोल्ड स्टोर	संख्या	०	१	२		
	प्रवर्धित कृषि उपज संकलन तथा बजार केन्द्र	संख्या	०	२	३		
	कृषि संकलन केन्द्र	संख्या	१	३	६		
प्रतिफल १.२ खेतीयोग्य भूमीमा भरपर्दो सिंचाई सुविधा पुगेको हुनेछ।	सुचारु नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाई आयोजना (पोखरी, ड्रिप, लिफ्ट आदि)	संख्या	२	५	१०	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - कृषि शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	-आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ।
	सुचारु कुलो तथा नहर आयोजना	संख्या	२१	२५	३०		
	नदी नियन्त्रणबाट संरक्षित क्षेत्र	हेक्टर	५०	८०	१००		
	नदी नियन्त्रण सम्बन्धी संरचनाको लम्बाई	कि.मि.	३	५	१०		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल १.३ पशुपन्छी उत्पादनमा वृद्धि भई व्यवसायिकरणका भएको हुने	कुखुरा तथा पन्छीको बार्षिक मासु उत्पादन	मे.टन	८	१०	१५	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - पशुसेवा शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	सुगुर वा वंगुरको बार्षिक मासु उत्पादन	के. जि	९७२०	१००००	१२०००		
	खसी, वोका, भेडाको बार्षिक मासु उत्पादन	मे.टन	१८	२५	३०		
	बार्षिक दूध उत्पादन	लिटर	१६०००	२००००	२४०००		
	व्यवसायिक पशुपालन फर्म	संख्या	७३	८०	८५		
	सक्रिय पशुपालन समूह	संख्या	५३	६०	६५		
	क्रियाशिल ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	१६	२०	२०		
	चिस्यान केन्द्र/संकलन केन्द्र	संख्या	१/१	३	५		
प्रतिफल १.४ व्यवसायिक पर्यटनको पूर्वाधार तयार भएको । हुनेछ	पर्यटन र सेवामूलक व्यवसायमा संलग्न परिवार	जना	५०	६०	७५	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - विषगत शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	भ्रमण गर्ने वार्षिक पर्यटक (बाह्य)	संख्या	३०	३००	१०००		
	तालिम प्राप्त टुर गाइड	संख्या	०	५	१०		
	व्यवस्थित पर्यटकीय स्थल	संख्या	३	१०	१५		
	व्यवस्थित होमस्टे र ग्रामीण पर्यटकीय गाउँ	संख्या	०	३	५		
	पर्यटकीय स्तरका होटेल तथा रेष्टुरेण्ट	संख्या	३	५	७		

नतिजा श्रृखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू					पुष्ट्याईका आधारहरू	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)			
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल १.५ साना तथा घरेलु उद्योगको स्थापना एवं प्रवर्द्धन भएको । हुनेछ	सुचारु व्यापार व्यवसाय	संख्या	१५०	२००	२५०	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - घरेलु शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	चालु लघु उद्योग	संख्या	५	१०	१५		
	चालु घरेलु उद्योग	संख्या	१०	१५	२०		
	उत्पादन र बजारीकरण सहकारी संस्था	संख्या	५	१०	१५		
	व्यवसायिक प्राविधिक सीपयुक्त दक्ष व्यक्ति	संख्या	४००	५००	६००		
प्रतिफल १.६ बैंक तथा वित्तीय सेवामा सवैको पहुँच भएको हुनेछ ।	सहकारी तथा वित्तीय संस्थामा शेयर सदस्य प्रप्त घरपरिवार	संख्या	२००	५००	१०००	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सहकारी शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	सेवा सुचारु वैंक शाखा र वित्तीय सेवा प्रदायक	संख्या	३	३	४		
	बैकमा खाता हुने वा सेवा उपयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	१५	५०	६०		

४.५ आर्थिक विकास क्षेत्रका कार्यक्रम तथा आयोजना

विषय: सानीभेरी गाउँपालिकाका गौरबका योजनाहरू

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						५ वर्षको लागि अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			०८०/०८१	०८०/०८१	०८०/०८१	०८०/०८१	०८०/०८१	५ वर्षको लक्ष्य			
१	झुल्नेटा देखि नुवाकोट डांडा हुँदै अर्मा, सिम्ली, सल्लीचौर, घापागार आठविसकोट सम्मको क्षेत्रीय सडक निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	६००,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	रिम्ना देखि गांराघाट सम्मको क्षेत्रीय सडक	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	उत्पादन तथा विक्री र ढुवानीमा आधारित अनुदान कार्यक्रम	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२२,५००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	मौराखारा पर्यापर्यटकीय जैविक विविधता संरक्षण तथा राष्ट्रिय सानीभेरी मौराखारा गूरिल्ला म्याराथन	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	आकस्मिक दूर्घटना, सूत्केरी तथा अति विपन्नलाई एमबूलेन्स सेवा नि:शूल्क उपलब्ध गराउने	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	सानीभेरी नदिमा र्याफ्टिंग संचालन	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	विपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीलाई उच्च प्राविधिक शिक्षा अध्ययन सहयोग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	एक वडा एक हरित स्तरोन्नति सडक निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	११०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	एक वडा एक पशू र कृषि प्राविधिक सेवा संचालन	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१५,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	पालिकास्तरीय बेलटापू खेलकूद रंगशाला निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	सानीभेरी गाउपालिका स्तरीय बसपार्क निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	रिम्ना मौराखारा पर्यटकीय पुर्वाधार निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य ०८०/०८१	लक्ष्य ०८०/०८१	लक्ष्य ०८०/०८१	लक्ष्य ०८०/०८१	लक्ष्य ०८०/०८१	५ वर्षको लक्ष्य	५ वर्षको लागि अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
१३	सबैखाले भेदभावको व्यवहारिक रुपमा समूल नष्ट गर्न सामाजिक सांस्कृतिक रुपान्तरण एवं पूनर्जागरण अभियान संचालन	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	विद्यमान उद्यमहरूको पहिचान गरी यूवा लक्षित एक घर एक उद्यम कार्यक्रम र एक वडा एक सामूदायिक उद्यम निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	७८०,०००,०००	सानीभेरी गाउंपालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश तथा नीजि क्षेत्र
	जम्मा								१,७५०,५००,०००		
	विषयगत क्षेत्र : कृषि क्षेत्र										
	पालिकास्तरका कार्यक्रम										
१	चिस्यान केन्द्र (कोल्ड स्टार)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	पालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	खाद्यान्नबाली बीउ भण्डार गृह	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	पालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पशुपंक्षी खोप तथा औषधी खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	रासायनिक मल वितरणमा सहजीकरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	(	पालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	कृषि बिमा कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	पालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १	वर्ष									
१	उन्नत, बीउ, तथा मल वितरण (धान मकै, गहुँ)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४००,०००	धानः (चाइनाबगर, रजेला थगली) मकै : (बुकिचौर, जंगलगाउँ, पक्रैया, भण्डारवन, रजेला) गहुँ : १ नं वडा भरी	गाउँपालिका
२	फलफूल पकेट क्षेत्र (सुन्तला, कागती, ओखर, अङ्गुर, आँप)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	टिम्बुर : (बुकिचौर, मालिका, जङ्गलगाउँ) अलैंची : (स्याला, चिसोपानी) टाकुरा, खोला भण्डारवन, ढुरिला खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश

३	टिम्मुर, अलैंची, बेसार, अदुवा, प्याज, लसुन, औलिसा लगायतका नगदे बाली	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	टिम्बुर : (बुकिचौर, मालिका, जङ्गलगाउँ) अलैंची : (स्याला, चिसोपानी) टाकुरा, खोला भण्डारवन, ढुरिला खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	कृषकलाइ उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सिमापाखा, तल्लो चाइनाबगर घारितिर, चौतारा, पधेरा, रौटेली, जुगेपानी, कैनखोला) बेसार, अदुवा, अलैंची : १ नं. वडा भरी प्याज, लसुन : (चाइनाबगर, रजेला, बाउनी खेत)	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	मिनि ट्याक्टर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	स्प्रे ट्याङ्की	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	प्रत्येक १ नं. टोल भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	तरकारी विउ वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	तरकारी विउ उत्पादन (प्याज, मुला, काउली, बन्दा)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	चाइनाबगर, रजेला, बाउनी खेत, थगती	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	कुटानी पिसानी मिल	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २	वर्ष									
१	विउ विजन वितरण (खाद्य बाली)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६४५,०००	सानीभेरी- २, गिठाकोट वडा सबै टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	कागती खेती (बेर्ना खरिद)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	वनसडाँडा सुगुरखाली स्यागिनी परियार टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सुन्तला खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	पूर्तिमडाँडा, परिगाउँ वनसडाँडा, घर्तीगाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बेसार खेती (वीउ खरिद)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	वनसडाँडा, चार, परियार टोल, पूर्तिमडाँडा स्यागिनी	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	टिमुर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	सनसनडाँडा, पूर्तिमडाँडा, घर्तीगाउँ, परिगाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	आँपको खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	गिठाबारे जिउला, सिस्ने खोला पायीहाल्ना, सुगुरखाली	गा.पा. संघ र प्रदेश

७	प्याजको बेर्ना उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	गिठाबोट, पूर्तिमडाँडा सिस्नेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	आलु खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१२०,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	काउली तथा बन्दा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	गिठाबोट जिउला पूर्तिमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	टमाटर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३०,०००	सिस्नेखोला पूर्तिमडाँडा पाथीहाल्ना गिठाबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	प्याज खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१७५,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	मेथी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३५,०००	वसनडाँडा, गिठाकोट लगायत सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	केरा खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	गिठाकोट, गोइरेल टोल पूर्तिमडाँडा, घर्तीगाउँ, वसनडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	लिची बेर्ना खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४००,०००	गिठाकोट, गोइरेल टोल पूर्तिमडाँडा, घर्तीगाउँ, वसनडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	अलैंची खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	वनसडाँडा, पूर्तिमडाँडा, हल्लेरी, गिठाकोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	दाँते ओखर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	किवी खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	२ नं. वडाको माथिल्लो स्थानमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१८	अंगुर प्रवर्द्धन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१९	सिमी खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२०	मौरीपालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गिठाकोट , हल्लेरी, पूर्तिमडाँडा, वसनडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२३	बदाम खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. वडाका ५ वटा बस्ती	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३	वर्ष									
१	**खाद्यान्न बालीको विउ उत्पादन पकेट क्षेत्र विकास**	वर्ष									
	क) मकै	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सानीभेरी-३ ज्यामिरे गाउँ, अध्याचौर, खाराखाली, कमैडे, तिमिले	गा.पा. संघ र प्रदेश

	ख) गहुँ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	पेदीज्युला, गरायलज्युला, भलाचौर, झिन्चौ, श्रीेर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ग) धान	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	पेडीज्युला, गरायलज्युला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	तेल उत्पादन खेती विस्तार	वर्ष	१	१	१	१	१	५			गा.पा. संघ र प्रदेश
	तोरी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	कमैदे, अध्याचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	सूर्यमुखी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	भलाचौर, झिन्चौर, श्रीचौर, पेडीज्युला, गरायलज्यूला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	**तरकारी उत्पादन पकेट क्षेत्र विकास**	वर्ष									
	क) बेमौसमी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	पिरेतरा, चौखे, मुलपानी बेल्टापु, पेडीज्यूला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ख) मौसमी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	अध्याचौर, खाराखाली, तिमिले, कमैडे	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ग) रैथाने बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	**फलफूल खेती विस्तार**	वर्ष									
	क) सुन्तला कागती खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	स्याला/अध्याचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ख) आँप, लिचि, केरा खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	८००,०००	पिरेतरा, ज्यामिरे, ज्युला, चौखे, मूलपानी, श्रीचौर, झिन्चौर, गुमाखोला, भर्लाचौर,	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	**मसलावाली खेती विस्तार**	वर्ष	१	१	१	१	१	५			**गा.पा. संघ र प्रदेश**
	क) टिमुर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	अध्याचौर, स्याला, कमैडे	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ख) अदुवा बेसार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	दमारा, स्याला, अध्याचौर, ज्यामिरे, खाराखाली	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	**दलहन खेती विस्तार**	वर्ष	१	१	१	१	१	५			**गा.पा. संघ र प्रदेश**
	क) मास, दाल, चना	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	भलाचौर, श्रीचौर, झिन्चौर, तल्लाचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	ख) भटमास, सिमी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	कमैडे, तिमीले, अध्याचौर, ज्यामिरे खाल	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४	वर्ष									
१	फलफूल बेर्ना आँप, लिची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१३५,०००	खाल्चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	फलफूल अनार, अंगुर, आप, लिची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	गाउँपारी	गा.पा. संघ र प्रदेश

३	फलफूल अनार, अंगुर, आप, लिची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	बलिवाङ्ग	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सुन्तला, कागती, नास्पाती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	चाख्लोमेला, टुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	उन्नत मकैको विउ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	उन्नत धानको विउ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	बलिबाङ, गारछला	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	गहुँको विउ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	अदुवा, बेसार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	टिमुर, ओखर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	७५०,०००	टुरा, राम्ररी	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	मौरी पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	टुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	तरकारी बाली उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	गोल्चौरबाट मुसेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	उन्नत मेसिन प्राविधिको माग	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	तरकारी खेतीको लागि टनेल	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ कृषि समूह	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	तरकारी, बेर्ना सम्बन्धी आधारभूत तालिम कृषकलाई	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५	वर्ष									
१	**उन्नत वीउ विजन खरिद**	वर्ष									
	(क) मकै	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(ख) आलु	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(ग) ऊखु	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	धनेखोला, वल्लेवास रहखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(घ) केरा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	धनेखोला, वल्लेवास रहखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(ङ) जापानी फल (हर्वावेद)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५ वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(च) ओखर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी- ५ वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(छ) सुन्तला	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	घट्टेतरा, गोगनपानी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(ज) कागती (सुन कागती)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वल्लेवास भदोल धनेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	(झ) किवि	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,७५०,०००	खाली, मेल्चौर, घ्युढुङ्गा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	ओषधी उपचार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा नं. ५ भरी पुरै	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६	वर्ष									
१	मकै विउ उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	हाते ट्याक्टर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६००,०००	सल्लीचौर सल्लेरी कोटगाउँ घउसेनी खेतगाउँ छहरागाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	आलु उत्पादन बर्खे हिउँदे	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सल्लीचौर खेत कोटगाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश

४	दाँते ओखर जोन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	बहुमूल्य च्याउ खेती संचालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा भरी छहरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	नर्सरी विरुवा उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा स्तरीय केन्द्रमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	फलफूल उत्पादन सुन्तला, कागती, अमिलो	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सल्लीचौर सिंगा कोठगाठ बसेनी, डाउडुङ्गे सिरुवाली माललागे, घडमेनी खेतगाउँ छहरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	किवी उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कोटगाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	मौरीपालन योजना	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सल्लीचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	टिमुर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,२००,०००	सखीचौर, कोटगाउँ, छहरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७	वर्ष									
१	केरा खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	जिउला सहरे ज्यूला मालुबेला, फुर्कुटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	आँप खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	जैदाने टुमिगैरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	लिची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	साहरे, फुर्कु	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सुन्तला	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	काभ्रेगैरा, फुकु टाकुरा जैदाबे, पाखेरोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	कागती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	जिउला, सहरे फुटाउरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	अनार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	जिउला, सहरे फुटाउरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	किवि	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
८	कफि	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सहरे दुनी गैरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	लसुन, प्याज विउ विजन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१२०,०००	माङ्गी सल्ला काफल चौर गल्यारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	आलु, अदुवा, प्याज	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	फुकु तथा सहरे जइदाते र रोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	अलाईची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	जैदाने टुनिरौगरा सहरे फुकु जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८	वर्ष									
१	फलफूलका बेर्ना खरिद (ओखर, किवी, अंगुर, जुनार, हलुवावेद, सुन्तला, कागती)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	लामाडाँडा, कोल, वित्य, डलसिडे, मार्दोल	गा.पा. संघ र प्रदेश

२	(आँप, लिची, केरा, हलुवावेद, स्ट्राबेरी, एभोकाँडा, अलैची)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	तल्लो, आमडाँडामा आमडाँडा, कालिका, मार्देल	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मेसिनरी औजार खरिद (सिकेचर, कैची, आरा, फुट स्प्रेय)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,३००,०००	लामडाँडा, विप्पे, मार्दोल, माथिल्लो आमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	स्प्रेय ट्याङ्की खरिद विषादी खरिद (किट् नाशक, ढुसीनासक)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	बेमौसमी तरकारी खेती र प्लाष्टिक टनेल	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	तल्लो आमडाँडा, कालिका, डलसिङ्गे	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	खाद्यान्न बाली विउ खरिद (गहुँ, मकै) धान	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा नं. ८ को सबै ठाउँहरूमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	तरकारीको विउ खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	तल्लो आमडाँडा, शिवाल मार्दोल,	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	पावर टिलर मेसिन खरिद कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	सानो थ्रेसर मेसिन खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	I.P.M. कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	८००,०००	मार्दोल, कालिका, डलसिङ्गे तल्लो आमडाँडा,	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	तल्लो आमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	प्राङ्गारिक विषादी र मल कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	फुकु, तल्लो आमडाँडा माथिल्लो आमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९	वर्ष									
१	आलु वीउ पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	खातीकाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	गहुँ वीउ उत्पादन पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	हासीबाङ	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	ताजा तरकारी उत्पादन पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	हासीबाङ, साहुडेरा ठुलवौर खामूहाल्ने, स्यालीबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	तरकारी वीउ उत्पादन पकेट क्षेत्र (प्याज, काउली, मूला, लसुन)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	मगरराङजा, राङजा, कुटी जमालडेरा, डाँरा, सिमल टाकुरा)	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	फलफूल पकेट क्षेत्र ओखर बाली	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	टोट्के, छेलोहाल्ने, तङ	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	फलफूल पकेट सुन्तला जात	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	टोट्के, छेलोहाल्ने, तङ	गा.पा. संघ र प्रदेश

७	अलैंची पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	टोट्के, छेलोहाल्ने, तङ	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	टिमुर पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	टोट्के, छेलोहाल्ने, घरेली	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	कृषि यान्त्रिकरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	९ नं. वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	कृषि भ्रमण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,२००,०००	९ नं. वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	कृषि नर्सरी व्यवस्थापन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सूलिहाले	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	बाली उपचार शिविर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	माटो परीक्षण तथा उपचार शिविर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सम्पूर्ण ९ नं. वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	गोदाम घर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	फलफूल आँप, लिची पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	राङ्जा, हासिबाङ	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	कृषक समूह फर्म क्षमता अभिवृद्धि, व्यावसायिक योजना निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
१९	एक घर एक करेसाबारी निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
२०	रैथाने बाली संरक्षण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
२१	अर्गानिक कृषि बाली उत्पादनर पाङ्गारक मल उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०	वर्ष									
२	धानको विउ वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्माखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मकैको विउ वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	अदुवा खेतीको लागि	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	लसुन खेतीको लागि विउ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १० अर्माखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	काउली, बन्दाका विउ वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४०,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १० अर्माखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	केरा खेतीको	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	अर्माखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	सुन्तला खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १० सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	कागती खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	सा.गा.पा. वडा नं. १० सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	किवि खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	हाव्रेखोला र खालाडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	टमाटर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३०,०००	अर्माखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	आधुनिक हाते हलो खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	७००,०००	धनठाना, जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश

१३	थ्रेसर मेसिन खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	घनठाडा, अर्माडाडा, जिउला, चिन्तु अमलाटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	पंखा ओसाउने	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	घनठाडा, अर्माडाडा, जिउला, चिन्तु अमलाटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	सवरेहिङ ट्याङ्की	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००	वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	टनेल	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	ओखर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
१८	आँप खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
१९	टिमुर खेती	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११	वर्ष									
१	आँप	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	साविक वडा ८, ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	कागती बेर्ना वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सा.गा.पा. साविक वडा ५, ६, ७, ८, ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सुन्तला	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सा.गा.पा. साविक वडा ५, ६, ७, ८, ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	अदुवा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी- ११ सबै वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	लिची	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४००,०००	८, ६, ५, ७, ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	अनार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सागमा ११ सबै वडा ५ ओटै टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	केरा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४००,०००	सबै वडा ५ ओटै	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	किवी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	७००,०००	सबै ११ ओटै वडा ५ ओटै टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	प्याज	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै ११ ओटै वडा ५ ओटै टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	ओखर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
११	लसुन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	बेसार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	जोत्ने ट्याक्टर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी- ११ सबै वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	साना सिंचाई	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	चागतो डाँडा पनेराह वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	गहुँ काट्ने ट्याक्टर वडा नं. ११ का सबै ठाउँ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी- ११ सबै वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश

१९	तजेरे फलफूल तरकारी उत्पादन समुह बेर्ना तथा विउ	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	तजेरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
२०	काफलबोट तरकारी कृषि समूह विउ उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
	जम्मा								१५१,०१०,०००		

विषयगत क्षेत्र : पशु विकास क्षेत्र

क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						५ वर्षको अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	पालिकास्तरका कार्यक्रम										
१	ह्याचरी फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पायक पर्ने टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	कृत्रिम गर्भाधारण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १										
१	भैंसी फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	१ नं. वडामा पायक पर्ने टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	बाख्रापालन फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	१ नं. वडा भरीका	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	बङ्गुर पालन फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	प्रत्येक टोल टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	मौरीपालन फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	भण्डारवन, जङ्गलगाउँ पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	भेडा पालन फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं. वडाका चरण क्षेत्रमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	गाईपालन (जर्सी)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	माछापालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	चाइनाबगर, रजेला, बाउनी खेत, सोता	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	कुखुरा पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	टर्की पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	बट्टाई अण्डा फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	कालीज पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	हाँस पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	औषधी भण्डार गर्नको लागि फ्रीजको व्यवस्था	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	किटनाशक औषधी वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश

१७	पशुपालन सम्बन्धी तालिम तथा सामग्री सहयोग	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
२६	तरकारी खेती सम्बन्धी तालिम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										
१	उन्नत बोका तथा बाख्रा वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	२ नं. सबै वडा टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	उन्नत राँगा खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	२ नं. सबै वडा टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	भैंसीपालन (व्यावसायिक)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	२ नं. सबै वडा टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बंगुरपालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	सिस्ने खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	कुखुरापालन (स्थानीय बाहेक)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	स्थानीय कुखुरापालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	भेडापालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	२ नं. सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	माछापालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	गिठाकोट, सिस्नेखोला, अन्य टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	राँगापालन (पाठापाठी खरिद)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	गिठाकोट, वसनडाँडा पूर्तिमडाँडा, हल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	अण्डा उत्पादन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	गिठाकोठ, वसनडाँडा, पूर्तिमडाँडा, हल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३										
१	बाख्रापालन व्यावसायिक फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	साविक टोल १, २, ३, ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	भैंसीपालन व्यावसायिक फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	साविक टोल १, २, ३, ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	कुखुरापालन व्यावसायिक फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	साविक टोल १, २, ३, ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बंगुरपालन व्यावसायिक फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	साविक टोल १, २, ३, ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	मौरीपालन व्यावसायिक फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	साविक टोल १, २, ३, ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	उन्नत जातको बोका खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ भरी समूह	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	घाँसको विउ खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	वडा नं. ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	बाख्रा फर्म बनाउने	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	पशु समूह वडा नं. ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	भकारो सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	कुखुरा फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
६	पशुपंक्षीहरूको लागि औषधी खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश

	वडा नं. ५										
१	बोका (उन्नत जातको)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मेल्चौर, हाँसु भदाले, घट्टेतरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	राँगा (उन्नत जातको)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मेल्चौर, हाँसु भदाले, घट्टेतरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	भैंसी (उन्नत जातको)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	मेल्चौर, हाँसु भदाले, घट्टेतरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बाखा (उन्नत जातको)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	मेल्चौर, हाँसु भदाले, घट्टेतरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	भकारो सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा भरी पुरै	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
१	भैंसी पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सल्लीचौर कोटगाउँ छहरा खेत, धनेगौंडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	बाखा पालन फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	कोटगाउँ छहरागाउँ खेत धनेगौंडा सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	लोकल कुखुरा पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	कोटगाउँ छहरागाउँ खेत धनेगौंडा सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	कालीज	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	कोटगाउँ छहरागाउँ खेत धनेगौंडा सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	टर्की पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	कोटगाउँ छहरागाउँ खेत धनेगौंडा सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बाखा पालन पकेट क्षेत्र विस्तार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										
१	भैंसीपालन मुर्रा जात	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	जिउला सहरे, जैदाने पाखेरोल, फुक्रु टाकुरा मालुबेला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	बाखा पालन बयार जमना पारी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६००,०००	जिउला सहरे, जैदाने पाखेरोल, फुक्रु टाकुरा मालुबेला	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मौरीपालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सहरे, फुक्रु जैदान टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बाखा पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	माछा पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	हाँस	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	कुखुरा पालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश

९	भकारो सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	औषधी खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	पशु विमा कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	भुई तथा डाले घाँस विउ बेर्ना खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	रेविज तथा पशुपक्षीजन्य शिविर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	बाखा खोर निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	औषधी खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	पशु बिमा कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पशुपन्छी तथा रेबिज खोप शिविर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	भुई तथा डाँले घाँसको विउ बेर्ना खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	भकारो सुधार कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बाखाको खोर निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	गाई भैंसीमा सुत्केरी प्रोत्साहन भत्ता र उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै ठाउँमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	नश्ल सुधारको लागि व्वयर बोका खरिद (बोयर)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	मुर्रा जातको राँगा खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	कुखुरा खरिद तथा वितरण कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	बाखा पालन सम्बन्धी तालिम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	उन्नत जातका (वोयर जमुनापारी) जातका बाखा वितरण कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	उन्नत जातका जर्सि गाई	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	भैंसी पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	टोट्के, छेलोहान्ने	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	भकारो सुधार कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	टोट्के, छेलोहान्ने	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	उन्नत जातको गाईको नश्ल सुधार कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६,०००,०००	हासिबाङ, सिम्ली, राङना	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	खोर व्यवस्थापन (भैंसी)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	(		गा.पा. संघ र प्रदेश

५	बाखा पकेट क्षेत्र	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	लाखुरीबोट, मगरराङजा घरेली, डाँरा, उदिन ढुङ्गा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बाखा खोर निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	कुटी, जमालडेरा इजर	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	लोकल कुखुरा पालन कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	कुटी, जमालडेरा इजर	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	उन्नत घाँस खेती कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	हासीबाङ, सिम्ली राङजा, मगरराङजा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	पशुपंक्षी विमा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	अण्डा उत्पादनका लागि लेस चल्ला उत्पादन कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	९ नं वडा सम्पूर्ण	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	पशुपंक्षीजन्य महामारी नियन्त्रण कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	उन्नत जातका वोयर बोका खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्माडाडा, घनठाना टिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	उन्नत जातका बाखा खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	रागा खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	उन्नत जात भैंसी खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	उन्नत जातका गाई खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बाखा फारम सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	भैंसी गोठ, गाइगोठ सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	घाँस काट्ने, पेल्ने मेसिन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना तिमिले, चिन्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	पशु विमा (निशुल्क)	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	१० नं. वडा सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	बाखा पालनको लागि घाँस	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	अर्माडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	भकारो सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	१० नं. वडा सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										

१	उन्नत जातका कुखुरा वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	६००,०००	साविक सबै वडाहरूमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	माछा भुरा खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	हरियाली बाखा फर्ममा मुल नयाँ बाखा र बोका खरिद	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४००,०००	मुल	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	हरियाली बाखा व्यवसायी फर्म र माछा फर्म	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	दोभान पशुपालन दुग्ध उत्पादन कृषक समूह राँगा वितरण तथा भकारो सुधार	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	हरियाली बाखा पालन तथा घाँस काट्ने मेसिन तथा खोर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	हरियाली बाखपालन मुल खोर तथा घेरारबार निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	मुल	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	वली भैसी फर्म सानीभेरी ११	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	खालीखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	दिपज्योति भैसी पालन समूह	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	काँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	लेक वेशी सामुदायिक भैंसी पालन समुह राँगा वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	साविक वडा ७, ८, ९ काँडा खर्क ठुलालेख	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	पशु हेल्थ क्लिनिक शिविर सञ्चालन	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	५ वटै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	पशु बिमा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	५ वटै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	कृषि बाली बिमा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	५ वटै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	माटो परीक्षण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	५ वटै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	पशु, जुका तथा भिटामिन औषधी वितरण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	५ वटै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	जम्मा								२२१,७००,०००		
	विषयगत क्षेत्र : सिंचाइ क्षेत्र										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	चाइनाबगर जङ्गल गाउँ लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१५,०००,०००	जङ्गल गाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	गोविन्ने थान कलर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	जङ्गल गाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	टुनिवोट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	भण्डारवन	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	रजेला तल्लो कूलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	रजेला	गा.पा. संघ र प्रदेश

५	भण्डारवन लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	कामीगाउँ, कल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	ठुला खोला इमेलचौर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वल्थे इमिलचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	छोटेबगर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	थगली तल्लो कुलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	रिठापानी कलर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	सिमलचौर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	भण्डारवन	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	रजेला लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	थगली कापी चौर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	इमल चौर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	जङ्गलगाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	भलायपाखा, स्यानसोती लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	पक्रैया	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	मालिका लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	टाउकेलेख	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	सोता लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सोता	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	बाउनी खेत कुलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वाउनिखेत	गा.पा. संघ र प्रदेश
१८	अधेरी खोला चाइनाबगर सिंचाइ	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	चाइनाबगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१९	खोलेरी चाइनाबगर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	चाइनाबगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
२०	पक्रैया बुकिचौर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	बुकिचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
२१	टाकुरा लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	४०,०००,०००	टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										
१	पाथीहाल्ना जैपाले सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वनसडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	रातामाटा सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	परियार टोल थोपा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	परियार टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	आरुचौर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	गिठाकोट जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	सिमल गैरा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिमलगैरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	सिस्नेखोला सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सिस्नेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	थोपा सिंचाई अधिकारी पाखा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अधिकारी पाखा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	पूराना गाउँ सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पूरानागाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	२ नं. वडामा गिठाकोट टोलमा गरिने	गा.पा. संघ र प्रदेश

१०	अनन्ते सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	अनन्ते	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	टुनिचारै सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	टुनिचारै	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	कल्यावारी सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	गिठाकोट जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	गारेखोला खालडेरा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	पूर्तिमडाँडा, खाली टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३										
१	लिफ्ट सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	३०,०००,०००	अन्याचौर, ज्यामिरे, भलाचौर, श्रीचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सिंचाई कुलो नहर	पटक	१	१	१	१	१	५	४०,०००,०००	पुतलीबगर, श्रीचौर, झिन्चौर, मरलावोट, तल्लाचौर, झुर्सुबगर, ज्यामिरेज्यूला, भेरीखोला, गुमाखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सिंचाई पोखरी	पटक	१	१	१	१	१	५	३०,०००,०००	साविकका वडाहरू १, २, ३, ८ आवश्यकता अनुसार	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	मुसेखोला सिंचाई कुलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	सानीभेरी ४ खाल्चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सर्पाचौर गोलचवर लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सानीभेरी ४ गोल्चौर, सर्पाचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पधेरीखोला लिफ्टगाउँवारा खानेपानी टांटीभिट्टा	पटक	१	१	१	१	१	५	६,०००,०००	गाउँपारी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिंचाई कुलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	गोल्चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	टोलखोला गोलचवर थोपा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बाधापानी टुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
८	मुरेखोला कुनाखेत सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सानीभेरी ४ कुनाखेत	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	मुसेखोला आगरखेत सिंचाई कुलो निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	सानीभेरी ४ आगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	धागेछहरी खिरखिरे सुवाखोला सिंचाई निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	सर्पाचौर गोलचवर लिफ्ट खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी ४ (साविक ७)	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	मुरेखोला अमलाटाकुरा पाखापानी गोलचवर सिंचाई कुलो	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी ४ अन्तर्गत साविक (६, ४, ७)	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	पधेरोखोला, इजर पाखापानी गोलचवर सिंचाई कुलो	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	साविक (४ र ७) सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश

१४	खन्नेखोला गोलखोला स्यालबासे सिंचाई कुलो	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सानीभेरी ४ साविक (४, ६, ७)	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	मुरेखोला वलिबाङ आरुगैरा डाडामति ढिग वलिवाङ्ग सिंचाई कुलो	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	जुगेखोला मुल संरक्षण धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	मुसेखोला खिरखिरे थानगइरा स्यानाखाली सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५										
१	सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	धनेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफल दारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गोगनपानी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	भदाले खत्रीबारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	माथिल्लो सिंगा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	माथिल्लो मेल्चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
१	मूरेगार कोटगाउ, बजेनी लामा थाप्ला घउसेनी लिफ्ट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	तत् सबै ठाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	रहखोला छहरा खेतगाउ सल्लीचौर सल्लेरी वृहत सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	छहरागाउँ, खेत सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	निगालेनीखोला थागल डाँडा पाइप सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	थागल डाँडा, चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	खेत, रिट्नाखोला खक्सेनी	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	मूरीगार	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	धनेखोला सल्लीचौर	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
७	खेतगाउँ, धनेगौडा	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
८	दाराखोला धनेगौंडा	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	धनेगौंडा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	चौर सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	पातेचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	माथिल्लो छहरा सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,६००,०००	माथिल्लो छहरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	नाउली सल्लीचौर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	कत्तरको सल्लीचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	तल्लो छहरा सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	तल्लो छहरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										

१	खानेपानी तर्फ	पटक	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	ज्यूला, मालुबेला सहरे, जैदाने, झाँसल्ला पिराल्ना, गत्यारा लिगा भैराकुरा जँरा बाबमारे पाखेरोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सिंचाई तर्फ	पटक	१	१	१	१	१	५	४०,०००,०००	दोमीला, झासल्ला काफल चौर, गत्यारा फुक्रु ज्युला, जैदाने रोल, मालुबेला सरचौर धागेचरी, फुक्रु टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सिंचाई ट्यांकी	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	ज्यामिर तरा, जैदाने फुक्रु ज्यूला, सिम	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिंचाई पाइप खरिद रातामाटा	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	तल्नखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	सिंचाई पाइप खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काउलाबोट, आरबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	सिंचाई पाइप खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	धागेछरी, भ्यामबारी	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	फुक्रु ज्युला नहर मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	फुक्रु ज्युला, रोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	ढुङ्गे खानी, डाँराटोल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	ढुङ्गे खानी, डारा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	फुक्रु ज्युला पम्पीङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	फुक्रु ज्युला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	मालुबेला पम्पीङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मालुबेला	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	द्वारे पम्पीङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	åरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	पिराल्ना, पम्पीङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	पिराल्ना	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	लिगा पम्पीङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	लिगा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	नदी द्वारा लिफ्टिङ्ग सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	स्यालेबगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	ज्यामिरे खोला पुतली सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पुतली	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	छरीखोला लामडाँडा सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	लामडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पुतली खोला, मार्दोल सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	मार्दोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	ओखरेनी खर्क, गाउँ, किमटाउरा, भैटाकुरा सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	खर्क, गाउँ किमटाउरा, भैटारडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	जुगेपानी, पुल्लीगैरा, कोल सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	जुगेपानची, पुल्लीगैरा कोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	ओखरेनी डलसिडे कालिका लिफ्ट सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	३,५००,०००	डलसिङ्ग कालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश

७	किमुटाकुरा सिंचाई ट्याङ्की पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	किमटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	हुसिखोला, टाकुरा सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	बिप्पे लिफ्ट सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बिप्पे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	छहरेपानी तल्लागाउँ सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	३,५००,०००	तल्लागाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	छहरा पानी स्कुल टोल लिफ्टिङ्ग सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	माथिल्लो आमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	सिवाल खोला सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	शिवाल टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	छहरेपानी दलित टोल सिंचाई पानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	दलित टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	खारखोला पेदा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	पेदा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	ग्याङखोला खातीकाँडा लाखुरीबोट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	खातीकाँडा, लाखुरीबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सानीभेरी टोट्के छेलोहान्ने लिफ्ट सिंचाई आयोजना	पटक	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	टोट्के, छेलोहान्ने	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सानीभेरीबाट सिंचाई आयोजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१५०,०००,०००	राडजा, सम्पूर्ण भाग साविक १ नं. गा.वि.स.	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	पनेलचौर समैजा सिंचाई आयोजना	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	पनेलचौर समैजा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	धरेनी दुलाचौर सिंचाई ट्याङ्की	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	दुलाचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	खारखोला साउडेरा सिंचाई आयोजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	खारखोला साउडेरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	सेतीमूल लामाटरा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५०,०००	लामाटरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	ओखरबोट लिउरेवारी सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	अर्माखोला, जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	जुगेपाटल, तल्लोछरी सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सिलाजु, साउडेरा खलडारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	विरौटा असनतरा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बुढे सिम	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	ओराल, कोप्ची, घनठाना सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	अमलाटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बेरुलारुख बगरखेत सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	अमलाटाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	वडा कार्यालय सिंचाई तरी भाट ठन्क्रेकोरख	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सोटा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	ठूलाखोला चिउराबोट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
९	चरेलीबोट, फलाटे, फुर्चेपर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	चरेलबोट, फुचौपर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	थाङनेखोला, डागीखाने सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	डागीखाने	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	रिठाबगर, काफ्रारुख	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश

१२	डाडाअर्मा थोपा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	अर्माडाडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	ओराल उँदीखोला सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	घारी खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	काली माटी फुरचे पहर	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	फुरचे पहर	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	लिप्टिङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	डाँडौ अमी	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	लिप्टिङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	दमित जस्ता पाखेटाकुरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	लिप्टिङ सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२०,०००,०००	तिमिले चिन्त्तु	गा.पा. संघ र प्रदेश
१८	पाईप सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	लाखुरी बोटा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१९	आरुको रुख रिटा बगर	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रिहा बगरसम्म	गा.पा. संघ र प्रदेश
२०	नाङ्ग्रे तल्लो राता पहर सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	लाखुरी बोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
२१	पाईप सिंचाई लाखुरी बोट सिमा खोली चिउरा बोट	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	चिउरा बोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										
१	मुल देखि घोप्टे ओराल अइरागेसम्म सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	मुल घोप्टे ओराल	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	रानचिउरा खोला पेदा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पेदा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सादिखोला तजरे सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	तजेरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	भाजुला धनारा गाउँ डाँडा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	धनारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	स्यानीगैरा रानचिउरा कोलडाँडा सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	रानचिउरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	सादिखोला काफलबोट जाम्डारी सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सादिखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	पन्चासे चिसा एक्लेसल्ला मुल सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	एक्लेसल्ला	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	गिठागैरा रोगाडेरा जाम्हारी	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	रोकाडेरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	भेरीखोला पाल्नामुल सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पाल्नामुल	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	ठुला खोला घुसकोट सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	घुसकोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	ठुलाखोला उदेसीय सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	ठुलाखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	अर्थ खोला लाहरेखाने सिंचाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	लाहरेखाने	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	कागती बारी सिंचाई योजना माथि रोका डेरा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	माथि रोका डेरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१५	बुदेसीम सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सीम	गा.पा. संघ र प्रदेश
१६	धारी खोला कोप्ची खोला सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	कोप्चीखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
१७	खोऱ्या सिंचाई योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	खोऱ्या	गा.पा. संघ र प्रदेश

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						५ वर्षको अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	जम्मा								१७०,६५०,०००		
	विषयगत क्षेत्र : उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्र										
	वडा नं. १										
१	सिलाई कटाइ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	प्रत्येक टोलमा १ नं. वडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	आरन उद्योग सुधार	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी गा.पा. १ का प्रत्येक टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	फर्निचर	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. १ का प्रत्येक टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	पिस्ने घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. १ का प्रत्येक टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	आरा मेसिन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	प्रत्येक टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	दाना उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	पानी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	मसला उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										
१	सुधारिएको पानी घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. वडाको सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सुधारिएको आरन	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	२ नं. वडाको सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सिलाई कटाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. वडाको ५ वटा बस्तीमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	मुढा निर्माण (बाँसको)	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वसनडाँडा, हल्लेरी, पूर्तिमडाडा, गिठाकोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	फर्निचर उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गिठाकोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	विद्युतीय घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	परियार टोल, हल्लेरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	कुटानी तथा पेलानी मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गिठाकोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	सस्तो मूल्य पसल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गिठाकोट जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३										
१	डेरी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	पेदीबजार	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	जुस उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	पेदीबजार	गा.पा. संघ र प्रदेश

३	दाना उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बेल्टापु	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बथशाला	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	देउताखोला किनार	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	काष्ठ उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	गरायलागाउँ/पेडीज्यूला	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बेसार/मसला उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बेल्टापु	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	आरन उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	चाख्लोमेला, गोल्चौर खाल्चौर टुरा गाउँपारि	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सिलाई कटाई	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मुडा बुन्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिलाई बुनाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५										
१	डेरी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	फर्निचर उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मेल्चौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	जुस उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
१	अल्लो प्रशोधन/cNnf खेती	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
२	फर्निचर उद्योग स्थापना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
३	बाँस, निकाला सामग्री निर्माण उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
४	दुध डेरी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
५	दुध/दही फलफूल चिस्यान केन्द्र	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
६	जडिबुटी संकलन केन्द्र	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
७	चिउरी साबुन उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										
१	कृषि सहकारी	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	फुक्रु ज्युला सहरे ज्युला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सहरे रातामाटा टोलमा कुट्टो, पिस्ने मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सहरे रातामाटा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सहरे सावितको ५ कुट्ने पिस्ने मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सहरे गतेश	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	साबुन उद्योग तथा मसला	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	फुक्रु, सहरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	फुक्रु जिउला विद्युतीय मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	फुक्रु, जिउला	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	पानी घट्ट ;धार	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सरखोला फुक्रु	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	आधुनिक घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	रातामाटा टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश

८	दशुखोला घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	åjfरि टोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	आधुनिक पानी घट्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	तल्लो रोल	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	पानी घट्ट सुधार	पटक	१	१	१	१	१	५	४००,०००	रोल्खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	सिलाई कटाई कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मुढा बुन्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पलम्बर तालिम सञ्चालन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	गार्मेन्ट सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	कालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	साबुन/सरफ बनाउने उद्योग सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ८ का वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	मैन बत्ती/अगरबत्ती बनाउने उद्योग सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	माथिल्लो आमडाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	आरन उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	वडा नं. ८ का सबै टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	आरामेसिन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	धान कुट्ने मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	टाकुरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	पिसानी मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
११	पाउरोनटी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	डेरी उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	जुस उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	चौर बजार	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	सस उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	वाइन उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	ग्रामेन्ट उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	डेरी उद्योग व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	फर्निचर उद्योग व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	पाउरोटी उद्योग व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	चाउमिन उद्योग व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सिम्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	दुध डेरी	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	घण्ठाना	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मुडा बुनाई उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	घण्ठाना	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	साबुन स्याम्पु उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	डाँडा अर्मी	गा.पा. संघ र प्रदेश

४	मसला उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	तिमिले	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	जुस उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	दाब्रो खोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	आराण सुधार	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	धकाना डाँडा अर्मी	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	काठ उद्योग आरा मसिन	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्मा डाँडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	तामा उद्योग	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	पाखे टाकुरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	विद्युतीय घट्टा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	१० नं. वडा सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	विद्युतीय धान कुट्ने मिल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१० नं. वडा सबै	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	तोरी पेल्ने मिल विद्युतीय	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	चिन्तु डाँडा अर्मी घण्ठाना	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										
१	आरण निर्माण तथा सुधार डारामाथि तथा सबै साविक वडाहरूमा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडाका सबै ठाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	काफलबोट फलफूल तरकारी चिस्यान केन्द्र निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	काफलबोट दुग्ध चिस्यान डेरी उत्पादन केन्द्र निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	काफलबोट बुदेसिम घट्ट निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	घुसकोट समैजादेखि अधेरे सम्म घट्ट निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै ठाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	शिशिर काठ उद्योग निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मुल	गा.पा. संघ र प्रदेश
	जम्मा								१२३,९००,०००		
	विषयगत क्षेत्र : पर्यटन क्षेत्र										

क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वियन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोंने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
२	मालिका पदमार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी- १ मालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मालिका मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १ मालिका	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										गा.पा. संघ र प्रदेश
१	भेरीदोभान पर्यटकीय स्थल	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	सिस्नेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सिस्नेखोला चमेरा गुफा	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सिस्नेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिस्नेखोला भाइरल पुल	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	जाजरकोट रिम्ना सिस्नेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश

	वडा नं. ३										
२	सिद्ध साइकुमारी मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मौराखारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	गुरिल्ला तालिम केन्द्र निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	मौराखारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	भिर रेलिङ बाटो निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	मौराखारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	बराह क्षेत्र मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अध्याचौर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	रिम्ना दोभान धार्मिक स्थल मन्दिरको संरक्षण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रिम्ना दोभान	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	टुरा देखि मौरा खारा सम्म पद यात्रा निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	टुरा देखि मौराखारासम्म	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मुसे झरना व्यवस्थापन तथा प्रचार	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मुसेखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	मन्दिरहरूको संरक्षण तथा मर्मत निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	रिम्ना आर्यघाट निर्माण तथा बस्ने स्थान निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ रिम्ना दोभान	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	राम्री, पेदा, नौला खर्क देखि मौराखारा सम्म पद मार्ग निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५										
१	दहनेटा त्रिशुलगारे पदमार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	दहनेटादेखि त्रिशुलगारेसम्म	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
१	मुरीगार माइकाथान निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	७००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	लाँकुरीबोट मस्टाथान योजना	बर्ष	१	१	१	१	१	५	७००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	जुम्लेपोखरी सिद्ध मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	८००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	बयल डाँडा सिद्ध मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	कोटगाउँ बजेनी मौराखारा पद मार्ग पर्यटकीय पदयात्रा मार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	पुरुखोला कमारेकोट मौराखारा पर्यटकीय पद यात्रा मार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	सल्लीचौर नाउली थुमालेक पद यात्रा मार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	सिद्ध मन्दिर/नेपाल टेलिकम टावर पद यात्रा मार्ग	बर्ष	१	१	१	१	१	५	६,०००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश

९	कोटगाउँ होमस्टे निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	वडा नं. ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										
१	भेरी दहमा डुङ्गा सञ्चालन, तार जाली घेराबार	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	भेरी दह	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	द्वारे गुफा संरक्षण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	åjfरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पर्यटन क्षेत्र	बर्ष	१	१	१	१	१	५	३००,०००	छोटे बगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	कालिका मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कालिका, फुक्रु	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	विप्य माई भगवती मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	माथिल्लो अमडाँडा विप्य	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	खारखोला प्रतिक्षालय निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	खारखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मंगरराङजा पापिनी मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मगरराङजा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	मन्दिर व्यवस्थापन	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	खातीकाडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	मनकाल देउता थान मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	देउताथान	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	ब्राह मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	साउसल्ली	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	बगैंचा निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	देउता थान वरिपरी डाँडा अर्मा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	धार्मिक स्थल	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	घनठाना	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										
१	बरमाथान धनारा मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	धनारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मोस्ठ मकाल थान मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	काडाँ गाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	कुदेउथा थान मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रोगाडेरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	वर्मथान तथा मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रोगाडेरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	वराथान मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	गाउँ	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	वराथान ठुलालेख	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	ठुलालेख	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	खप्तडि बुढाथोकी समाज कुल मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अम्रेडाडा	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	पोखरा डारा ब्राह्वा मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१००,०००	पोखरा	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	मोष्ठ कुल मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	घरेली	गा.पा. संघ र प्रदेश

१०	विपर मन्दिर निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	२००,०००	उकाला डारा	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	अइरागे देउसी बाजे मन्दिर	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मुल	गा.पा. संघ र प्रदेश
१२	काफलबोट टिमुरबोट ठुलाजगर गुफा गोरेटो बाटो निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा नं. ११	गा.पा. संघ र प्रदेश
१३	कुल देउता थान मन्दिर निर्माण सानीभेरी-११ (तजरे)	बर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	तजरे	गा.पा. संघ र प्रदेश
१४	ठुलालेख वहरायान दलित बस्तीमा मन्दि निर्माण	बर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	ठुलालेख	गा.पा. संघ र प्रदेश
	जम्मा								१०६,४००,०००		
	विषयगत क्षेत्र : सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र										

क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १								-		
१	कार्यालय व्यवस्थापन साना किसान र भेरी मालिका सहकारी	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	वित्तीय साक्षरता तालिम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	लेखा सम्बन्धी तालिम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सहकारी शिक्षा सम्बन्धी तालिम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										
१	सहकारी तथा सामुदायिक संस्था क्षमता अभिवृद्धि तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	२ नं. वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	वित्तीय साक्षरता कक्षा (सहकारी)	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	२ नं. वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सहकारी तथा सामुदायिक संस्था कार्यालय व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	६००,०००	२ नं. वडाका ५ बस्तीका टोलमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३										
१	बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	ओटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरा- ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	श्रम सहकारी संस्था	ओटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरा- ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	सहकारी समूहलाई सर्वसुलभ तरिकाले चलाउने शिक्षा सम्बन्धी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४ भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश

२	साना किसान सहकारी समूहलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	चाइनाबगर वडा नं. ४ को साना किसान सहकारी समूहमा	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	साना किसान भेरी दोभान कृषि सहकारीलाई कम्प्युटर सफ्टवयर खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	चाइना बगर	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५										
१	श्रम सहकारी र सहकार्य समूहलाई सबलीकरण सहयोग	वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मेल्चौर, घापागार, हाँसु, पेदाखोला	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
१	श्रम सहकारी र सहकार्य समूहलाई सबलीकरण सहयोग	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा भरी	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	वित्तीय साक्षरता कक्षा (३४ वटा समूहलाई)	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										
	सहकारी सबलीकरण कार्यक्रम	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	साना किसान कृषि सहकारी	१ वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	कम्प्युटर	२ वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	सहकारी कार्य संचालन समिति क्षमता विकास तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	९ नं. वडामा रहेका सम्पूर्ण सहकारी	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	सहकारी योजना विकास Business plan तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	९ नं. वडामा रहेका सम्पूर्ण सहकारी	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	९ नं. वडामा रहेका सम्पूर्ण सहकारी	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	श्री सानीभेरी उन्नत तरकारी विउ उतपादन तरकारी हल भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	हासिबाङ	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	अन्तरजिल्ला सहकारी भ्रमण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	सस्तो मुल्यको पसल	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	डाँडा अर्मी	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										

१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अर्मा सानीभेरीको भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	स्टार श्रम सहकारी सानीभेरी ११ को भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	काफलबोट	गा.पा. संघ र प्रदेश
	जम्मा								३२,५५०,०००		
	विषयगत क्षेत्र : श्रम तथा रोजगारी क्षेत्र										
क.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**५ वर्षको अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	सीपमुलक तालिम	ठाउँमा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सानीभेरी १	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	१८ वर्ष देखि माथि रोजगारी व्यवस्था प्रतिघर १ जना	घर	१	१	१	१	१	५	(	सानीभेरी १	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी १	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. २										
१	समान काम समान ज्याला सचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने (कामदारहरूको)	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	लोकसेवा तयारी कक्षा (सबै क्षेत्रमा)	जना	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	मोबाइल पसल	जना	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	अटो सवारी साधन संचालन सम्बन्धी सीप विकास	जना	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षा	जना	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी २	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ३										
१	सिपमूलक उद्योग संचालन		१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
क)	पातको टपरी निर्माण व्यवसाय	ओटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
ख)	सिलाई कटाई व्यवसाय	ओटा	१	१	१	१	१	५	८००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
ग)	मुडा निर्माण व्यवसाय तालिम	ओटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
घ)	घरेलु ढाका उद्योग	ओटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
ङ)	सिलाई बुनाई व्यवसाय	ओटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश

च)	बाँस, निकालाको घरायसी सामग्री निर्माण व्यवसाय	ओटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	तथ्याङ्क संकलन		१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी ३	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ४										
१	बाझो जग्गा उपयोग गर्ने		१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	युवाहरूलाई रोजगार तर्फ उन्मुख गराउने जस्तैः उद्योग, कृषि, पशु फर्ममा जोड्ने अभियान		१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ४	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ५										
१	कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	वटा	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी ५	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	कृषि एम्बुलेन्स	वटा	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सानीभेरी ५	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ६										
	बाझो जग्गा उपयोग गर्ने		१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
	युवाहरूलाई रोजगार तर्फ उन्मुख गराउने जस्तैः उद्योग, कृषि, पशु फर्ममा जोड्ने अभियान		१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ६	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ७										
	बेरोजगारको तथ्यांक अद्यावधिक गरी रोजगारी सृजना अभियान		१	१	१	१	१	५	५००,०००		गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ८										
१	सिलाई कटाई कार्यक्रम		१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मुढा बुन्ने तालिम		१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	पलम्बर तालिम सञ्चालन		१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	हाउस वायरिङ तालिम		१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	ग्रील उद्योग		१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	ग्यारिज उद्योग		१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	सानीभेरी ८	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ९										
१	मोबाईल रिपेरिङ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	मुढा बुन्ने तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
३	सिलाईकटाई तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश

४	कम्प्युटर रिपेरिङ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
५	पलम्बर तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	हाउस वारिङ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
७	मेकानिकल तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
८	इलेक्ट्रोकल तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
९	ब्यूटीपालर तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
१०	आरन सुधार कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
११	लक्षित वर्ग आत्मनिर्भर तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सानीभेरी ९	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. १०										
१	गोरेटो बाटो	१	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
२	घण्ठाना दाबरेखोला भेरी गोरेटोबाटो	१	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
४	सिलाई कटाई मेसिन	१०	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
६	अर्वल टाकुरा करेली गैरा	१	१	१	१	१	१	५	८०,०००	सानीभेरी १०	गा.पा. संघ र प्रदेश
	वडा नं. ११										
	जम्मा								४७,७८०,०००		
	आर्थिक विकासको जम्मा								३,१८२,७९०,०००		

परिच्छेद पाँच

सामाजिक विकास

५.१ पृष्ठभुमी

गाउँपालिका भित्र एक वटा क्याम्पस सहित ४५ वटा विद्यालय छन् भने ४९ वटा सामुदायिक बालविकास केन्द्र र ४ वटा सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरू रहेकाछन्। विद्यालयहरूको सङ्ख्या राम्रै देखिए पनि विद्यालयबाट प्रदान भैरहेको शिक्षालाई अवको आर्थिक विकासको सोचलाई सहयोग पुऱ्याउने खालको बनाउनु पर्ने हुन्छ। ११ वटा स्वास्थ्यचौकी र १ वटा अस्पताल रहेको छ। स्वास्थ्य क्षेत्रलाई भरपर्दो र सुविधा सम्पन्न बनाउदै लैजानु पर्ने भएको छ।

५.२ सामाजिक वस्तुस्थिति विश्लेषण

नेपालको संविधान २०७२ मा साझा तथा एकल अधिकारका सूची मार्फत संविधानले विभिन्न अधिकारकासाथ स्थानीय तहलाई माध्यमिक तह सम्मको शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य, खानेपानी व्यवस्थापन, सामाजिक समावेशीकरणका नीतिहरूको अवलम्वन जस्ता जिम्मेवारी दिएको छ।

अर्को तर्फ मानव विकासलाई व्यवस्थित गर्न विश्वका मुलुकहरूले समर्थन गरेको दीगो विकास लक्ष्यले व्यवस्था गरेको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई तथा सामाजिक न्यायका विषयहरूलाई स्थानीयस्तरमा कार्यानवयन गर्ने जिम्मेवारी पनि स्थानीय सरकारलाई दिएको छ। यसै सन्दर्भमा सानीभेरी गाउँपालिकाको सामाजिक विकासको अवस्थाको विश्लेषण देहाय बमोजिम दिइएको छ।

तालिका २० : सामाजिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना	समस्याहरू
शिक्षा	
• आधारभूत र माध्यमिक विद्यालय गरी जम्मा ४५ वटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेको • पालिकामा करिब ७६ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर रहेको (करिब ९० प्रतिशत ५–१४ वर्षउमेर समूह, ८५ प्रतिशत १६–५९ उमेर समूह र २३ प्रतिशत ६० वर्ष वा सोभन्दा माथिका उमेर समूहमा) • करिब २४ प्रतिशत जनसंख्या निरक्षर रहेको (६० वर्षभन्दा माथिको जनसंख्यामा करिब ७५ प्रतिशते १५–६० उमेर समूहमा २८ प्रतिशत र ५–१४ उमेर समूहमा १० प्रतिशत निरक्षर) • खुद भर्नादर आधारभूत तहमा ९६ प्रतिशत र माध्यमिक तहमा ३६ प्रतिशत रहेको • प्रायः सबै विद्यालयहरूमा चर्पीको सुविधा भएको • पालिका भित्र ४९ वटा बाल विकास केन्द्र सञ्चालनमा रहेको	• करिब २४ प्रतिशत जनसंख्या निरक्षर रहेको (६० वर्षभन्दा माथिको जनसंख्यामा निरक्षर ७५ प्रतिशत) • ५–१४ उमेर समूहमा १० प्रतिशत निरक्षर रहेको • माथिल्लो तहको भर्नादर घट्दै गएको (विद्यालय छाड्ने दर बढि) • बिद्यार्थी अनुपातमा शिक्षक संख्या कमी • शैक्षिक गुणस्तर कमी (सिकाई उपलब्धि ५० प्रतिशत भन्दा कम) • शिक्षकहरूले जिम्मेवारी बोध नगरेको • सरकारी विद्यालय प्रतिको आकर्षण घट्दो • विद्यालय प्रतिको अभिभावकको चासोमा कमी • प्रयोगशाला तथा सामग्रीको कमी

सम्भावना	समस्याहरू
• आधारभूत (कक्षा १-५) तहमा स्थायी शिक्षक ७०, अस्थायी शिक्षक ५, रहात शिक्षक ३५ र कक्षा ६-८ को आधारभूत तहमा स्थायी शिक्षक १०, राहात १८ र माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) मा स्थायी ५, राहत ५ र (कक्षा ११-१२) तहमा दरबन्दी २ जना अनुदानमा ४ जना शिक्षक कार्यरत रहेको	• भौतिक पूर्वाधारमा कमी • कक्षा कोठाहरूको अवस्था नाजुक • अभिभावक शिक्षामा कमी
स्वास्थ्य	
• गाउँपालिकामा १ वटा १५ सैया अस्पत्ताल रहेको • ११ वटा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, ४ वटा वर्थिङ्ग सेन्टर, १८ वटा खोप केन्द्र, ५ वटा गाउँघर किल्निक सञ्चालनमा रहेको, • पूर्ण खोपयुक्त गापा घोषणा भएको • दरबन्दी अनुसारको जनशक्ति रहेको • ५१ प्रतिशत सुत्केरी स्वास्थ्य संस्थामा हुने गरेको • २२ प्रतिशतले परिवार नियोजन साधन प्रयोग गर्ने गरेको • गाउँपालिकाले स्वस्थ्य सरसफाइ ऐन २०७५, स्वस्थ्य संस्था दर्ता कार्याविधि २०७५, स्वास्थ्य योजना र गाउँपालिका अस्पत्ताल सञ्चालन कार्विधि २०७६ लागु गरेको	• अस्पताल र स्वास्थ्यचौकीमा प्रविधि, औजार र उपकरणको अभाव • मापदण्ड अनुसारको स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन नभएको (• भौतिक पूर्वाधार नहुदा स्वास्थ्य सेवा र गुणस्तरमा कमी • कर्मचारी रहेको तर प्राविधिक सीप अपुग भएको • ३९ प्रतिशत सुत्केरी घरमै हुने गरेको • स्वास्थ्य संस्थामा मैत्रीपूर्ण वातावरण नभएको • अस्पतालजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनमा कमी • स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमको कमी भई स्वास्थ्य पहुँचमा कमी • बर्थिङ्ग सेन्टरको अभावले प्रसुति सेवामा समस्या • खोप केन्द्रहरू व्यवस्थित नभएको
खानेपानी तथा सरसफाई	
• ६० प्रतिशत घरपरिवारमा खानेपानी सुविधा पुगेको • बस्ती र पानीको मुहान रहेको • १ वटा सार्वजनिक शौचालय रहेको • पालिकालाई खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गरिएको • स्वच्छता घोषण, पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको	• ४० प्रतिशतमा स्वच्छ खानेपानीको अभाव रहेको • मुहान र योजनाको संरक्षण नभएको • खुल्ला दिशमुक्त घोषण भए पनि यस्को प्रभावकारी अनुगमन नभएको
महिला, बालवालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण	
• महिलाको चेतना, आय आर्जनमा केहि मात्रमा वृद्धि भएको • कुपोषण, बहुविवाह, लैंगिक विभेद, परनिर्भरता, घरेलु हिंसाबारे जनचेतना वृद्धि भईरहेको • ज्येष्ठ नागरिक सम्मानमा वृद्धि भइरहेको • बालबिबाहमा कमि आइरहेको	• व्यवसायिक आयआर्जनमा महिला संलग्नतामा कमी • अपांगमैत्री नभएको • ज्येष्ठ नागरिकको परिवारबाट अपहेलना • ७२ प्रतिशत बालविवाह, आमाबावुबाट अलग, • बाल दुर्व्यसन, बालश्रम, बाल दूर्व्यवहार कायमै • घरेलु हिंसा कायमै रहेको
युवा तथा खेलकुद	

सम्भावना	समस्याहरू
• प्रधानमन्त्री र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन भएको • पालिका भित्र ३१०० जनाले १०० दिन रोजगार पाएको • मध्यपहाडी राजमार्ग निर्माणले रोजगर तथा सिप निर्माणमा सहयोग पुगेको • सामान्य खेलकुदका भौतिक पूर्वाधार रहेकाको • खेलकुद प्रतियोगितामा सामान्य लगानी रहेको	• गाउँपालिकामा युवाको परिचालनमा कमी • युवा दक्षजनशक्ति उत्पादनमा कमी तथा लगानी परिणाममुखी नभएको • बेरोजगार युवाको संख्या वृद्धि भैरहेको • व्यवासायिक खेलाडी उत्पादनमा ध्यान नपुगेको • खेलकुदका भौतिक पूर्वाधारको कमी
सामाजिक सुरक्षा	
• २ वटा प्रहरी चौकी रहेको • दरबन्दी अनुसारको जनशक्ति रहेको	• प्रहरीचौकीको आफ्नो भवन र जग्गा नभएको • प्रहरी चौकीहरूलाई सवारी साधनको कमी • जनशक्तीको कमी रहेको

५.३ सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास अवधारणा

गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक क्षेत्रको विकासलाई राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्रकाशित योजना तर्जुमा निर्देशिकको आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाले तयार गरेको स्थानीय निर्देशिकाको आधारमा सामाजिक विकास क्षेत्रको बिषयक्षेत्रगत विकासको अवधारण देहाय बामोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

लक्ष्य

यस गाउँपालिकाको आर्थिक विकास क्षेत्रको लक्ष्य देहायअनुसार रहेको छः

- स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी र सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास हुने ।

उद्देश्य

गाउँपालिकाको सामाजिक विकास क्षेत्रको उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्:

१. जिवन उपयोगी शिक्षा मार्फत आत्मनिर्भर तथा अनुशासित जनशक्ति उत्पादन गर्नु ।
२. सर्वसुलभ, दक्ष जनशक्ति एवं श्रोतसाधनले सम्पन्न भौतिक पूर्वाधारयुक्त गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्नु
३. स्वस्थ एवं दक्ष नैतिकवान युवा शक्ति तथा व्यवसायिक खेलाडीको विकास गर्नु
४. महिला सशक्तीकरण, बाल अधिकार प्रवर्द्धन एवं अपांग र ज्येष्ठ नागरिकमैत्री (सामाजिक समावेशीकरण) समावेशी समाजको निर्माण गर्नु
५. सुरक्षित खानेपानी सुविधामा वृद्धि गर्दै सरसफाइजन्य व्यवहारमा सुधार गर्नु
६. शान्ति सुरक्षाको प्रत्याभुति दिलाउनु

रणनीति तथा कार्यनीति

दीर्घकालीन सोचतर्फ उन्मुख भई विकासको समष्टिगत लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल गर्न सामाजिक विकास क्षेत्रको लागि देहायका रणनीति तथा कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरी रणनीतिक कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।

तालिका २१ : विषयगत क्षेत्र अनुसार रणनीति तथा कार्यनीतिहरू

रणनीति	कार्यनीति
शिक्षा	
सर्वसुलभ, गुणस्तरीय, जीवन उपयोगी शिक्षा तथा पूर्वाधार सम्पन्न शैक्षिक संस्था मार्फत आत्मनिर्भर तथा अनुशासित जनशक्ति उत्पादन गर्ने ।	१. उमेर पुगेका सबै बालबालिकालाई बिद्यालयमा भर्ना गराउनुका साथै भर्ना भएका विद्यार्थी टिकाई राख्नको लागि शिक्षालाई सर्वसुलभ र जीवनोपोगी बनाउदै लगिनेछ २. सम्पूर्ण विद्यालयहरूलाई बालमैत्री र अपांगमैत्री बनाउदै लगिनेछ । ३. साक्षरता अभियान सञ्चालन गरी आगामी २ वर्ष भित्र सबै नागरिक साक्षर बनाईने छ । ४. शिक्षामा सूचना प्रविधिको सञ्चालन गरी ३ वर्ष भित्र माध्यमिक तहको विद्यार्थीलाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गरिनेछ, ५. प्रत्येक वडाका कम्तिमा एक सामुदायिक पुस्तकालय वा E-Library स्थापना गरिनेछ । ६. राप्ती ज्ञानदोयय मा.वि. सिम्लीलाई गाउँपालिकाको नमुना तथा प्राविधिक शिक्षा विद्यालयको रुपमा प्रवर्द्धन गरिनेछ । ७. प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी गुणस्तर, क्षमता र मापदण्डको आधारमा विद्यालयहरूलाई नमुना विद्यालय घोषण गर्दै गरिनेछ । ८. विज्ञहरूको सल्लाह अनुसार गाउँपालिकास्तरीय स्थानीय पाठ्यक्रम र विद्यालय शैक्षिक सुधार योजना तयार गरी लागु गरिनेछ । ९. शिक्षक संख्या र दरबन्दी आवश्यकता अनुसार थप गर्दै जानुका साथै क्षमता विकासका लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । १०. सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्यालयहरूको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवास्था मिलाईने छ । ११. विद्यार्थी विचको प्रतिस्पर्धा, शिक्षकहरूको योगदानको कदर गर्नको लागि दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ । १२. विद्यालय र शिक्षाको गुणस्तर सुधारको लागि शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थीलाई नियमित छलफल र परामर्श गराउने व्यवस्था मिलाईने छ ।
स्वास्थ्य तथा पोषण	
स्थानीयवासीको आधारभूत स्वास्थ्यमा पहुँच तथा पोषणको अवस्थामा गुणस्तरमा वृद्धि गर्ने ।	१. गाँउपालिकामा सञ्चालन भइरहेको १५ सैयाको अस्पताललाई प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी उपकरण र मानवीय श्रोत सम्बन्धमा क्रमस व्यवस्था मिलाउदै सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ । २. स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नती गरी जनतालाई गुणस्तरीय तथा निशुल्क आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइने छ । ३. वार्षिक रूपमा (कम्तीमा २ वटा) घुम्ति स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी ग्रामिण भेगमा स्वास्थ्य सुविधा प्रदान गरिनेछ । ४. गर्भवती आमा र शिशुको स्वास्थ्य सुनिश्चित गर्न आगामी ३ वर्ष भित्र गर्भ अवस्था देखि हजार दिनसम्म पोषण उपलब्ध गराउन पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ । ५. स्वास्थ्य गुणस्तर र व्यवस्थापन सम्बन्धी स्वमुल्याङ्कण विधि निर्माणगरी स्वास्थ्य संस्थाहरू विच सकरात्मक प्रतिस्पर्धा मार्फत सकृय बनाइने छ । ६. पालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन लगायत भौतिक पूर्वाधारहरू क्रमस व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	

लक्षित वर्गको आत्मनिर्भरताका लागि अवसर सृजना गरी समतामा आधारित समाज निर्माण गर्ने ।	१. बालबालिका, महिला, दलित, आदीवासी जनजाती, युवा, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, अल्पसंख्यक, लक्षित वर्गलाई सक्षम बनाउन जनचेतना प्रवर्द्धन, क्षमता विकास, सिपमुलक र आय आर्जन तालिम जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । २. बालबालिकाको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्दै बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गरी बाल बचाउ, बाल सुरक्षा, बाल सहभागिता र बाल विकासका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाईने छ । ३. सामाजिक र लैङ्गिक हिम्सा निवारणको लागि टोल समिति, वडास्तरीय महिला समुह, समिति र सहकारीहरूमा महिला सहभागिताको सुनिश्चित गर्दै लगिनेछ । ४. विपन्न र पिछडिएका महिलाहरूलाई सिपमुलक तालिम तथा उद्यमशीलता विकासमार्फत महिला सशक्तीकरण अभिवृद्धि गरिनेछ । ५. आदीवासी जनजातिहरूको तथ्याङ्क सहित विकास, प्रवर्द्धन, आय आर्जन, सिपमुलक तालिम मार्फत दैनिक जिवनमा मदत र लाभ हुने गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । ६. दलित छुवाछूत मुक्त गाँउपालिका घोषणा गरेको हुनाले ३ वर्ष भित्र गाँउपालिकालाई पूर्णरूपमा छुवाछुत तथा भेदभाब मुक्त गाउँपालिका बनाईने छ, ७. दलित समुदायमा रहेको बालिघरे विष्ट प्रथाको अन्त्य गरी ज्यालादर निर्धारण गरेर दलितका मौलिक सीप, कलाहरूलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायीकरण गरिनेछ । ८. दलित र गैर दलित समुदाय विचमा सामाजिक सदभाव कायम गर्न सामाजिक साँस्कृतिक रुपान्तरण र अन्तरघुलनका कार्यक्रमहरू वनाएर प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिने छ । ९. जेष्ठ नागरिकहरूको सम्मानपूर्ण जीवनको लागि पारिवारिक व्यवहार परिवर्तन, मिलन केन्द्र स्थापना, संरक्षण बिहिन जेष्ठ नागरिकहरूलाई सहयोग र संरक्षण गर्ने नीति लिईने छ । १०. अन्तरपुस्ता सिप तथा ज्ञान हस्तान्तरण कार्यक्रम मार्फत ज्येष्ठ नागरिक सम्मान तथा ज्ञान सिपको जगेर्ना गरिनेछ । ११. अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरूलाई सम्मान गर्दै सिप तथा आयआर्जन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ १२. अपाङ्गमैत्री भौतिक पूर्वाधारका संरचना निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । १३. जनयुद्ध र जनआन्दोलनका शहिद परिवारहरू तथा घाईतेहरूलाई सम्मान, संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिने छ ।
खानेपानी तथा सरसफाई	
सुरक्षित तथा स्वच्छ खानेपानीमा गापाबासीको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्ने ।	१. खानेपानी आवस्यक्तालाई पुरागर्न खानेपानी सम्बन्धी नीति र मापदण्ड तयगरी श्रोतको नकसाङ्कण गर्ने तथा प्राथमिक्ताको आधारमा योजना सञ्चालन गरिनेछ । २. प्रदेश र संघीय सरकारसंगको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार सञ्चालनमा रहेका योजनाहरूलाई मर्मत संभार र नयाँ योजना सञ्चालन गरी उपभोक्ताको अपनत्वमा १ घर १ धारा खानेपानी सेवा विस्तार गरिनेछ ३. खानेपानी सेवा विस्तार गर्ने क्रममा लिप्ट प्रणाली जस्ता नयाँ प्रविधिलाई प्रसय दिई नयाँ खानेपनी योजनाहरू सञ्चालन गरिने छ ।
युवा तथा खेलकुद	

युवा पिडीमा आत्मविश्वास र स्वरोजगार अभिवृद्धि गर्ने ।	१. युवा विकास र सम्बृद्धीको लागि गुणस्तरीय र व्यवसायिक शिक्षा, प्राविधिक तालिम र रोजगार, उद्यमशीलता र सीप विकास, युवा स्वास्थ्य र सामाजिक सुरक्षामा, सहभागिता र नेतृत्व विकास जस्ता कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ । २. शारीरिक तथा मानसिक विकासको लागि गाउँपालिकास्तरको रंगशाला तथा खेल मैदान निर्माणमा जोड दिईनेछ । ३. एक वडा एक खेल मैदान र एक बिद्यालय एक खेल मैदान निर्माण र खेल सामाग्री र व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
भाषा कला सँस्कृति	
स्थानीय कला तथा संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न पर्यटनसँग जोड्दै व्यवसायीकरण गर्ने ।	१. २ वर्षभित्र गाउँपालिकामा एक जनयुद्ध संग्रहालय स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । २. मगर जातिको मौलिक बाजा, नाँच र गीतलाई गायनमा निखरा ल्याउन नियमित अभ्यासको वातावरण मिलाइनेछ । ३. स्थानीय बाजा, नृत्य र गीतलाई पेशाका रुपमा अवलम्बन गर्न महोत्सव, चाडवाड तथा कार्यक्रममा अवसर प्रदान र प्रचार प्रसार गरिनेछ । ४. स्थानीय कला तथा संस्कृतिको जगेर्ना गर्न कला तथा संस्कृति संवर्द्धन केन्द्रको स्थापना स्थानीय स्तरमा गरिनेछ । ५. होमस्टे तथा अन्य क्रियाकलाहरू मार्फत स्थानीय कला र सँस्कृतिलाई पर्यटनसँग समन्वय गराईने छ ।

५.४ सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना अवधिमा सामाजिक विकास क्षेत्रको विकासको गतिलाई हेर्न तथा मापन गर्नको लागि तलिाका ५.३.४.१ मा विकासको नतिजा तालिका (Logframe) दिईएको छ । यसलाई नतिजामा आधारित व्यवस्थापन (Result-base Management) को सिद्धान्त अनुसार बनाइएको छ ।

तालिका २२ : सामाजिक विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
आवधिक विकास योजनाको दीर्घकालिन सोच: "समृद्ध सानीभेरी, सुखी सानीभेरी वासी"							
आवधिक विकास योजनाको लक्ष्य: व्यवसायिक कृषि, रोजगारी, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने							
सामाजिक विकास क्षेत्रको उद्देश्य २: स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी र सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास हुने ।	साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	७६	८०	८५	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन -प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-स्थानीय राजनीतिक स्थिरता सहित स्थानीय सरकार संस्थागत हुनेछ । -संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ -सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ ।
	खुद भर्नादर (आधारभूत)	संख्या	९६	१००	१००		
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	३००	३५०	४००		
	सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित लक्षित वर्ग	संख्या	२०००	२२००	२४००		
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने महिला	जना	७५	८५	९५		
	विरामी पर्दा सर्वदोश्रोस्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल जाने जनसंख्या	प्रतिशत	८०	९०	१००		
	चिकित्सक र जनसंख्या अनुपात	प्रतिहजर संख्या	१/५००	१/५००	१/४५०		
	सरकारी, गैर सरकारी र निजी क्षेत्रमा रोजगार	जना	१५००	१५००	१५००		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल २.१: विद्यालय शिक्षा र प्राविधिक शिक्षा गुणस्तरीय भई । जीवनोपयोगी हुनेछ	प्रारम्भिक बाल कक्षामा अध्ययनरत ४-५ बर्षका बालबालिका	जना	११४४	११८०	१२००	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - शिक्षा शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	बालमैत्री सिकाइ विधि अवलम्बल गर्ने विद्यालय	प्रतिशत	५५	६०	८०		
	प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	३००	३५०	४५०		
	उच्च शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	३८५	४००	४५०		
	कक्षा १० को जिपिए औसत	प्रतिशत	२.४	२.५	३.०		
	कक्षा १२ को जिपिए औसत	प्रतिशत	१.६	१.६	१.६		
	कक्षा १० को निरन्तरता दर	प्रतिशत	७०	७५	८०		
	पानी तथा सरसफाइ सुविधासहित छात्र तथा छात्रा शौचालय निर्माण भएका विद्यालय	संख्या	५	१०	१५		
	कम्प्युटर र इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालय	प्रतिशत	५०	७०	९०		
	बालमैत्री पूर्वाधार (पर्खाल, कक्षा कोठा र खेल मैदान) भएका विद्यालय	संख्या	१०	१५	३०		
	बालक्लव गठन भएका विद्यालय	संख्या	२२	२५	३५		
	महिला शिक्षकको अनुपात	संख्या	१/७	१/७	१/७		
	विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला भएका	संख्या	७	८	१३		
	प्राविधिक विद्यालय	संख्या	२	२	२		
	उच्च शिक्षा क्याम्पस	संख्या	१	१	१		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू					पुष्ट्याईका आधारहरू	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)			
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल २.२: गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवमा स्थानीय जनताको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ।	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल पुग्न लाग्ने औसत समय	मिनेट	६०	६०	६०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - स्वास्थ्य शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ।
	कम तौल भएका ५ बर्षमूनीका बालबालिका	प्रतिशत	०.७३	०.७३	०		
	पूर्व प्रसूति सेवा ४ पटक प्राप्त गर्ने गर्भवती जाँच	प्रतिशत	७१	७५	९०		
	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला	प्रतिशत	५१	५५	६०		
	झाडापखालाको संक्रमण दर (प्रति हजारमा)	प्रतिहजार	२२१	२००	१००		
	स्वाशप्रश्वासको संक्रमण (ARI) दर (प्रति हजारमा)	प्रतिहजार	५६०	५००	२००		
	स्वास्थ्यकर्मी जनसंख्या अनुपात	संख्या	४३५	४००	३७५		
	परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	प्रतिशत	२२	२६	३०		
	स्वास्थ्य विमा गर्ने परिवार	संख्या	१५००	२०००	५०००		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल २.३: सुरक्षित खानेपानी सुविधामा वृद्धि र सरसफाइजन्य व्यवहारमा सुधार भएको हुनेछ ।	आधारभुत सुविधा (खानेपानी, शौचालय, वर्थिङ्ग वार्ड र परामर्श केन्द्र आदि) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	संख्या	९५	९५	९६	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - खानेपानी तथा सरसफाइ शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	पाइपलाइनबाट वितरित पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	९०	९०	९६		
	सक्रिय खानेपानी र सरसफाई उपभोक्ता समिति	संख्या	१२	१२	१२		
	साधारण शौचालय भएका घरधुरी	प्रतिशत	९५	१००	१००		
	सार्वजनिक शौचालय	संख्या	५	५	५		
	जोखिमयुक्त अवस्थामा साबुन पानीले हात धुने	प्रतिशत	९०	९५	१००		
	फोहोर विसर्जन स्थल भएको घरपरिवार	प्रतिशत	५०	६५	८०		
	फोहोर वर्गीकरण गरी विसर्जन गर्ने परिवार	प्रतिशत	२०	३०	४०		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल २.४: लक्षित वर्गको निर्णय प्रकृयामा सहभागिता, सामाजिक मर्यादा र आत्मनिर्भरतामा वृद्धि भएको हुनेछ ।	नेतृत्वदायी पदमा महिला र अन्य लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व भएका स्थानीय समिति/;+/चना	संख्या	२२५	२००	२००	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सामाजिक विकास शाखा र महिला तथा बालवालिका शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	समावेशी (महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य पिछडिएको वर्ग) प्रतिनिधित्व भएका समिति, संयन्त्र तथा संजाल	संख्या	२२५	२१०	२१०		
	लैंगिक हिंसा र छुवाछुत सम्बन्धी घटना (बार्षिक)	संख्या	८	४	३		
	सीपमूलक तालिम प्राप्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति	संख्या	३०	३०	३०		
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त महिला	संख्या	१८०	१५०	१५०		
	उद्दार, उपचार र सहयोग प्राप्त गर्ने हिंसाजन्य घटना पीडित	संख्या	५	५	५		
	जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र	संख्या	१	१	४		
	होटेल, यातायात र घरेलु कामदार बालश्रमिक	संख्या	५	०	०		
	घर व्यवहार तथा कारोबार सम्बन्धी निर्णयमा महिला सहभागी हुने परिवार	प्रतिशत	८०	९०	१००		
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने दलित महिला	जना					
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने महिला	जना	७५	२००	२००		
	विद्यालय वाहिर रहेका (५-१५ वर्ष) बालबालिका	जना	८०	२१०	२१०		

नतिजा श्रृंखला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल २.५: युवाहरू रोजगार र आत्मनिर्भर भएको हुनेछन् ।	वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवा	संख्या	५३३	५३३	५३३	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सामाजिक विकास शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- आवधिक योजनाको लक्ष्य उद्देश्यलाई आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । - सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	युवाक्लब, संजाल तथा संस्था	संख्या	२०	२५	३०		
	कभर्ड हल तथा खेलकुद मैदान	संख्या	२	३	३		
	जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रियस्तरमा प्रतिनिधित्व गर्ने खेलाडी	संख्या	७	२०	२०		
	क्लब, सञ्जाल र संस्थामा आवद्ध युवा	संख्या	७००	७००	७००		
	उद्यम, व्यवसाय र स्वरोजगारीमा संलग्न युवा	संख्या	५००	५००	५००		
	अभियान्ता वा स्वयंसेवक युवा	संख्या	४०	४०	४०		
प्रतिफल २.६: मौलिक कला र सँस्कृतिको जगेर्ना भएको हुनेछ ।	संरक्षित कला, सँस्कृति र सम्पदा	संख्या	१	२	२	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सामाजिक विकास शाखा र महिला तथा बालवालिका शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	स्थानीय संस्कृति, कला, सम्पदा र साहित्य संबन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान	पटक	१	१	१		
	मातृभाषा पढाइ हुने आधारभूत विद्यालय संख्या	संख्या	०	१	१		

५.५ सामाजिक क्षेत्रका प्रमुख कार्यक्रम तथा योजना

विषयः पालिकास्तरीय कार्यक्रम

क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
१	एक वडा एक विद्यालय वस सेवा संचालन	**पटक**	१	१	१	१	१	५	६६,०००,०००	**पालिका भर**	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सबैखाले आवश्यक औषधी खरिद तथा वितरण	**पटक**	१	१	१	१	१	५	२५,०००,०००	**पालिका भर**	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	पुर्ण सरसफाइ अभियान तथा घोषणा	**पटक**	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	**पालिका भर**	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	पर्यटकीय स्थलहरूको प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न सम्भाव्यता अध्ययन तथा सहकार्य वृद्धि गर्ने (जिपलाईन, केबलकार, रककलाईम्बिंग, क्यानोइङ्ग आदि)	**पटक**	१	१	१	१	१	५	३५,०००,०००	**पालिका भर**	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	दलित समुदायका पेशा तथा व्यवसायहरूलाई व्यवसायिक तथा आधुनिकीकरण कार्यक्रम	**पटक**	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	**पालिका भर**	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								१४१,०००,०००		
	विषयगत क्षेत्र : शिक्षा क्षेत्र										
क.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोर्ने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
२	वि.व्य.स. र शिक्षक अभिभावक संघलाई अभिमुखीकरण गर्ने	४ वटै विद्यालय	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सम्बन्धित विद्यालय क्षेत्रका टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	शिक्षक तालिमको व्यवस्था गर्ने	प्रति वर्ष २ पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	कार्यरत विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीलाई	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था र प्रयोग	प्रत्येक विद्यालय	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	विद्यालयमा पठनपाठन हुने समयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिम	प्रति वर्ष १ पटक	१	१	१	१	१	५	४५,०००	शिक्षक, विद्यार्थीहरूलाई	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	पुस्तकालयको व्यवस्था	प्रत्येक विद्यालय	१	१	१	१	१	५	९००,०००	एक विद्यालय एक पुस्तकालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	कार्यालय तथा कक्षाकोठामा फर्निचर व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ

९	पाठ्यक्रम निर्देशिकाको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	विज्ञान प्रयोगशालाको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	बाल विकासको लागि सामग्री विकास	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	विपन्न तथा साहारा बिहिन र उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	सबै विद्यालयमा आवश्यक खेल सामग्री	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	सबै विद्यालयमा ICT को व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	१ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										
१	अभिभावकहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमको आयोजना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४५,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	आधारभूत तह सम्मका बालबालिकाहरूलाई शिक्षण गर्दा कम्तिमा ३ विषयहरूमा अंग्रेजी माध्यममा पढाउने व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	वि.व्य.स. र शि.अ.स. को गठन गर्दा निश्चित योग्यता तोक्नु पर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	प्रत्येक विद्यालयमा बाल क्लब गठन गर्नुपर्ने उद्देश्यमा जानकारी र जागरुक बनाउने	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	विद्यालयमा सेनेटरी प्याड खरिद कार्यक्रमको योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	नि.मा.वि. र मा.वि.मा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	विद्यालयमा खाजा कार्यक्रम बालविकास देखि १० कक्षासम्म लागू गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	विद्यालयमा विज्ञान, प्रविधिको प्रयोग गरी शिक्षण गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	नि.मा.वि. र मा.वि.	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	मौसम अनुकूल पोशाक वितरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	७२०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	शिक्षकहरूमा नयाँ पाठ्यक्रमको तालिम गोष्ठी संचालन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	प्रत्येक विद्यालयमा बाल मैत्री कक्षा कोठाको व्यवस्था गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	प्रत्येक विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										
१	गुणस्तरीय शिक्षाका लागि डिजिटल क्लास सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	विद्यालय सबै वडा नं. ३ का	गा.पा, प्रदेश र संघ

२	अभिभावक शिक्षा	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा नं. ३ का सबै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	शिक्षकलाई तालिम तथा भ्रमण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ३ का सबै विद्यालयका शिक्षकहरूलाई	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	विद्यार्थीहरूलाई उचित दिवा, खाजाको राम्रो व्यवस्था गर्ने, स्थानीय स्तरमा उत्पादन	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सबै बालबालिका वडा नं. ३	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	विद्यालयमा पुस्तकालय	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	बेल्टाापुर गोल्डाडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	विद्यालयको बालमैत्री कक्षाकोठा सुधार योजना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	विद्यालय सबै	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	व्यावहारिक र व्यावसायिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	बेल्टापु गोल्डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										
१	शिक्षण सिकाइमा अभिभावकको सहभागिता	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडाका सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सेनेटरी प्याडको खरिद वितरण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडाका सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	सानीभेरी मा.वि. मा कक्षा १-१२ मा डिजिटल कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी मा.वि.	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सानीभेरी मा.वि. मा पुस्तकालय व्यवस्थापन तथा विज्ञान सामग्री प्रयोगशाला	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी मा.वि.	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	शिक्षक र अभिभावक बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू (सबै विद्यालय)	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	सबै विद्यालयहरू (४ नं.)	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	बालमैत्री कक्षाकोठा व्यवयस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०८०,०००	सबै विद्यालय (४ नं.)	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	नेरा आ.वि. चाख्लेमेला डिजिटल कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	नेपाल राष्ट्रिय आ.वि. चाख्लेमेला	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	नवचन्द्र आ.वि. गारछाला डिजिटल कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	नवचन्द्र आ.वि. गारछाला	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	कालिका आ.वि. इजर डिजिटल कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कालिका आ.वि. इजर	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	जनजागृति बाल शिक्षा गोल्चौर डिजिटल कक्षा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कालिका आ.वि. इजर	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	टुरा बालशिक्षा कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कालिका आ.वि. इजर	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ५										

१	बालकल्याण आ.वि. सिल्टाकुरी ४ कोठे भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सिल्टाकुरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सिल्टाकुरी आ.वि. घेराबार गेट	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिल्टाकुरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	उच्च मा.वि. भवन निर्माण योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	लाखुरीबोट	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	आ.वि. हाँसु भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	आ.वि. हाँसु घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	ICT मा.वि. हाँसु शौचालय निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	जनज्योति मा.वि. ४ कोठे भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	जनज्योति मा.वि. मेल्चौर घेराबार र गेट निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	जनज्योति मा.वि. खेल मैदान मेसिनरी वाल	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	नेरा मा.वि. घापागार ४ कोठे भवन र घेराबार निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	नेरा मा.वि. घापागार घेराबार पक्की	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	नेरामावि घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	कालिका आ.वि. ४ कोठे भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	काफलडाँडा घामताप्ने	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	कालिका आ.वि. घाम ताप्ने फिल्ड निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	९९०,०००	घामताप्ने	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	बालहित आ.वि. पोखरी टाकुरा २ कोठे भवन	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	पोखरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
	ने.रा. मा.वि. घापागार तटबन्ध	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										
१	वडा स्तरीय मा.वि. स्थापना तथा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ को ४ वटै टोलको पायक पर्ने स्थानमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	आधारभूत तह सञ्चालन रहेको विद्यालय लक्ष्मी आ.वि. कोटगाउँ विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	लक्ष्मी आ.वि. कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	श्री पृथ्वी आ.वि. देउता खोला ICT ल्याब निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७२०,०००	श्री पृथ्वी आ.वि. देउता खोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	अमर ज्योति आ.वि. सल्लोचौर शौचालय निर्माण	३ कोठे	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	श्री अमर ज्योति आ.वि. सल्लोचौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	जनता मा.वि. छहरा शौचालय निर्माण	४ कोठे	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री जनता आ.वि. छहरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	श्री लक्ष्मी आ.वि. कोटगाउँ शौचालय निर्माण	८ कोठे	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री लक्ष्मी मा.वि. कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ

७	श्री पृथ्वी आ.वि. शौचालय निर्माण गर्ने	८ कोठे	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री पृथ्वी आ.वि. शौचालय निर्माण गर्ने	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	लक्ष्मी आ.वि. कोटगाउँमा विद्युतीय हाजिरी स्थापना गर्ने	१ वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	श्री लक्ष्मी आ.वि. कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	अभिभावक शिक्षा	४ टोल	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७										
१	ICT को व्यवस्था	३ वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	विद्यालय क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	पुस्तकालय	३ वटा	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	विद्यालय क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	शैक्षिक सामग्री	३ वटा	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	विद्यालय क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	क्षमता विकास	६ पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	विद्यालय क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	जनज्योति आ.वि. फुर्कु ज्यूला खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	फुर्कु ज्यूला नदी किनार	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	जनज्योति आ.वि. भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	जनज्योति आ.वि. भवन तला थप	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	जनज्योति आ.वि. को सडक बाटो	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	चन्द्रोदय आ.वि. सहरेको विद्यालय भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	चन्द्रोदय आ.वि. सहरे घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	चन्द्रोदय आ.वि. सहरे खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	जनचाहना आ.वि. सहरे भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	जनचाहना आ.वि. सहरे घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	जनचाहना आ.वि. सहरे खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	३ ओटै विद्यालयमा वृक्षारोपण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	फुर्कु ज्यूला सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१६	शौचालय (बालमैत्री निर्माण)	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	फुर्कु ज्यूला सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										
१	शिक्षक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	ज.स.स.व.आ.वि.का.लि.आ.वि. बाल.आवी.	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	बालमैत्री कोठा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	ज.स.स.व.आ.वि.का.लि.आ.वि. बाल.आवी.	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	ज.स. स.आ. का.वाल.ल. आ.शि. क्याम्पस सानीभेरी	गा.पा, प्रदेश र संघ

४	शिक्षक सामग्री	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	ज.स. स.आ. का.वाल.ल. आ.शि. क्याम्पस सानीभेरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	विद्यालयलाई कम्प्युटर	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	जनसहयोग आ.वि. बाल कल्याण आ. कालिका आ.वि. सरस्वती आ.वि. सानीभेरी क्याम्पस	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	तल्लो सिपालबाट तल्लो लेख सम्म गोरेटो बाटो	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सिपाल डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	सिपाल डाँडा घारी घर फुक्रु स्वास्थ्य गोरेटो बाटो मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	आमडाँडा फुक्रु	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										
१	वि.व्य.स. को क्षमता विकास गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	९ नं. वडाका सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	विद्यार्थी संख्याका आधारमा पूर्ण दरबन्दीको व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	(	९ नं. वडाका सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	शिशु कक्षाको संचालन (शिशु स्याहार)	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	घरेली, खातीकाँडा, उट्टी छेलोहान्ने	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	आवासीय विद्यालय निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	राप्ती ज्ञानोदय मा.वि. सिम्ली	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	बस सेवा संचालन	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	राप्ती ज्ञानोदय मा.वि. सिम्ली	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	अभिभावक शिक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	९ नं. वडा सबै बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	सामुदायिक सिकाई अध्ययन केन्द्र	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिम्ली बजार	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	प्रविधि मैत्री कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	९ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	डिप्लोमा लेवलको कम्प्युटर कक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	रा.ज्ञा.मा.वि.	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	विषयगत शिक्षकको क्षमता विकास तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	९ नं. वडाका सबै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. १०										
१	विद्यालय भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	जनसेवा आ.वि. घनठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	घेराबार	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाडा ईं लाइवेरी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाडा	गा.पा, प्रदेश र संघ

	वडा नं. ११										
१	शत प्रतिशत विद्यार्नी भर्ना	६	१	१	१	१	१	५	९०,०००	वडा भित्रका सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	बाल क्लबहरूको सक्रियता बढाउने	६ वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	शिक्षकहरूको कार्यदक्षतामा अभिवृद्धि	१० पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	अभिभावक शिक्षा सञ्चालन	१० पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	सबै समुदाय	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	विपन्न विद्यार्थी सहुलियत कार्यक्रम		१	१	१	१	१	५	६७५,०००	विपन्न समुदायमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	वि.व्य.स. कार्यक्षमता अभिवृद्धि	६ वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	सबै विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	फर्निचर निर्माण (डेस्क/बेच्न)	३०० सेट	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
८	बालमैत्री खानेपानी धारा निर्माण	६	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	बालमैत्री शौचालय निर्माण	१२	१	१	१	१	१	५	६,४८०,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	पुस्तकालय निर्माण	६	१	१	१	१	१	५	३,५१०,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	बालमैत्री शिशु कक्षा निर्माण	६	१	१	१	१	१	५	२,१६०,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	आई.सि.टि. ल्याब निर्माण	६	१	१	१	१	१	५	३,५१०,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	बालमैत्री भवन निर्माण	७	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	विद्यार्थी पोशाक कार्यक्रम	१०५०	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	सेनेटरी प्याड वितरण	४००	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	सम्पूर्ण विद्यालयहरू	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								१८६,३८०,०००		
	विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र										

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि जनशक्तिको अभाव	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	चाइनाबगर र ज.चौ. र पक्रियाँ सा.स्वा.ई.	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	समयमा औषधी आपूर्ति	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	चाइनाबगर रज.चौ. र पक्रियाँ सा.स्वा.ई.	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	तोकिएको औषधी आपूर्ति	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	चाइनाबगर रज.चौ. र पक्रियाँ सा.स्वा.ई.	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	आवश्यक उपकरण उपलब्ध	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	पक्रैया/चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	संस्थागत यातायात साधन	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	चाइनाबगर/:वा.चौं	गा.पा, प्रदेश र संघ

६	एम्बुलेन्सको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	(	चाइनाबगर/:वा.चौं	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	Birthing centre सुदृढीकरण	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	चाइनाबगर/:वा.चौं	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	स्वयम् सेविकालाई तालिमको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	चाइनाबगर/:वा.चौं	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	चौबिसै घण्टा सुत्केरी सेवाका लागि थप कर्मचारी नियुक्ति तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	(		गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	सरुवा रोग सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको लागि पोषण तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१३५,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	खोपबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरूको तथ्यांक संकलन गरी खोपको व्यवस्थापन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	महिला स्वयं सेविकालाई तालिम गोष्ठीको योजना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	गाउँघर क्लिनिकको खोप केन्द्रको व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	कर्मचारीको लागि आवास तथा प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	नियमित अनुगमन गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	आवश्यक औषधी समयसमयमा खरिद गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	स्वास्थ्य चौकीमा आवश्यक उपकरण खरिद कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा न.२	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	गोल्डाँडा र ज्यामिरेमा प्रसुति गृह निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	गोल्डाँडा, ज्यामिरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	स्वास्थ्य केन्द्रमा औषधीको पूर्ति गर्नुपर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	मुलपानी वडा स्वास्थ्य केन्द्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	वडामा एम्बुलेन्सको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	करेसाबारीको लागि प्रत्येक घरमा तरकारी विउ विजनको व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा बासी सबै	गा.पा, प्रदेश र संघ

५	सबै बालबालिकालाई पोषणयुक्त आहारको व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका सबै बालबालिका	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	गर्भवती महिलाहरूलाई पोषण सम्बन्धी जानकारी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका सबै गर्भवती महिलाहरूलाई	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका सबै विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सुनौला हजार दिन प्रत्येक सुत्केरी भेट कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	प्रत्येक सुत्केरीको घरघरमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	पोषण मैत्री वडा घोषणा	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडामा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	एम्बुलेन्स खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	गरायला स्वा. चौ. वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	स्वास्थ्य सामग्री खरिद स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव चेक जाँच, उपकरण तथा मसलन्द सामग्री	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	गरायला स्वा.चौंको वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	पोषण सम्बन्धी कार्यशाला गोष्ठी	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	बालबालिकालाई खोप	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	गोलचौर पोखरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	स्वास्थ्य सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	पोषण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	मेल्चौर धनेखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	स्वास्थ्य चौकीमा एम्बुलेन्स	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	मेल्चौर धनेखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	कोटगाउँ टोलमा खोप केन्द्र निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	कोटगाउँ टोलमा खोप केन्द्र निर्माण	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी ४ ओटै टोलमा सचेतनामूलक अभिमुखीकरण गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ६ को ४ वटै टोलमा सञ्चालन	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	प्रत्येक घरधुरीमा जुठ्यान निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी गा.पा. वडा नं ६ को ४ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ

४	प्रत्येक टोलमा खानेपानी पिउन योग्य छ छैन भनि प्रत्येक टोलमा पानीको गुणस्तर परीक्षण गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ को ४ वटै टोलमा (छहरा, खेत, कोट सल्लीचौर)	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	विद्यालयमा स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी जनचेतना अभिमुखीकरण गोष्ठी गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४५,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ ४ वटै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	बर्थिङ सेन्टर व्यवस्थापन र सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	बर्थिङ सेन्टर (खेत)	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	औषधी खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	स्वास्थ्य केन्द्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	स्वास्थ्य भवन संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	स्वास्थ्य केन्द्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	पोषण सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	सुनौलो हजार दिनको महिलाहरूलाई पोषिलो झोल वितरण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	स्वास्थ्य भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सहरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	खोप क्लिनिक व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	आ.भु. स्वास्थ्य केन्द्र तल्लो आमडाँडा वडाका	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	हजार दिने आमाको तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	आ.भु. स्वास्थ्य केन्द्र तल्लो आमडाँडा वडाका	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	कुपोषित बालबालिकाको व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	आ.भु. स्वास्थ्य केन्द्र तल्लो आमडाँडा वडाका	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	एम्बुलेन्सको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	कम्प्युटरको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	नसर्ने रोगहरू सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	पाठेघर तथा स्तन क्यान्सर सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	खोप सेवामा पहुँच वृद्धि	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	पोषण सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ

५	ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिको स्वास्थ्य परीक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	५,२६५,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	होम डेलिभरीलाई शून्यमा झार्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	उद्धार टोली तथा स्काउटको व्यवस्थापन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	मनोसामाजिक परामर्शकर्ताको व्यवस्था AI (Appreciative Inquiry)	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	स्वास्थ्य क्लिनिक अमाडाँडा	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	स्वास्थ्य क्लिनिक चिन्तु	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	वर्थिङ सेन्टर	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	स्वास्थ्य केन्द्रको तला थप	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	सुनौलो छजार दिनमा आमा र बच्चाको	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	स्वास्थ्य संस्थाको लागि एम्बुलेन्स	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	११ नं. वडाका साविक ५ वटा वडामा टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब सेवा सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	खोप केन्द्रमा टेबुल, बेन्च, दराज, कुर्सी	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	११ नं. वडा कार्यालय अन्तर्गत	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	कुपोषणलाई कम गर्न पोषण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	११ नं. वडाका साविकका ५ वटा टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	प्रसुति सेवाको लागि भवन तथा सामग्री	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई उत्प्रेरणा कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	११ नं. वडाका साविकका ५ वटा टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	अपाङ्ग मैत्री शौचालय निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	स्वास्थ्य चौकीमा फ्रिजको व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका तथा आमा समूहलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	११ नं. वडा कार्यालय अन्तर्गत ५ वटा साविकका वडा तथा टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सेवा जडान	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ

१२	जेष्ठ नागरिकलाई सामान्य चेकजाँच तथा फलफूल, Vitamin कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	११ नं. वडा अन्तर्गत सबै ५ वटै टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	स्वास्थ्य संस्थामा घेराबार तथा गेट निर्माण, प्रागनमा टाइल विछ्याउने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	पोषण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	११ नं. वडा कार्यालय अन्तर्गत ५ वटा साविकका टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	११ नं. वडा अन्तर्गत सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१६	फोहोर व्यवस्थापनको लागि plasent tank निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१७	स्वास्थ्यको लागि गरिब, असहाय, अपाङ्गलाई विमा कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	११ नं. वडा अन्तर्गत सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१८	स्वास्थ्यमा दीर्घ रोगीको लागि आर्थिक सहायता वितरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	११ नं. वडा अन्तर्गत सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१९	पानी शुद्धीकरणको लागि फिल्टर वितरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	११ नं. वडा अन्तर्गत सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२०	स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्ने बाटो निर्माण पैदल मार्ग	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२१	गाउँघर क्लिनिक घेराबार तथा व्यवस्थापन	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	अर्मा स्वास्थ्य चौकी अन्तर्गत	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								७८,३४५,०००		
	विषयगत क्षेत्र : खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	१ घर १ धारा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	६,०००,०००	चाइनाबगर, बुकिचौर जङ्गलगाउँ, भण्डारवन रजेला, सोता धामिघारे	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	फूलबारी व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	१ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	जङ्गलगाउँ, मालिका, रजेला, सोता, चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश र संघ

४	टाउके लेख खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	टाउके लेख	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	भण्डारवन जुगा खोला मलामे डाँडा पाखा ज्युला १ घर १ धारा	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	रजेला १ घर १ धारा लिफ्ट	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००	रजेला	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	सोता लिफ्ट सिंचाई मार्फत	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००	सोता	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	पक्रैया लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	पक्रैया	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	चिसापानी १ जङ्गल गाउँ १ घर १ धारा	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००	जङ्गलगाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	अधेरी खोला चाइनाबगर, खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	सोता खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सोता	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	स्वस्थ रहौं सफा बनौं कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा भरि	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										
१	एरिया सागिने खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२	साक्याखोला सागिने खानेपानी योजना निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
३	घारीखोला ओली गाउँ खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सिम सुगुर खाली खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
५	डाङडुङो खापा योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
६	साक्या खोला गैरा खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
७	उत्तेसिने घोगाने खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
८	छादेन ढुङ्गा नाउला खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
९	गाडेखोला खाली, साइराखोर खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	ठाकुराको पानी खाने देखि परीगाउँ पुराना गाउँ खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
११	गौजेनी बाल ज्योति मा.वि. खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	गोगनेरी डाडाबाट सिन्धुरे छहर मुलपानी खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	पतिभुला चारा परियार टोल खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	डोरका कामीगाउँ, गोइरेल गाउँ खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ

१५	स्यालेबगर टुर्नीचौर, गिठाकोट ज्यूला खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१६	तुसारे गिठाकोट जिउला खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१७	मुलपानी गिठाकोट जिउला खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१८	गाडेखोला किमटाकुरा, सिमल गैरा, खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१९	तल्लो सिमल गैर खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२०	जल मुहान संरक्षण योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२१	मालुदुला भलाटाकुरी खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२२	मुल लिफ्ट खा.पा. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										
१	एक घर एक धाराको कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी प्रत्येक वडा बासीहरूलाई खानेपानी पुऱ्याउने	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	वडा बासीहरू सबै	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	बजार क्षेत्र र बाक्लो बस्तीमा ढल निकास गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	७,०००,०००	आवश्यक स्थानमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										
१	छिपछिपे नवचन्द्र ज्योति आ.वि. गारछाला खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सानीभेरी- ४ खालचौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	नायखोला खालचौर खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सानीभेरी- ४ खालचौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	एक घर एक डस्टवीन वितरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी- ४ सबै टोल बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सानीभेरी मा.वि. वलिवाङ्ग मुरेखोला खानेपानी मर्मत योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	कम्तीमा १५० घरमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	मेघा गोलचवर सर्पाचौर जुगेना टोल बस्तीमा एक घर एक धारा खानेपानी (लिफ्ट खानेपानी)	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	साविक ७ गराचवर सानीभेरी- ४ रुकुम	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	मुरेखोला अम्लाटाकुरा, वलिवाङ्ग, अम्रैपाखा गौरा टोलमा खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	गरायला ६ रुकुम हाल सानीभेरा ४ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	मुरेखोला टारीपीट्टा लिफ्ट खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सानीभेरी- ४ कुनाखेत टारीपिट्टा	गा.पा, प्रदेश र संघ

	वडा नं. ५										
१	खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	माथिल्लो मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मेल्चौर स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	खानेपानी घट्टेखोला	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	खडासेनी	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	हाँसु लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	हाँसु पातलाखर्क खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	टाउलाखर्क चच्चुखेल्ने खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	गरवरा लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	गरवरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	ओखरेनी जुगेमेला खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	मुलखोला देखि आ.वि. हाँसु खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	आ.वि. हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	तिरतिरे मुल कोलटाकुरा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	घ्युढुङ्गा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	घ्युढुङ्गा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	मेल्चौर सरसफाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	मुलखोला देखि घोरनेटी खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	वडा कार्यालय खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	रहखोला खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	रहखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
१७	पाल्ला भदाले खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	भदाले	गा.पा, प्रदेश र संघ
१८	धौला भदालेपोखरा सक्नेरी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,९८०,०००	सक्नेरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१९	मेल्चौर मा.वि. खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मावि मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२०	हाँसु खोला पाल्ला खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
२१	माथिल्लो खाली खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	खाली	गा.पा, प्रदेश र संघ
२२	सुरखाली गुदुमडाँडा खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	गुदुमडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२३	वादोपानी खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वादापानी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२४	तल्लो रहखोला खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	रहखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
२५	तल्लो मेलचौर लिफ्ट खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	तल्लो मल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										
१	श्री जनता आ.वि. छहरा बालमैत्री धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री जनता मा.वि. छहरा	गा.पा, प्रदेश र संघ

२	श्री पृथ्वी आ.वि. देउताखोला बालमैत्री धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री पृथ्वी आ.वि. देउताखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	श्री अमरज्योति आ.वि. मा बालमैत्री धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	श्री अमरज्योति आ.वि. सल्लीचौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	डाँराखोला धनेगौंडा खानेपानी मुहान टंकी निर्माण, धारा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	गैरा खोला धनेगौंडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	तुसारे खोला कोटगाउँ खानेपानी मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	तुसारे खोला कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	पुरुखोला पोतेचौर खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	पोते चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	लिसेनी खोली मुरिगार आर्यघाट वडा कार्यालय, खेलमैदान	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मुरिगार आर्यघाट	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	मुरिगार आर्यघाट शवदाह निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मुरिगार आर्यघाट	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	धनेगौंडा मुहान संरक्षण १ टुकी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	पानीको मुहान संरक्षण र सहज पानी प्रयोग गर्न	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	हाङगे सल्ला डाङडुङ्गे सिरुवाली बसेनी, ढार मेला, माल्लागे माङ्गे बिसाउना खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पानी सहज प्रयोग गर्न	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	घौंसेनी खानेपानी मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	पानी सहज प्रयोग र संरक्षण	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	खोलाबोट माथिल्लो छहरा खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	पानी सहज प्रयोग र संरक्षण	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	छहरा खोला खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	पानी सहज प्रयोग र संरक्षण	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	जुगेमेला जुम्लेपोखरी रहखोला खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	पानी सहज प्रयोग र संरक्षण	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७										
१	एक घर एक धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सबै घरधुरीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	बजार क्षेत्रमा डस्वीनको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	बजार क्षेत्र र विद्यालय स्वास्थ्य केन्द्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	सरसफाई सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	विद्यालय स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा स्वस्थ खानेपानी साबुन पानीले हातधुने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	सार्वजनिक स्थानमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										

१	खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सिपाल टोल वडा कार्यालय स्वास्थ्य कार्यालय कालिका आ.वि. पोखरा टोल टाकुरा टोल तल्लो खर्क लुल्सिंगे कोल गारे पार्ताहाल्ना किमु टाकुरा घरिघर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सरसफाई ढल निकास	पटक	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	माथिल्लो आमडाँडा तल्लो आमडाँडा फुक्रु गाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	सिपाल मुहानमा धारा शौचालय प्रतिक्षालयको व्यवस्था तथा अन्य	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०८०,०००	सिपाल धारा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	बिपे खानेपानी लिप्ट मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	बिपे	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	निकाल खानेपानी माथिल्लो आमडाँडा मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	आमडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	ओखरेनी तल्लो खर्क किमुटाकुरा भैटाकुरा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	भैटाकुरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	कोप्ची माथिल्लो आमडाँडा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	कापलारुखती	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										
१	शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	९ नं वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	प्याङ्चेपानी टोट्के लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	टोट्के	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	तडपानी छेलोहान्ने लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१२,०००,०००	छेलोहान्ने	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	ग्याङ्खोला खातिकाँडा खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	खातिकाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	डलसिङ्गे मुहान हाँसिवाङ्ग खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	हाँसिवाङ्ग	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	दमाइखोला मगरराङ्जा खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	मगरराङ्जा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	तङ्ग पानि घर्ति टाकुरा जुम्ली पोखरी, घरेली, उदि नढुंगा खा.पा.	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	जुम्ली पोखरी घरेली	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	पूर्ण सरसफाई वडा घोषणा तयारी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. १०										
१	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाडा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्माडाडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	कोप्ची अमलटाकुरा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अमलटाकुरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	गैरी घण्ठाना खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सिमखोला चिराबोट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	ठुलापातल दाब्रेखोला	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	दाब्रेखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ

६	रजिखोरिया अमलटाकुरा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	अमलटाकुरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	पाखा दलित बस्ती खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	दलित बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	गैरापारि टाकुरी रामिडाडा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	रामिडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	निगालपानि पाखा डुगेरी खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	पाखा + बुगेरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	सिलाजु खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्मा	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	छरिपातल पोखरा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	पोखरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	छुवास्ने खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	तिमिले	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	करेली गैरा चिन्तु खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	किचकिचे बुगेरी चिन्तु लिप्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	श्री जनसेवा आधारभूत विद्यालय खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
१६	अर्माडाडा सार्वजनिक चर्पी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	अर्माडाडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१७	घनठाना सार्वजनिक चर्पी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	धनठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
१८	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाडा चर्पी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	अर्माडाडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१९	श्री जनसेवा आ.वि. घनठाना चर्पी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	घनठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
२०	बुगेरी चिन्तु लिफ्ट खापा	पटक	१	१	१	१	१	५	८,१००,०००	बुगेरी, चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
२१	ओराल घारी खोला खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	घण्ठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
२२	बाङ्ग्रे मुहान धारा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	घनठाना	गा.पा, प्रदेश र संघ
२३	सिमकोलबोट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	कोलबोट	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ११										
१	तल्लो कोल्डारा दलित टोलमा खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	तल्लो कोल्डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सिरौरी खोलाबाट माथि आरबोट सम्म खानेपानी योजना निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सिरौरी तथा माथि आखेर	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	गिठागौरा रोकाडेरा जाम्डारी खानी निर्माण योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	रोकाडेरा + जाम्डरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सादीखोला काफलबोट जम्डारी खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	काफलबोट + जाम्डारी	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	पन्चासे उकालापाखा मुल सम्म खा.पा. निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	मुल, उकालापाखा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	अर्माली पाखा खा.पा. निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	अर्माली पाखा	गा.पा, प्रदेश र संघ

७	धाइरी खानेपानी एक घर एक धारा पोखरा धनारा खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	धनारा, पोखरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	जग्र खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	जग्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	भेरीडारा खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	जगर भेरीडारा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	सादीखोला तजरे उकालाडाँडा खानेपानी योजना निर्माण एक घर एक धारा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	तजरे + उठालापाखा + रोकाडेरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
११	पधेरी खोला लिफ्ट खानेपानी. योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	काडा खर्क सिरौली	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	जुगे खोला लिफ्ट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	तुरतुरे सानालेख ठुलालेख	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	सादीखोला ठुलालेख पाईप विस्तार	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	ठुलालेख	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	नाउले खोला सान्डले पाईप विस्तार र धारा निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	कटोलडेरा सान्डले	गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	पारिवन चिउरेटी बगर पाइप विस्तार	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	बगर टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
१६	सादीखोला गतेरी दलित टोल पाइप विस्तार	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	गतेरी टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
१७	रुबाङखोला पोखरी लिफ्ट खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सादनकोसी पोखरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१८	तुरतुरे ट्याङ्की निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	तुरतुरे	गा.पा, प्रदेश र संघ
१९	तङ हलटागुरी जुम्ले पोखरी	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	जुम्लेपोखरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२०	भेरी खोला पाल्ना मुल खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	भेरीखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
२१	बाघामौरी लकुडाँडा गरेण खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	गरेना लकदारा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२२	नाले खानेपानी योजना स्तर उन्नति	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सादनकोसी/सिलिपाखा सानालेख पाथीहाल्ना	गा.पा, प्रदेश र संघ
२३	गरेलुखोला, बागखोर विद्यालय, सिलाकाखा, साधनकोशी, खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,२००,०००	बागखोर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२४	व्याङ खर्क खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	खर्क	गा.पा, प्रदेश र संघ
२५	स्यानी गैरी ज्ञानकुञ्ज विद्यालयमा र तल्नो रानचिउरामा खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	रानचिउरा समुल	गा.पा, प्रदेश र संघ
२६	रानचिउरा खोला कोल्डारा दलित बस्ती साल्लाति खानेपानी योजना निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	६००,०००	कोल्डारा दलित बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
२७	कालारह दुब्लाबाङ मुल खानेपानी योजना निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	डुब्लाबाङ	गा.पा, प्रदेश र संघ
२८	जुगेपानी, तडग खानेपानी लिफ्ट निर्माण योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानोलेख कौडा (स्थान)	गा.पा, प्रदेश र संघ

२९	रोप्ची चिउरा रुखती बगर खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	बगर	गा.पा, प्रदेश र संघ
३०	पानी जागने खानेपानी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	पानी जागने	गा.पा, प्रदेश र संघ
३१	माथी घुसकुटदेखि तल घुसकुट खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	घुसकुट	गा.पा, प्रदेश र संघ
३२	पतिरीखोला ढारा काउचिरे ठाटी खोला खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	५	३५०,०००	ढारा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३३	थाङनेखोला पोखरा खानेपानी योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	८००,०००	पोखरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								४२०,६१०,०००		
	विषयगत क्षेत्र : कला, भाषा, संस्कृति क्षेत्र										
क.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	पौरानिक नाँच (सिगारु, पैसेरी, मयूर, दमाहा आदि) को जगेर्ना	पटक	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	पुराना भेषभूषा (मगर भेष, दौरा सुरुवाल) जगेर्ना	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	१ नं. का वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	दमाहा झ्याक्री संरक्षण प्रवर्द्धन	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	पकैया, भण्डारवन, जङ्गलगाउँ, बुकिचौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	कला साहित्य लोक दोहोरी क्षेत्रको विकास	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										
१	मौलिक नाचहरू, पैसेरु, सिङगारु, मयुर, स्याउरे जस्ता नाचको प्रतियोगिता संचालन	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२	यी नाचको संरक्षणको उपयुक्त ठाउँ भवन स्थान छनौट गर्ने, निर्माण संरक्षण गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
३	पुराना मौलिक स्थानीय शब्दहरूको प्रयोग गर्ने खालका कार्यक्रम संचालन, स्थानीय रेडियोबाट प्रसारण गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
४	दुर्गा मन्दिर निर्माण योजना परिगाउँ	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
५	दुर्गा भवानी मन्दिर जगेटाकुरा	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
६	दुर्गा भवानी मन्दिर पूर्तिमडाँड	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
७	माइ भगवती मन्दिर परियार टोल	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ

८	सरस्वती मन्दिर बालज्योति मा.वि. गिठाकोट	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										
१	पुराना कला, भाषा र संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२	कला, संस्कृति सम्बन्धी आवश्यक बाजाहरूको खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	जनजाति, दलित	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	वडा नं. ३ मा रहेका विभिन्न मठ, मन्दिर, ताल, गुफाको जगेर्ना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	सम्बन्धित ठाउँमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										
१	वडा स्तरीय कला केन्द्र निर्माण तथा स्थापना	पटक	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ५										
१	मगर भाषा शिक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	£o'9Ëf मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	दारे मस्ट मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	बराह मन्दिर निर्माण दहनेटा	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	दहनेटा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	छत्रपाले भदाले मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५८५,०००	भदाले	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	दोरमस्ट मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	सिद्धबराह मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	दहनेटा प्रतिक्षालय निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	दहनेटा	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	सिद्ध गुफा मन्दिर मौराखारा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	मौराखारा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										
१	स्थानीय स्तरमा परम्परादेखि चलिआएका नाँच गान बाजा गाजाको संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ को ४ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सानीभेरी गा.पा. ६ को चार ओटै टोलमा दुर्गा भगवतीको मन्दिर स्थापना	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ को ४ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	बयलडाँडा सिद्धबाबा मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	बयलडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	कोटगाउँको घौसेनी कुल देवताको मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	घौंसेनी	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	गौतम परिवारको कुल देवता मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	छहरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	ओली परिवारको कुल देवताको मन्दिर निर्माण (चित्रालेखी)	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	धनेगौंडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	लाखुरीबोट मष्टा देवीको मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	सल्लीचौर लाखुरीबोट	गा.पा, प्रदेश र संघ

८	पुरानो भाकामा गाइने ठारी भागे गीत, पैसेरी नाँच संरक्षण र पुस्तान्तरणको लागि ठारी भागे गीत, पैसेरी नाँच प्रदर्शन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा स्तरीय	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७										
१	परम्परागत कला संस्कृति संरक्षण तथा सम्वर्द्धनको अभिमुखीकरण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका सबै बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	वाद्य वादन सामग्री खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका सबै बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	पञ्चेबाजा खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडाका सबै बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	उत्कृष्ट प्रदर्शनीलाई प्रोत्साहन	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	वडाका सबै बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										
१	पैंसेरी नाच संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	माथिल्लो आमडाँडा तल्लो आमडाँडा फुकु गाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	तिज विशेष कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	माथिल्लो आमडाँडा तल्लो आमडाँडा फुकु गाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	मेला पर्व	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	माथिल्लो आमडाँडा तल्लो आमडाँडा फुकु गाउँ	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										
१	कला संस्कृतिको प्रवर्द्धन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	पापिनी मेला प्रवर्द्धन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मगरराङ्जा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. १०										
१	देविथान मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	अर्मा डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	मकाल देउता थान मन्दिर निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,१७०,०००	अर्मा डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	कुँमारवी थान मन्दिर	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	चिन्तु	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	कला संस्कृति भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,४४०,०००	अर्मा डाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	दाब्रेखोला वराह मन्दिर	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	दाब्रेखोला	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	बाद्य वादन सामग्री खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	कला संस्कृति पर्यटन प्रवर्द्धन १० नं शाखा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	पञ्चेबाजा खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	दमौइटोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	लाकुरी बोट चौतारी निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	लाकुरीबोट	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	तिमिले ढोलटाकुरा भ्यू टावर	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	तिमिले	गा.पा, प्रदेश र संघ

	वडा नं. ११										
१	कला भाषा संस्कृति निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	साविक वडा सबै	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								३०,११०,०००		
विषयगत क्षेत्र : लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण क्षेत्र											
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोर्ने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जातीय भेदभाव अन्त्यका लागि अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जातीय भेदभाव अन्त्यका लागि अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी विभिन्न चेतना मूलक कार्यक्रम तथा सडक नाटकहरू गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	समाजमा मेलमिलाप केन्द्रहरू स्थापना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	प्रत्येक समाजमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	लैंगिक हिंसा विरुद्ध जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
२	लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धित अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं. ४ का सबै विद्यालय र टोलहरूमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	गरिब तथा जेहेन्दार छात्रवृत्तिको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	प्रत्येक विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	वडाको सर्वोत्कृष्ट छात्रछात्रालाई प्रोत्साहन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश र संघ

१	अपाङ्ग सम्मान कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१	बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जातीय भेदभाव अन्त्यका लागि अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	बालबालिकाको हक अधिकारको बारेमा बालबालिकालाई सचेतना मूलक गोष्ठी सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	चारवटै टोलका विद्यालयमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	आमा समूहको क्षमता अभिवृद्धिको स्वास्थ्य सरसफाई सम्बधी चेतनामूलक गोष्ठी सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	बाल क्लब समुदाय तथा विद्यालयमा गठन गरिएका बाल क्लबको क्षमता अभिवृद्धि गर्न भित्तेपात्रो, साहित्य गोष्ठी सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सम्बन्धित वडाको चारओटै टोल र चार ओटै विद्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७	पटक	१	१	१	१	१	५	-		गा.पा, प्रदेश र संघ
१	लैङ्गिक तथा जातीय भेदभाव विरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	हरेक क्षेत्रमा सम्मान समावेशीकरण सम्बन्धी अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडाका सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	महिला पुरुषको सम्मान अधिकार बारे कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	३ वटै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	कुनै पनि कार्यक्रममा महिलाको ५० प्रतिशत समावेश गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	३ वटै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	नमुना जोडी सम्मान कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सासु बुहारी अन्तरसंवाद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	लैगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	नारी दिवस मनाउने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	बालदिवस मनाउने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ

६	अपांग दिवस	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	मुढा बुन्ने तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	घनठाना, अर्माडाडा अमलाटाकुरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सिलाइ कटाइ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	घनठाना, अर्माडाडा अमलाटाकुरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	अपाङ्ग सम्मान कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१	बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जातीय भेदभाव अन्त्यका लागि अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								२७,७३५,०००		
	विषयगत क्षेत्र : लक्षित समूह क्षेत्र										

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	अपाङ्गलाई प्रकृति हेरी सिपमूलक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	सहायता र उपचारको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	बाल विवाह न्यूनीकरण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	संभार नपाएका जेष्ठ नागरिकलाई आवसरको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	सिलाइ कटाइ तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	महिलाको नेतृत्व विकास तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	महिलालाई भलिबल प्रशिक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	महिला समुह अन्तर्गत व्यावसायिक समूह विकास कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- १	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	आपतकालीन तथा जोखिममा परेका बालबालिकालाई उदार सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ

११	वडा र टोल स्तरमा किशोरकिशोरी लाई जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१२	वडामा रंगशालाको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१३	युवालाई खेलकुद सामग्री वितरण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश र संघ
१४	खेलाडीलाई प्रशिक्षणको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
१५	प्रत्येक टोलमा खेल मैदान निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	आवश्यक स्थानमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	अपाङ्ग मैत्री भौतिक संरचना निर्माण गर्दा विद्यालयमा, कार्याल्य भवनमा अनिवार्यता गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	महिलाहरूका लागि रोजगारी सिर्जना गर्ने खालका कार्यक्रमको योजना (१) सिलाई कटाई (२) मुडा बुनाई	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	युवाहरूलाई रोजगार हुने खालका कार्यक्रमको योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	युवाहरूलाई भलिवल मात्र नभएर अन्य खेल खेलाउने वातावरण बनाउने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	बालबालिकाहरूलाई बाल लक्षित कार्यक्रमको प्रभावकारितामा जोड दिने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	फुटबल कोर्ट निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	क्रिकेट कोर्ट निर्माण योजना	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	नागरिकहरूलाई वैज्ञानिक रुपमा जातिगत स्तरीकरण गरेर मात्र समावेशीकरण गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	वास्तविक समावेशीकरण लागू गर्ने कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	जेष्ठ नागरिकका लागि वृद्धाश्रम भवन निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा नं २	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	दलित, जनजाति, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई चेतनामूलक कार्यक्रम, सम्मान कार्यक्रम गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न.. ३	गा.पा, प्रदेश र संघ

२	जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान तथा न्यानो कपडा, दिवा खाजाको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न.. ३	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	लक्षित समूहमा रहेका सबै व्यक्तिहरूलाई आवश्यकता अनुसार आयमूलक सीप तालिम दिने	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडा न.. ३	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	लक्षित समूह मैत्री कार्यक्रम संचालन	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	एम्बुलेन्स खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	शारीरिक रुपले अशक्त व्यक्तिहरूलाई आवश्यक सामग्री सहयोग	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	वडा नं. ४	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	आरन सुधार (दलित)	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	ढाँरा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	जनजाति समुदाय पञ्चेबाजा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	मेलचौर घ्युढुङ्गा घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	सिंचाई कटाई तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	धनेखोला मेल्चौर घापागार	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	अपाङ्गलाई आर्य आर्जनको लागि मुडा निर्माणको तालिम सञ्चालन	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	महिलाको आर्यआर्जन गरी जिविको पार्जनको लागि अल्लोबाट बन्ने (झोला सामग्री निर्माणको तालिम)	पटक	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	परम्परागत पेशा संरक्षण तथा सुधार गर्न (आरण सुधार)	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	सानीभेरी ६ ४ वटै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	परम्परागत पेशा संरक्षण तथा आर्यआर्जन गर्न सिलाई कटाई सम्बन्धी तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	बालविवाह, घरेलु हिंसा नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक गोष्ठी सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	पञ्चेबाजा संरक्षण (प्रत्येक टोल, कोट, सल्लीचौर, छहरा खेत)	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी गा.पा. ६ का ४ वटै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश र संघ

१	महिला अभिमुखीकरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	एकल महिला सीप मूलक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनमा घाइते अपाङ्गहरूलाई सीप मूलक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका प्रत्येक बस्ती	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	जेष्ठ नागरिक एकल महिला घाइते अपाङ्गलाई सम्मान कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	दलित वर्गको सिलाई कटाई तालिम कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडामा	गा.पा, प्रदेश र संघ
६	जनजाति भाषा संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	जनजानति बस्तीमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
७	अनाथ तथा टुहुरा बालबालिकाको लागि आर्थिक सहयोग कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश र संघ
८	बालबालिकाको हक र हितका लागि जनचेतना मूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडाका सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
९	बाल क्लब निर्माण तथा गठन प्रक्रिया	पटक	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	वडाका सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
१०	महिला सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडाका सबै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	एकल महिलाको सम्मान	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	सानीभेरी गा.पा. ३ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	दलित चेतना मुलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	३ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	अपाङ्गको व्यवस्था कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,१७०,०००	३ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	अन्तर जातीय विवाहको सम्मान कार्यक्रम पुरस्कार	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	३ वटै टोलमा	गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	बालमैत्री स्थानीय शासनको निर्माण तथा घोषणा	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	विपन्न परिवारलाई सीपमूलक तथा आयआर्जनका कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	दलित महिलाहरूको आय आर्जन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	सामाजिक अर्न्तघुलन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ

६	अपांगता भएका व्यक्तिहरूको सशक्तिकरण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	९०,०००	९ नं. वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश र संघ
	अन्तरजातिय विवाहलाई सम्मान तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००		
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	पञ्चेबाजा खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	दमाई टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	बाद्य वादन सामग्री खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	एकल महिला सीपमुलक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	४,०००,०००	अर्माडाडा, घनठाना चिन्तु, जिउला	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	अपाङ्गहरूको सीपमूलक तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००		गा.पा, प्रदेश र संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश र संघ
१	अपाङ्ग, एकल महिला दलितहरूलाई गाँस बाँसको व्यवस्था	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सबै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
२	अपाङ्ग मैत्री साधन खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सबै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
३	पञ्चेबाजा खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सबै टोल	गा.पा, प्रदेश र संघ
४	दलित विद्यार्थीलाई प्राविधिक विषय पढ्न सहयोग	पटक	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सबै टोलका	गा.पा, प्रदेश र संघ
५	महिलाहरूलाई सेनेटरी प्याड बनाउने तालिम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलका	गा.पा, प्रदेश र संघ
	जम्मा								१२०,९५०,०००		
	सामाजिक विकास क्षेत्र जम्मा								१,००५,१३०,०००		

परिच्छेद छ

भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

६.१ पृष्ठभुमी

सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्य भागबाट १८ कि.मि. को लम्बाईमा मध्य पहाडी राजमार्ग पूर्व–पश्चिम भएर गएको छ। यसले गाउँपालिकाको सम्भावनाका ढोकाहरू खोलेको छ। पूर्वमा मुसिकोट बजार र त्यो भन्दा पनि अझ पूर्व रुकुम पूर्व, बागलुङ, पर्वत हुदै, पोखरा र काठमण्डौ सम्मको बजारहरू जोडिएका छन्। त्यसरी नै पश्चिम तिर, जाजरकोटको खलंगा, दैलेख, सुर्खेत र नेपालगञ्ज जस्ता बजार केन्द्रहरू सम्पर्कमा आएका छन्। साना स्थानीय सडकहरूको निर्माण सँगै स्थानीय ग्रमीण क्षेत्रले मध्य पहाडि राजमार्गसँग सम्बन्ध स्थापना भएको छ। यसले विविध खाले व्यवसायिक कृषि उत्पादन र यसको बजारीकरणको सम्भावनाको ढोका खोलेको छ

६.२ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक र ती सडकमा पर्ने पुल, झोलुंगेपुलको निर्माण तथा मर्मत सम्भार, वैकल्पिक ऊर्जा, १०० मे.वा. सम्मका लघु तथा साना जलविद्युत्को उत्पादन् तथा प्रवर्द्धन, सामुदायिक भवन, कार्यालय भवन र आवासको निर्माण तथा व्यवस्थापन, र बस्ती विकास, हाटबजार जस्ता पूर्वाधारको निर्माण, व्यवस्थापन र सञ्चालनको जिम्मेवारी नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले गाउँपालिकालाई प्रदान गरेकोछ। यसले गाउँ तथा बजारहरूको समग्र विकास तथा आर्थिक कृयाकलापलाई गतिशील बनाउनका साथै सामाजिक अवसरहरूको सृजना गर्दै समृद्धि हांसिल गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ।

तालिका २३ः भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना र अवसर	समस्या तथा चुनौतीहरू
सडक तथा यातायात	
• गाउँपालिकाको बिचभागबाट १८ कि.मि. लम्बाई भएर मध्यपहाडि राजमार्ग गएको • गाउँपालिकाभित्र कच्ची सडक, खण्डास्मिथ (ग्राभेल) सडक मिलाएर करिब २०२ कि.मि. छ। • क्षेत्रीय सडक समेत पालिका भएर गएको • भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि प्रचुर मात्रामा गिट्टि, ढुङ्गा, बालुवा रहेको • एक वडा एक कृषि सडक रहेको • ४ चाक्लिमाला, ३ कमैदि (कच्चि सडक) हिऊँदमा सञ्चालन भैरहेको • यातायाता गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन भइरहेको	• सबै बाटोहरूको अवस्था धुले, कच्ची र नाजुक • सबै वडाका बस्तीमा बाह्रै महिना यातायात सञ्चालन हुन नसकेको • जिर्ण पुलपुलेसाको मर्मत हुन नसक्नु • अधिकांश सडक कच्ची भएकाले ढलको व्यवस्था हुन नसकेको • बसपार्कको राम्रो व्यवस्था हुन नसकेको • जिप, ट्याक्टर, बाईक चल्ने, मापदन्ड विपरितका सडक रहेको • ढुवानिको भाडादर मनपरी लगाएको • मर्मतसम्भार नभएको • यातायात भाडादर व्यवस्थापन गर्न नसकेको
झोलुङ्गे तथा पक्की पुल	

सम्भावना र अवसर	समस्या तथा चुनौतीहरू
• मध्यपहाडी राजमार्ग अन्तर्गत पुलहरू बनेर सुचारु रहेको • सानीभेरी लगायत साना ठूला खोला, नदीमा झोलुङ्गे पुल रहेको	• स्थानीय सडकहरूमा पक्की पुलहरू नबनेको • भएका झलुङ्गे पुलहरूको मर्मत सम्भार हुन नसकिरहेको
विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	
• सिस्नेखोला, सिम्लीखोला, देउता खोला आदि लघुजलविद्युत्का श्रोत रहेको • ९ वटा लघुजलविधुत परियोजना सञ्चालनमा रहेको • केन्द्रिय प्रसारण लाईनमा जोड्ने प्रक्रियामा रहेको • लगभग ४० प्रतिशत घरधुरीमा विधुत सुविधा पुगेको • ९५ प्रतिशत घरमा सोलार सुविधा (मोवाइल चार्ज र बत्ति बाल्न मिल्ने) रहेको	• अझै पनि १० प्रतिशतले बत्तीका लागि मट्टीतेल प्रयोग गर्नु परेको • पर्याप्त र नियमित विद्युत् आपूर्तिको अभावमा तथा लगानी समेत आकर्षित हुन नसकेको • लघु जलविद्युतहरू करको दाएरामा नआएको • लघुजलविधुत ऋणमा चलिरहेको • मर्मत सम्भारको समस्या
आवास, भवन तथा वस्ती विकास	
• सहरी तथा बस्ती विकास भवन संहिता मापदण्ड २०७५ गाउँपालिकाले जारी गरेको • गाउँपालिकाको भवन निर्माणाधीन रहेको। • १, ६, ५, १०, र ८ नं. वडाको वडा कार्यलय भवन रहेको • बस्तीहरूमा यातायात सुविधा पुग्न थालेको • पालिका भित्र सिम्ली लगायतका बजार केन्द्रहरूको विस्तार भैरहेको • भवन निर्माण मापदण्ड प्रारम्भ भएको • विपद् जोखिममुक्त संरचना बनाउनेबारे चेतना वृद्धि भएको	• गाउँपालिकाको आफ्नै भवन तथा सभा भवन नरहेको • वडा नं. १ बाहेक अन्य वडाहरूको वडा कार्यालय भवन नरहेको • भूकम्प प्रतिरोधी भवन बनाउने चलन नभएको • अव्यवस्थित बजारहरू वृद्धि हुन क्रम बढेको • सहरी भवन मापदन्ड विपरित छन् • फोहोरमैला व्यवस्थापन, ढल निकास र सार्वजनिक शौचालय नभएको
सूचना तथा सञ्चार	
• वडा नं. ४ टुरा र वडा नं.११ अर्मा सानो लेकमा २ वटा टावर (NTC/NCELL) रहेको • रेडियो मौराखारा एफएम १०६.५ मेगाहर्ग सञ्चालनमा • टेलिभिजनको कम मात्रमा पहुँच • ईन्टरनेट सेवा उपलब्ध रहेको • एन्ड्रोइड फोनको प्रयोग बढ्नु • सानीभेरी ६ को छहरा लेकमा टेलिफोन टावरको निर्माण भएको।	• गुणस्तरिय फोन टावरको अभाव • प्रत्येक वडा कार्यालय, स्वास्थ्यचौकी र मावि तहका विधालयहरूमा ईन्टरनेटको पहुँच कम • पत्रपत्रिका नहुनु

६.३ भौतिक पूर्वाधार विषय क्षेत्रको विकास अवधारणा

गाउँपालिकाको समग्र विकासको क्षेत्रलाई राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्रकाशित स्थानीय तहको योजना तर्जुमा निर्देशिका लाई स्थानीयस्तरमा अनुमोदन गरी तयार भएको निर्देशिकाको आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र विकासको अवधारण देहाय अनुसार तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ।

लक्ष्य

यस गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको लक्ष्य देहायअनुसार रहेको छः

- गुणस्तरीय, दीगो र भरपर्दो विधुत, सडक र सञ्चारको पहुँच सहितका गाउँ तथा व्यवस्थित सहरको विकास हुने ।

उद्देश्य

गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्:

- सडकहरूको गुणस्तर वृद्धि गरी यातायातका साधनहरूलाई नियमित बनाई आवागमन र अन्तरआवद्धतालाई सहज बनाउनु ।
- उर्जाको राष्ट्रिय तथा स्थानीय श्रोतमा आबद्ध हुदै भरपर्दो उर्जासेवा व्यवस्था गर्नु ।
- सुरक्षित तथा व्यवस्थित सुरक्षित निजी आवास र वस्ती विकासको नेतृत्व गर्नु ।
- सूचना तथा संचार प्रविधिको पहुँचमा वृद्धि भई सूचना तथा सञ्चारलाई सहज बनाउनु ।

रणनीति तथा कार्यनीति

दीर्घकालीन सोचतर्फ उन्मुख भई विकासको समष्टिगत लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको लागि देहायका रणनीति तथा कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरी कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।

तालिका २४ : विषयगत क्षेत्र उपक्षेत्र अनुसार रणनीति तथा कार्यनीतिहरू

रणनीति	कार्यनीति
सडक तथा यातायात	
सडहरूलाई स्तरोन्नति र कालोपत्रे गर्दै सर्वसुलभ यातायातको व्यवस्थापन गरी आवागमन र अन्तरआवद्धतालाई सहज बनाउने	१. मध्यपहाडी लोकमार्गलाई मेरूदण्डको रूपमा लिदै वडा केन्द्र तथा पर्यटकीय तथा ऐतिहाँसिक स्थलहरू जोडने सडक निर्माण र स्तरोन्ती गरिनेछ । २. हालसम्म सडक नपुगेको वडाको केन्द्र जोडने सडक विस्तार गर्दै निर्माण भएका सडकलाई बर्षभरी नै सञ्चालन हुने गरी सुधार र अपग्रेड गरिनेछ । ३. सडकको कारण सृजना हुने भूक्षय र पहिरो नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्नको लागि Bio-Engineering प्रबिधी अबलम्बन गरिनेछ । ४. शहरी तथा वस्ति विकास मापदण्ड २०७५ र घडेरी भवन सडक निर्माण माप दण्ड बमोजिम स्थानीय कृषि सडक र घोडेटो वाटो सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ । ५. गाँउपालिकाको केन्द्र देखी वडा कार्यालय सम्म, वडा कार्यालय देखी टोल सम्म एक वडा एक हरित कृषि सडक निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । ६. मध्यपहाडी लोकमार्गबाट गाउँलाई जोडने सडकहरूको निर्माण कार्यमा जोड दिईने छ । ७. ट्र्याक खोल्ने काम सम्पन्न भएका कृषि सडक तथा रणनितिक सडकहरूलाई मर्मत संभार र स्तरवृद्धि गर्दै लगिने छ ।
विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	

रणनीति	कार्यनीति
स्थानीय तथा राष्ट्रिय श्रोत (प्रसारण लाइन) हरूमा जोडिदै गाउँपालिकावासीलाई दीगो र भरपर्दो विद्युतीय तथा उर्जासेवा प्रदान गर्ने ।	८. लघु जलविद्युतको क्षमता सुधारी त्यसबाट समेटन सकिने घरधुरीलाई सोही सेवाबाट समेटदै केन्द्रिय प्रसारण लाईन विस्तार को लागि प्रदेश र संघसँग समन्वय गरी २४ सैं घण्टा सेवा उपलब्ध गराइने छ । ९. साना जलविद्युत आयोजना र वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन गरिनेछ । १०. केन्द्रीय बिद्युत प्रसारणको पहुँचमा वृद्धि गर्दै सवै घर, बिद्यालयहरू र स्वास्थ्य संस्था लगायत सार्वजनिक स्थानहरूमा विद्युतीय सेवा विस्तार गरी गाँउपालिकालाई पूर्ण उज्यालो घोषणा गरिनेछ । ११. साना जलविद्युत आयोजना र वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी गाँउपालिका उज्यालो कार्याक्रम अन्तरगत सरकारी, सहकारी र नीजि क्षेत्रको साझेदारीमा सम्पन्न गराउन गाउँपालिकामा सूचीकृत भएका जलविधुतहरूलाई संरक्षण, मर्मत संभार र काठको पोल बदल्न सहयोग गरिनेछ ।
भवन, आवास तथा वस्ती विकास	
जनतालाई सहज र सरलरूपमा गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउन गाँउपालिका तथा वडाका भवनहरू निर्माण गर्ने ।	१२. बैज्ञानिक भू-उपयोग रणनीतिक योजना निर्माण गरेर पूवार्धार सहितको शहरी तथा वस्ती विकास गरिनेछ । १३. सहरी तथा बस्ती विकास भवन संहिता मापदण्ड २०७५, र शहरी तथा वस्ती विकासको विष्तृत परियोजना अनुसार भवन र सडक निर्माण अनुमति र नियमन गरिनेछ । १४. आगामी २ वर्ष भित्रमा जग्गा दाताबाट प्राप्त भएको जग्गामा गाँउपालिका कार्यालय भवन निर्माण गरिनेछ । १५. गाउँपालिका भवन लगायत भवन नभएका सवै वडा कार्यालयहरू र भवन नभएका सवै आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र निर्माण गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसंग समन्वय र साझेदारीबाट क्रमस निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
सूचना तथा संचार	
आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोगलाई सुनिश्चत गर्दै भरपर्दो र उपयोगी सूचना सेवालाई व्यवस्थित गर्ने ।	१६. राम्ररी नेटर्वक नटिप्ने क्षेत्रहरू (वडा नं.३ अध्याभौर र वडा नं. २ को खालि) मा टेलिकम टावर निर्माणको लागि संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ । १७. गाउँपालिका कार्याल, सबै वडा कार्यालयहरू, विषयगत कार्यालयहरू तथा शिक्षा र स्वस्थ्य संस्थाहरूमा इन्टरनेट सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । १८. सूचना प्रविधिमा आधारित सेवाप्रबाहलाई सुदृढ गर्दै लगिने छ । १९. गापाबाट गरिने समग्र काम र लेखा शाखाको शुत्र अनलाइन भुक्तानी लगायत, प्रदेश र संघीय सरोकारवालाहरूसंग गरिने सवै कामहरूलाई अनलाइन मार्फत सहज ढंगले सम्पादन गर्ने प्रणालीलाई प्राथमिकता दिइने छ । २०. मैराखारा सामुदायीक एफ एम सञ्चालनमा आएकोले गाउँपालिका भित्रको समग्र कामको प्रचार, निगरानी र जनताको हितमा परिचालन गर्दै रेडियो पूर्वाधार विकासको लागि स्तोरन्नती अनुदान प्रदान गरिने छ । २१. एक वडा एक पत्रकारको अवधारणा अनुसार पत्रकारीता, सूचना संचार, एफएमबाट कार्यक्रम तयारी जस्ता तालिमहरूको आयोजना तथा सञ्चालनलाई प्रभावकारी बनाईने छ ।

६.४ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना अवधिमा भौतिक पूर्बाधार विकास क्षेत्रको विकासको गतिलाई हेर्न तथा मापन गर्नको लागि तलिाका ६.३.४.१ मा विकासको नतिजा तालिका (Logframe) दिईएको छ । यसलाई नतिजामा आधारित व्यवस्थापन (Result-base Management) को सिद्धान्त अनुसार बनाइएको छ ।

तालिका २५: भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
आवधिक विकास योजनाको दीर्घकालिन सोच: "समृद्ध सानीभेरी, सुखी *सानीभेरी*वासी"							
आवधिक विकास योजनाको लक्ष्य: व्यवसायिक कृषि, रोजगारी, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने							
भौतिक पूर्बाधार विकास क्षेत्रको उद्देश्य) ३: गुणस्तरीय पूर्वाधार, व्यवस्थित बजार तथा अन्तरआवद्धतामा वृद्धि हुने ।	१२ है महिना यातायात सुचारु सडक लम्बाई	कि.मि.	२४	३०	३०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति प्रतिवेदन	- संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ । - समुदायको योगदान र निगरानीमा वृद्धि हुनेछ ।
	सडक घनत्व (प्रति वर्ग कि.मी. सडक लम्बाई)	कि.मि.	५५	६५	७०		
	पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औषत समय	घण्टा	२	२	१।५		
	विद्युत सेवामा पहुँच प्राप्त घरपरिवार (मिटर लिएका)	संख्या	६०	७०	८०		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल ३.१: सडकहरूको गुणस्तर वृद्धि र यातायातका साधनहरूलाई नियमित बनाई आवागमन र अन्तरआवद्धता सहज भएको हुनेछ।	कालोपत्रे सडक	कि.मि.	१८	२०	३०	-गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - पूर्वाधार विकास शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ।
	ग्राभेल सडक	कि.मि.	१०	३०	४०		
	कच्ची सडक	कि.मि.	२०२	२५०	३००		
	पक्की पुल (वेली ब्रिज समेत)	कि.मि.	५	३०	४०		
	गापामा सूचारु ४ पाँग्रे सार्वजनिक सवारी साधन	संख्या	४०	८०	२००		
	नियमित मर्मत संभार भएको सडकको लम्बाई	संख्या	११	१५	२२		
	वायोइञ्जिनिरिङ्ग प्रविधी र सडक किनार वृक्षारोपण सडक लम्बाई	कि.मि.	०	१०	३०		
प्रतिफल ३.२ व्यवस्थित तथा सुरक्षित निजी आवास र वस्तीको विकास भएको हुनेछ।	आधारभूत पूर्वाधारयुक्त तथा व्यवस्थित बजार	संख्या	१	३	९	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - पूर्वाधार विकास शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ।
	सुरक्षित वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार	प्रतिशत	३०००	५०००	७०००		
	मापदण्डअनुसार बनेका आवास घर	प्रतिशत	O	५	१०		
	प्रवर्द्धित तथा सुरक्षित आवास क्षेत्र	रोपनी	४५००	८०००	१२००		
	भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणसम्बन्धी दक्ष व्यक्ति	जना	०	११	२२		
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचना	संख्या	२२	३३	४४		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल ३.३: सूचना तथा संचार प्रविधिको पहुँचमा वृद्धि भई सूचना तथा सञ्चारलाई सहज भएको । हुनेछ	स्थानीय विद्युत् उत्पादन	कि.वा.	१३०	१३०	१३०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सूचना शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	विद्युत् सेवा उपलब्ध घरधुरी	प्रतिशत	२५	६०	८०		
	सुधारिएको ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	५	१०	१५		
	घरायासी बायोग्याँस प्लान्ट	संख्या	०	०	०		
	धुवारहित चुल्हो जडान भएका परिवार	संख्या	६०	२४०	५००		
	संचालित जलविद्युत आयोजना (लघु र साना)	संख्या	६	६	६		
	संचालित जलविद्युत आयोजना (मझौला र ठूला)	संख्या	०	०	०		
प्रतिफल ३.४: विद्युतको राष्ट्रिय तथा स्थानीय श्रोतमा आबद्ध हुदै भरपर्दो उर्जासेवा व्यवस्था हुनेछ ।	टेलिभिजन र कम्प्युटर उपलब्ध परिवार	प्रतिशत	२५	५०	५०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - उर्जा शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	इन्टरनेट सेवा प्रयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	१५	४०	६०		
	टेलिफोन/मोबाइल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८०	९०	९५		
	नियमित पत्रपत्रिका प्रयोग परिवार	प्रतिशत	१०	१०	१०		
	स्थानीय स्तरमा भएका प्रकाशन र प्रसारण	संख्या	१	३	३		

६.५ कार्यक्रम तथा योजना

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य	अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
	विषयगत क्षेत्र : भवन तथा शहरी विकास										
	वडा नं. १										
१	प्रहरी चौकी पुर्तिमडाँडा भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	स्वास्थ्य चौकी चाइनाबगर भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सानीभेरी वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	प्रगतिशील आ.वि. बुकिचौर भवन	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी वडा नं. १ बुकिचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	खीष्टियन भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	सानीभेरी वडा नं. १ प्रक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	आर्यघाट प्रतिक्षालय निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी वडा नं. १ रजेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	भेरी दोभान मा.वि. सरस्वती मन्दिर	गोटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	जनप्रिय आ.वि. भण्डारवन भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	जनप्रिय आ.वि. भण्डारवन घेराबार	गोटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	शितल मा.वि. पक्रियाँ घेराबार	गोटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	पक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	शितल मा.वि. पक्रियाँ भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	भेरीदोभान मा.वि. चाइनाबगर	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	जङ्गलगाउँ सार्वजनिक भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	जङ्गलगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	बुकिचौर सार्वजनिक भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	बुकिचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	भण्डारवन सार्वजनिक भवन निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	चाइनाबगर बाउनीखेत र रजेला खेलकुद मैदान	गोटा	१	१	१	१	१	५	-	वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा कार्यालय भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

२	बाल ज्योति मा.वि. गिठाकोट भवन तला थप ४ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	जनकल्याण आ.वि. पूर्तिमडाँडा ४ कोठे भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २ पूर्तिमडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	ज्ञानोदय आ.वि. घर्तिगाउँ भवन तला थप २ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	सानीभेरी- २ घर्टिगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	मालिका पहाड आ.वि. बसनडाडा भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	सानीभेरी- २ बसनडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	स्वास्थ्य खोपकेन्द्र भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	सुन्दर कृषि सहकारी भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	वलिदान सामुदायिक संस्था भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	हरिण बालविकास केन्द्र भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी- २ परियार टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	बाल ज्योति मा.वि. गिठाकोट खेल मैदान तथा मञ्च निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	बाल ज्योति मा.वि. गिठाकोट मेसिनरी वाल निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	जनकल्याण आ.वि. पूर्तिमडाँडा घेराबार निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- २ पूर्तिमडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	जनकल्याण आ.वि. पूर्तिमडाँडा फिल्ड निर्माण ग्यावीन वाल	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- २ पूर्तिमडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा नं. ३ को वडा कार्यालय भवन	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पेदीबजार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडा नं. ३ को स्वास्थ्य भवन स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी- ३ मुलपानी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वृद्धाश्राम	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी- ३	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	खोप केन्द्र	३	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	कमैदे, गराइलागाउँ ज्यामिरे टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

५	विद्यालय भवन निर्माण	४	१	१	१	१	१	५	२२५,०००,०००	सूर्योदय मा.वि. वेल्टापु, बालल्यान गोल्डाँडा, दिवज्योति चौखे, आधारभूत वि. ज्यामिरे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	सामुदायिक भवन	३	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	सानीभेरी- ३ मा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	सार्वजनिक शौचालय	२	१	१	१	१	१	५	३,१५०,०००	पेदीबजार, वेल्टापु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	शहरी विकास सञ्चालन भवन निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	१३५,०००,०००	वेल्टापु देखि पेदी पुलबजारसम्म	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	वैरेनी तरा औद्योगिक भवन DPR	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- ३ वैरेनीतरा ज्युला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	वैरेनी तरा औद्योगिक भवन निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	सानीभेरी- ३ वैरेनीतरा ज्युला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	तिमीले बाल विकास केन्द्र भवन निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	तिमिले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	स्याला बाल विकास केन्द्र भवन निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी-३ स्याला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा कार्यालय भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	सानीभेरी- ४ वलिवाङ्ग	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडा स्वास्थ्य भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	सानीभेरी- ४ वलिवाङ्ग	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	राष्ट्रिय आ.वि. चाख्लेमेला भवन निर्माण ४ कोठे	वटा	१	१	१	१	१	५	६,७५०,०००	सानीभेरी- ४ चाख्लेमेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	कालिका आ.वि. इजर भवन निर्माण २ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- ४ इजर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	सानीभेरी मा.वि. वलिवाङ्ग भवन तला थप ९ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	८,१००,०००	सानीभेरी- ४ वलिवाङ्ग	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	नवचन्द्र ज्योति आ.वि. भवन निर्माण २ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- ४ गारछाला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	आमा समूहको लागि भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी- ४ इजर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	महिला भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी- ४ राम्री र चाख्लेमेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	भवन आचारसंहिता निर्माण तथा वस्ती स्थानान्तरण DPR	वटा	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१०	जनजागृती आ.वि. गोलचौर भवन निर्माण २ कोठा	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- ४ गोलचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	आमा समूह वन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी- ४ गोलचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	बलिबाङ महिला भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी- ४ स्याला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	खालचौर आमा समूह भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	६३०,०००	सानीभेरी- ४ खालचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	सानीभेरी मा.वि. बलिबाङ घेराबार निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	बलिबाङ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	नवचन्द्र ज्योति आ.वि. गारछाला घेराबार निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	गारछाला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	राष्ट्रिय आ.वि. चाख्लेमेला घेराबार निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	चाख्लेमेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	कालीका आ.वि. इजर घेराबार निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	इजर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	रिम्ना दोभानमा प्रतिक्षालय एवं धर्मशाला भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	बालहित आ.वि. हाँसु	ओटा	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ५ हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	ने.रा.मा.वि. घापागार	ओटा	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	सानीभेरी-५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	कालिका आ.वि. घाम ताप्ने	ओटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सानीभेरी-५ घापमताप्ने रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	जनज्योति मा.वि. मेल्चौर	ओटा	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	सानीभेरी-५ मेल्चौर रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	वडा कार्यालय	ओटा	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	सानीभेरी- ५ वडा कार्यालय रुकुम	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	खोप केन्द्र घापागार	ओटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी-५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	स्वास्थ्य चौकी मेल्चौर	ओटा	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	सानीभेरी-५ मेल्चौर रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

८	बालहित आ.वि. पोखरी	ओटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सानीभेरी-५ पोखरी रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	आर्यघाट निर्मण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी-५ घट्टेतारा रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	बालकल्याण आ.वि. सिल्टाकुरी	ओटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी-५ सिल्टाकुरी रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	किलुघुइटे मन्दिर निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानीभेरी-५ लाखुरीबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	हाँसु सामुदायिक भवन	ओटा	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	सानीभेरी-५ हाँसु पानीटाकुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	टोट्के खोला, भदाले टाकुरी मेला		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	खालीखोला गुदुमडाँडा बागखोर		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	मा.वि. घापागार हाँसु		१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	मा.वि. घापागार पोखरी		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	सिम सिमपानी देखि माथि मेल्चौर		१	१	१	१	१	५	२२५,०००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	कुरीकाँडा कोल्टाकुरा पानी खोला सल्लेरी		१	१	१	१	१	५	५४०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	भैसाबस्ने जुगे मेला ओख्रेनी		१	१	१	१	१	५	६३०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	चच्खेल्ने मछाइने घेरनेटी		१	१	१	१	१	५	२७०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२१	हाँसु बेतेनी मूल		१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२२	चच्चुखेल्ने नौउँमेला ओर्खनी		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२३	लिरेकाफल्दारा सल्नेरी पातिहाल्ने		१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२४	खक्सेनी वल्लेवास मा.वि. मेल्चौर गोरेटो बाटो निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२५	वल्लेवास जिल्टाकुरी घ्यू ढुङ्गा गो.वा.		१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२६	सिल्टाकुरी वल्लेवास धनेखोला		१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२७	उदोखोला रखोला पातिहाल्ने छहरा		१	१	१	१	१	५	९००,०००	रहखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२८	रहखोला किल्घुइटे थाम सिमला रुख रहखोला		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	किलघुइटे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२९	घट्टेतरा खालीखोलाको बाटो निर्माण घापागार		१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

३०	उदोखोला गोगनपानी गाग्रेगोली		१	१	१	१	१	५	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	महिला सामुदायिक भवन	१	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पाउनाघर निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	आर्यघाट निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	९००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	श्रम सहकारी भवन निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	सानीभेरी ६ को वडा कार्यालय भवन	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	जनता आ.वि. भवन	१	१	१	१	१	१	५	५४०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	पृथ्वी आ.वि. भवन	१	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	लक्ष्मी आ.वि. को भवन	१	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	अमर ज्योति आ.वि. भवन	१	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	वडा स्तरीय सामुदायिक भवन		१	१	१	१	१	५	५,४००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	वडा स्तरीय सार्वजनिक शौचालय	५	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा कार्यालयको भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	साविक ३, साविक ४ र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सामुदायिक भवन मर्मत लिगा	वटा	१	१	१	१	१	५	८,५५०,०००	साविक ५ लिगा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	स्वास्थ्य भवन मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	८,१००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	विद्यालय भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	साविक ३ फुकु जिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	प्रतिक्षालय भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	फुकु जिला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	शहिद भवन मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	टोटेबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	आर्यघाट भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	साविक फुकु जिउला सरचैर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	बाल शिक्षा भवन	वटा	१	१	१	१	१	५	४,०५०,०००	लिंगा सहरे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	कृषि भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	रावतगाउँ, साविक ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	कृषि भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	फुकु जिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	विद्यालय भवन		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	जनचाहना ४ कोटे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	प्रतिक्षालय		१	१	१	१	१	५	४५०,०००	जनचाहना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	कालिका आ.वि. तला थप		१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	फुक्रू कालिका	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	जनसहयोग आ.वि. भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	६,४८०,०००	माथिल्लो आमडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	बालकल्याण आ.वि. भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	३,२४०,०००	पाखेरोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	विप्फे लिप्ट पानी भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	विप्फे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	सरस्वती आ.वि. भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	तल्लो आमडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	वडा कार्यालय हल निर्माण		१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	आमडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	कालिका आ.वि. फिल्डमा प्रतिक्षालय		१	१	१	१	१	५	९००,०००	फुक्रू कालिका	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	कृषि संकलन भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	वडा नं. ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	सा.भे. शिक्षा क्याम्पस भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	छोटे बगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	बेतेनी लिष्ट पानी भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	४५०,०००	पिराल्ना फुक्रू	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	युवा तथा खेलकुद भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	फुक्रू कालिका	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	आर्यघाट भवन तथा प्रतिक्षालय निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	फुक्रू जिउला + छोटे बगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	वनको भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	९००,०००	ओखरेनी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	सहिद गेट निर्माण		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा नं. ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	प्रहरी चौकी भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	१	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	गोरमारे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडा कार्यालय भवन	१	१	१	१	१	१	५	४,९५०,०००	सिम्ली	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	पशु सेवा केन्द्र भवन	१	१	१	१	१	१	५	४९५,०००	सिम्ली	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	कृषि सेवा भवन	१	१	१	१	१	१	५	४,९५०,०००	सिम्ली	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	शिव आ.वि. भवन	१	१	१	१	१	१	५	४९५,०००	मगराङजा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	मगराराङजा उत्कृष्ट महिला समूह भवन	१	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	सिम्ली बजारमा सार्वजनिक शौचालय		१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	सिम्ली बजार, पनेलचौर बजार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

८	खातिकाँडा बालविकास भवन		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	खातिकाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	खारखोला प्रतिक्षालय		१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	खारखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	९ नं. वडा भरिमा भएका मठमन्दिरको स्तर उन्नति		१	१	१	१	१	५	२७०,०००	९ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	जनप्रिय मा.वि. हासिबाङ विद्यालय तला थप फिल्ड निर्माण तथा विद्यालय घेराबार निर्माण		१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	हासिबाङ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	छेलो हान्ने बाल विकास भवन		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	छेलोहान्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	टोड्के पानी शहिद पार्क		१	१	१	१	१	५	९००,०००	टोट्के पानी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	टोड्के किरिया घर		१	१	१	१	१	५	९००,०००	टोट्के पानी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	खारखोला आर्यघाट निर्माण		१	१	१	१	१	५	९००,०००	खार खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	सुलिहाले आर्यघाट निर्माण		१	१	१	१	१	५	९००,०००	सुलिहाले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	पक्की भवन निर्माण	४	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पक्की भवन निर्माण	२	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	जनसेवा आ.वि. घनठाना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. चिन्तु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	श्री सरस्वती मा.वि. डाँडा अर्मा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	जनसेवा आ.वि. घनठाना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	१० नम्बर वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	१० नं. स्वास्थ्य चौकी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	घेराबार	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	१० नं उद्यमशील	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	वन भवन	१	१	१	१	१	१	५	९००,०००	मल्वानी वन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	वन भवन	१	१	१	१	१	१	५	९००,०००	मजाउ वन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	श्री शिव मा.वि. काफलबोट	वटा	१	१	१	१	१	५	५४०,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	श्री जनकल्याण मा.वि. बागखोर	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	बागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

३	श्री दिपज्योति आ.वि. काडा	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	काँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	श्री ज्ञानज्योति आ.वि. टिमुरबोट	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	टिमुरबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	श्री जनजागरण आ.वि. गात्तिना	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	गात्तिना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	श्री ज्ञानकुञ्ज आ.वि. रानिचिउरा	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	रानिचिउरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	श्री स्वास्थ्य चौकी अर्मा	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	श्री वडा कार्यालय भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	श्री खोप केन्द्र भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	डाँडा खर्क	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	श्री सामुदायिक भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	पोखरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	श्री सामुदायिक भवन निर्माण		१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	काँडा गाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	श्री सार्वजनिक शौचालय निर्माण		१	१	१	१	१	५	९००,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	गात्तिना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	अतिरिक्त हुलाक भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	सामुदायिक भवन निर्माण रानिचिउरा	वटा	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	रानिचिउरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	प्रतिक्षालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	खालिखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	प्रतिक्षालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	प्रतिक्षालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	प्रतिक्षालय निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९०,०००	काँडा गाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२१	महिला भवन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२२	स्वागत गेट सिमा	वटा	१	१	१	१	१	५	४००,०००	वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२३	स्वागत गेट सिमा	वटा	१	१	१	१	१	५	४००,०००	दया	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२४	स्वागत गेट सिमा	वटा	१	१	१	१	१	५	४००,०००	जुम्ले पोखरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२५	स्वागत गेट सिमा	वटा	१	१	१	१	१	५	४००,०००	वुढेसिन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								१,१६४,१९०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	विषयगत क्षेत्र : सडक तथा पुल										

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	जङ्गलगाउँ देखि बुकिचौर टाउकेलेख कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	जङ्गलगाउँ बुकिचौर टाउकेलेख कृषि सडक	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पक्रियाँ देखि कामीगाउँ कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पक्रियाँ देखि कामीगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	रजेल हुँदै पक्रियाँ कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	७२०,०००	रजेला, पक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	रिठापानी हुँदै पक्रियाँ विद्यालय	गोटा	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	रिठापानी, पक्रियाँ विद्यालय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	वडा नं. १ का सबै सडक स्तर वृद्धि	गोटा	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	कल्यारी देखि खोला कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	७२०,०००	कल्यारी खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	राक्से खोला छोटेबगर कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	राक्से खोला छोटेबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	पक्रियाँ देखि गुरुमगारे कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	पक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	चाइनाबगर देखि रिम्ना सम्म मोटर पुल निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	२७०,०००,०००	चाइनाबगर वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	रजेला खोला काठे पुल निर्माण	गोटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	रजेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	रजेला खोला देखि कृषि सडक	गोटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	रजेला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	मध्ये पहाडी सडक देखि भेरीदोभान मा.वि. स्वास्थ्य चौकी सम्म कृषि सडकको स्तर वृद्धि	गोटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										
१	गिठाकोट ज्यूला पूर्तिमडाँडा वसनडाडा चाइनाबगर स्तर उन्नति सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २ र १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	धैरेनी स्यागीने सडक स्तर उन्नति	वटा	१	१	१	१	१	५	६,३००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	मध्य पहाडी रातामाटा परियार टोल चार कृषि सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	छरीखोला परिगाउँ कृषि सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	वसनडााडा मूल सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	पूर्तिमडाँडा गैरागाउँ सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

७	घोगाने खालीटोल सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	रोगाढिक गिठाकोट देखि कुनाखेत मेघा सडक पुल सानीभेरी नदी	वटा	१	१	१	१	१	५	४५,०००,०००	सानीभेरी- २ र ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	घट्टेखोला सडक पुल	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	छरीखोला, सिलानेखोला अध्यारीखोला सडक पुल	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										
१	झिनचौर भलाचौर तिमीले कमैदे कृषि सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४५,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पेदि श्रीचौर, गुमखोला दमार, कोट कृषि सडक	१	१	१	१	१	१	५	९०,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	श्रीचौर औला पोखरी कृषि सडक ट्यांक ओपन	१	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	वल्याखर्क खल्याबोट गोल्डाँडा कृषि सडक डबल कटिङ र ग्रावेलिङ	१	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	गोल्डाँडा खाराखाली अध्याचौर कृषि सडक स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	२७,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	मुलपानी झाक्री ढुङ्गा वैरेनी तरा कृषि सडक ग्रावेलिङ	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	घाडाँडी डाँडा अध्याचौर कृषि सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	हुर्किमिचे खोला देखि मुलपानी मुल सम्म RCC गोरेटो बाटो निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	साना स्याला गोगले गोरेटो बाटो	१	१	१	१	१	१	५	४५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	भलाचौर, नायाँखोला कृषि सडक प्याक ओपन		१	१	१	१	१	५	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	ज्यामिरे सिम देखि जरा चौरसम्म ट्यांक ओपन		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	ठुला सीम पुल देखि रिम्ना जाराघाट रोड सम्म गोरेटो बाटो निर्माण		१	१	१	१	१	५	१८०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

	वडा नं. ४									गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	नायखोला गाउँवारी टुरा वाधापानी माफ्रखर्क राम्री डाँरा कृषि सडक निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सर्पाचौर चाख्लेमेला राम्री पेदा सडक स्तर उन्नति	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	गोलचौर पाखापानी सडक स्तर उन्नति	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	स्यानाखाली खिरखिरे सडक निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	अम्रैपाखा पाखापनी औला टाकुरा सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	घोरामारे गोलचौर सडक	वटा	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	गाउँवारी चाख्लेमेला सडक निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	मुसेखोला, मुरेखोला सडक पुल	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	भेरीखोला, राम्रीखोला सडक पुल	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	गोलखोला सडक पुल	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	सानीभेरी नदीमा सर्पाचौर फल्लेबगर सडक पुल निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१६,२००,०००	सानीभेरी- ४, २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५									गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा कार्यालय देखि पोखरी सडक	ओटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ५ लाखुरीबोट रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	ने.रा. मा.वि. घापागार बाट आठविस कोट जोड्ने सडक	ओटा	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	पेदाखोला हाँसु हुँदै आठविसकोट सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	सानीभेरी-५ हाँसु रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	जनज्योति मा.वि. मेल्चौर सिल्टाकुरी हुँदै सुरखाली घापागार सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. ५ मेल्चौर रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	घ्युढुङ्गा देखि माथिल्लो मेल्चौर सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ घ्युढुङ्गा रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	बादापानी, लिरेका फलडाडा सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ५ काफलडाडा रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

७	मा.वि. मेल्चौर देखि ढारा हुँदै खक्सेनिच सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी-५ मेल्चौर रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	धनेखोला देखि सल्लीचौर सडक	ओटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सानीभेरी-५ धनेखोला रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	दहनेटा हुँदै हाँसु सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४५,०००,०००	सानीभेरी- ५ दहनेटा रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	रेला हुँदै सउरखाली सडक निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी-५ वडा कार्यालय रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	दहनेटा देखि हाँसु ग्रावेल	ओटा	१	१	१	१	१	५	४५,०००,०००	सानीभेरी-५ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	रिट्नाखोला देखि मेल्चौर ग्रावेल	ओटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी - ५ वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	मेल्चौर वल्लेवास रिट्नोखला स्तर उन्नति	ओटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सानीभेरी - ५ वल्लेवास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	टोट्केखोला पुल	ओटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	मा.वि. घापागार	ओटा	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	निगाल्वान्न खोला	ओटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	हाँसु कोट सडक		१	१	१	१	१	५	१३५,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	मुरिगार रिट्नाखोला सडक योजना	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	खेत माथिल्लो छहरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	मुरिगार कोटगाउ सडक योजना	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	७,२००,०००	मुरिगार कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	रिट्नाखोला छहरा पाथिहाल्ना सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	खेत तल्लो छहरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	झाक्री खोला मुरिगार सडक योजना	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	सल्लीचौर खेत	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	गुमाखोला कोटगाउँ बिजेपहर हाँसु नयाँ सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९०,०००,०००	कोटगाउँ घौसेनी हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	सल्लीचौर सिंगा धनेखोला नयाँ सडक	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	सिंगा धनेखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	रिट्नाखोला पलेचौर कोटगाउँ सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	छहरा घौसेनी कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

८	सल्लीचौर सल्लेरी दमार सडक योजना	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	सल्लीचौर सल्लेरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	डाँडडुङ्गे घौसेनी विज्यापर नयाँ खर्क गोरेटो निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	घौसेनी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	माथिले विज्यापहर पोखरी निर्माण आयोजना	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	कोटगाउँ आधीलाग्ने गुमखोला गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	माथिल्लो छहरा पाथीखाल्ना सम्म गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	खोरिया कोटगाउँसम्म गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	तल्ला छहरा रखोला गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	पृथ्वी आ.वि. देखि जना आ.वि. सम्म गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	गैरा टोल खेतखोला सम्म गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	ढाँरा खोला धनेगौडा कुकुरगोर गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	साझा रुख कोटगाउँ गोरेटो बाटो		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	रिट्ठाखोला झोलुङ्गे पुल	मि	१	१	१	१	१	५	१०,८००,०००	छहरा खेतगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	पातेखोला झोलुङ्गे पुल योजना	मि	१	१	१	१	१	५	११,७००,०००	पातेखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२१	भेरीडाँडा डाङ्डुगे झोलुङ्गे पुल	मि	१	१	१	१	१	५	२२,५००,०००	भेरीडाँडा डाङ्डुगे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२२	जोगिने खोला झोलुङ्गे पुल	मि	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सिंगा सल्लीचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२३	ढाराखोला आइ.सी.सी. पुल	मि	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	ढाराखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२४	करमुरा खोला सल्लेरी आर.सी.सी. पुल	मि	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सल्लेरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२७	मुरिगार थाहालडाडा आर.सी.सी. पुल	मि	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२८	मुरीगार कोटगाउँ मोटर पुल		१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२९	खेता खोला मोटरे पुल		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३०	जोगीनि खोला मोटरे पुल		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सडक मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	फुकु जिउला लिगा जैजाने पाखेरोटा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सडक मर्मत तथा निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	जैजाने, पाखेरोल टुनिगैंरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

३	सडक मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	हुसीखोला, बागमोर जीउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	सडक नयाँ निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	बागमारे, किनुटाकुरा कालिका	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	सडक नयाँ निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	लिगा टाकुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	सडक मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	लिगा, रोल, भेरीदह	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	सडक नयाँ निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	पिराल्ना, कालिका जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	सडक मर्मत तथा निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	सहरे जिउला, चन्द्रोद्धय बाखोर, चौखे हर्नी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	सडक निर्माण तथा मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	१२,६००,०००	सरजिउला, पोखरी डाँडा जनचाहना, सुनिलेख छेर्नी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	सडक निर्माण तथा मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	५	३,६००,०००	रोल पोखरी डाँडा, गाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	सडक निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	६,३००,०००	सीरौला, बसाइँगैरा कार्वे, बाखे, टुनिगैरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	सडक निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	डाँरामाथि, खरीपाखा मुलपानी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	पुल पक्की पुल (रोलखोला)	वटा	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	रोल (खोला) र झाँसल्ला जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	पुल पक्की (पुतली खोला)	वटा	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	पाखेटोल, ज्यामीतरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	सडक		१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	फारलीबोट, खरखरे, झँकरीसल्ला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	आमडाडा टाकुरा सहिद प्रतिक्षालय सडक निर्माण	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	फूकू टाकुरा खर्क सडक निर्माण	४ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	जनसहयोग सिपाला सडक निर्माण	१ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	सिम्ली कालिका लामाडाडा जोगी नेटा सडक निर्माण	८ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

५	सिमपानी दलित टोल लाखुरी बोट सडक निर्माण	४ कि.मि	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र जनसहयोग आ.वि. सडक निर्माण	६ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	किमुटाकुरा बागमारे सडक निर्माण	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	दलसिङ्गे मारदोल सडक निर्माण	४ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,३५०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	दुवा साउने पानी इरज सडक निर्माण	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	काउले गैरा झूलेभिर सडक निर्माण	२ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	साउने पानी कालिका लामाडाडा सडक स्तर उन्नति	६ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	कालिका पिराल्ना सडक निर्माण	२ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	भण्डारी पाखा सहिद प्रतिक्षालय सडक स्तर उन्नति	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	कालिका डलसिङ्गे विप्फे सडक स्तर उन्नति	५ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	तल्लो आमडाडा विप्फे सडक स्तर उन्नति	६ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	किमु टाकुरा फुक्रू जिउला गारेटो बाटो निर्माण	२ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	टाकुरा छोटे बगर गोरेटो बाटो निर्माण	१ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	३६०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	भुइटाकुरा गाउँ दुवा डलसिङ्गो गोरेटो बाटो निर्माण	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	सिपाला विप्फे गोरेटो बाटो	३ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	फूक्रू कालिका कल्लेरी खोला गोरेटो बाटो निर्माण	४ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,०८०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२१	पुतली खोला बट्टा टाकुरा गोरेटो बाटो निर्माण	२ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२२	छरेखोला जनसहयोग आ.वि. गोरेटो बाटो निर्माण	१ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

२३	हुसुखोला सहिद प्रतिक्षालय बाघखोर कोलगारे डलसिङ्गे गोरेटो बाटो निर्माण	५ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा न ८	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	भुजुंगे हासिवाङ्ग खोला पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	मध्य पहाडी झोलुङ्गे पुल साउडेरा लाखुरीबोट पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	ढाँरा आठीबोट छेउकाटे टोल हासिवाङ्ग खोला पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	खारखोला पेदा टुनिबोट खड्का टोल पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	भेरीखोला जुमाल डेरा टोल पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	साउनेखोला आटीघर घेरैनी पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२७०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	खड्का टोल ओलीडेरा पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	गैरा खर्च साउने पानी पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	मगर राङजा गउँरा पि.सि.सि. गोरेटो बाटो निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	आकासे पुल										
१०	मध्यपहाडी राजमार्गमा राप्ती ज्ञानोदय मा.वि. को लागि आकासे पुल निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	जनप्रिय मा.वि. हासिवाङ्गका लागि आकाशे पुल निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	हरित सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	सिम्ली, मगराङजा, टोट्के, छेलोहान्ने, जिलावाङ्ग सडक स्तर उन्नति	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९०,०००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१५	स्यालीबोट, सिमलटाकुरा, उदिनढुङ्गा जुम्लेपोखरी सडक स्त उन्नति	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	हासिबाङ्ग लाखुरबिोट खानीकाडा, साउसल्ली टोट्के गैरा खर्क सडक स्तर उन्नति तथा नयाँ सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१०८,०००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	कुट्टी, ठुलाचौर लाखुरीबोट सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	वलीडेरा, खामुहाले चौर पेदा साउडेरा हुँदै मध्यपहाडी स्तर उन्नति सहित सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	भेरी खोला, गाउँवारी गरेना, सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	खाँतीकाडा, सालडारा सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२१	पनेलचौर भण्डारी टोल गाउँपालिका रिङ्गरोड निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२२	कात्तिके खोला कामीडेरा गरेना सडक निर्माण स्तर	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२३	वगर खेत, घारीखेत, इजरखोला रिङ्गरोड निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२४	रातापहर चतुरलोटे, हलटाकुरी जुम्लेपोखरी सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	९००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२५	हासिवाङ्ग लोरीवाङ्ग सडक निर्माण	वर्ष	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	वडा नं. ९	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	घनठाना बुगेरी चिन्तु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	इजर दाबरेखोला तिमीले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	याङ्खना पोल्ने दलित बस्ती घनठाना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	घट्टे खोला अर्माडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	५,४००,०००	घनठाना बुगेरी चिन्तु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	डाँडा अर्मा छरी पोखरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	सडक स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	२७,०००,०००	घडेरी घनठाना तिमीले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

८	सडक स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	बुदे सीम डाँडा अर्मा घनठाना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	सडक स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	२७,०००,०००	तिमीले चिन्तु हल्टाकुरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	गोरेटो बाटो	१	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	काफलबोट लाहोरे टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	१८,०००,०००	हल्टाकुरी पेदी खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	सडक निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	९००,०००	तुलेइलटाकुरी दमाइ टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	पक्की पुल निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	घनठाना खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	पक्की पुल निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	थाङने खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	उदिनढुङ्गा जुम्लेपाखेरी काँडा गाउँ खर्क वागखोर सडक स्तर उन्नति	वटा	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	उदिनढुङ्गा जुम्लेपोखरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	घरेली काफलबोट पोखरा दया सडक खण्ड अमै डाँडा	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	काडा वागखोर खण्ड नुवाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	घरेली काफलबोट खाली खोला सिलिपाखा बागखोर स्तर उन्नति	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	धरेली काफलबोट पोखरा अमैंडाडा दया सडक	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	काफलबोट गिठेगैरा खरीढुङ्गा सान्डले काडा सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	काफलबोट खालिखोला सिलिपाखा काफलबोट खरीढुङ्गा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	डाडा अर्मा लाखुरी बोट चाल्लेडारा अमैंडाडा पोखरा ठुला जगर नुवाकोट सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१३,५००,०००	डाडा अर्मा अमैडाडा पोखरा ठुला जगर नुवाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	काफलबोट धनारा पाथिहाल्ना वागखोर स्तर उन्नति	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	काफलबोट धनारा वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	घरेली रानिचिउरा काफलबोट सडक स्तर उन्नति	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	धरेली रानिचिउरा काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	लक्कुडाँडा लगनचौर ठुलालेख स्तर उन्नति	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	लगानचौर ठुलालेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	जुम्ले पोखरी सानालेख वागखोर सडक स्तर उन्नति	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	सानालेख वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१०	काफलबोट स्याना खोला पोखरा डाडा अर्मा सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	स्याना खोला पोखरा डाडा अर्मा सडक	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	घट्टे खोला रानिचिउरा काडा ठुलालेख गोरेटो बाटो निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पेदा रानिचिउरा काडा ठुलालेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	घुस्कोट सिमपानी आरबोट गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	घुस्कोट सिमपानी आरवोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	रोकाडेरा घयालिगैरा खर्क ठुलालेख गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	रोगाडेरा घुसलिगैरा सान्डलो खर्क ठुलालेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	स्यानाजगर पोखरा गाउँ अमैडाडा गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	पोखरा अमैडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१५	लाखुरी रुख चाख्लेडाडा अमैडाडा टिमुरबोट गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	चाख्लेडाडा अमैडाडा टिमुरवोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१६	सिमपानी खोला पेदा कोलडाडा घरेली कृषि सडक	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सिमपानी खोला पेदा कृषि सडक	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१७	घट्टे खोला आरबोट सिरौली कुल थान गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२,७००,०००	आरवोट सिरौली कुल थान	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१८	उत्तिसेनी कामडेरा सानालेख कृषि सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	२२५,०००	जगर पोखरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१९	पाथिहाल्ना सानाजगर पोखरा तिमिले सडक निर्माण	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	तिमिले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२०	प्रर्थी खोला सादनकोसी गोरेटो बाटो	कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१८०,०००	सादनकोसी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								१,९६५,५६५,०००		
	विषयगत क्षेत्र : सञ्चार										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	नेटाडाँडा नेपाल टेलिकम टावर	पटक	१	१	१	१	१	५	-	पक्रियाँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडाका प्रत्येक टोलमा फाइवर नेट सञ्चालन	गोटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१	निगाल पोखरा धुर्का NTC टावर निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	-	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	फाइवर नेट संचालन र व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	५	-	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	फ्रि वाइफाइ संचालन	वटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	परियार टोल, परिगाउँ स्यागीने, पूर्तिमडाँडा, वनसडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	NTC टावर निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	-	अध्याचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	प्रत्येक घरघरमा फाभइवर वाइफाई लाइन विस्तार गरी सबै घरमा पुऱ्याइने छ	१	१	१	१	१	१	५	-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वडा नं. ३ मा फ्रि वाइफाई बनाउने		१	१	१	१	१	५	२००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	टुरामा फ्री वाइफाई एवं 4G सेवा संचालन	वटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी- ४ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	नेपाल टेलिकमको नेटकर्व स्तर उन्नति	ओटा	१	१	१	१	१	५	-	सानीभेरी- ५ जुम्ले पोखरी रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	Ncell नेटवर्क निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	-	सानीभेरी- ५ लामाडाडा रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	मौराखारा NTC नेटवर्क जडान	ओटा	१	१	१	१	१	५	-	सानीभेरी- ५ हाँसु रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	Wifi निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी- ५ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	दुली स्वास्थ्य चौकीमा WiFi जडान		१	१	१	१	१	५	-	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	घापागार खोप केन्द्रमा WiFi जडान		१	१	१	१	१	५	-	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	ने.रा.मा.वि. घापागार WiFi जडान		१	१	१	१	१	५	-	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	मा.वि. मेल्चौर फाइवर नेट		१	१	१	१	१	५	-	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	वडा कार्यालय फाइवर नेट		१	१	१	१	१	५	-	लाखुरीबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६								-		

१	जुम्लेपोखरी NTC टावर स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	५	–	जुम्लेपोखरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	चोतरकाँडा लेख NCell टावर निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	–	चोतरकाँडा लेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वर्ड लिङ्क फाइवर नेट सानीभेरी गा.पा वडा नं. ६ का सबै टोलमा जडान	१	१	१	१	१	१	५	२००,०००	साभनीभेरी गा.पा. वडा नं. ६ का सबै टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७								–		
१	नेपाल टेलिकम टावर	वटा	१	१	१	१	१	५	–	लिगा टाकुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	एनसियल टेलिकम टावर	वटा	१	१	१	१	१	५	–	जनचाहना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वाइफाई टावर	वटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	लिगा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८								–		
१	प्रत्येक टोलमा फाइवर नेट		१	१	१	१	१	५	–		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	डलसिङ्गे दुवामा नमस्ते एनसेल टावर		१	१	१	१	१	५	–		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वाइफाई टावर	वटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	लिगा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९								–		
१	९ नं. वडाका लागि ३ नं. को अध्याचौर NTC टावर निर्माण		१	१	१	१	१	५	–	अध्याचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	९ नं. वडा भरी इन्टरनेट जडान		१	१	१	१	१	५	२००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०								–		
१	फोन टावर निर्माण	१	१	१	१	१	१	५	–	खल्टाकुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	फ्रि वाइफाई क्षेत्र बनाउने	१	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सरस्वती मा.वि. चिन्तु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११								–		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	ठुला जगर दया लेख नमस्ते टावर निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	५	–	दया लेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सानालेख नमस्ते टावरमा 5GB इन्टरनेट सेवा तथा स्तर उन्नति	वटा	१	१	१	१	१	५	–	सानालेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	फाइवर नेट सेवा विस्तार	वटा	१	१	१	१	१	५	२००,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	सानालेखमा निर्माणाधीन NCELL टावरमा 3KB लाइन विस्तार	वटा	१	१	१	१	१	५	–	वन्चरे सानालेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	वडा भित्र नेपाल टेलिभिजन लाइन विस्तार	वटा	१	१	१	१	१	५	–	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

	जम्मा								२,२००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	विषयगत क्षेत्र : ऊर्जा										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	टाउकेलेख टोलमा विद्युत लाईन विस्तार	गोटा	१	१	१	१	१	५	८००,०००	टाउकेलेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	भण्डारवन खोल विद्युत लाईन विस्तार	गोटा	१	१	१	१	१	५	४५०,०००	भण्डारवन खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	ट्रान्र्समिटर बुकिचौर र जङगलगाउँ	गोटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	बुकिचौर र जङगलगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	जङगलगाउँ, बुकिचौर, टाइकेलेख सम्म 3PS लाईन सञ्चालन गरिने	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	बुकिचौर र जङगलगाउँ र टाउकेलेख	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	केन्द्रीय लाइन विस्तार	घरधुरी	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- २ का विभिन्न टोल बासीमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पोल गाड्ने, ढुवानी समेत	वटा	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	लाइन विस्तार तार तान्ने	मिटर	१	१	१	१	१	५	९००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सानीभेरी-३ का प्रत्येक घरधुरीमा विद्युत जडान गरिनेछ ।	१	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	भलाचौर, तिमीले, कमैदे, नायाँखोला, ज्यामिरे, जराचौर, नात्नेथला जुम्ले पोखरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	लिप्ट खानेपानी र सिंचाईको लागि ट्रान्समिटर र विद्युत जडान गर्ने	१	१	१	१	१	१	५	२७,०००,०००	मर्लाबोट, तुसारे ज्यामिरे ज्युला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	विद्युत पोल माग चाख्लेमेला, राम्री र वाधापानी टाटविट्टा टुराको लागि	वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ४ को चाख्लेमेला राम्री र टुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	विद्युत लाइन विस्तारको लागि तार	मिटर	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी- ४ को चाख्लेमेला राम्री र टुरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१	मेल्चौर घापागार हाँसु विद्युत जडान	ओटा	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी- ५ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	दमाइ खोला विद्युत मर्मत	ओटा	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार, रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	घट्टे तारा विद्युत निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	५	४५,०००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार, रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ६ वडाका सबै टोलमा केन्द्रीय लाइन जडान	३५०	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ६	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	विद्युत केन्द्रीय लाइन जडान	घरधुरी	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	वडा नं. ७ बासिन्दा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा नं. ८ को सबै टोलमा केन्द्रीय लाइन विस्तार	६० कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	९ नं. वडामा केन्द्रीय लाईन विस्तार हुन बाँकी टोलहरू, तथा समुदायहरूमा विद्युत लाईन विस्तार	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	विस्तार हुन बाँकी ठाउँहरू	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	विद्युतीकरण भैसकेका टोलहरूमा तार, तथा पोलहरूको व्यवस्थापन तथा मर्मत	पटक	१	१	१	१	१	५	२,२५०,०००	मर्मत गर्नुपर्ने ठाउँहरूमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	बिजुली	१	१	१	१	१	१	५	४,५००,०००	सनी भेरी गा.पा. वडा नं. १० पुरै	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा भित्र केन्द्रीय लाईन विस्तार पोल खरिद	वटा	१	१	१	१	१	५	८,०००,०००	सा.गा.पा. ११ वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडा भित्र मिटर जडान	वटा	१	१	१	१	१	५	३,३७५,०००	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वडा भित्र तार अथवा लाइन विस्तार विद्युत	के.जी.	१	१	१	१	१	५	-	वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								१२९,६७५,०००		**गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र**

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र ः वैकल्पिक उर्जा	इकाई									
	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम		लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	वडा नं. १ मा प्रत्येक घरमा सुधारिएका चुला	घरधुरी	१	१	१	१	१	४५५	१,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वडा नं. १ मा प्रत्येक घरमा सोलारको व्यवस्था	घरधुरी	१	१	१	१	१	४५५	१,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	गोवर ग्याँस चुलाको व्यवस्था	घरधुरी	१	१	१	१	१	४५५	१,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. १	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २								-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
			१	१	१	१	१		-		
	वडा नं. ३										
१	विद्युतीय ३ट्ट निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	२,२५०,०००	तिमीले, कमैदे, गैराखाली, पिपलडाँडा, ज्यामीरे गाउँ, ज्यामिरे जरा चौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१			१	१	१	१	१		-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	५ नं. वडा सोलार जडान	ओटा	१	१	१	१	१	५५०	१४,८५०,०००	सानीभेरी- ५ रुकुम	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	हाँसु सौर्य उर्जा जडान	ओटा	१	१	१	१	१	१५०	२७,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ६ वडा कार्यालय भवन	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सानीभेरी ६ का अति गरिब तथा विपन्न परिवारलाई सोलर वितरण		१	१	१	१	१	२००	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वैकल्पिक उर्जा	वटा	१	१	१	१	१	२	१,०८०,०००	जनज्योति आ.वि. फुकुजिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वैकल्पिक उर्जा	वटा	१	१	१	१	१	१	१,०८०,०००	जनचाहना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

३	वैकल्पिक उर्जा	वटा	१	१	१	१	१	१	१,०८०,०००	चन्द्रोदय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१			१	१	१	१	१		-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	९ नं. वडा भरी सुधारिएको चुल्हो निर्माण		१	१	१	१	१		१,८००,०००	सबै वडामा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	गोबर ग्यासको निर्माण		१	१	१	१	१		९००,०००	सबै वडामा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	सुधारिएको घट्ट (मगर राङ्जा, खातिकाडा, टोड्के छेला हान्ने)		१	१	१	१	१		४५०,०००	मगरराङ्जा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	बजार क्षेत्रमा (सडक) सौर्य बत्ती		१	१	१	१	१		४,५००,०००	बजार क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	९ नं. वडाका मठमन्दिरमा सौर्य बत्ती		१	१	१	१	१		९००,०००	मन्दिर भएका ठाउँमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	इन्डक्सन चुलोको वितरण तथा विस्तार		१	१	१	१	१		१,८००,०००	सबै ठाउँमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सोलार	१	१	१	१	१	१		२,२५०,०००	सरस्वती मा.वि. चिन्तु, सरस्वती मा.वि. डाँडा अर्मा, जनसेवा आ.वि. घनठाना, १० नं. स्वास्थ्य चौकी, १० नं. वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडाका प्रत्येक घर कुरियालाई सोलार वितरण कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	घर ७००	१८,०००,०००	वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								९४,४४०,०००		
	विषयगत क्षेत्र : ढल निकास										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	चाइनाबगर बजार भित्र ढल निकास	गोटा	१	१	१	१	१	१००	१,८००,०००	चाइनाबगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१	परियार टोल ढल निकास व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	२	९०,०००	सानीभेरी- २ परियार टोल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	पेदि बजार ढल निकास	१	१	१	१	१	१	२	५,०००,०००	पेदि बजार वेल्टापु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	मुलपानी ढल निकास	१	१	१	१	१	१	१	२,२५०,०००	मुलपानी हुर्किमिचे ढल निकास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	भलाचौर ढल निकास	१	१	१	१	१	१	२	९००,०००	भलाचौर, पधेरा ढल निकास	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	गरायला गाउँ ढल निकास	१	१	१	१	१	१	२	१,३५०,०००	गरायला गाउँ गोल्डाँडा डोङगुङ्गे खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	स्याला ढल निकास	१	१	१	१	१	१	१	२७०,०००	माथिल्लो स्याला देखि तल्लो स्यालासम्म	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	ज्यामिरे गाउँ ढल निकास	१	१	१	१	१	१	३	२७०,०००	ज्यामीरे ज्युला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	कमैदे ढल निकास		१	१	१	१	१		२७०,०००	कमैदे देखि गैइरै पोखरी सम्म	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वलिवाङ्ग खन्ने खोलादेखि जुगेखोला स्यालवासे सम्मको सडकमा ढल निकास	४ वटा	१	१	१	१	१	४ कि.मि.	२,७००,०००	सानीभेरी- ४ रुकुम (पश्चिम)	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	धनेखोला ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सानीभेरी- ५ धनेखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	घ्युढुङ्गा ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ घ्युढुङ्गा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	किलुघुइटे ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सानीभेरी- ५ लाखुरीबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	बुगेखोला ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	तुसारेपानी ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	हाँसु ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	चच्चुखेल्ने ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	माथिल्लो मेल्चौर ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	२,७००,०००	सानीभेरी- ५ मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	काफल डाडा ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सानीभेरी- ५ काफल डाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१०	माजगाउँ ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	वल्लेवास ढल निकास	ओटा	१	१	१	१	१	२	४,५००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	भदाले ढल निकास		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ भदले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१३	खत्रीवारा ढल निकास		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१४	गुदुमडाँडा ढल निकास		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	कोटगाउ गाउँ ढल निकास	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	मुरिगार कोटगाउँ सडक पक्की नाली निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	मुरिगार कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	रिट्नाखोला मुरिगार सडक पक्की नाली निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	५,४००,०००	खेत	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	फुकु जिउला ढल निकास	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	फुकुजिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सर जिउला ढल निकास	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सरजिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	कालिका आ.वि. गाउँटोल ढिकसम्म ढल निकास	६०० मि.	१	१	१	१	१		१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	तल्लो आमडाडादेखि सिमपानी ढल निकास	१ कि.मि.	१	१	१	१	१		२,७००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	टाकुरा दलित बस्ती ढल निकास	१ कि.मि.	१	१	१	१	१		९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	लामाडाडा ढल निकास	१ कि.मि.	१	१	१	१	१		९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	माथिगाउँ ढल निकास	१ कि.मि.	१	१	१	१	१		१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	भण्डारी पाखा टाकुरा ढल निकास	१ कि.मि.	१	१	१	१	१		१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सिम्ली बजारमा व्यवस्थित ढल निकासको व्यवस्थापन		१	१	१	१	१		१,८००,०००	सिम्ली	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	हासिवाङ्ग बजारमा व्यवस्थित ढल निकासको व्यवस्थापन		१	१	१	१	१		१,८००,०००	हासिबाङ्ग	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	वडा नं. ९ का बस्तीहरूमा बस्तीको फोहोर तथा ढलको व्यवस्थापन		१	१	१	१	१		१,८००,०००	सबै क्षेत्रमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

४	मगरराङजा ठुलाचौर		१	१	१	१	१		१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	छेलोहान्ने टोट्के		१	१	१	१	१		१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	खातीकाडा		१	१	१	१	१		१,३५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	राङजा		१	१	१	१	१		१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	ढल निकास	१	१	१	१	१	१		३६०,०००	रजीखोऱ्या	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	ढल निकास	१	१	१	१	१	१		३६०,०००	गौरावारी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	ढल निकास	१	१	१	१	१	१		३६,०००	राक्से खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	काफलबोट बजार व्यवस्थापन ढल निकास योजना	वटा	१	१	१	१	१	१	४५०,०००	काफलबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वागखोर ढल निकास योजना	वटा	१	१	१	१	१	१	४५०,०००	वागखोर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	पधेरी खोला ढल निकास	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	काडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	अमैडाडा बस्तीमा ढल निकास पाइप विस्तार योजना	वटा	१	१	१	१	१	१	४५०,०००	अमैडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								९३,०५६,०००		
	विषयगत क्षेत्र : झोलुङ्गे पुल										

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	सानीभेरी- ३ चेटहाले छोटे बजार झोलुङ्गे पुल	१	१	१	१	१	१	१	२७,०००,०००	वेल्टापु चेतहाले बाट छोटे बगर हस्पिटल जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	तल्लाँ चौर सर ज्युला झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	४५,०००,०००	३ नं. वडा, ७ नं. वडा जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	मर्लवोट, फुक्रु ज्युला झो.पु.	१	१	१	१	१	१	१	४५,०००,०००	३ नं. वडा ७ नं. वडा जोड्ने पुल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	पुतली वगर रातापर झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

५	गुमखोला सिस्ने ओराल झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										
१	जैपाले देखि गोगने जोड्ने झो.पु. निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	६,७५०,०००	सानीभेरी- २ गिठाकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	सिस्नेखोला, मेघा, रिम्ना जाजरकोट पर्यटकीय झो.पु. निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	१८,०००,०००	सानीभेरी- २, ४ र जाजरकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ३										
१	सानीभेरी- ३ चेटहाले छोटे बजार झोलुङ्गे पुल	१	१	१	१	१	१	१	२७,०००,०००	वेल्टापु चेटहाले बाट छोटे बगर हस्पिटल जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	तल्लाँ चौर सर ज्युला झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	४५,०००,०००	३ नं. वडा, ७ नं. वडा जोड्ने	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	मर्लवोट, फुक्रु ज्युला झो.पु.	१	१	१	१	१	१	१	४५,०००,०००	३ नं. वडा ७ नं. वडा जोड्ने पुल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	पुतली वगर रातापर झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	गुमखोला सिस्ने ओराल झो.पु. निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	राम्री पेदा झो.पु. निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	सानीभेरी- ४ राम्री, पैदा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	चाख्लेमेला गोबाङखोला झो.पु.	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	सानीभेरी- ४ चाख्लेमेला, आठविसकोट १४ सवारी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	मुसेझरना सहरे झो.पु.	वटा	१	१	१	१	१	१	१८,०००,०००	सानीभेरी- ४ मेघा सानीभेरी ७ सहरे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	सिस्नेखोला मेघा रिम्ना जाजारकोट झो.पु. निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	२७,०००,०००	सानीभेरी- २ सिस्नेखोला सानीभेरी- ४ मेघा रिम्ना र जाजरकोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	फल्लेवगर घोरामारे झो.पु. निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	सानीभेरी- ४ फल्लेवगर सानीभेरी- ४ घोरामारे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	वडा कार्यालय देखि हाँसु झोलुंगे पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	सानीभेरी- ५ वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

२	रखोला पुरु झोलुंगे पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ रखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	पुरु देखि पाल्नो पुरु	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ रखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	धौलाखोला झो.पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ रखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	टोट्टेखोला झो.पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ रखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	निगालवान्ने खोला पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ रखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	ने.रा.मा.वि. घापागार	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	कोप्चे खोला पुल	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	तल्लो गुदुमडाडा	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	तुसारे खोला	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ हाँसु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	घट्टेतारा पुल निर्माण	ओटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ५ घापागार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	रिट्नाखोला झोलुङ्गे पुल	मि.	१	१	१	१	१	१	१०,८००,०००	छहरा कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	पातेखोला झोलुङ्गे पुल निर्माण	मि.	१	१	१	१	१	१	११,७००,०००	पातेखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	भेरीडाँडा डाँड्डुङ्गे झोलुङ्गे पुल निर्माण	मि.	१	१	१	१	१	१	२२,५००,०००	भेरीडाँडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	जोगिनीखोला झोलुङ्गे पुल निर्माण	मि.	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सिंगन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	डदमार बसेनी झोलुङ्गे पुल निर्माण	मि.	१	१	१	१	१	१	१८,०००,०००	बसेनी दमार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	लिसेनी खोला झोलुङ्गे पुल निर्माण	मि.	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	लिसेनी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	कालिबाहिराबाट सहरे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	फुकुजिउला मरलाबोट झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	फुकुजिउला मरलाबोट	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	जिउला झोलुङ्गे पुल तल्लो भलाचौर	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	सहरेजिउलाबाट तल्लो भलायोटे	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	गरवटा बाट भेरीदह पर्यटकीय स्थल	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	लछोटेबगर बेलटापु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
६	हुसीखोला	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	फुकुटाकुरा र आँडाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

१	वडा कार्यालय बाघखोर झोलुङ्गे पुल निर्माण		१	१	१	१	१	१	१३,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	चौर बजार गा.पा. कार्यालय झोलुङ्गे पुल निर्माण		१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	स्याला बगर गरेना बगर पुल निर्माण		१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	मगरराङजा देखि खातिकाँडा जोड्ने झोलुङ्गे पुल		१	१	१	१	१	१	३,६००,०००	खाराखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	गाउँपालिका भवन देखि टमटा चौर जोड्ने झोलुङ्गे पुल		१	१	१	१	१	१	३,६००,०००	गाउँपालिका केन्द्र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	गाउँपालिका भवन देखि गरेल ज्यूला जोड्ने झोलुङ्गे पुल		१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	गाउँपालिका केन्द्र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	कुही देखि ठुलाचौर		१	१	१	१	१	१	२,७००,०००	भेरी खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	मध्यपहाडी राजमार्गमा राप्ती ज्ञानोदय मा.वि. को लागि आकासे पुल निर्माण		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	जनप्रिय मा.वि. हासिवाङ्गका लागि आकाशे पुल निर्माण		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	नालि सहितका सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	हरित सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सिम्ली, मगराङजा, टोट्के, छेलोहान्ने, जिलावाङ्ग सडक स्तर उन्नति		१	१	१	१	१	१	९०,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	स्यालीबोट, सिमलटाकुरा, उदिनढुङ्गा जुम्लेपोखरी सडक स्तर उन्नति		१	१	१	१	१	१	९,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	हासिबाङ्ग लाखुरबोट खानीकाडा, साउसल्ली टोट्के गैरा खर्क सडक स्तर उन्नति तथा नयाँ सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	१०,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	कुही, ठुलाचौर लाखुरीबोट सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	बलीडेरा, खामुहाले चौर पेदा साउडेरा हुदै मध्यपहाडी स्तर उन्नति सहित सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

६	भेरी खोला, गाउँवारी गरेना, सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	२,७००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
७	खातीकाडा, सालडारा सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	२,२५०,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
८	पनेलचौर भण्डारी टोल गाउँपालिका रिङ्गरोड निर्माण		१	१	१	१	१	१	१,८००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
९	कात्तिके खोला कामीडेरा गरेना सडक निर्माण स्तर		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१०	वगर खेत, घारीखेत, इजरखोला रिङ्गरोड निर्माण		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
११	रातापहर चतुरलोटे, हलटाकुरी जुम्लेपोखरी सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१२	हासिवाङ्ग लोरीवाङ्ग सडक निर्माण		१	१	१	१	१	१	९००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	झोलुङ्गे पुल निर्माण	१	१	१	१	१	१	१	२२५,०००	चिउरा बोट गैरावारी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	अधेरे खोला झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	अधेरी खोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	वुदेसिम रोगाडेरा झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	वुदेसिम	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	दुब्बलवाड बगर झोलुङ्गे पुल	वटा	१	१	१	१	१	१	९००,०००	बगर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								७११,२२५,०००		
	विषयगत क्षेत्र : लघु तथा साना जलविद्युत										

क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	देउताखोला लघु जल विद्युत निर्माण तथा मर्मत	१	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ३ गरायला गाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	देउता खोला श्रीचौर पेल्टि सेट मर्मत	१	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	श्रीचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सिस्नेखोला लघु जलविद्युत मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	१	१,०८०,०००	सानीभेरी- २ सिस्नेखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र

	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	देउताखोला लघु जल विद्युत निर्माण तथा मर्मत	१	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सानीभेरी- ३ गरायला गाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	देउता खोला श्रीचौर पेल्टि सेट मर्मत	१	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	श्रीचौर	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१			१	१	१	१	१	१	-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	दमाइ खोला लघु ज.वि.ओ.	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	५ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	उदोखोला ल.ज. आयोजना	१	१	१	१	१	१	१	९०,०००,०००	५ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	निगालवान्ने खोला	१	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	खालीखोला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	मुरिगार लघु जलविद्युत योजना स्तर उन्नति	१	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	मुरिगार	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	रोलखोला लघु जलविद्युत मर्मत	वटा	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	फुकुजिउला	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
			१	१	१	१	१	१	-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	सिम्लीखोला लघु जलविद्युत योजना मर्मत संभार गर्न अनुदान कार्यक्रम		१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	सिम्ली	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	लघु तथा साना जलविद्युत उत्पादन हुन सक्ने ठाउँको सम्भाव्यता अध्ययन		१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सबै ठाउँ	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१			१	१	१	१	१	१	-		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	अधेरे खोला लघु विद्युत आयोजना	वटा	१	१	१	१	१	१	९,०००,०००	वडा भित्र	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								१५१,३८०,०००		

	विषयगत क्षेत्र : खेल मैदान										
क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. ९										
१	वडा स्तरको खेल मैदान निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	१	१८,०००,०००	सुलिहाले	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	टोल स्तरीय खेल मैदान निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	१	–		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	क) टोट्के खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	टोट्के	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	ख) मगरराङजा खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	मगराङजा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	ग) बलडेरा खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	बलीडेरा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	घ) हासिवाङ्ग खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	हासिवाङ्ग	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	ङ) खातीकाडा खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	खातीकाडा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	४,५००,०००	वडा नं. १० को केन्द्रमा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
२	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सरस्वती मा.वि. चिन्तु	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
३	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सरस्वती मा.वि. डाँडा अर्मा	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
४	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	९००,०००	जनसेवा आ.वि. घनठाना	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
५	खेल मैदान	पटक	१	१	१	१	१	१	९००,०००	उद्यमी भवन	गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								३६,९००,०००		
	वडा नं. १०										
१	नमुना बस्ती घण्ठाना, चिउरीबोट, डाँडा अर्मा र चिन्तु ।	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
१	मार्केट बधसाला, पानीखाने, लाखुरी रुख तथा पल्लोडाँडा	वर्ष	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश, संघ र निजी क्षेत्र
	जम्मा								२,०००,०००		
	भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रको जम्मा								४,३५०,६३१,०००		

परिच्छेद सात

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

७.१ पृष्ठभुमी

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र अन्तर्गत वन तथाभूसंरक्षण,जलाधारसंरक्षण,वातावरणसंरक्षण,जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद्व्यवस्थापन र बारुणयन्त्र सञ्चालन सम्बद्ध क्षेत्रहरू समावेश गरिएका छन्।

७.२ वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ तथा स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चित गर्दै मौलिक हकको व्यवस्था गरेकोछ। स्थानीयवासीको दैनिक जीवनमा आवश्यक पर्ने काठ, दाउरा, घाँसपात, गैरकाष्ठ, वन पैदावारको आपूर्ति वनबाट नै हुने र कृषि, पशुपालन, पर्यटन सुविधा पुग्ने हुनाले यसको प्रवर्द्धन र भूक्षय रोकथाम गर्न स्थानीय सरकारको दायित्व बनेको छ। नेपाल सरकार पक्ष भएर हस्ताक्षर गरिएको दीगो विकास लक्ष्यले समेत वन, वातावरण, जलवायु अनुकूलनलाई जोड दिएको अवस्थामा गाउँपालिकाले स्थानीयस्तरको योजना बनाएको छ।

तालिका २७ : वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति
वन तथा जैविक विविधता	
• गा.पा. को कुल क्षेत्रफलको ५४.३ प्रतिशत वन, १५.७ प्रतिशत झाडिबुट्यान क्षेत्र र ३.७ प्रतिशत चरण क्षेत्र रहेको • वन क्षेत्रको वृद्धि र घनापन धेरै राम्रो रहेको • सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू वन संरक्षण र व्यवस्थापनमा क्रियाशिल रहेको • चिलाउने, सल्ला, खयर, साल, बाँझ, गुराँस आदि यहाको वनका प्रजाती हुन • वन पैदावर निकासीको लागि यातायातको पहुँच पुगेको • बहुमूल्य जडिबुटीहरू (चिराइतो, ठूलोओखर, पाखनवेद आदि) रहेको • वन संरक्षण र संवर्द्धनमा नागरिकको सक्रिय बढेको	• वन क्षेत्रको अव्यस्थित दोहन भैरहेको • जलाधार क्षेत्र तथा मूलहरूको संरक्षण हुन नसकेको • अव्यवस्थित विकासका गतिविधिहरूले वन विनास तथा भूक्षय बढेको • खेतीपाती माथि वन्यजन्तुको आक्रमनमा वृद्धि • वन क्षेत्रमा हुने अनियन्त्रित डढेलोबाट वन क्षेत्र नष्ट हुने क्रम बढेको • खानीहरूको अव्यवस्थित उत्खनन्को कारण वनको बिनास
भू तथा जलाधार व्यवस्थापन	

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति
• गाउँपालिकामा ५५ प्रतिशतभन्दा बढी क्षेत्रफल वन तथा हरियाली रहनु • जनस्तरमा भूसंरक्षण तथा जलाधार संरक्षणबारे चेतना अभिवृद्धि भैरहेको । • सिस्नेखोला, सिम्लीखोला, देउता खोला खोला तथा सानीभेरी नदी जस्ता जलश्रोतको ठूलो जालाधार क्षेत्र रहेको • गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यापकरूपमा सडक विस्तार भइरहेको	• गाउँपालिकाको वडाहरू १,२,३,४,७ र ९ मा साानीभेरी नदिले कटान र जोखिम बढाएको • वातावरण तथा भूक्षयलाई मध्यनजर नगरी सडक निर्माण कार्य व्यापक रुपमा भैरहेको • नदीकटान, पहिरो रोकथामका कार्यक्रमहरू न्यून रहेको
वातावरण, स्वच्छता तथा जलवायु संरक्षण	
• सार्वजनिक फोहर उत्पादन न्यून रहेको • वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रारूप २०७० लाई पालिकाले अवलम्वन गरिरहेको • बजार क्षेत्रमा फोहरमैला व्यवस्थापनकानियमित संयन्त्रहरू क्रियाशील रहेको • गाउघरमा घरायसी फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना बढेको • यातायात सुविधाको विस्तारसँगै पुनः प्रयोगमा आउने सीसी, टिन तथा कागजहरू संकलन गरी निर्यात हुने गरेको • गाउँपालिकाले एक फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना गरेको • फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी कार्य सञ्चालन भइरहेको • गाउँपालिकाले फोहरमैला ब्यवस्थापन कार्याविधि २०७५ निर्माण गरेको	• गाउँपालिकाको ग्रामीण क्षेत्रमा फोहरमैला संकलन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी खासै काम हुन सकेको छैन । • फोहरको पुनः प्रशोधन र प्रयोग सम्बन्धी गतिविधि हुन नसकेको • फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम तथा क्रियाकलापको कमी • बजार क्षेत्रमा फोहर मैलाको राम्रो व्यवस्थापन नभएको • घरायसी फोहर व्यवस्थापन नभएको • Dumping Site नभएको
विपद् व्यवस्थापन	
• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र विपद व्यवस्थापन ऐन २०७५ ले स्थानीयस्तरको विपदको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा स्थानीय तहलाई दिएको • गाउँपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी ऐन र कार्याविधि निर्माण गरेको • गाउँपालिकामा वातावरण र विपद् व्यवस्थापन शाखा कृयाशिल रहेको • निर्माण कार्यहरू प्रकोपमैत्री (भूकम्प प्रतिरोधी, आगलागी प्रतिरोधी) हुनु पर्ने विषयमा जनचेतना वृद्धि भैरहेको	• विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारीका कार्यहरूमा कमी • पहिरो, डढेलो/आगलागी तथा भुकम्प यहाँको विपद् जोखि उच्च रहेको • मापदण्ड बिना भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्य बढि • भावन संहिता, भूउपायोग नीति लागु हुन बाँकी

७.३ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास अवधारणा

गाउँपालिकाको समग्र विकासको क्षेत्रलाई राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्रकाशित योजना तर्जुमा निर्देशिका (नमुना) लाई स्थानीय तहले अनुमोदन गरी तयार पारेको कार्यबीधिको आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाको बन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको विकासको अवधारण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

लक्ष्य

यस गाउँपालिकाको बन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको लक्ष्य देहायअनुसार रहेको छः

- वन, जमीन र जलश्रोतको दीगो उपयोग गर्दै विपद्जोखिममुक्त पालिका हुने ।

उद्देश्य

गाउँपालिकाको बन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्:

- जैविक विविधताको संरक्षण तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका साथ बनजन्य श्रोतको दिगो उपयोग भई गाउँबासीको आयमा वृद्धि गर्नु ।

रणनीति तथा कार्यनीति

तालिका २७ : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसार रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
क. वन तथा जैविक विविधता	
जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै वन क्षेत्रको विकास तथा विस्तार गर्ने ।	१. ३ बर्ष भित्र कम्तीमा "एक वडा, एक नर्सरी" स्थापना गरी सार्वजनिक क्षेत्रमा वृक्षारोपण, संरक्षित वन क्षेत्रको विस्तार गरिने छ । २. सामुदायिक वनमा पर्यापर्यटन र उद्यम प्रवर्द्धन वन व्यवस्थापनलाई दिगो बनाउन वन, जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधतासाँग सम्बन्धित संघ/संस्था र प्रदेश सरकारसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । ३. मौराखारालाई वातावरणीय, पर्यावरणीय र पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गदै समुदायद्वारा संरक्षित क्षेत्रको अवधारणा अनुसार जडिवुटी संरक्षण र प्रशोधन गरी आयुर्वेदिक औषधी, हर्वल र मसाज तेल उत्पादन कार्यक्रमको लागि पहल गरिनेछ । ४. स्थानीयस्तरमा सामुदायिक, कवुलियती र राष्ट्रिय वनको संरक्षण सम्वर्द्धन, उपयोग र नियमन गरिनेछ । ५. वन उपभोक्ता समूहलाइ व्यवस्थित र सक्रिय वनाई वन संरक्षन र उपयोगमा जिम्मेवारी र जवाफदेही वनाइनेछ । ६. जडीबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी, सर्भेक्षण, उत्पादन, सङ्कलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजारीकरण गरिनेछ ।
ख. भू तथा जलाधार व्यवस्थापन	

रणनीति	कार्यनीति
जल, जमीन तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र वैज्ञानिक व्यवस्थापनमा अभिवृद्धी गर्ने ।	७. जलाधार व्यवस्थापन, पानी मुहान संरक्षण, पहिरो तथा नदीकटानको संरक्षण, सामुदायिक अनुकूलन, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण, ८. ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो, आदि खानीजन्य वस्तु सम्वन्धी स्थानीय नीति बनाई सर्वेक्षण, अन्वेषण, खानीजन्य वस्तुको संरक्षण, विकास, उत्खनन् र उपयोग गर्ने व्यवस्थापन मिलाईने छ । ९. कानूनी मापदण्डको आधारमा वातावरण प्रभाव मुल्याङ्कण गरी खानी तथा नदीजन्य पदार्थको उत्खनन्, प्रयोग र विक्रिवितरण गरिनेछ । १०. संघीय र प्रदेश सरकारसंगको समन्वय र साझेदारिमा पहिरो तथा नदी तटबन्ध नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन र जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापनलाई प्राथमिकता दिईनेछ । ११. संभाव्यताको अध्यानगरी चाईनाबगर, सोता, वाहुनी खेत खण्ड, ज्यमिरे, पिरेतरा, बेलटापु, रिम्ना दुइभेरी खण्ड, हाँसीबाङ, छोटेवगर, फल्लेवगर, सिस्नेखोलामा नदिनियन्त्रणको कामलाई प्रथमिकताका साथ ३ वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ । १२. २ बर्ष भित्र एक वडामा कम्तिमा एक पोखरी निर्माण गरी संरक्षित गर्ने निति अवलम्वन गरिनेछ । १३. वनमा आधारित उद्यमहरू (काठ तथा जडिबुटि उद्योग) स्थापना र सञ्चालनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
ग. वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन	
गाउँ क्षेत्रको पर्यावरणीय स्वच्छता, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षमता र सुन्दरतामा अभिवृद्धि गर्ने ।	१४. हरेक वडामा फोहोरमैला विसर्जनस्थल पहिचान र निर्माण गरी फोहरमैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । १५. गाउँपालिका लगायत कार्यालय तथा सार्वजनिकस्थलहरूमा पुन प्रयोग हुने र नहुने फोहोरको बर्गीकरण गरी व्यबस्थापन गर्ने प्रणाली लागु गरिनेछ । १६. संघीय र प्रदेश सरकार, सरोकारवाला संघ/संस्थाहरूसंग साझेदारी गरी जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । १७. स्वच्छ, हराभरा र प्रदूषणमुक्त गाँउपालिका अभियान सञ्चालन गरी जैविक विविधता तथा जलवायु परिवर्तन अनुकलनको लागि सञ्चालित आशा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । १८. फोहर व्यवस्थापन समवन्धी रणनीतिक योजना निर्माण गरी आमनागरिक तथा समुदायको संलग्नतामा अभिबृदि गर्दै फोहर संकलन देखि व्यवस्थापन सम्मका सबै कार्यहरू गरिनेछ ।
विपद् व्यवस्थापन	

रणनीति	कार्यनीति
विपद जोखिम न्युनिकरणका संयन्त्र निर्माण तथा पुर्व तयारी गरी जनधनको क्षतिमा कमी गर्ने ।	१९. दुई बर्ष भित्रविपद् जोखिम क्षेत्र तथा बस्तीहरूको संकटापन्नताको पहिचान र नक्साङ्कन गरिनेछ । २०. दुई बर्ष भित्र एक विपद व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याईनेछ । २१. कोभिड (१९(कोरोना भाइरस) जस्ता महामारीलाई नियन्त्रण र रोकथाम गर्न पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई लागु गरिनेछ । २२. खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीको तयारी र वितरण गर्न गाउँपालिकाले मापदण्ड बनाएको हुनाले सोही वमोजिम काम गरिने छ । २३. स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यन्वयन गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी, सामाजिक संघ संस्थाहरू र स्वयंसेवक युवा जनशक्तिलाई परिचालन गरिनेछ । २४. मानवजन्य दुर्घट्ना तथा विधुत सर्ट भै हुने आगजनिबाट उत्पन्न हुने विपद्लाई न्यून गर्न विभिन्न व्यवसाय, सरकारी कार्यालय, सेवाप्रदायिक संघ/संस्थाका कार्यालय, शैक्षिक र स्वस्थ्यमा सचेतनामुलक कार्याक्रम सञ्चालन गरिनेछ । २५. कार्यालयहरूमा आगो नियन्त्रन साधनहरूको व्यवस्थापन र वस्तीमा हुने आगलागी नियन्त्रण गर्न दमकलको व्यवस्था गर्ने प्रकृयालाई अघि बढाइने छ ।

७.४ वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना अवधिमा बन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रको विकासको गतिलाई हेर्न तथा मापन गनको लागि तालिकामा विकासको नतिजा तालिका (Logframe) दिइएको छ । यसलाई नतिजामा आधारित व्यवस्थापन (Result-base Management) को सिद्धान्त अनुसार बनाइएको छ ।

तालिका २८ : वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू					पुष्ट्याईका आधारहरू	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)			
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
आवधिक विकास योजनाको दीर्घकालिन सोच: "समृद्ध सानीभेरी, सुखी सानीभेरी वासी"							
आवधिक विकास योजनाको लक्ष्य: व्यवसायिक कृषि, रोजगारी, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने							
वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको उद्देश्य (४): वन, जमीन र जलश्रोतको दीगो उपयोग गर्दै विपद् जोखिममुक्त पालिका हुनेछ ।	वनपैदावरको विक्रीबाट प्राप्त शुल्क	रु. हजारमा	०	०	२०००	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ ।
	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली वा वन क्षेत्र	हेक्टर	७३७०	७३७०	७३७०		
	संरक्षित तथा व्यवस्थित वन क्षेत्र	हेक्टर	५२००	५२००	५२००		
प्रतिफल ४.१: वन क्षेत्रको दीगो व्यवस्थापन र उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ ।	संरक्षित चरन क्षेत्र	हेक्टर	२५४६	३०००	३५००	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - वन तथा वातावरण शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	उत्पादित काठ	क्यूफिट	५५००	६०००	६५००		
	उत्पादित दाउरा	चट्टा	१०,०००	१५०००	२००००		
	उत्पादित गैह्रकाष्ठ वन पैदावर	के.जि.	२०,०००	२०,०००	२०,०००		
	वनमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय	संख्या	६	७	८		
प्रतिफल ४.२: भू तथा जलाधार क्षेत्रको दीगो संरक्षण र भूक्षयजोखिम न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।	उपचार गरिएको/संरक्षित गल्छी र पहिरो	संख्या	१	३	४	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - वन तथा वातावरण शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	संरक्षित भू-क्षय र बाढी संवेदनशील क्षेत्र	संख्या	२	५	१५		
	संरक्षित र व्यवस्थित तालतलैया र सिमसार क्षेत्र	संख्या	१०	१२	१५		
	संरक्षण पोखरी	संख्या	२	३	५		
	मनोरञ्जनस्थल, पार्क र हरित क्षेत्र	हेक्टर	१	५	१०		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल ४.३ जलवायु परिवर्तनको असरमा कमी हुनेछ ।	प्रयोगमा भएका फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली	संख्या	२	४	६	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - वन तथा वातावरण शाखाको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	कम्पोष्ट-विन र गार्वेज-पिट प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	५०	५५	६५		
	परम्परागत उर्जा (दाउरा) प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	२०	२५	३०		
	नियमित पूर्ण सरसफाइको अभ्यास गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	२०	२५	३०		
प्रतिफल ४.४: विपद् जोखिम तथाविपद्जन्य क्षति न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।	प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त जनशक्ति	संख्या	५०	६०	९०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - विषगत शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	विपदबाट भएको बार्षिक क्षती (जग्गा, संरचना, बाली नाली, पशु र अन्य सम्पत्ती)	रु. लाखमा	१०	८	६		
	सुरक्षित खुल्ला स्थान तथा आपत्कालीन सामुहिक आश्रयस्थल	संख्या	५	६	११		
	पहिरो वा नदि कटानबाट प्रभावित क्षेत्र	हेक्टर	२	२	२		
	विपद् व्यवस्थापन स्थानीय कोष रकम (बार्षिक)	लाखमा	७	१०	१२		
	विपद् व्यवस्थापनमा क्रियाशील संघ/संस्थाहरू	संख्या	२	३	४		
	सुरक्षित, एकीकृत र व्यवस्थित आवास क्षेत्र/वस्ती	संख्या	१	११	११		

७.५ कार्यक्रम तथा योजना

	विषयगत क्षेत्र : वन तथा भूसंरक्षण										
क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	वन संरक्षण सहित हेरालो व्यवस्था	जना	१	१	१	१	१	१	२,४००,०००	भेरी सामुदायिक/ पातलपानी लोकप्रिय/ खरे सामुदायिक	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	क्षतिग्रस्त ठाउँमा वृक्षारोपण	वटा	१	१	१	१	१	१	५००,०००	जंगलगाउँ/पक्रैया, भण्डारवन बुकिचौर, रजेला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	आर्थिक उपार्जन हुने विरुवा रोप्न	वटा	१	१	१	१	१	१	१००,०००	भेरी, पातलपानी लौकप्रिय, खरे	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वृक्षारोपण खाली क्षेत्रमा बाँस अम्रीसो	वटा	१	१	१	१	१	१	१००,०००	मुलेनी डाडा, चिसापानी लाटीपानी	गा.पा, प्रदेश, संघ
५	दारकाठ रुखको वर्गीकरण अनुसार दारकाठ कटान गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	१			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	नर्सरी व्याड व्यवस्थापन		१	१	१	१	१	१	५००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	वृषारोपण	हे.	१	१	१	१	१	१		सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	वन संरक्षण		१	१	१	१	१	१			गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वन हेरालो	२	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	घेराबार		१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	जनचेतना मूलक कार्यक्रम	टोल	१	१	१	१	१	१	३,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	सा.व.उ लाई तालिमको व्यवस्था		१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	गरा सुधार गरी खेती गर्ने		१	१	१	१	१	१			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वृक्षारोपण तथा आगो नियन्त्रण	७ ठाउँ	१	१	१	१	१	१	३,०००,०००	३ नं. वडा अन्तर्गतका ६ वटै सामुदायिक वन	गा.पा, प्रदेश,संघ

२	उपभोक्ता समूहलाई तालिम तथा प्रशिक्षक	७ ठाउँ	१	१	१	१	१	१	६००,०००	३ नं. वडा अन्तर्गतका ६ वटै सामुदायिक वन	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	सुकेका तथा हुरि बतासबाट क्षतिग्रस्त काठहरूको व्यवस्थापन	७ ठाउँ	१	१	१	१	१	१	९००,०००	३ नं. वडा अन्तर्गतका ६ वटै सामुदायिक वन	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वृक्षारोपण	५००००	१	१	१	१	१	१	३,५००,०००	सानीभेरी-४ का सबै खाली सार्वजनिक क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	मुसेखोला, मुरेखोला, जुगेखोला लगायत ४ नं. वडाका सबै खोलाका तटमा तारजाली एवं वृक्षारोपण	१००००	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सानीभेरी- ४ का सबै खोलाका तटीय क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	वन समूहहरूलाई वन जर्गेना तथा डढेलो नियन्त्रण तालिम (सामग्री)	७	१	१	१	१	१	१	२००,०००	सानीभेरी- ४ का सबै वन उपभोक्ता समूहहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वातावरण संरक्षण एवं फोहोरमैला व्यवस्थापन	-	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सार्वजनिक स्थल स्वास्थ्य, विद्यालय, मन्दिर, वडा, पाटी, धारा, मुहान, खोला, नदी, पौवा रहेका क्षेत्रहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तालिम/प्रशिक्षण (आगलागी नियन्त्रण तालिम)	-	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	४ नं. वडाका सबै बस्तीका क्षेत्रहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	नदी तटबन्धन	-	१	१	१	१	१	१	१५,०००,०००	४ नं. वडामा रहेका सीतावगर, रिम्नाबगर, मुसेखोला, लाहुरपारा आदि	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	श्री त्रिशुली सामुदायिक वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	त्रिभुशल गार	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	श्री तरपरा सक्नेरी सामुदायिक वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	पोखरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	सुनगाभा सामुदायिक वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	श्री लालिगुराँस तिप बाघ खोर सामुदायिक वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	ठुला गैरा कबुलियति वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश,संघ

६	श्री लालीगुराँस वादापानी सामुदायिक वन	१	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	वादापानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वन क्षेत्रको व्यवस्था गर्ने	४	१	१	१	१	१	१	९६०,०००	कोट, खेत सल्लीचवर छहरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	वृक्षारोपण गर्ने	४	१	१	१	१	१	१	८००,०००	कोट, खेत, सल्लीचवर छहरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	डडेलो तथा आगलागी नियन्त्रण	२	१	१	१	१	१	१	४५०,०००	कोट, सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	(अग्नीरेखा र जनशक्ति परिचालन)	२	१	१	१	१	१	१	५००,०००	कोट, छहरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	जङ्गलको बीचमा पोखरी निर्माण	२	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	कुनावगर	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	रिटेनिङ्ग बाल निर्माण		१	१	१	१	१	१			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	भेरीदह सा.व. घेराबार		१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सानीभेरी ७ भेरी खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	चौखे ढुङ्गे सा.व.		१	१	१	१	१	१	२,५००,०००	सानीभेरी ७ काली पइरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	गिता चौवर घेराबार		१	१	१	१	१	१	३,०००,०००	सानीभेरी फारुली बोट	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	रातामाटा फिल्ड घेराबार		१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	रातामाटा	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	भैरी दह वृक्षारोपण	१०००	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	भेरी खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	चौखे ढुङ्गा वृक्षारोपण	५००	१	१	१	१	१	१	५००,०००	काली पइरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	गिता चौवर घेराबार	७००	१	१	१	१	१	१	७००,०००	फारुली बोट	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वृक्षारोपण गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सल्लाघारी, सिउपाल खोला कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	तार जाली घेराबार गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	१	२,५००,०००	सल्लाघारी, सिउपाल खोला कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	वन फडानीबाट जोगाउने	वटा	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सल्लाघारी वन सिउपाला खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	आगलागीबाट बचाउने	वटा	१	१	१	१	१	१	१,८००,०००	सलाघारी कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	चरीचरनबाट बचाउने	वटा	१	१	१	१	१	१	१,५१५,५००	सलाघारी कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	बनमारा घासलाई हटाउने	वटा	१	१	१	१	१	१	२,५००,०००	सलाघारी कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	वन संरक्षण सानीभेरी साजे पोखरी	हेक्टर	१	१	१	१	१	१	५००,०००	साजी पोखे	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	सा.व.सं सामुदायिक वन दर्ता प्रक्रिया	पटक	१	१	१	१	१	१	५०,०००	वल्लेजुरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	सामुदायिक वन दर्ता	पटक	१	१	१	१	१	१	५०,०००	ग्याङ्गपाल्ल	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वृक्षारोपण	पटक	१	१	१	१	१	१	५००,०००	सुलिहाले, खारखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	सडक दाया बाया वृक्षरोपण	पटक	१	१	१	१	१	१	५००,०००	सिम्लीदेखि टोट्केसम्म	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	सामुदायिक वन दर्ता	पटक	१	१	१	१	१	१	५०,०००	लिसेनी	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	मध्य पहाडी लोकमार्ग छेउछाउ वृक्षारोपण	पटक	१	१	१	१	१	१	१,५००,०००	सिम्ली खोला कैनखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वन नवीकरण	८	१	१	१	१	१	१	-	सबै सामुदायिक वनको	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	वडामा भएका सबै वन उपभोक्ता समितिलाई पूर्णता तथा परिशिक्षा दिने कार्यक्रम		१	१	१	१	१	१	१००,०००	१० नं. वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	समुदायलाई जनचेतना दिने कार्यक्रम		१	१	१	१	१	१	१००,०००	१० नं. वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	भ्याटेरी खराई मैरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति गठन गर्ने		१	१	१	१	१	१	२०,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
५	मुल संरक्षण ग्याविन तार जाली निर्माण		१	१	१	१	१	१	२००,०००	सिमखोली	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	छरी खोला मुल संरक्षण		१	१	१	१	१	१	१५०,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
७	चिन्तु साउने पानी मुल संरक्षण		१	१	१	१	१	१	१००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
८	जुगे पातल मुल संरक्षण	१	१	१	१	१	१	१	१५०,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	धाकने खोला पाकरे गहिरा तार जाली घेराबार	१	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	पोखरा धनारा बगर सानोकासि	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	साजेपोखरी वन वृक्षारोपण	१	१	१	१	१	१	१	२,५००,०००	डाढुङ्गे खोला गोला बरुने टाकुरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	बाजमौरी बाँस उत्तीस वन वृक्षारोपण	१	१	१	१	१	१	१	२००,०००	बाजमौरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	हरनेटा वृक्षारोपण टिमुर सल्लो	१	१	१	१	१	१	१	१००,०००	हरनेटा	गा.पा, प्रदेश,संघ

५	सानोकोसि ठुला गहिरा वृक्षारोपण लोइस बास निगाला	१	१	१	१	१	१	१	१००,०००	सानोकोसि	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	खल्टाउरी वृक्षारोपण बास लेइस		१	१	१	१	१	१	४००,०००	खल्टाउरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	लकुडाडा तार जाली पहिरो संरक्षणसम्म		१	१	१	१	१	१	५००,०००	लकुडारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	कोल्डारा खोला आरबोट खोला सिपाने खोला तार जाली	१ पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	कोल्डारा सीमपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	दिपज्योति आ.वि. काँडा तटबन्ध	१	१	१	१	१	१	१	१५०,०००	काँडा सीमपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा		१	१	१	१	१	१	१०८,४४५,५००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषयगत क्षेत्र : जलाधार संरक्षण										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	खानेपानी मुहान संरक्षण वृक्षारोपण	वटा	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	विभिन्न मुहानहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	मुहान संरक्षणको लागि घेराबार	वटा	१	१	१	१	१	४७	५००,०००	१को	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	पानीको पोखरी निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१०	१,०००,०००	२ नं. वडाको उच्च भागमा (चारा, ठूलागैरा, स्यागिने, मूल)	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	पानीको मुहान वरिपरी घेराबार	वटा	१	१	१	१	१	२०	३,०००,०००	२ नं. वडाको आवश्यकता अनुसार	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	पानी संरक्षण सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	२ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	सिलाने खोला मुहान संरक्षण	वटा	१	१	१	१	१		३००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	गेरेने मुहान संरक्षण	वटा	१	१	१	१	१	२ वटा	३००,०००	सानीभेरी- २ घर्तीगाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	बाँस र बैस जातका वृक्षरोपण गर्ने	४	१	१	१	१	१	४	३००,०००	सानीभेरी- ३ नयाँ खोला सानीभेरी- ३ भेरिखोला सानीभेरी- ३ चक्सेन खोला गुमखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	घेराबार तथा मुहान संरक्षण	६	१	१	१	१	१	६	१२०,०००	सिम्तारा मुहान नयाँपानी सा.मे. ३ गुमाखोला सा.मे. ३ पधेरा (भलाचौर) सिम (ज्यामिरे मुलपानी सा.मे. ३	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	रिचार्ज पोखरी	१४ वटा	१	१	१	१	१		३,०००,०००	टुरा, बाधापानी माछरका	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	चट्याङ नियन्त्रण (अर्थिङ्ग, टुटा वाधापानी)	५०० घर कुरिया	१	१	१	१	१		१,०००,०००	टुरा, बाधापानी, माछरका, टाँटीभिट्टा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	हाँसु खोला मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		१,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	नायक खर्क मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		८००,०००	गुदमडाँडा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	मेला काफला रुख मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		७००,०००	मेला	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	दहनेटा गरबरा मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		५००,०००	धनेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	घट्टेखोला मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		५००,०००	बल्लेबाए	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	खाली पोखरी मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		१,०००,०००	खाली	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	तरबरा मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		९००,०००	लिरेका फलधारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	खक्सेनी सिंचाई मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		७००,०००	खक्सेनी	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	ढोरुने ग्वुगेपानी मुहान संरक्षण	२	१	१	१	१	१		१,०००,०००	भदाले खत्रीवारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	ताउला खारा मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		९००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	ठुलाखोला मुहान संरक्षण	२	१	१	१	१	१		१,०००,०००	मेलचौर	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	खाली मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१		८,०००,०००	किलुघुइटे	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	रिठाखोली मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१	१	१५०,०००	रिठाखोली खेत	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	तुसारे खोला मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१	१	२५०,०००	कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	रिट्नाखोला मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१	१	२५०,०००	खेतगाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	खोलानाउली मुहान संरक्षण	१	१	१	१	१	१	१	३००,०००	सल्लीचौर	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	बेतीनी खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	५००,०००	सानीभेरी ७ बेतीनी खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	फुक्रु जिउँला खेल मैदान तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सानीभेरी ७ फुक्रु जिउाला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	सहरे जिउँला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	सानीभेरी ७ सहरे जिउँला	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	सहरे खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सहरे जिउँला	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	फुक्रु जिउँला मुलपानी तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	मुलपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	उकाली खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	उकाली खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	सिस्नेरी खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	सिस्नेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	पिराल्न टोल तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	२,०००,०००	पिराल्न	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	रातामाटा खर्क तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	रातामाटा	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	बोहरा गाउँ तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	बोहरा गाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	पाखे रोल तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	१,५००,०००	पाखे रोल	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	गरभे खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	तल्नु गर्भे खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
१३	मालेबेला नदी तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१		माले बेला	गा.पा, प्रदेश,संघ
१४	खेत खोला तटबन्धन	पटक	१	१	१	१	१	१		फुक्रु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	घेराबार गर्ने	५	१	१	१	१	१		१,०००,०००	हुसीखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	मुहान संरक्षण	७	१	१	१	१	१			खानेपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	तट बन्धन गर्ने	९	१	१	१	१	१		३,०००,०००	विप्पे लिप्टेङ	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	मुहान संरक्षण	१०	१	१	१	१	१		२,०००,०००	ओखरैनी पानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	मुहान संरक्षण	५	१	१	१	१	१		२,०००,०००	छहरामुल	गा.पा, प्रदेश,संघ

६	नयाँ निर्माण	१	१	१	१	१	१		५,०००,०००	कोप्चीखोला सिपाल	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	नयाँ निर्माण	४	१	१	१	१	१		८,०००,०००	दिगाल पानी आमडाँडा	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	नयाँ खानेपानी मर्मत	१५	१	१	१	१	१		५००,०००	ज्यामरी खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	खानेपानी निर्माण	८	१	१	१	१	१		१,०००,०००	कोप्ची	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	निर्माण	९	१	१	१	१	१		१,०००,०००	हुसीखोल बागखोर खानेपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	नयाँ निर्माण	१०	१	१	१	१	१		२,०००,०००	मछैनीखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	खानेपानी निर्माण	१८	१	१	१	१	१		५,०००,०००	किमटाकुरा पिडालन भैटाकुरा लिप्ट खानेपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
१३	बाटो निर्माण	१	१	१	१	१	१		५००,०००	टाकुरादेखि छोटेबगर	गा.पा, प्रदेश,संघ
१४	बाटो मर्मत	५	१	१	१	१	१		८००,०००	भैटाकुरा गाउँ दुवा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	पानीका मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१		१,५००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
२	रिचार्ज पोखरी	गोटा	१	१	१	१	१	४	४,०००,०००	घरेली, टोट्के चत्तुर्लोटे, उदिनढुङ्गा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	खेर गएको पानी संकलन जुठेल्नो प्लाष्टिक पोखरी	प्रतिघर	१	१	१	१	१	५५८	५५८,०००	प्रतिघर	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
			१	१	१	१	१				गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	खाली खेला बगरसम्म तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	५ मिटर	३,०००,०००	खाली खेला बगरसम्म	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	तल्लो बगर मलको धारो सम्म तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	५ मिटर	३,०००,०००	तल्लो बगर मुलको धारो सम्म	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	बगर घुसकोट गिठागइरासम्म तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	२	३,०००,०००	बगर घुसकोट गिठागइरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	कटुल्ले खेत समइजा अध्यारे पेदा सम्म तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	१	३००,०००	वटुल्ले खेत पैदा सम्म	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	डाढामाथि पहिरो रोकथाम तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	डाढा माथि पहिरो	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	सानिखोला भेरलाग्ने तटबन्धन	कि.मि.	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	सानिखोला भेरलाग्ने तटबन्ध	गा.पा, प्रदेश,संघ

७	थारीखोला बाखेपुजने सम्म	कि.मि.	१	१	१	१	१	५ मि.	१५०,०००	घारीखोला बाखे पुग्ने	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	भेरीखोला टिमुरोबोट पालो मुल	कि.मि.	१	१	१	१	१	२	२००,०००	भेरी खोला टिमुराबोट मुल	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	रानिचिउरा विद्यालय संरक्षण	कि.मि.	१	१	१	१	१	१	१५०,०००	रानिचिउरा विद्यालय संरक्षण	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	मुलदेखि अइरागे घोण्टेवराला	कि.मि.	१	१	१	१	१	१.५	१००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
११	रनिचिउरा खोला गरधने तार जाली	कि.मि.	१	१	१	१	१	१	१००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								१०७,६२८,०००		
	विषयगत क्षेत्र : वातावरण संरक्षण										
क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	नर्सरी व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	जडगलगाउँ, बुकिचौर, प्रक्रिया, भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जडिबुटी संरक्षण गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	१ का	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा आगलागी विपद सम्बन्धी तालिम	वटा	१	१	१	१	१	५	१००,०००	१ का	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वन गोडमेल	वटा	१	१	१	१	१	५	१००,०००	१ का	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	सुधारिएको चुलो	वटा	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	वनजंगलको फडानी नगर्ने		१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
३	फोहोर मैला व्यवस्थापन		१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
४	चेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	२ नं. वडाको ५ वटा टोल	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	विद्युतीय चुलो प्रयोग	वटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. वडाको विद्युत पुगेका ठाउँमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	घर टोल तथा बजारबाट उत्पन्न हुने फोहोरको व्यवस्थापन गर्ने		१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	बृहत वृक्षारोपण कार्यक्रम	१	१	१	१	१	१	५	२००,०००	सानीभेरी गा.पा. ३ भित्रका वन विनाश भएका क्षेत्रहरू तथा मुहान क्षेत्रहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	विषादी मुक्त तरकारी खेती	७	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सानीभेरी- ३ भित्रका सिंचाई क्षेत्रहरू मध्येका (क) गरायला ज्युला ख) डाव ज्यूला ग) ज्यामीरे खेत घ) मुलपानी ङ) चौखे च) गरायला गाउँ छ) भलाचौर	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ
१			१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	सुधारिएको चुलो		१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	५ नं. वडा सबै	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	फलामे चुलो		१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	५ नं. वडा सबै	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	अग्नी नियन्त्रण रेखा	४	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	त्रिशुल गारे, थाम पोखरी मौराखारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	वृक्षारोपण (प्रत्येक सामुदायिक वन)	४	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	त्रिशुल गारे, थाम पोखरी मौराखारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	वन्यजन्तु संरक्षण	४	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	मौराखारा, पोखरी, वादापानी, त्रिशुल गारे	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	वन हेर्ने (चौकीदार)	४	१	१	१	१	१	५	८००,०००,०००	मौराखारा, पोखरी, वादापानी, त्रिशुल गारे	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६		१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
१	पशुचौपायालाई नियन्त्रण गर्ने	४	१	१	१	१	१	५	५००,०००	कोट, छहरा, खेत सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	४	१	१	१	१	१	५	६००,०००	कोट, छहरा, खेत सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	वन क्षेत्रभित्र अनियन्त्रित चरिचरण, चोरी निकासी नियन्त्रण गर्ने	४	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	सुधारिएको चुलो	४	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सबै टोलहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ

	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	सचेतना तालिम गोष्ठी फुक्रु टावर	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	सानीभेरी ७ फुक्रु टावर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जनचेतना तालिम गोष्ठी फुक्रु जिउँला	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	सानीभेरी ७ जिउँला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	जनचेतना तालिम गोष्ठी सहरे	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	चन्द्रोदय प्रा.वि.	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	जनचेतना तालिम गोष्ठी सहरे	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	जनचाहना आ.वि.	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	सार्वजनिक शौचालय	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	फुक्रु ज्यूउला	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	सार्वजनिक शौचालय	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सहरे ज्यूउला	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	भेरीदह सामुदायिक वन संरक्षण आगोलागी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	भेरीखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	प्रतिक्षालय	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	प्रतिक्षालय	पटक	१	१	१	१	१	५	७००,०००	रातामाटा	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	आर्यघाट	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सहरे + फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जथाभावी वनजंगल फडानी नगर्ने अभियान गर्ने	१०	१	१	१	१	१	५	१००,०००	सल्लाघारी शिवाल खोला कलेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जलवायु सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्ने	५	१	१	१	१	१	५	४००,०००	टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	जथाभावी फोहोर प्लाष्टिक नजलाउने अभियान	५	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	घरघरमा एक ठाउँमा जम्मा गरेर	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	जथाभावी वनजंगल फडानी नगर्ने घरदैलो कार्यक्रम गर्ने	१०	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	घारी पातल	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	घरघरमा डस्वीनको व्यवस्थापन गर्ने		१	१	१	१	१	५	९,०००,०००	टोलटोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	भण्डारी बस्ती माथिको साल्जानीको जुर ढुङ्गा सुरक्षा डिसकोज	६ कि.मि.	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	आमासमूह, संघ संस्थाहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	नर्सरी व्याड बोट विरुवा	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सुलिहाले	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	नर्सरी व्याड जडिबुटी	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सिम्ली, हासीबाङ	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	होडिङ बोर्ड	गोटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सार्वजनिक स्थलहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ

५	प्रशिक्षण कार्यक्रम वातावरण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सामुदायिक विद्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
			१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	मुहान संरक्षण कोप्ची सिमा	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	कोप्ची सिमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	भालदुला धाइरी खानेपानी मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	२००,०००	भालदुला धाइरी खानेपानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	सानिखोला गतेरी दलित बस्ती मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सानिखोला गतेरी दलित बस्ती	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	चाखले डाडा पहयारा मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	चाखले डाडा पहयारा संरक्षण	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	धाकने खोला तुसारे मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	धाकने खोला तुसारे मुहान संरक्षण	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	गिठेगइरा मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	गिठेगइरा मुहान	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	सादिखोला मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	४००,०००	सादिखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	कालेरहे मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	वालेरहे	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	बाघामौरी मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	४००,०००	बाघामौरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	चिप्लेटि मुहान संरक्षण	पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००	चिप्लेटि	गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								८७६,७००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषयगत क्षेत्र : जलवायु परिवर्तन										

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जनचेतना मूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	जंगलगाउँ/बुकिचौर पकैया/भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वृक्षारोपण		१	१	१	१	१	५	८०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	उद्योगबाट निस्किने फोहोर मैला नियन्त्रण गर्ने		१	१	१	१	१	५	८०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ

३	पुराना गाडी चल्नमा रोक		१	१	१	१	१	५	८०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	किटनाशक औषधी प्रयोगमा कमी		१	१	१	१	१	५	८०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	कम्पोष्ट मलको प्रयोग		१	१	१	१	१	५	८०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	जलवायू परिवर्तन सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	परम्परागत चुलो मर्मत कार्यक्रम	४००	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	सानीभेरी गा.पा. वडा नं. ३ अन्तर्गतका विपन्न घरधुरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	छाडा पशु चौपाया मुक्त कार्यक्रम	६ वटा	१	१	१	१	१	५	१,८००,०००	सानीभेरी - ३ अन्तर्गतका सामुदायिक वन घेराबार	गा.पा, प्रदेश,संघ
											गा.पा, प्रदेश,संघ
१			१	१	१	१	१	५			गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जनचेतना मूलक कार्यक्रम	४	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जनचेतना मूलक सूचना बोर्ड मुख्य मुख्य ठाउँमा राखेर	४	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जललायु परिवर्तन सम्बन्धी सम्पूर्ण टोलमा तालिम सञ्चालन गर्ने	४	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कोट, छहरा, खेत सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	स्थानीय अनुकूलन योजना (LAPA) पुनरावलोकन गर्ने	१	१	१	१	१	१	५	३००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जनचेतना मूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	जनचाहना चन्द्रोदय + जनज्योति	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	डडेलो नियन्त्रण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	वृक्षारोपण कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	सहरे ज्यूउाला + फुर्कु ज्यूउला	गा.पा, प्रदेश,संघ

४	वनमा काम नलाग्नेविरुवा झारपात फडानी कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	प्रत्येक वनमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वनजंगलमा आगो नलगाउने अभियान	३	१	१	१	१	१	५	१,२००,०००	सल्लाघारी वन सिउपाल खोलो कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जथाभावी प्लाष्टिक	३	१	१	१	१	१	५	१,४००,०००	टोलटोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	फोहोर नजलाउने अभियान		१	१	१	१	१	५	९०,०००	घरघरमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	टोलटोलमा पानी पोखरी बनाउने	२५	१	१	१	१	१	५	५००,०००	टोलटोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	पानीको मुहानमा वृक्षारोपन गर्ने	२००	१	१	१	१	१	५	६००,०००	पानीको मुहानमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	गाडीको धुँवाको नियन्त्रण गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	५	१,९००,०००	बजारमा अन्य	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	सडकको धुलोबाट व्यवस्थित गर्ने		१	१	१	१	१	५	२,५००,०००	रोडमा अन्य	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जलवायु अनुकूलित खेतीपाती प्रणाली	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	सबै टोलमा खेतीयोग्य जमिन	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जनचेतना कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	प्रत्येक टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	मिश्रित खेती प्रणाली	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	प्रत्येक टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	घैटो निर्माण		१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	तिमिले	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	जोगी गारेको ट्याँकीमा पानी जाने		१	१	१	१	१	५	१००,०००	झार पोखरी पाभखा टाकुरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	जल वायु परिवर्तन सम्बन्धी तालिम		१	१	१	१	१	५	५००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	सचेतना तथा गोष्ठी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	५	१५०,०००	काफलबोट, काँडा र बाखोर	गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषादी प्रयोग न्यूनीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	काफलबोट, काँडा र बाखोर	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वातावरण प्रदूषण मुक्त गर्न आधुनिक चुलोको निर्माण	पटक	१	१	१	१	१	५	१५,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ

	प्लाष्टिक पदार्थहरू न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने सिसा जस्ता वस्तु व्यवस्थापन	के.जी.	१	१	१	१	१	५	२५०,०००	काफलबोट, वाप्चारे खाली खोला, काडा अन्य स्थानहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								५६,६९०,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषयगत क्षेत्र : फोहोरमैला व्यवस्थापन										
क.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यहोर्ने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										
१	आगलागी सम्बन्धी कडा कानुन जनचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	१००,०००	बुकिचौर/जंगलगाउँ पक्रैया/भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	फोहोर व्यवस्थापनमा सचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	१००,०००	बुकिचौर/जंगलगाउँ पक्रैया/भण्डारवन नदी तथा सार्वजनिक स्थल	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	मदिरा व्यवस्थापन कडा कानुन उमेर अनुसार प्रभाव नपर्ने आचरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	१	१	१	१	१	५	१००,०००	वडा नं. १	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	फोहोर व्यवस्थापनमा डस्वीन वितरण जनचेतना मूलक तालिम	वटा	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	१ नं वडा भरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	घरबाट निस्किने फोहार मैला व्यवस्थापन गर्ने		१	१	१	१	१	५	५०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	कुहिने फोहोर मैलालाई कम्पोष्ट मल बनाउन प्रयोग गर्ने		१	१	१	१	१	५	५०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	नकुहिने फोहोर मैलालाई बस्ती भन्दा टाढा लिएर विसर्जन गर्ने		१	१	१	१	१	५	५०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने		१	१	१	१	१	५	५०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ

५	बजार तथा टोल सार्वजनिक संस्थाहरूमा फोहोर संकलन भाँडा व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	५	४०,०००	वडा नं. २	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	फोहोर सङ्कलन तथा व्यवस्थापन डस्वीन	७	१	१	१	१	१	५	५००,०००	क) फेदिबजार ख) बेलटापु ग) गरायलागाउँ घ) ज्यामिरे ज्यूला ङ) चौखे च) भलाचौर छ) स्याला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	फोहोर डम्पीङ निर्माण कार्यक्रम	१	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	पुलाफाल्ने बाँजगैरा सानीभेरी-३	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालिम संचालन	पटक	१	१	१	१	१	५	१००,०००	सानीभेरी- ४ वडा कार्यालयमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	मेल्चौर जनचेतना मूलक कार्यक्रम	१	१	१	१	१	१	५	२००,०००	मेल्चौर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	पेदाखोला जनचेतनामूलक कार्यक्रम	२	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	पेदाखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	फोहोर व्यवस्थापनको लागि डस्वीन कार्यक्रम	१	१	१	१	१	१	५	१,२००,०००	५ नं. वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	प्रत्येक टोल, विद्यालय स्वास्थ्य केन्द्र, वडा कार्यालयहरूमा डष्टवीन र खाल्डाको व्यवस्थापन गर्ने (डम्पिङ्ग साइड)	१५/१५	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	कोटः विद्यालय वाल्लो गाउँ/पाल्लो गाउँ/घउसेनी छहराः विद्यालय तल्लो छहरा/माथिले छहरा खेतः विद्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, खेत, धनेगौडा सल्लीचवर : विद्यालय सल्लेरी, सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ

२	प्लाष्टिक जन्य फोहोर पदार्थको बिसर्जन गर्ने	४	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सबै टोलहरू	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										
१	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५+३	१	१	१	१	१	५	१०,०००	फुर्कु टावर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५	१	१	१	१	१	५	१०,०००	फुर्कु ज्यूला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५	१	१	१	१	१	५	१०,०००	रातामाटा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	३	१	१	१	१	१	५	७,०००	सहरे ज्यूँला	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५	१	१	१	१	१	५	१०,०००	बोहरा गाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५+२	१	१	१	१	१	५	१०,०००	भ्यमबारी बाखो	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	२०	१	१	१	१	१	५	३०,०००	साना लेख गतेरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	२०	१	१	१	१	१	५	३०,०००	कार्के टुनी गहिरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	३	१	१	१	१	१	५	७,०००	लिगा	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	३	१	१	१	१	१	५	७,०००	दैजाने	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	५	१	१	१	१	१	५	१०,०००	रोल मैनेरी पिराल्न	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	कागज टुक्राहरू राख्नको लागि डस्टवीन	४	१	१	१	१	१	५	८,०००	ठूला लेख	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	घरघरमा डस्टवीनको व्यवस्थापन	५००	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	टोल टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	प्लाष्टिक जथाभावी नजलाउने		१	१	१	१	१	५	३,८००,०००	घरघरमा वा टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	कुहिने र जलाउने छुट्याउने		१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	घरघरमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	डम्पीङ्ग साइड	गोटा	१	१	१	१	१	५	१०,०००,०००	गढ्वरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	डस्वीन	५५८	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	प्रति टोलमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	ढल व्यवस्थापन		१	१	१	१	१	५	१,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	सिसा तथा प्लाष्टिक व्यवस्थापन तथा डस्टवीन वितरण कार्यक्रम	४०० घरधुरी	१	१	१	१	१	५	८००,०००	सबै घरमा	गा.पा, प्रदेश,संघ

२	सरसफाई अभियान	६० पटक	१	१	१	१	१	५	३००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	काफलबोट		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	खाली खोला		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	बागखोर		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	काँडा धाविन		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	रानिचिउरा		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	धनारा		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	पोखरा		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	काँडा गाउँ		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	सानोकोसि		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	अमिडाँडा		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	बगर		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	लकुडाडा गतेरी सिलापाख		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
१३	मुल		१	१	१	१	१	५	५०,०००	डस्टबीन	गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								३६,७३९,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषयगत क्षेत्र : जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण										
क्र.सं.	**विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम**	**इकाई**	**लक्ष्य**						**अनुमानित लागत रु.**	**कार्यान्वयन हुने स्थान**	**श्रोत व्यर्होने निकाय**
			वर्ष १	**वर्ष २**	**वर्ष ३**	**वर्ष ४**	**वर्ष ५**	**लक्ष्य**			
	वडा नं. १										

१	नदी खोला किनारमा तटबन्धन निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१०	३०,०००,०००	अधेरी खोला, खोलेरी पुल बजार देखि बेला रुखसम्म ठूलाखोला देखि भेरी नदीसम्म मध्य पहाडी देखि कुनेउटा सम्म, दारे गौरी देखि रजेला सम्म रजेला देखि बाउनी खेतसम्म, जनप्रिय आवि, मुलपानी नादले देखि मलासम्म रोटेली खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	नदी खोला किनारमा बाँस रोप्ने	वटा	१	१	१	१	१	७	१,०००,०००	जुगेनची खोला, ठूलाखोला मधेरी खोला देखि भरी नदीसम्म खोलेरी देखि भेरी नदीसम्म बस्ने खोला रोटेली खोला, भरा खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	नदी तथा खोला कटानको छेउछोउमा वृक्षारोपण तथा तटबन्धन गर्ने		१	१	१	१	१		२,०००,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
२	गिटी तथा बालुवा उत्खनन गर्दा वैज्ञानिक तरिकाले गर्ने		१	१	१	१	१				गा.पा, प्रदेश,संघ
३	खोला तथा नदीमा विषादीको प्रयोग गरी माछा नमार्ने चेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	५	३००,०००	सानीभेरी- २	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	देउता खोला तटबन्धन निर्माण कार्यक्रम	९	१	१	१	१	१	९	१०,०००,०००	धुर्सुवगर, पुतलिवगर, सिम्तारा, गुमाखोला, सिसेवराल, लिउरेवारी, इख्नातरा, लामिछसी, पेदिबजार तटबन्ध	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	नदी नियन्त्रण	५	१	१	१	१	१	५	५०,०००,०००	पिरेटरा, वैरेनिटरा, गरायला ज्यूला, तुसारे, बेल्टापु नदी नियन्त्रण	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	जुगेखोला तारजाली निर्माण	वटा	१	१	१	१	१	१००	१,०००,०००	सानीभेरी- ४ जुगेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	रिम्ना, सोताबगर, तारजाली कुनाखेत, भुसेखोला	वटा	१	१	१	१	१	३००	३,०००,०००	रिम्ना, सीताबगर, कुनाखेत, भुसेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	मुरेखोला तारजाली	वटा	१	१	१	१	१	१००	१,०००,०००	मुरेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	जुगेखोला, जुगेना	वटा	१	१	१	१	१	१००	१,०००,०००	जुगेखोला, जुगेना	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	गङ्गटे खोला तारजाली	वटा	१	१	१	१	१	५०	५००,०००	गङगटे खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	धनेखोला गरबरा वृक्षारोपण तटबन्धन	१	१	१	१	१	१		२,०००,०००	धनेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	पोखरी खाली वृक्षारोपण तटबन्धन	१	१	१	१	१	१		२,०००,०००	खाली	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	घट्टे खोला बलेवास वृक्षारोपण	१	१	१	१	१	१		१,०००,०००	मेलचौर बल्लेवास	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	पेदाखोला धौला तटबन्धन		१	१	१	१	१		१,५००,०००	धापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	घापागार पैदाखोला वृक्षारोपण तथा तटबन्धन (सडक छेउ)	१	१	१	१	१	१		१,५००,०००	धापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	कुनावगर (तारजाली)	१	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	कुनावगर	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	खेतगाउँ (तारजाली/मेसनरीवाल)	१	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	खेतगाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	छहरा (तारजाली/मेसनरी वाला)	१	१	१	१	१	१	१	५,०००,०००	छहरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	देउताखोला दोभान वडा कार्यालय (तारजाली)	१	१	१	१	१	१	१	४,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	कोटगाउँ (तारजाली)	१	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	कोटगाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	फुक्रु ज्यूउला मूलपानी नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	२	४,०००,०००	फुर्कु ज्यूउला	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	ओखरेनची हुसखोला मुल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	२	३,०००,०००	फुर्कु लिगा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	जैदाने बेतीनी खोला नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	३	३,०००,०००	जैदाने	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	भ्ह्याँक्री सल्ला जल कुतेनी खानेपानी	पटक	१	१	१	१	१	१	१,५००,०००	काफल चौवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	बेतीनी खोला मुल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	४	४,०००,०००	थाकल डाँडा	गा.पा, प्रदेश,संघ

६	चिसा मुल खानेपानी नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	४	३,०००,०००	चिसा मूल	गा.पा, प्रदेश,संघ
७	बाम्ना खोला पधेरी खोला नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	५	१,५००,०००	पँधेरी खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
८	पाखे रोल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	२	३,०००,०००	पाखे रोल	गा.पा, प्रदेश,संघ
९	गर्भे खोला नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	तल्लु गर्भे खोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
१०	पाखो पानी नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	३	५००,०००	पाखा पानी	गा.पा, प्रदेश,संघ
११	स्याले बगर नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	४	१,०००,०००	स्याले बगर	गा.पा, प्रदेश,संघ
१२	गडबड मुल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	३	५०,०००	रोल	गा.पा, प्रदेश,संघ
१३	सिम मुल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	३	२००,०००	सिम	गा.पा, प्रदेश,संघ
१४	दुवारे मुल नियन्त्रण	पटक	१	१	१	१	१	३	५००,०००	दुवारे	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	तट बन्धनको व्यवस्थापन गर्ने	५०	१	१	१	१	१	समाज सुरक्षा	५,०००,०००	खोलाको छेउमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	वृक्षारोपन गर्ने	१००००	१	१	१	१	१	बाढी पहिरो सुरक्षा	१,०००,०००	सल्लाघारी सामुदायिक कल्लेरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	पहिरो र बाढी	४८	१	१	१	१	१	घरबारी सुरक्षा	५,०००,०००	घरजग्गा जमिनमा सा.गा.८	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	तटबन्धन	गोटा	१	१	१	१	१	८	१५०,०००,०००	सोतावगर, सुलिहाले हासीबाङ खोला, चिसापानी tङ, rf}/, 7"nfrf}/, सिम्ली खोला, कुकुरेखोला जुगेखोला	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										
१	विउरे खोला तटबन्धन	१	१	१	१	१	१		५००,०००	उद्यम भवन अगाडि	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१									-		गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								३१७,५५०,०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
	विषयगत क्षेत्र : विपद् व्यवस्थापन										

क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	कार्यान्वयन हुने स्थान	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
			वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य			
	वडा नं. १										
१	जनचेतनामूलक कार्यक्रम आगलागी विपद सम्बन्धी व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	४	४००,०००	जंगलगाउँ/बुकिचौर पक्रैया/भण्डारवन	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	विपद व्यवस्थापन सामग्री खरिद व्यवस्थापन	वटा	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	वडा कार्यालय	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. २										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	वाढी पहिरो नियन्त्रण		१	१	१	१	१		५,०००,०००	सिस्ने खोला, छरिखोला, सिलाने खोला, सानीभेरी नदी	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	अग्नि नियन्त्रक	वटा	१	१	१	१	१	५	२,०००,०००	२ नं. वडा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	भूकम्प, चट्याङ जस्ता प्राकृतिक विपद व्यवस्थापन गर्न टोल टोलमा चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वटा	१	१	१	१	१	५	५००,०००	२ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	हावाहुरी, बाढी पहिरो, चट्याङ आगलागी, भूकम्प, असिना जसता विपदबाट सिर्जना हुने क्षतिपूर्ति व्यवस्थापन गर्ने		१	१	१	१	१		१,०००,०००	२ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ३										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	जनचेतना कार्यक्रम	१	१	१	१	१	१	१	२००,०००	सानीभेरी- ३	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	आगो नियन्त्रण सामग्री खरिद	४	१	१	१	१	१	४	१,०००,०००	ज्यामिरे, चौखे मलाचौर, गरायला गाउँ	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	विपत व्यवस्थापन कोष	१	१	१	१	१	१	१	१,०००,०००	सानीभेरी- ३	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	बाढी पहिरो पीडित राहत कार्यक्रम	३	१	१	१	१	१	३	१,०००,०००	गुमाखोला, जग्रा, गजेटाकुरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ४										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	आगलागी नियन्त्रण अग्नि नियन्त्रक रेखा	वटा	१	१	१	१	१	१	३००,०००	सानीभेरी- ४ को वनक्षेत्र	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	चट्याङ नियन्त्रण	वटा	१	१	१	१	१	२५०	२,५००,०००	सानीभेरी- ४ टुरा वाधापानी माफखर्क	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	विपद व्यवस्थापन तालिम	पटक	१	१	१	१	१	२	२००,०००	सानीभेरी- ४ वडा कार्यालयमा	गा.पा, प्रदेश,संघ

४	विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना	पटक	१	१	१	१	१	२	१,०००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	विपद प्रतिकार्य योजना बनाउने	पटक	१	१	१	१	१	२	३००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	लापर कार्यान्वयनको लागि म्याचिङ्ग फण्ड स्थापना	पटक	१	१	१	१	१	१	५००,०००	सानीभेरी- ४	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ५										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	ने.रा. मा.वि. घापगार भूसंरक्षण तथा व्यवस्थापन	१	१	१	१	१	१		१,०००,०००	मा.वि. घापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	भदाले खत्रीवारा भूसंरक्षण व्यवस्था	१	१	१	१	१	१		५,०००,०००	घापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	गोगनपानी कोलटाकुरा घोरखानी भूसंरक्षण तथा व्यवस्थापन	१	१	१	१	१	१		५,०००,०००	हाँसु	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	खालीखोला घट्टेवरा, काफल धारा भूसंरक्षण तथा व्यवस्थापन	१	१	१	१	१	१		५,०००,०००	सानीभेरी- ५ धापागार	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	घ्यू ढुङ्गा मेल चौर बल्लेवास तथा धनेखोला भूसंरक्षण	१	१	१	१	१	१		५,०००,०००	सानीभेरी- ५	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ६										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	पहिरो नियन्त्रण	२	१	१	१	१	१	२	५,०००,०००	छहरा/खेत	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	असिना/हावा/हुरी	४	१	१	१	१	१	४	५,०००,०००	कोट, छहरा खेत सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	बाली बिमा	४	१	१	१	१	१	४	७,०००,०००	कोट, छहरा, खेत, सल्लीचवर	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	विपद जन्य जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रतिकार्य योजना तयारी	४	१	१	१	१	१	४	५००,०००	कोट, सल्लीचौर, खेत, छहरा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ७										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	विपत प्रभावकारी योजना	पटक	१	१	१	१	१	३	२,०००,०००	सानीभेरी ७	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	विपद सामग्री खरिद	पटक	१	१	१	१	१	५	१,०००,०००	सानीभेरी ७	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	कृषि विमा	पटक	१	१	१	१	१	५	५,०००,०००	सानीभेरी ७	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	आगलागी नियन्त्रण दमकल	पटक	१	१	१	१	१	५	३,०००,०००	सानीभेरी ७	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ८										गा.पा, प्रदेश,संघ

१	तालिमको व्यवस्थापन	३५	१	१	१	१	१	सुरक्षाको लागि	२,०००,०००	टोलटोलमा संचालन गर्ने	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	विपद व्यवस्थापनको कोषको स्थापना	१	१	१	१	१	१	सुरक्षा गर्न	२,०००,०००	वडा कार्यालयमा	गा.पा, प्रदेश,संघ
३	विपद उद्धार सामग्री खरिद गर्ने	२५	१	१	१	१	१	सुरक्षा गर्न	३,०००,०००	वडामा	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ९										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	आगलागी नियन्त्रण गर्न दमकल, फायर ग्याँस	पटक	१	१	१	१	१	आवश्यकता अनुसार	५,०००,०००	आगलागी हुने क्षेत्र	गा.पा, प्रदेश,संघ
२	अग्नी नियन्त्रण कर्मचारी नियुक्ति	पटक	१	१	१	१	१	५	५००,०००	९ नं. वडा भरी	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. १०										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	अर्थिङ निर्माण		१	१	१	१	१	१०	५००,०००	अर्माडाँडा तिमिले चिन्तु विद्यालय सहित	गा.पा, प्रदेश,संघ
	वडा नं. ११										गा.पा, प्रदेश,संघ
१	चट्याङ ठुला लेख लउचौर सेल्लेख पोखरी सानोकोसि पातिहाल्ने सानोजगर ठुलोजगर पोखरा अमिडाँडा		१	१	१	१	१	अर्थिङ	१५००० १५००० १००००		गा.पा, प्रदेश,संघ
२	पहिरो रानिचिउरा डाडामाथि पेदा सानिखोलासम्म		१	१	१	१	१		५००००० ५०००		गा.पा, प्रदेश,संघ
३	काउचिरे धनारा छेवेनि		१	१	१	१	१		१,०००,०००	धनारा	गा.पा, प्रदेश,संघ
४	प्रतिखोला बगर काफलबोट मुल सम्म		१	१	१	१	१		२,०००,०००	मुल	गा.पा, प्रदेश,संघ
५	सादिखोला भेरलाग्ने		१	१	१	१	१		१,०००,०००	भेरलाग्ने	गा.पा, प्रदेश,संघ
६	बहुउद्देश्य नर्सरी उत्पादन सबै टोलमा		१	१	१	१	१	विउ विजन	२,०००,०००	सबै	गा.पा, प्रदेश,संघ
	जम्मा								८६,४००,०००		**गा.पा, प्रदेश,संघ**
	वन तथा वातावरण क्षेत्रको जम्मा								१,५९०,१५२,५००		

परिच्छेद आठ

संस्थागत विकास तथा सुशासन

८.१ पृष्ठभुमी

नेपालको संविधानले गाउँपालिकालाई जनताको नजिकको स्थानीय सरकारको रुपमा व्यवस्था गरेकोछ । संविधानको अनुसूची ८ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ माध्यमिक तह सम्मको शिक्षा, प्राथकि तहको स्वास्थ्य र स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यानवयनका साथै प्रमाणित, सिफारिस, न्यायिक, अनुगमन मुल्याङ्कन जस्ता जनतासँग प्रत्यक्ष रुपमा सरोकार राख्ने कामको जिम्मेवारीहरू स्थानीय तहलाई छ । गाउँपालिकाको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी बहनसँगै सुशासन र पारदर्शिता जोडिएर आएको छ । यस योजनामा जिम्मेवारी बहन र सुशासनलाई योजनाबद्ध ढंगले आगामी ५ वर्षको सोच, उद्देश्य र कार्यक्रमहरू राखिएको छ ।

८.२ संस्थागत क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

नेपालको संविधान (२०७२) बमोजिम तीन तहको सरकार मध्ये गाउँपालिका स्थानीय तह अर्थात जनताको सवै भन्दा नजिकको सरकार हो । नजिक हुनुको नाताले स्थानीय सरकारले नागरिकको दैनिक आवश्यकका कामहरूलाई छिटो छरितो गर्ने, विकास निर्माणका कामहरूलाई व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गर्ने, गाउँपालिका अन्तरर्गतका वडा कार्यालय समेत सम्पूर्ण सेवाप्रदायक कार्यलयहरूको व्यवस्थापन तथा नियमन गर्ने, गाउँपालिका अन्तर्गत हुने सम्पूर्ण कामहरूमा सुशासन कायम गर्ने जिम्मवारी गाउँपालिकाको हुन्छ। गाउँपालिकाको कामलाई चुस्त र दुरुस्त राख्न पालिका लगायत सेवाप्रदायक कार्यलयहरूसँग सम्बन्धित मानवीय शक्तिलाई समयानुकुल सक्षम र कुसल बनाउन समेत गाउँपालिकाको दायित्व बनेको छ । यसका लागि मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण हुन आवश्यक हुने हुनाले संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको वस्तुगत विश्लेषण देहाय बमोजिम गरिएको छ ।

तालिका २९ : संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति
सुशासन, ऐन कानून तथा जवाफदेहिता	
• १० वटा ऐन, ९ वटा नियमावली, २६ वटा कार्यविधि, २ वटा विकास नीति, ५ वटा निर्देशिका र ४ वटा मापदण्ड तथा आचारसंहिता पारित गरिएको • सेवा प्रवाह तथा अभिलेखीकरणमा आधुनिकीकरण र सूचना प्रविधिमैत्री बनिरहेको • गुनासो सुनुवाई तथा व्यवस्थापन संरचना रहेको • गापा केन्द्र, वडा तथा विषयगत शाखाहरूको सेवाको सन्तुष्टिको मात्रामा राम्रो रहेको • अन्तिम भुक्तानी दिनु भन्दा अगाडी आयोजनागत रुपमा सार्वजनिक लेखा परिक्षण हुने गरेको • वडाहरूमा नागरिक वडापत्र राखिएको • गापाको वेवसाइट सञ्चालनमा रहेको र अध्यावधिक हुने गरेको • गापा कार्यालयमा सूचना अधिकारी तोकिएको • न्यायिक समिति गठन भई सक्रिय रहेको	• सुशासन तथा जवाफदेही र पारदर्शिताको लागि स्पष्ट कार्यविधि नरहेको • सार्वजनिक लेखा परिक्षण प्रभावकारी नभएको • पारित भएका नीतिहरूको हुवहु कार्यान्वयन गर्न समस्या • योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई सहभागितामुलक बनाउन नसकिएको • प्रशासनिक कार्यमा राजनैतिक हस्तक्षेप • आवश्यक ऐन कानून बनाउन बाँकी
संस्थागत क्षमता विकास	
• गाउँपालिकाको आफ्नो जग्गा र वडा नं. १ को वडा कार्यालय रहेको • गाउँपालिका अन्तर्गतका सवै समितिहरूको गठन भई क्रियाशिल रहेको • कर्मचारी जनप्रतिनिधि विचमा समन्वय राम्रो रहेको • वडा कार्यालयमा समेत गरी २८ जना कर्मचारी (जसमध्ये ९ जना प्राविधिक) कार्यरत रहेको • आधारभूत विद्यालय २२ र माध्यमिक विद्यालय ११ गरी जम्मा ४५ वटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेको • पालिका भित्र ४ वटा बाल विकास केन्द्र रहेको • सवै वडामा स्वास्थ्यचौकी र १ वटा अस्पताल सञ्चालनमा रहेको • १९ वटा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालनमा रहेको • गाउँपालिकामा हाल ३९ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरू कार्यरत • गापाले न्यायिक समितिवाट न्याय प्रदान गरिरहेको • क्षमता विकासको लागि सहयोगि संस्थाहरू क्रियाशिल रहेको	• सूचना प्रविधि प्रयोगका लागि जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीमा क्षमताको कमि रहेको • गापाले भाडामा लिएको कार्यालयबाट सेवा प्रावाह गरिरहेको • कार्यालयहरूको अभावमा कर्मचारी व्यवस्थापनमा कठिनाई भएको • वडा नं. १ बाहेकका वडा कार्यलयहरूको आफ्नो भवन नभएको • दक्ष जनशक्तिको कमि • सवारी साधन अपर्याप्त रहेको • पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको लागि सेवा प्रवाहमा आवश्यक क्षमत विकासको कमि • विद्यालय तथा स्वास्थ्यचौकीहरूमा आधुनिक सूचना पहुँच भन्दा बाहिर रहेको
वित्तीय श्रोत परिचालन	

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति
• श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति र राजश्व परामर्श समिति गठन भएको • श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति तथा राजश्व परामर्श समिति नियमित रुपमा सकृय रहेको • गत आ.व.मा ३८ करोड र चालु आवमा ४० करोडको वार्षिक बजेट बनेको • वित्तीय समानीकरण अनुदान संघबाट ९ करोड १ लाख र प्रदेशबाट १ करोड १ प्राप्त भएको • शसर्त अन्तर्गत १३ करोड ५६ लाख र प्रदेशबाट १ करोड ५ लाख प्राप्त भएको • विकास साझेदारको लगानीको लागि संभावना रहेको	• आन्तरिक आयको संभावनाको तुलनामा सङ्कलन न्यून रहेको • निजि क्षेत्रको लगानीमा कमि रहेको • समुदायको लगानीमा कमि रहेको • करको दायरा बढाउन नसकिएको • संघ र प्रदेशको अनुदान पर्याप्त नरहेको • प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गर्न नसक्नु • साना उद्योग व्यवसायलाई दर्ता प्रक्रियामा ल्याउन नसकिएको • सोच अनुसारको कर सङ्कलन गर्न नसकिएको • विकास साझेदार तथा अन्य बाह्य निकायको लगानी पर्याप्त मात्रामा भित्राउन नसकिएको • अन्तर स्थानीय समन्वयको अभाव
योजना व्यवस्थापन	
• बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन भएको • वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धि कार्यविधि स्वीकृत भएको वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा प्रकृयालाई व्यवस्थित गर्न ६ वटा विषय क्षेत्रगत योजना तर्जुमा समिति गठन भएको • वस्तीस्तरवाट प्राथमिकीकरण गरी वार्षिक योजना तर्जुमा गरिएको • वडा तथा गापास्तरीय अनुगमन सुपरिवेक्षणका समिति गठन गरिएको • अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि तयार भई लागु भएको • योजना अनुगमन मापदण्ड लागु भएको • संघ तथा प्रदेशस्तरवाट विविध योजनाहरू गापामा सञ्चालन भएको र सो सञ्चालन गर्न गापाले सहजीकरण गरीरहेको • योजना तथा कार्यक्रमहरूको वार्षिक समिक्षा गोष्ठी गरी आवश्यक अभिलेख राखिएको	• वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति कम सक्रिय रहेको • अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले र आवधिक रुपमा प्रभावकारी अनुगमन तथा मुल्यांकनको अभ्यासमा कमि रहेको • नतिजा मुखी योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अभ्यासको कमि रहेको • नियमित समिक्षाको अभाव रहेको • उपभोक्ता समितिहरूमा योजना कार्यान्वयन र अभिलेखीकरणमा कमि • योजना तर्जुमा र अनुगमन प्रक्रियामा क्षमताको कमि रहेको • योजना कार्यान्वयन प्राभावकारी रुपमा सञ्चालनमा व्यापक जनसहभागिता तथा उपभोक्ताहरू उत्सुक नरहेको

८.३ विषयगत क्षेत्रगत विकास अवधारणा

गाउँपालिकाको समग्र विकासको क्षेत्रलाई राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्रकाशित योजना तर्जुमा निर्देशिका लाई स्थानीयस्तरमा अनुमोदन गरी तयार गरिएको निर्देशिकाको आधारमा सानीभेरी गाउँपालिकाको संस्थागत विकास तथा सुशासन विषयगत क्षेत्रको विकासको अवधारण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

लक्ष्य

यस गाउँपालिकाको **संस्थागत विकास तथा सुशासन** क्षेत्रको लक्ष्य देहायअनुसार रहेको छः

- सेवा प्रवाह, कार्यसम्पादन, योजना व्यवस्थापन र जवाफदेहिताको स्तरमा अभिवृद्धि हुने ।

उद्देश्य

गाउँपालिकाको संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्:

- गा.पा.को कार्यसम्पादन क्षमताकोस्तर, नागरिक सन्तुष्टी र प्रभावकारी विकास व्यवस्थापनमा वृद्धि गर्नु ।

रणनीति तथा कार्यनीति

तालिका ३० : विषयगत क्षेत्र/उपक्षेत्रअनुसार रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
क. संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास	
आवश्यक पूर्वाधार र मानश्रोतको विकास गरी कार्यलयबाट प्रबाह हुने सेवा सुविधालाई सहज र प्रभावकारी बनाउने ।	१. गाउँपालिका, वडा कार्यालय तथा गापा अन्तर्गतका कार्यलयहरूको भवन तथा कार्यालय सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने श्रोतसाधनको व्यवस्था मिलाईने छ । २. गाँउपालिका सेवाको व्यवस्थापन सम्वन्धी नीति र कानून बमोजिम निर्धारण गरिएको स्थानीय तहको संगठन संरचना तथा दरबन्दीलाई क्रमस कार्यन्वयन गरिनेछ । ३. गाउँपालिकाको कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने जिम्मेवारी बहन गर्न आवश्यक तथा बाँकी ऐन कानूनहरू यथासक्य चाँडो निर्माण गरिनेछ । ४. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूले सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ । ५. कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको कार्यक्षमतामा सुधार ल्याउन अध्ययन भ्रमण तथा क्षमता विकास तालिमहरू समयानुकुल आयोजना गरिनेछ । ६. स्थानीय सरकार अन्तर्गतका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको कार्यमनोबल वृद्धिको लागि तलव सेवा सुविधा संघ र प्रदेशको नीतिमा तालमेल हुने गरी क्रमशः वृद्धि गर्दै लगिनेछ । ७. गाउँपालिकको कामलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्न स्थानीय सरकार मातहत्का प्रशासन समुहका कर्मचारीहरूले थप समय काम गरेवापत कर्मचारी प्रोत्सहान भत्ता कार्याविधि २०७५ बमोजिम थप अतिरिक्त उपलव्ध गराईने छ । ८. जनप्रतिनिधिको काम तथा योगदानको आधारमा बैठक तथा भत्ता लगायतका सुविधा कार्यविधिमा तोके अनुसार उपलव्ध गराईने छ । ९. गाँउपालिका र यस अन्तर्गत रहेका कार्यालय, विषयगत शाखा तथा सेवाकेन्द्र र विद्यालयहरूमा डिजिटल हाँजरी तथा अनलाइन सेवाको प्रयोगलाई प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ । १०. गाँउपालिकाले नगरप्रहरीबारे निर्देशन, नियन्त्रण, परिचालन र भरनपोषण गर्ने नीति, कानून, मापदण्ड वनाएकोले संघ, प्रदेश र स्थानीय कानूनको अधिनमा रहि नगर प्रहरीको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र नियमन गरिनेछ ।
ख. सुसाशन तथा जवाफदेहितासँग सम्बन्धित	

रणनीति	कार्यनीति
निर्णय र कार्यन्वयनमा जवाफदेहिता कायम गरी सुशासित गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्ने ।	१. गाँउपालिकालाई सुशासित तथा संस्थागत गर्न आम नागरिकको हित र सन्तुष्टिलाई सर्वोपरी ठानी कार्य सम्पादन गरिनेछ । २. जहाँ काम त्यहा प्रशासन, जसको प्रशासन उसकै जवाफ भन्ने मान्यतामा आधारित प्रत्यक्ष उत्तरदायित्व सुनिश्चित गर्न दक्ष जनशक्ति परिचालन र व्यवस्थापन गरिनेछ । ३. सबै सेवा प्रवाह हुने कार्यलयहरूमा सबैले देख्ने र वुझ्ने गरी बडा नागरिकपत्र राखिएकोमा सेवाप्रवाहमा क्षतिपूर्ति प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ । ४. सेवा प्रवाह, सेवा प्रवाहको प्रकृया, दस्तुर, अवधि, निर्णय प्रकृया र अधिकारी, निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी तोकिनेछ । ५. वर्षिक बजेट तथा कार्यक्रमलाई सवैको जानकारीको लागि गाउँपालिकाको वेबसाइटमा राखिने छ । ६. आवश्यक नीति तथा कानून बनाई सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सेवाप्रबाहलाई छिटो, छरितो तथा प्रभावकारी बनाईने छ । ७. गाउँपालिकाबाट गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूको तोकिएको विधि र प्रकृयाबाट सार्वनजकि सुनुवाई गर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य बनाइएने छ । ८. गाउँपालिका र मातहत कार्यालयहरूको आर्थिक कारोवारको आन्तरिक लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिताको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो र मातहतका कार्यालयहरूको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गर्न कार्ययोजना बनाई लागु गरिनेछ ।
ग. स्थानीय वित्त तथा श्रोत परिचालन	
आन्तरिक, संघ, प्रदेश तथा अन्य श्रोतबाट प्राप्त गाउँपालिकाको श्रोतलाई पारदर्शी ढंगबाट गाउँको विकास तथा उन्नतिको लागि अत्याधिक परिचालन गर्ने ।	१. राजस्व परिचालन समिति मार्फत गाँउपालिका भित्रको प्राकृतिक स्रोत साधन र व्यवसाय, पूर्वाधार सेवा र सबै आर्थिक कृयापकलापलाई करको दायरमा ल्याई राजस्वको दायरा फराकिलो, राजस्व नियन्त्रण, संकलन र बाँडफाँड गरिनेछ । २. आर्थिक कृयापकलाप अभिवृद्धि हुने गरी कर प्रणाली, संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशील वनाइनेछ । ३. करको दायरा फराकिलो बनाउन सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा राजस्व सुधार योजना बनाई लागु गरिनेछ । ४. राज्यको सार्वजनिक सम्पत्ति (ऐलानि) जग्गालाई संघ र प्रदेश सरकारको कानूनसँग नवाझिने गरि व्यवस्थित गरी करको दायरामा ल्याईनेछ । ५. गाउँसभाबाट लेखा समितिको नेतृत्वमा कानून बमोजिम समग्र आय व्ययलाई व्यवस्थित र पारदर्शि गरिनेछ । ६. संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, नेपाल सरकारको सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली, गापाको आर्थिक ऐन र सार्वजनिक खरिद नियमावली, विनियोजन ऐन तथा वित्तीय व्यसथापनका सवै कानूनहरूबारे जानकारी गराई वित्तीय जोखिम न्युनिकरण गर्न कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूलाई विषयविज्ञबाट अभिमुखीकरण गराईने छ । ७. संघ, प्रदेश, स्थानीय सरकार तथा विकास साझेदार सँगको साझेदारीबाट ठूला तथा महत्वपूर्ण आयोजनाहरू सञ्चालन गर्न समपुरक बजेट व्यवस्थापनलाई जोड दिईने छ ।

रणनीति	कार्यनीति
घ. योजना तर्जुमा तथा अनुगमनसँग	
सहभागितामुलक योजना व्यवस्थापन (योजना तर्जुमा तथा कार्यन्वयन) प्रक्रियालाई सरल, सेवाग्राहीमैत्री र पारदर्शी बनाउने ।	१. सहभागितामूलक योजना छनौट, प्रथमिकीकरण र तर्जुमा पद्धतिलाई अझ प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ । २. ठूला तथा महत्वपूर्ण योजनाहरू कार्यन्वयन गर्दा संघ र प्रदेश सरकार, संघ र प्रदेशसभाका प्रतिनिधि सदस्यज्युरु, अन्य स्थानीय तहहरू र सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्थाहरूसंग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ । ३. योजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा स्थनीय सहभागिता तथा अपनत्वलाई सुनिश्चित हुने गरी सञ्चालन गरिनेछ । ४. योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यन्वयनको लागि उपाध्यक्षको नेतृत्वमा रहेको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन समितिको क्षमता विकास गरी सकृय बनाईनेछ ५. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन सम्बन्धी क्षमता विकास गर्दै लगिनेछ । ६. योजनाको सार्वजनिक परिक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पश्चात मात्र भुक्तानी दिने नीति लागु गरिनेछ ।

८.४ संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

सानीभेरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना अवधिमा संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको विकासको गतिलाई हेर्न तथा मापन र्गनको लागि तलिकामा विकासको नतिजा तालिका (Logframe) दिईएको छ । यसलाई नतिजामा आधारित व्यवस्थापन (Result-based Management) को सिद्धान्त अनुसार बनाइएको छ ।

तालिका ३१ : संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको विकास नतिजा तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
आवधिक विकास योजनाको दीर्घकालिन सोच: "समृद्ध सानीभेरी, सुखी सानीभेरीवासी"							
आवधिक विकास योजनाको लक्ष्य: व्यवसायिक कृषि, रोजगारी, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यको माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्दै सानीभेरीवासीको सुखी जीवन प्राप्त हुने							
असर (उद्देश्य) ५: सेवा प्रवाह, कार्यसम्पादन र जवाफदेहिताको स्तरमा अभिवृद्धि हुने ।	गाउँपालिकाको नीति, कानून निर्णय र सेवा प्रवाह बाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	४०	५०	६०	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता हुनेछ ।
	विभिन्न सेवा प्राप्त गर्ने सेवाग्राही (बार्षिक)	संख्या	३१००	३५००	४०००		
	गाउँपालिकाबाट संचालित आयोजनाबाट लाभान्वित घरपरिवार	संख्या	१८००	३०००	४५००		
	बार्षिक आन्तरिक आय	रु. लाखमा	९९१	९९२	९९४		
प्रतिफल ५.१ (कानून तथा नीति नियम निर्माण र पालना) कार्य सञ्चालन तथा सेवा प्रवाह प्रक्रिया सरल र पारदर्शी भएको हुनेछ ।	क्रियाशिल नीतिगत समिति तथा संयन्त्र (विधायन, सुशासन, लेखा, राजस्व, योजना तथा बजेट तर्जुमा, अनुगमन आदि)	संख्या	३२	३२	३५	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - विषगत शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	अभ्यास गरिएका सामाजिक जवाफदेहिताका औजार (क्षतिपूर्ति सहिको नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, समुदाय स्कोर कार्य आदी)	संख्या सबै	सबै	सबै	सबै		
	स्थानीय कानून, नीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया नागरिक पृष्ठपोषण तथा सुझाव लिने माध्यमहरू (संचार माध्यम, सूचना पाटी, अन्तरक्रिया, लिखित प्रतिक्रिया, सुझाव पेटिक, सामाजिक सञ्जाल आदी)	संख्या	सबै	सबै	सबै		
	गाउँपालिकामा पेश भई सम्बोधन भएका सेवा प्रवाह र विकास निर्माण सम्बन्धी गुनासो	प्रतिशत	१०	८	५		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
प्रतिफल ५.२ (संस्थागत विकास): गाउँपालिका लगायतका संगठनहरूको संस्थागत विकास भएको हुनेछ ।	गाउँपालिकामा कार्यरत जम्मा कर्मचारी	संख्या	११३	११३	११३	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - विषगत शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	गाउँपालिकामा कार्यरत प्राविधिक मानव संशाधन	संख्या	१२	१४	१५		
	उपलब्ध कार्यालय भवन (केन्द्र, वडा, शाखा, श्रोत तथा सेवा केन्द्र, अन्य आदी)	संख्या	१६	१८	२०		
	क्षमता विकास कार्यक्रमबाट लाभन्वित जनप्रतिनिधी, कर्मचारी र नागरिक समाज	जना	१५००	२०००	३५००		
	गाउँपालिकामा संचालित संघीय र प्रदेश आयोजना तथा कार्यक्रम इकाई	संख्या	३	५	१०		
	सशक्तिकरण र क्षमता विकास कार्यक्रमबाट लाभन्वित विपन्न र पिछडिएको वर्ग	संख्या	४००	५००	१०००		
	गाउँपालिकाबाट संचालित स्थानीय शासन, योजना तर्जुमा तथा सेवाप्रवाह सम्बन्धी)क्षमता विकास कार्यक्रम (बार्षिक	संख्या	२०	२५	३५		
प्रतिफल ५.३ गाउँपालिकाको आन्तरिक तथा वाह्य श्रोतमा वृद्धि भएको हुनेछ ।	बार्षिक आन्तरिक आय रकम (हजारमा)	रु. हजारमा	१५०००	१५०००	३००००	- गाउँ वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - विषगत शाखाहरूको प्रगति प्रतिवेदन - अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	संघ सरकारको राजस्व बाँडबाँड प्राप्त कुल रकम	रु. हजारमा	९२८६२	१०००००	१०००००		
	संघ सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान	रु. हजारमा	२१७९००	२३५०००	२५००००		
	संघ सरकारबाट प्राप्त विशेष अनुदान रकम	रु. हजारमा	५०००	७०००	१००००		
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय ससर्त अनुदान	रु. हजारमा	३६०१०	४००००	५००००		
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समपुरुक अनुदान	रु. हजारमा					
	कूल बार्षिक बजेट	रु. हजारमा	३६१२६०	४०००००	८०००००		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरू						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधार रेखा	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्ट्याईका आधारहरू	
	विवरण	इकाई	(आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)	०८०/८१	०८४/८५		
५.४ विकास व्यवस्थापन स्थानीय विकास व्यवस्थापन प्रणाली सूचना प्रविधिमा आधारित, सहभागितामूलक तथा नतिजामूलक भएको हुनेछ ।	गाउँपालिकामा क्रियाशिल गैसस, अगैसस, विकास साझेदार संस्था	संख्या	३	३	७	– गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन – वित्तीय प्रतिवेदन	- सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ - वार्षिक योजना तयारीको क्रममा आवधिक गाउँ विकास योजनालाइ आधार मानिनेछ ।
	खण्डीकृत विषय क्षेत्र र श्रोत नक्शा सहित वस्तुगत विवरण तयारी तथा अद्यावधिक	नभएको	१	१	१		
	स्थानीय गौरवका आयोजनाको सूची	नभएको	०	११	११		
	तर्जुमा भएका रणनीतिक योजनाको विषय क्षेत्र (पर्यटन, यातायात, भूउपयोग, भौतिक विकास आदी)	संख्या	५	५	५		
	कूल मध्ये उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएका आयोजनाको अनुपात	प्रतिशत	९२	९२	९२		
	समयमा सम्पन्न आयोजना/कार्यक्रमको अनुपात	प्रतिशत	९६	९८	१००		

८.५ सुशासन क्षेत्रका कार्यक्रम तथा योजनाहरू

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
१	पन्जीकरण व्यवस्थापन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	७५०,०००	समानीकरण अनुदान
२	सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	समानीकरण अनुदान
३	घटना दर्ता तथा MIS सम्बन्धी कर्मचारी क्षमता विकास तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	समानीकरण अनुदान
४	घटना दर्ता सम्बन्धी वडा स्तरीय सचेतना कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	समानीकरण अनुदान
५	सामाजक सुरक्षा भत्ता वितरणमा EFT System संचालन सम्वन्धी अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	समानीकरण अनुदान
६	O & M survey	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓					५	१,०००,०००	गाउँपालिका
७	जनप्रतिनिधिहरूलाई क्षमता विकास तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓				✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
८	कर्मचारी क्षमता विकास तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
९	न्यायिक समितिको क्षमता विकास तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓				✓	५	५००,०००	समानीकरण अनुदान
१०	हेल्पडेस्क स्थापना	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓				✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
११	लोकसेवा तयारी कक्षा	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
१२	शिक्षक सेवा तयारी कक्षा	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
१३	कर्मचारी सेवाकालिन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
१४	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई मोटिभेसनल तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓				✓	५	७००,०००	गाउँपालिका
१५	वित्तिय जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
१६	लैससास सम्बन्धी कार्यक्रम कर्मचारी तथा जनप्रतिनीधि	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓				✓	५	८००,०००	गाउँपालिका
१७	कर्मचारी बैठक (सबै)	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	६००,०००	समानीकरण अनुदान
१८	डेस्कटप कम्प्युटर खरिद	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	समानीकरण अनुदान
१९	ल्यापटप, प्रिन्टर	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,५००,०००	समानीकरण अनुदान
२०	फर्निचर खरिद (दराज, टेबल, कुर्सी)	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३,०००,०००	गाउँपालिका
२१	शिक्षाको गुरुयोजना / संभाव्यता अध्ययन	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
२२	कृषिको/पशुको गुरुयोजना / संभाव्यता अध्ययन	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
२३	स्वास्थ्य गुरुयोजना / संभाव्यता अध्ययन	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
२४	MTEF मध्यम कालिन संरचना निर्माण र अद्यावधिक	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	समानीकरण अनुदान
२५	योजना बैंक अद्यावधिक	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
२६	डिजिटल नागरिक वडापत्र गा.पा मा	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
२७	सबै विद्यालयहरूमा नेटको विस्तार	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	गाउँपालिका
२८	सेवाप्रवाहलाई डिजिटल वेश बनाउने	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,५००,०००	गाउँपालिका
२९	डिजिटल प्रयोग सम्बन्धी जनप्रतिनिधि तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
३०	राजश्व सुधार योजना निर्माण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	७००,०००	समानीकरण अनुदान
३१	राजश्व सफ्टवयर तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	समानीकरण अनुदान
३२	करदाता शिक्षा तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	समानीकरण अनुदान
३३	सरोकार निकायहरू वीच स्थानीय राजश्व सम्वन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	समानीकरण अनुदान

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
३४	वडा सचिव र जनप्रतिनीधिहरूलाई आर्थिक ऐन कार्यान्वयन सम्वन्धी अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	समानीकरण अनुदान
३५	जनप्रतिनिधिलाई वित्तिय अनुशासन सम्बन्धी तालम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
३६	कर्मचारी अनुशासन सम्बन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
३७	महालेखा परीक्षणका विषयमा अभिमुखिकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
३८	गाउँपालिकाको सार्वजनिक लेखा परीक्षण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
३९	सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
४०	सहकारीको लेखा परीक्षण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	समानीकरण अनुदान
४१	विद्यालयको लेखा परीक्षण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	समानीकरण अनुदान
४२	उपभोक्ता समितिलाई योजना संचालन तथा व्यवस्थापन सम्वन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	समानीकरण अनुदान
४३	अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन र वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
४४	कर्मचारीको कार्यविवरण तयारी सम्बन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	२००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
४५	खरिद योजना निर्माण तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
४६	विपद् जोखिम नक्सांकन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	७००,०००	गाउँपालिका
४७	LISA तयारी सम्बन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
४८	प्रस्तावना लेखन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	४५०,०००	गाउँपालिका

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोर्ने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
४९	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
५०	प्रतिवेदन लेखन तालिम अनुगमन सुपरीवेक्षण समितिलाई	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	२००,०००	गाउँपालिका
५१	स्थानीय तहले निर्माण गरेका कानुनहरूको अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
५२	स्थानीय कार्यपालिका, न्यायपालिका र व्यवस्थापिका गठन र अधिकारबारे तालिम (शासकीय प्रणाली)	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,०००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
५३	सुशासन, पारदर्शीता र जवाफदेहिताबारे तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
५४	सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र जिन्सी व्यवस्थापन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
५५	पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी अभिमुखीकरण रणनीति कार्यान्वयन	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
५६	आधारभूत मानव अधिकार तथा सामाजिक न्यायका लागि गाउँपालिका स्तरको सामाजिक समस्याको न्यूनीकरण तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,५००,०००	गाउँपालिका
५७	दण्ड पुरस्कारका मापदण्ड र मूल्याङ्कन प्रक्रियाबारे अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
५८	अनुगमन सुपरीवेक्षण एवम् प्रतिवेदन सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
५९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
६०	खरिद कार्यविधि, आलेप कार्यविधी, कर्मचारी प्रशासन नियमावली सम्वन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६१	कानुन मस्यौदा तयारी तथा विधेयक प्रस्तुति तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
६२	आन्तरिक अध्ययन अवलोकन भ्रमण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६३	बाह्य मुलुकमा अध्ययन अवलोकन भ्रमण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६४	गाउँपालिका एवम् वडास्तर स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (LDCRP) निर्माण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६५	आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (LEOC) स्थापना	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६६	गाउँपालिका यातायात गुरुयोजना अध्यावधिक गर्ने	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
६७	दीगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
६८	मेलमिलाप कर्ताहरूलाई मेलमिलाप सम्बन्धी तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
६९	मेलमिलाप कर्ताहरूलाई प्रविधिको प्रयोग गरी अभिलेखीकरण गर्नका लागि तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
७०	न्याय सम्पादन तथा मस्यौदा लेखन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	सम्मानीकरण अनुदान
७१	टोल विकास संस्था परिचालन तालिम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
७२	विद्यालय स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ (तीन तारे मोडेल) सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	१,५००,०००	गाउँपालिका

क.सं.	विषयगत क्षेत्र र योजना तथा कार्यक्रम	इकाई	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य						अनुमानित लागत रु.	श्रोत व्यहोने निकाय
				वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	लक्ष्य		
७३	घरदैलो सामाजिक सुरक्षा वितरण कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
७४	सामाजक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	५००,०००	गाउँपालिका
७५	नियमित कर्मचारी बैठक (सबै)	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३००,०००	गाउँपालिका
७६	वडा कार्यालय भवन निर्माण ६ वटा	पटक	गाउँपालिका स्तरीय	✓	✓	✓	✓	✓	५	३०,०००,०००	संघीय
	सुशासन तथा संस्थागत विकासको जम्मा बजेट									७६,९००,०००	

परिच्छेद नौ

स्रोतको अनुमान तथा विश्लेषण

जननिर्वाचित प्रतिनिधिको नेतृत्वमा स्थानीय सरकार सञ्चालनमा आउनु आफैमा महत्वपूर्ण विषय हो । गाउँपालिका संस्थागत हुने क्रममा आर्थिक सकृयता र सम्पन्नता स्थानीय तहको लागि आवश्यक विषय बन्दै गएको छ । जनताको चाहना र आवश्यकता पूरा गर्ने दायित्व स्थानीय सरकारको छ भने त्यस्को लागि पालिकाको समृद्धि र स्थायित्व अपरिहार्य छ । सानीभेरी गाउँपालिकाले आवधिक योजना तर्जुमा गरिरहेको सन्दर्भमा यसको वित्तीय क्षमता के छ भनेर बिश्लेषण गर्नु अनिवार्य हुन्छ । यस खण्डमा गाउँपालिकाको वित्तीय क्षमताको विश्लेषण गरिएको छ । संघ, प्रदेश, विकास साझेदार र अन्य श्रोतबाट प्राप्त हुने आम्दानी र आन्तरिक श्रोतलाई आधार मानी यो विश्लेषण गरिएको छ ।

९.१ विगतमा प्राप्त स्रोतको अवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आय थोरै भएपनि हरेक वर्ष वृद्धि हुँदै गएको छ जुन सकारात्मक संकेत हो ।आव ०७९।०८० मा संघबाट प्राप्त बित्तीय समानीकरणको बजेट भने घटको देखिएको छ तर आगामी आर्थिक वर्षहरूमा क्रमस: बढ्ने सम्भावनाहरू पनि उत्तिकै प्रबल रुपमा रहेका छन् । आ. व. ०७९।०८० मा प्रदेशबाट प्राप्त हुने बित्तीय समानीकरण र सशर्त अनुदान अन्तर्गतको बजेट समेत केही घट्न गएकोले यस कुरामा पालिकाले सहजीकरण र पहलकदमी सम्बन्धी भूमिका बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।

९.२ श्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण

सानीभेरी गाउँपालिकाको यस दोस्रो आवधिक विकास योजना गाउँपालिका लगायत स्थानीयस्तरका सबै सरोकारवालाहरूको सार्थक प्रयत्नबाट कार्यान्वयन हुनेछ । नतिजा तालिकामा उल्लेखित लक्ष्य प्राप्त गर्न तर्जूमा गरिएको कार्यान्वयन तथा लगानी योजनामा गाउँपालिकाको आन्तरिक र वाह्य श्रोत तथा सरोकारवालाको लगानी स्रोतहरूको प्रक्षेपण गरी योजनाको लागि उपलब्ध हुन सक्ने कूल स्रोतको प्रक्षेपण गरिएको छ ।

पालिकाको श्रोत प्रक्षेपण गर्ने क्रममा आन्तरिक आय र रोयल्टी बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने बजेट २० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसरी नै संघबाट प्राप्त हुने समानीकरण र सशर्त अनुदानमा १५ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ भने प्रदेशबाट प्राप्त हुने बित्तीय समानीकरणको बजेट २० प्रतिशतले र सर्शत र बिशेष अनुदान १० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ । यसैगरी विकास साझेदार, निजि क्षेत्र र समुदायको सहभागिता औषतमा बार्षिक १० करोडको हाराहारी रहने अनुमान गरिएको छ । यस आँकलनको आधारमा सरसर्ती हेर्दा सानीभेरी गाउँपालिकाले आगामी ५ वर्षमा ३ अर्ब ९१ करोड ४२ लाख ८८ हजार प्रवाह हुने देखिन्छ । तर गाउँपालिकामा संचालन भएका संघ, प्रदेश, स्थानीय सरकार तथा अन्य निकायबाट संचालित विभिन्न खालका कार्यक्रमहरूलाई आधार मान्दा औसतमा १.५ अर्ब जति लगानी भईरहेको पाईयो । यस पक्षलाई समेत दृष्टिगत गर्दा सानीभेरी गाउँपालिकाले आगामी ५ वर्षका लागि पुँजीगत बजेट रु. १० अर्ब ४२ करोड, ७३ लाख ३ हजार ५ सय बजेट प्रबाह हुने अनुमान गरेको छ ।

तालिका ३२ : गाउँपालिकामा बिगत ३ वर्षको आम्दानीको अवस्था र आगामी ५ वर्षको आम्दानीको प्रक्षेपण (आयको अनुमान)

	आय तर्फ			५ वर्षको आय प्रक्षेपण					
शीर्षक /स्रोत	आ.व. २०७७ /२०७८ को यथार्थ	आ.व. २०७८/२०७९ को यथार्थ	आ.व २०७९ /२०८० को अनुमान	आ.व. २०८०/२०८१ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८१ /२०८२ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८२ /२०८३ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८३/२०८४ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८४/२०८५ को प्रक्षेपण	५ वर्षको जम्मा
संघीय सरकार	३४७,६३९,०८०	३६९,८५१,१२७	३८६,३३९,७३३	४४०,१५३,७०७	४८४,१६९,०७७	५३२,५८५,९८५	५८५,८४४,५८४	६४४,४२९,०४२	२,६८७,१८२,३९५
समानीकरण अनुदान	९१,४००,०००	९६,१००,०००	९४,९६२,५००	१०४,४५८,७५०	११४,९०४,६२५	१२६,३९५,०८८	१३९,०३४,५९६	१५२,९३८,०५६	६३७,७३१,११५
शसर्त अनुदान चालु	२४२,४३९,०८०	२०८,७१३,२६३	२१३,७५४,८४७	२३५,१३०,३३१	२५८,६४३,३६४	२८४,५०७,७०१	३१२,९५८,४७१	३४४,२५४,३१८	१,४३५,४९४,१८६
शसर्त अनुदान पुँजीगत		४८,१०७,९६८	६८,११५,४२१	७४,९२६,९६३	८२,४१९,६५९	९०,६६१,६२५	९९,७२७,७८८	१०९,७००,५६७	४५७,४३६,६०२
विशेष अनुदान चालु	१०,०००,०००			११,०००,०००	१२,१००,०००	१३,३१०,०००	१४,६४१,०००	१६,१०५,१००	६७,१५६,१००
विशेष अनुदान पुँजीगत		८,३००,०००	४,५०६,९६६	४,९५७,६६२	५,४५३,४२९	५,९९८,७७१	६,५९८,६४९	७,२५८,५१३	३०,२६७,०२५
समपुरक अनुदान चालु	३,८००,०००			४,१८०,०००	४,५९८,०००	५,०५७,८००	५,५६३,५८०	६,११९,९३८	२५,५१९,३१८
समपुरक अनुदान पुँजीगत		८,६२९,८९६	५,०००,०००	५,५००,०००	६,०५०,०००	६,६५५,०००	७,३२०,५००	८,०५२,५५०	३३,५७८,०५०
प्रदेश सरकार	२२,१५२,०००	४६,१०२,८४४	५५,१५४,७१०	७६,०१९,५२४	८३,६२१,४७६	९१,९८३,६२३	१०१,१८१,९८६	१११,३००,१८४	४६४,१०६,७९३
समानीकरण अनुदान	१०,०४७,०००	९,७६८,०००	९,७६८,०००	१०,७४४,८००	११,८१९,२८०	१३,००१,२०८	१४,३०१,३२९	१५,७३१,४६२	६५,५९८,०७८
सशर्त अनुदान चालु	३,७५०,०००	२६,३८०,८९६	५०९,९६५	५६०,९६२	६१७,०५८	६७८,७६३	७४६,६४०	८२१,३०४	३,४२४,७२६
शसर्त अनुदान पुँजीगत			४४,८७६,७४५	४९,३६४,४१९	५४,३००,८६१	५९,७३०,९४७	६५,७०४,०४२	७२,२७४,४४६	३०१,३७४,७१६
विशेष अनुदान चालु	४,०००,०००			४,४००,०००	४,८४०,०००	५,३२४,०००	५,८५६,४००	६,४४२,०४०	२६,८६२,४४०
विशेष अनुदान पुँजीगत		१,४४६,६६०		१,५९१,३२६	१,७५०,४५९	१,९२५,५०४	२,११८,०५५	२,३२९,८६०	९,७१५,२०४
समपुरक अनुदान चालु	४,३५५,०००	८,५०७,२८८		९,३५८,०१७	१०,२९३,८१८	११,३२३,२००	१२,४५५,५२०	१३,७०१,०७२	५७,१३१,६२८
राजश्व बाँडफाँड	६८,९३३,१५५	७६,९९८,९७०	५६,३३३,०९७	८१,६४०,९१६	८९,८०५,००७	९८,७८५,५०८	१०८,६६४,०५९	११९,५३०,४६५	४९८,४२५,९५५
बाँडफाँड भइ प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	६३,२१५,१२३	५७,४१३,५२९	५४,१२५,३८४	५९,५३७,९२२	६५,४९१,७१४	७२,०४०,८८५	७९,२४४,९७४	८७,१६९,४७१	३६३,४८४,९६७
बाँडफाँड भइ प्राप्त हुने अन्तः शुल्क		१७,८८५,९१७		१९,६७४,५०९	२१,६४१,९६०	२३,८०६,१५६	२६,१८६,७७१	२८,८०५,४४९	१२०,११४,८४५

शीर्षक /स्रोत	आय तर्फ			५ वर्षको आय प्रक्षेपण					
	आ.व. २०७७ /२०७८ को यथार्थ	आ.व. २०७८/२०७९ को यथार्थ	आ.व २०७९ /२०८० को अनुमान	आ.व. २०८०/२०८१ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८१ /२०८२ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८२ /२०८३ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८३/२०८४ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८४/२०८५ को प्रक्षेपण	५ वर्षको जम्मा
बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	१,१७२,६४८	४९२,३८४	५५१,११४	६०६,२२५	६६६,८४८	७३३,५३२	८०६,८८६	८८७,५७४	३,७०१,०६५
बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको बिक्रिबाट प्राप्त हुने आय	४,५४५,३८४	१,२०७,१४०	१,६५६,६००	१,८२२,२६०	२,००४,४८६	२,२०४,९३५	२,४२५,४२८	२,६६७,९७१	११,१२५,०८०
आन्तरिक श्रोत	२६,९३५,१३३	३६,६९२,७७९	३६,९१५,२०७	४२,०२९,६६१	४६,२३२,६२७	५०,८५५,८९०	५५,९४१,४७९	६१,५३५,६२७	२५६,५९५,२८४
एकीकृत सम्पती कर	९३,३४५	५३६,४०६	३७५,११३	४१२,६२४	४५३,८८७	४९९,२७५	५४९,२०३	६०४,१२३	२,५१९,११३
भूमिकर/ मालपोत	९०३,७१८	१,३८६,२६०	९३५,५८४	१,०२९,१४२	१,१३२,०५७	१,२४५,२६२	१,३६९,७८९	१,५०६,७६७	६,२८३,०१७
घरबहाल कर	२९९,३२६	३६८,३२०	२८६,०२०	३१४,६२२	३४६,०८४	३८०,६९३	४१८,७६२	४६०,६३८	१,९२०,७९९
सवारी साधन कर (साना सवारी)		३२,०००	३१,०००	३४,१००	३७,५१०	४१,२६१	४५,३८७	४९,९२६	२०८,१८४
अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री		२,८६१,९१५	२,७५०,०२५	३,०२५,०२८	३,३२७,५३०	३,६६०,२८३	४,०२६,३१२	४,४२८,९४३	१८,४६८,०९५
न्यायिक दस्तुर			१२,३००	१३,५३०	१४,८८३	१६,३७१	१८,००८	१९,८०९	८२,६०२
परीक्षा शुल्क		३४,२००	१८८,०००	२०६,८००	२२७,४८०	२५०,२२८	२७५,२५१	३०२,७७६	१,२६२,५३५
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१,२०८,८८७	३,००५,७१९	२,२१८,७१२	२,४४०,५८३	२,६८४,६४१	२,९५३,१०५	३,२४८,४१६	३,५७३,२५७	१४,९००,००१
सिफारिश दस्तुर	९९३,१०९	७३०,३४२	५२४,९५०	५७७,४४५	६३५,१९०	६९८,७०८	७६८,५७९	८४५,४३७	३,५२५,३५९
व्यक्तिगत घटना दर्ता		२५९,१००	२७६,२००	३०३,८२०	३३४,२०२	३६७,६२२	४०४,३८४	४४४,८२३	१,८५४,८५१
नाता प्रमाणित दस्तुर		८५,८००	६१,५००	६७,६५०	७४,४१५	८१,८५७	९०,०४२	९९,०४६	४१३,०१०
व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर		४,७००		५,१७०	५,६८७	६,२५६	६,८८१	७,५६९	३१,५६३
अन्य राजश्व	१,२८८,८७६			१,४१७,७६४	१,५५९,५४०	१,७१५,४९४	१,८८७,०४३	२,०७५,७४८	८,६५५,५८९
व्यवसाय कर	१,०५०	१५,९००	२७८,१००	३०५,९१०	३३६,५०१	३७०,१५१	४०७,१६६	४४७,८८३	१,८६७,६११
बेरुजू	-	३०,९७८	५०६,२७८	५५६,९०६	६१२,५९६	६७३,८५६	७४१,२४२	८१५,३६६	३,३९९,९६६

आय तर्फ				५ वर्षको आय प्रक्षेपण					
शीर्षक /स्रोत	आ.व. २०७७ /२०७८ को यथार्थ	आ.व. २०७८/२०७९ को यथार्थ	आ.व २०७९ /२०८० को अनुमान	आ.व. २०८०/२०८१ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८१ /२०८२ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८२ /२०८३ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८३/२०८४ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८४/२०८५ को प्रक्षेपण	५ वर्षको जम्मा
बैंक मौज्दात	२२,१४६,८२१	२७,३४१,१४०	२८,४७१,४२५	३१,३१८,५६८	३४,४५०,४२५	३७,८९५,४६७	४१,६८५,०१४	४५,८५३,५१५	१९१,२०२,९८९
बैदेशिक श्रोत			१,१८८,०००	१,३०६,८००	१,४३७,४८०	१,५८१,२२८	१,७३९,३५१	१,९१३,२८६	७,९७८,१४५
द्धिपक्षीय वैदेशिक चालु अनुदान			१,१८८,०००	१,३०६,८००	१,४३७,४८०	१,५८१,२२८	१,७३९,३५१	१,९१३,२८६	७,९७८,१४५
जम्मा आय रु मा	४६५,६५९,३६७	५२९,६४५,७२०	५३५,९३०,७४७	६४१,१५०,६०७	७०५,२६५,६६८	७७५,७९२,२३५	८५३,३७१,४५८	९३८,७०८,६०४	३,९१४,२८८,५७३

श्रोतः सानीभेरी गाउँपालिका २०८०

तालिका ३३ : ५ वर्षका लागि प्रक्षेपण गरिएको आवधिक वार्षिक बजेट (व्ययको अनुमान)

व्यय तर्फ				५ वर्षको व्यय प्रक्षेपण					
खर्च शीर्षक	आ.व. २०७७ /०७८ यथार्थ	आ.व. २०७८/०७९ को यथार्थ	आ.व. २०७९/०८० को यथार्त	आ.व. २०८०/०८१ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८१/०८२ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८२/०८३ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८३/०८४ को प्रक्षेपण	आ.व. २०८४/०८५ को प्रक्षेपण	जम्मा
क.चालु खर्च तर्फ	३१०४०२७१७.२	३४८७५५९६६.५	३५६६४७५५८.७	३९२३१२३१४.६	४३१५४३५४६	४७४६९७९००.६	५२२१६७६९०.७	५७४३८४४५९.८	२३९५१०५९१२
ख.पुँजीगत खर्च तर्फ	१०२७०४५५०	१५५१०९३२९	१९१०५६४१०	२०८५४६०७००	२०८५४६०७००	२०८५४६०७००	२०८५४६०७००	२०८५४६०७००	१०४२७३०३५००
क. आर्थिक विकास	१६२२३३४९	३४७६०७७	२२००५४६०	६८०८९८०००	६८०८९८०००	६८०८९८०००	६८०८९८०००	६८०८९८०००	३४०४४९००००
ख.सामाजिक विकास	१२३४८३१०	१२७७००१३	१७९९१७०२	२०१०२६०००	२०१०२६०००	२०१०२६०००	२०१०२६०००	२०१०२६०००	१००५१३००००
ग. शहरी विकास तथा पूर्वाधार	६३८२६९२८	१२६१४५०१५	१३३४७४९१४	८७०१२६२००	८७०१२६२००	८७०१२६२००	८७०१२६२००	८७०१२६२००	४३५०६३१०००
घ. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन		६३३७२७	२४३२७२७	३१८०३०५००	३१८०३०५००	३१८०३०५००	३१८०३०५००	३१८०३०५००	१५९०१५२५००
ङ.संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन	१०३०५९६३	१२०८४४९७	१५१५१६०८	१५३८००००	१५३८००००	१५३८००००	१५३८००००	१५३८००००	७६९०००००
जम्मा व्यय रु. (क र ख को योग)	४१३,१०७,२६७	५०३,८६५,२९५	५४७,७०३,९६९	२,४७७,७७३,०१५	२,५१७,००४,२४६	२,५६०,१५८,६०१	२,६०७,६२८,३९१	२,६५९,८४५,१६०	१२,८२२,४०९,४१२
पुग तथा अपुग बजेट				-१८३६६२२४०७	-१८११७३८५७८	-१७८४३६६३६६	-१७५४२५६९३२	-१७२११३६५५६	-८९०८१२०८३९

९.३ विषयक्षेत्र अनुसार प्रस्तावित बजेट

पालिका विभिन्न स्तरका कार्यशाला गोष्ठीको छलफल, प्राविधिक संभाव्यता तथा प्रति इकाई लागतका आधारमा आवधिक विकास योजनाको नतिजा प्राप्त गर्नका लागि प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रम लगायत अति आवश्यक नियमित तथा सालबसाली कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक स्रोतको अनुमान गरिएको छ। सो अनुसार आवधिक विकास योजना अवधिलाई कुल जम्मा रु १२ अर्ब ८२ करोड २४ लाख अनुमान गरिएको छ। गाउँपालिकामा आगामी ५ वर्षमा सामान्य अवस्थामा समेत परिचालन हुन सक्ने रु ३ अर्ब ९१ करोड ४२ लाख हुन सक्ने अनुमान रहेको छ। यसै समान्य अवस्थामा समेत परिचालन हुन सक्ने बजेट तथा संघ, प्रदेश एवं अन्य निकायले गर्ने लगानीलाई गणना नगर्दा यस ५ वर्षको अवधिमा रु ८,९०८,१२०,८३९ बजेट नपुग हुने देखिन्छ। तर यस अपुग बजेटलाई पुरयाउने एक मात्र मुख्य उपाय भनेको अन्य श्रोतबाट यस पालिका खर्च वा लगानी भईरहेको बजेटलाई एकद्धार वा पालिकाको आवधिक योजना अन्तर्गत छ कि छैन भनी सुपेरिवेक्षण गर्ने एवं पालिकाको प्रगतिमा अभिलेख गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्छ। यस पालिकाको विषय क्षेत्रअनुसारको अनुमानित रकम देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३४: विषयक्षेत्र अनुसार कुल प्रस्तावित बजेट

सि.नं.	विषय क्षेत्र तथा उपक्षेत्र	बजेट	प्रतिशत
उद्देश्य १	**आर्थिक विकास**	३,४०४,४९०,०००	३२.६५
प्रतिफल १.१	पालिका गौरबका योजनाहरू	१,७५०,५००,०००	
प्रतिफल १.२	कृषि विकास	१५१,०१०,०००	
प्रतिफल १.३	सिंचाई विस्तार	९७०,६५०,०००	
प्रतिफल १.४	पशु विकास	२२१,७००,०००	
प्रतिफल १.५	उद्योग र व्यापार	१२३,९००,०००	
प्रतिफल १.६	पर्यटन	१०६,४००,०००	
प्रतिफल १.७	सहकारी तथा वित्तिय क्षेत्र	३२,५५०,०००	
प्रतिफल १.८	श्रम तथा रोजगारी	४७,७८०,०००	
उद्देश्य २	**सामाजिक विकास**	१,००५,१३०,०००	९.६४
प्रतिफल २.१	शैक्षिक विकास	३२७,३८०,०००	
प्रतिफल २.२	स्वास्थ्य तथा पोषण	७८,३४५,०००	
प्रतिफल २.३	खानेपानी तथा सरसफाई	४२०,६१०,०००	
प्रतिफल ३.४	कला, भाषा र सँस्कृति	३०,११०,०००	
प्रतिफल ३.५	लैससास	२७,७३५,०००	
प्रतिफल ३.६	लक्षित समुह	१२०,९५०,०००	
उद्देश्य ३	**पूर्वाधार विकास**	४,३५०,६३१,०००	४१.७२
प्रतिफल ३.१	भवन तथा शहरी विकास	१,१६४,१९०,०००	

सि.नं.	विषय क्षेत्र तथा उपक्षेत्र	बजेट	प्रतिशत
प्रतिफल ३.२	सडक तथा पुल	१,९६५,५६५,०००	
प्रतिफल ३.३	संचार	२,२००,०००	
प्रतिफल ३.४	उर्जा	१२९,६७५,०००	
प्रतिफल ३.५	वैकल्पिक उर्जा	९४,४४०,०००	
प्रतिफल ३.६	ढल निकास	९३,०५६,०००	
प्रतिफल ३.७	झोलुंगेपुल	७११,२२५,०००	
प्रतिफल ३.८	लघु तथा साना जलविद्युत	१५१,३८०,०००	
प्रतिफल ३.९	नमुना वस्ती तथा वडास्तरीय खेलमैदान	३८,९००,०००	
उद्देश्य ४	**वन तथा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन**	१,५९०,१५२,५००	१५.२५
प्रतिफल ६.१	वन तथा भुसंरक्षण	१०८,४४५,५००	
प्रतिफल ६.२	जलाधार क्षेत्र संरक्षण	१०७,६२८,०००	
प्रतिफल ६.३	वातावरण संरक्षण	८७६,७००,०००	
प्रतिफल ६.४	जलवायु परिवर्तन	५६,६९०,०००	
प्रतिफल ६.५	फोहोरमैला व्यवस्थापन	३६,७३९,०००	
प्रतिफल ६.६	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण	३१७,५५०,०००	
प्रतिफल ६.७	विपद व्यवस्थापन	८६,४००,०००	
उद्देश्य ५	संस्थागत विकास र सुशासन	७६,९००,०००	०.७४
	कुल जम्मा	१०,४२७,३०३,५००	१००.००

९.४ आवधिक योजनाको अनुमानित श्रोतको क्षेत्रगत अनुपात

आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासन गरी ५ वटा क्षेत्रगत समुहमा योजना तर्जुमा गरिएकोमा भौतिकि पूर्वाधार क्षेत्रले सवै भन्दा बढि बजेट भार प्रस्ताव गरेको छ भने दोश्रो मा आर्थिक विकास क्षेत्रले रेको छ । त्यसरी नै सवै भन्दा कम बजेट सामाजिक विकास क्षेत्रमा देखिएको छ यसको कारण शिक्षा, स्वास्थ्य अन्तर्गतका भवन तथा निर्माणका कार्यहरू समेत पूर्वाधार क्षेत्रमा प्रस्ताव गरिएको छ ।

९.५ श्रोत परिचालन रणनीति

आवधिक विकास योजनामा प्रस्तावित आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरी अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न कूल ३,९१४,२८८,५७३ लाख रुपैया आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ । आवधिक विकास योजनाको अवधि ५ बर्षमा विभिन्न स्रोतहरूबाट १२,८२२,४०९,४१२ लाख श्रोत प्रक्षेपण गरिएको छ । यस अनुसार ८,९०८,१२०,८३९ अपुग हुने देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण तालिका ३२ र ३३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३५ : उपलब्ध हुन सक्ने बजेट अनुमानित खर्चको तुलना (रकम रु. हजारमा)

श्रोत परिचालन विवरण	बजेट रकम
आवधिक योजनाको लागि आवश्यक अनुमानित श्रोत	३,९१४,२८८,५७३
आवधिक योजना अवधिको प्रक्षेपित श्रोत	१२,८२२,४०९,४१२
अपुग श्रोत	८,९०८,१२०,८३९

आवधिक योजना कार्यान्वयनका लागि उपरोक्त नपुग श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहायअनुसारको रणनीति अख्तियार गरिनेछ ।

- आन्तरिक श्रोत (सम्पत्ती कर, व्यवसाय कर, सेवा शुल्क, नदीजन्य पदार्थ बिक्री) दायरा र दर बढाउने तथा प्रक्रिया व्यवस्थित गर्ने
- प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त र विशेष अनुदान घट्दो क्रममा रहेकोले रकम बढाउन पहल तथा पैरवी गर्ने ।
- संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने समपुरक बजेट वृद्धि गराउन गापाले पनि समपुरक बजेटमा वृद्धि गर्ने ।
- गाउँपालिका गौरवका ठूला योजनाहरूको DPR तयार गरी संघ, प्रदेश तथा विकास साझेदारसँग विशेष अनुदानको लागि पहल गर्ने ।
- निर्वाचन क्षेत्र विकास कोषको लागि पहल तथा पैरवी गर्ने ।
- गैसस तथा विकास साझेदारसँग साझेदारी र सहकार्य गरी बजेटमा वृद्धि गर्ने
- स्वदेश तथा विदेशमा भएका संस्था तथा व्यक्तिबाट सहयोग जुटाउने
- जनश्रम, स्थानीय स्रोत र सामग्री योगदानमा वृद्धि गर्ने
- निजी क्षेत्रको लगानी र साझेदारी अभिवृद्धि गर्ने
- उत्पादनमूलक आयोजनामा नेपाल सरकारको स्वीकृती लिई ऋण परिचालन गर्ने
- लगानी सम्मेलन तथा पैरवी गरी लगानी भित्राउने

परिच्छेद दश

योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मुल्यात्तन

सानीभेरी गाउँपालिका को समग्र विकास योजनाको कार्यान्वयन एउटा महत्वपूर्ण चुनौतीको विषय हो । विकासका लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रमहरूको सफल कार्यान्वयन गाउँपालिकाको आन्तरिक क्षमता र सरोकारवालाबाट प्राप्त हुने सहयोग र सहकार्यमा भर पर्दछ । यस आवधिक योजना तर्जुमाले गाउँपालिकाको योजना अवधिमा आफ्नो वित्तीय तथा संस्थागत अबस्थामा सुदृढ गरेको हुनेछ । यो योजनाले संघ, प्रदेश, निजी क्षेत्र, सहकारी, गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र समुदायबाट यथेष्ट विश्वास आर्जन गरी सहयोग र सहभागिता प्राप्त गरी कार्यान्वयन हुनेछ । यसका आधारमा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउनका लागि तथ्याङक प्रणाली, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, आयोजना बैंक, तहगत सम्वन्धता र अन्तर सरकार समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र जोखिम व्यवस्थापन क्षेत्रको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यनीति, प्रमुख कार्यक्रम र उपलव्धि समेत तयार गरी यस अध्यायमा समेटिएको छ ।

१०.१ तथ्यांक प्रणाली

नेपालको नयाँ संविधान, २०७२ ले संघ, प्रदेश र स्थानीयतहको तथ्यांकीय अधिकार स्पष्ट किटानी गरेको छ । उत्पादित तथ्यांक तीन तहका सरकारका नीति तथा योजना तर्जुमा, अनुगमन र मूल्यांकनका साथै विकासको दीर्घकालीन सोच, दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्नका लागि वस्तुगत आधार बन्न सक्नेछन् । प्रशासनिक अभिलेख, सूचना व्यवस्थान प्रणाली, अध्ययन अनुसन्धानका प्रतिवेदनको प्रशोधन र विश्लेषणबाट समेत तथ्यांक उत्पादन भै रहेको छ । तथ्यांक प्रणालीको विकासको लागि राष्ट्रिय रणनीति तर्जुमा भएको र नयाँ तथ्यांक ऐन तर्जुमाको चरणमा छ । योजना अवधिमा स्थानीय तहबाट उत्पादित यी तथ्यांकहरू राष्ट्रिय तथ्यांक प्रणालीमा आवद्ध भएमा योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणाली सुदृढ गर्न सहयोग गर्ने छ ।

सम्भावना र अवसरहरू

- स्थानीयगत तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा स्थानीय सरकारलाई दिनु, स्थानीय स्तरको तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापनमा सहजीकरण र सहकार्य गर्न केन्द्रीय तथा प्रादेशिक तथ्याङ्क बिभाग तयार रहनु, छिटो र छरितो रूपमा तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र वितरण गर्न सघाऊ पुऱ्याउन सक्ने नयाँ प्रविधिहरू विकास हुँदै जानु, नीति तथा योजना आयोगद्वारा सामाजिक आर्थिक विकासका मानक सूचकहरूको स्पष्ट पहिचान हुनु, गुणस्तरीय तथ्याङ्कको प्रयोगका लागि स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र नेपाल सरकार प्रतिबद्ध रहनु आदि यस क्षेत्रका अवसरहरू हुन् ।

समस्या तथा चुनौतीहरू

- संरचना नयाँ हुँदा जिल्ला र स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्क खण्डीकृत गर्न कठिनाईहरू रहनु, तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र विश्लेषण गर्न आवश्यकता अनुसारको दक्ष जनशक्ति उपलब्ध नहुनु, तथ्याङ्कहरू एकीकृत नहुँदा प्रयोगमा एकरूपता कायम गर्न नसक्नु आदि यस क्षेत्रका समस्याहरू हुन् ।
- स्थानीय तहबाट एकीकृत प्रणालीमा तथ्यांक उपलब्ध गराउनु, तथ्याङ्कमा आधारित रहेर योजना तर्जुमा गर्ने

र योजनाहरूको प्राथमिकीकरण गर्ने परिपाटीको आधारशीला तय गर्नु, स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले लिने तथ्याङ्कहरूको संकलन र प्रशोधन मानकहरूमा एकरूपता कायम गर्नु, तथ्याङ्कको मूल्य र महत्व बारे सचेतना जगाउनु, तथ्याङ्कको प्रयोग दक्षता वृद्धि गर्नु, तथ्याङ्कको प्रयोगमा एकरूपता कायम गर्नु आदि यस क्षेत्रका चुनौतीहरू हुन्।

लक्ष्य

- नीति निर्मातालाई निर्णय गर्न चाहिने विश्वसनीय तथ्याङ्कहरू उपलब्ध गराउने ।

उद्देश्य

- स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्क प्रणालीको विकास गर्नु ।
- तथ्याङ्क प्रणालीको आधुनिकीकरण गर्नु ।
- विश्वसनीय, तथ्यपरक र समयमै तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु ।

रणनीति	कार्यनीति
• दिगो विकासको लागि स्थानीय स्तरका तथ्याङ्क प्रणालीको विकास गर्ने । • तथ्याङ्कको संकलन, प्रशोधन, व्यवस्थापन र प्रकाशनलाई व्यवस्थित बनाउने । • तथ्यांङ्क संकलन, प्रशोधन र वितरण प्रणालीको आधुनिकीकरण गर्ने । • गाउँपालिका कार्यालयले प्रशोधन गरेका सूचना भरपर्दा माध्यम मार्फत् सार्वजनिक गर्ने ।	• केन्द्रीय तथा प्रादेशिक तथ्याङ्क बिभाग, विश्वविद्यालय, सरकारी कार्यालय र निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, व्यवस्थापन र प्रकाशन गर्ने, • आवश्यक तथ्याङ्कहरूको सूची तयार गरी नियमित तथ्याङ्क संकलन गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने, • आवश्यकता पहिचान गरी विषयगत तथ्याङ्कहरू संकलन गर्ने, • स्थानीय तहगत तथ्याङ्क सम्बन्धि कर्मचारी तथा विज्ञहरूको क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्ने, • आयोजना सञ्चालन अवस्थाको तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गर्ने कार्यलाई नियमित रूपमा संचालन गर्ने, • तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र वितरण लागि उपलब्ध विधि र प्रविधिहरूको उच्चतम प्रयोग गर्ने, • स्थानीय तथ्याङ्क वेब पोर्टल निर्माण गरी तथ्यांङ्कहरूको एकीकृत रूपमा व्यवस्थापन र वितरण गर्ने, • विषयगत क्षेत्रहरूमा सम्बन्धित तथ्यांङ्कहरूको प्रशोधन गरी नक्सांकन गर्ने, • वेब पोर्टल र विभिन्न प्रकाशन मार्फत् तथ्याङ्कको नियमित प्रकाशन गरी प्रयोग कर्ताको आवश्यकता पूर्ति गर्ने, • तथ्याङ्कको प्रशोधन र विश्लेषण गरी वेब पोर्टल र विभिन्न प्रकाशन मार्फत् प्रयोगकर्ता माझ पुऱ्याउने कार्यलाई नियमित रूपमा संचालन गर्ने,

१०.२ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

योजनाबद्ध विकासका लागि तथ्यगत अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गर्दै विषयगत समस्या, चुनौती र अवसरहरूको पहिचान गर्ने र त्यसका आधारमा विषय केन्द्रित रणनीति र व्यावहारिक कार्यनीति सहितको योजना आवश्यक पर्दछ। राष्ट्रिय

स्तरमा पहिलो योजनाकालदेखि नै सामाजिक–आर्थिक क्षेत्रमा उल्लेख्य उपलब्धि हासिल गर्ने लक्ष्य सहित रणनीति र कार्यक्रम समावेश गरी आवश्यक श्रोतको विनियोजन गर्दै आएको भए तापनि अपेक्षाकृत उपलब्धि भने हासिल हुन सकेको छैन। योजना प्रणालीलाई राजनैतिक परिवर्तन सापेक्ष नतिजामुखी र यथार्थपरक बनाउन निरन्तर प्रयासहरू हुँदै आएका छन्। तेहौं योजनाबाट नतिजा खाकाको अवधारणालाई आत्मसात गरी यसलाई थप परिष्कृत बनाउँदै योजनासँग मध्यकालीन खर्च संरचना र आर्थिक विकास कार्यक्रमलाई आबद्ध गर्दै लगिएको छ। परिवर्तित संघीय संरचना अनुसार स्थानीय तहमा समेत योजना प्रणालीको विकास गरी संस्थागत गर्ने प्रयास बमोजिम स्थानीय तहमा योजनाबद्ध विकासको संस्थागत अभ्यासको सुरुआत भएको छ। प्रादेशिक तथा स्थानीय योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, राष्ट्रिय र प्रादेशिक अनुगमन तथा मूल्यांकन दिगदर्शन तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लगिएको छ। योजनाहरूलाई तथ्य र प्रमाणमा आधारित र नतिजामुखी बनाउन हरेक आयोजनाको नतिजा खाका विकास गर्ने र स्थानीय सरकारले कार्यान्वयनमा लगेको योजनाको नियमित रूपमा मूल्याङ्कन गरी उपलब्धि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थाको विकास गर्नका लागि यसको आवश्यकता रहेको छ।

सम्भावना तथा अवसर

- नीति तथा योजना तर्जुमा गर्नको लागि संस्थागत संरचनाको निर्माण हुनु, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको अनुभव स्थानीय योजना निर्माणमा उपयोग गर्न सक्ने संभावनाहरू रहनु, स्थानीय तहले पनि आफ्नो पञ्चवर्षीय योजना निर्माण गरी योजनाबद्ध रूपमा विकास निर्माणका कार्यहरू अगाडि बढाउनु, योजना तर्जुमा प्रति सबै समुदायको जनचासो र सहभागिता बढ्दै जानु, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रदेश नीति तथा योजना आयोग बीच सहकार्य र समन्वय वृद्धि हुदै जाने संभावनाहरू रहनु, प्रादेशिक र स्थानीय तहको योजना तर्जुमाको लागि प्राविधिक सहयोग गर्न विभिन्न विकास साझेदार संघसंस्थाहरू इच्छुक हुनु आदि यस क्षेत्रका प्रमुख अवसरहरू हुन्।

समस्या तथा चुनौती

- पर्याप्त जनशक्ति, भौतिक संरचना र बजेटको अभाव रहनु, नियमित रूपमा विषयगत छलफल गरी नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने र कार्यक्रमहरूको वर्गीकरण गर्ने वातावरण बन्न नसक्नु, योजना तर्जुमालाई मार्गनिर्देश गर्न आवश्यक स्थानीय तहगत खण्डीकृत तथ्याङ्कको उपलब्धता नहुनु, स्थानीय तह अन्तर्गतका संस्थागत संरचनाहरू व्यवस्थित नहुनु, कर्मचारीहरूको स्थायित्व नहुनु, आदि यस क्षेत्रका समस्याहरू हुन्।
- नियमित रूपमा विषयगत तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र विश्लेषण गरी योजना छनौट गर्ने प्रणालीको आधारशीला तयार गर्न नसक्नु, दोश्रोपञ्चवर्षीय योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम र मध्यकालीन खर्च संरचना बीचको सामन्जस्य कायम गर्दै योजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन नसक्नु, योजना निर्माणको लागि आवश्यक विज्ञ जनशक्तिहरू स्थानीय स्तरमा नै उत्पादन गरी स्थानीय योजना निर्माणको प्रणालीलाई मजबुत र दिगो बनाउन नसक्नु, योजना कार्यान्वयन गर्ने निकायको क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गरी योजना कार्यान्वयन गर्न नसक्नु, स्थानीय तहको योजना निर्माण क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गर्न नसक्नु आदि यस क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरू हुन्।

लक्ष्य

- योजनाहरूको लक्ष्य र परिणामबीच सामन्जस्य कायम गर्ने,

उद्देश्य

- तथ्यमा आधारित परिणाममुखी योजना तर्जुमा गर्नु,
- योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु,
- योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संरचनाको विकास गर्नु,

रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
• तथ्यांङ्कको वैज्ञानिक प्रयोग गर्दै परिणाममुखी नीति तथा योजना निर्माण गर्ने, • विषयगत मापदण्ड बनाइ तहगत सम्बन्ध तथा अन्तरसरकारी समन्वय कायम गर्ने, • योजना अनुगमन निर्देशिका र सयन्त्र बनाई नियमित समीक्षा गर्ने साथै तेस्रो र स्वतन्त्र पक्षबाट विशेष आयोजनाहरूको मूल्याङ्कन गर्ने ।	• योजना निर्माणमा उपयोगी हुने तथ्याङ्कहरूको सूची तयार गरी अधिकतम प्रयोग गर्ने, • स्थानीय योजना निर्माणको लागि निरन्तर विभिन्न निकायहरूसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने, • गाउँपालिकाले तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र विश्लेषणको लागि विभिन्न निकायहरूबाट प्राविधिक सहयोग गर्ने, • गाउँपालिकाले आवश्यक तथ्याङ्कहरूको सूची तयारगरी नियमित तथ्याङ्क संकलन गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने, • स्थानीय स्तरमा आवश्यकता पहिचान गरी विषयगत तथ्याङ्कहरू संकलन गर्ने, • स्थानीय तहमा तथ्याङ्क सम्बन्धि कार्य गर्ने कर्मचारी तथा विज्ञहरूको क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्ने, • उपलब्ध वैज्ञानिक विधि र प्रविधिहरूको उच्चतम प्रयोगगरी तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गर्ने, • तथ्याङ्क वेब पोर्टल निर्माण गरी तथ्यांङ्कहरूको एकीकृतरूपमा व्यवस्थापन र वितरण गर्ने, • वेबपोर्टल र विभिन्न प्रकाशनमार्फत् तथ्याङ्कको नियमित प्रकाशन गर्ने, • तथ्याङ्कको प्रशोधन र विश्लेषण गरी वेबपोर्टल र विभिन्न प्रकाशन मार्फत् प्रयोग कर्ता माझ पुऱ्याउने,

प्रमुख कार्यक्रमहरू

- तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, बिस्लेषण र प्रकाशन गर्ने,
- स्थानीय सरकारका योजनाहरू व्यापक जनसहभागितामा निर्माण गर्ने,
- स्थानीय सरकारको संस्थागत सुधारका लागि पेशागत तालिम तथा गोष्ठीको आयोजना गर्ने,
- एकीकृत तथा विकेन्द्रिकृत गर्नका लागि स्थानीय सरकारले आवश्यक संरचना निर्माण गर्ने,
- स्थानीय आवश्यक कानूनहरूका निर्माण गर्ने,
- संघ तथा प्रदेश सरकारले प्रदान गर्ने समपुरक, ससर्त र विशेष अनुदान कार्यक्रमहरू लिई कार्यान्वयन गर्ने,

१०.३ आयोजना बैंक

आवश्यकता, लागत र मुनाफा हेरेर आयोजनाको प्राथमिकीकरण गर्नु पर्नेमा राजनीतिक तथा प्रशासनिक पहुँचका आधरमा आयोजना सिफारिस गर्ने वा गर्न लगाउने र सोही अनुसार बजेट विनियोजन गर्दा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसकिरहेको अवस्था छ । यसर्थ द्रुत र दिगो सामाजिक आर्थिक विकासको लागि लगानी र लाभको विश्लेशण गरी आयोजना बैंक बनाउने र आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरी वित्तीय स्रोत साधनको व्यवस्था र योजनाबद्ध कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । स्थानीय तहमा योजनाहरूको मूल्याङ्कन, स्क्रीनिंग र प्राथमिकीकरण गरी परिणाममुखी योजनाहरूको सूची तयार गर्न थप बजेट र जनशक्ति परिचालन गर्दै आयोजना छनौट र कार्यान्वयन प्रकृयालाई पारदर्शी, सरलीकरण गर्न र सरकारी लगानीले मात्र अपुग हुने आयोजनाको लागि निजी, सहकारी तथा वैदेशिक लगानी आकर्षित गर्न आयोजना बैंक बनाउने कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी निरन्तर कार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

सम्भावना तथा अवसर

- स्थानीय सरकारले आयोजना बैंक बनाउने कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्नु, आयोजना बैंक बनाएर मात्र बजेट विनियोजन योजना तर्जुमालाई भरपर्दो बनाउन आयोजनाको सूची तयार गर्ने अभ्यासको प्रारम्भ हुनु, स्थानीय तहले पनि सम्भाव्यता अध्ययनका आधारमा स्थानीय स्तरको आयोजना बैंक बनाउने अभ्यास प्रारम्भ गर्नु, आयोजना विकास गर्न जनशक्ति क्रमशः विकास हुँदै जानु आदि यस क्षेत्रका अवसरहरू हुन् ।

समस्या तथा चुनौतीहरू

- आवश्यकता, लागत र लाभ विश्लेषण गरी आयोजनाहरूको बैंक बनाउने परिपाटी विकास हुनु पर्नेमा राजनीतिक र प्रशासनिक पहुँच हाबी हुनु, संस्थागत संरचना र पर्याप्त जनशक्ति नहुँदा आयोजना बैंक बनाउने कार्यहरू अगाडि बढ्न नसक्नु, अध्ययन र अनुसन्धानको आधारमा आयोजनाहरूको लागत र मुनाफाबारे स्पष्ट हुन नसक्दा आन्तरिक लगानी व्यवस्थापन र लगानी आकर्षित गर्नमा कठिनाईहरू हुनु आदि यस क्षेत्रका समस्याहरू हुन् ।
- आयोजना बैंक बनाउनको लागि संस्थागत संरचना निर्माण गर्न नसक्नु, स्थानीय तहमा आयोजनाहरूको छनौट प्रक्रिया वैज्ञानिक नहुनु, लागत र मुनाफा हेरी सरकारी आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गर्ने परिपाटीको विकास नहुनु, सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याउने आयोजनाहरूको आयोजना बैंक बनाउन नसक्नु, सरकारी स्रोतले मात्र विकास आयोजनाहरूको विकासको लागि निजी क्षेत्र तथा वैदेशिक लगानी कर्ता आकर्षित गर्न सहयोगी हुने गरी आयोजना बैंक बनाउन नसक्नु, नेपाल तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरी स्थानीय स्तरीय आयोजनाहरूको बैंक तयार पार्न नसक्नु, आदि यस क्षेत्रका चुनौतीहरू हुन् ।

लक्ष्य

- क्षेत्रगत बजेट विनियोजन पारदर्शी, समतामूलक र वैज्ञानिक बनाउन आयोजना बैंक,

उद्देश्य

- आयोजना बैंक बनाउने आधारशीला निर्माण गर्नु,
- आयोजना कार्यान्वयन मोडालिटी पहिचान गरी सिफारिस गर्नु,
- वित्तीय स्रोतको पहिचान गरी प्रभावकारी ढंगबाट परिचालन गर्नु,

रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
• आयोजना बैंकलाई स्थानीय तहसम्म विस्तार गर्ने, • कार्यान्वयन मोडालिटीको लागि आवश्यक नीति नियम बनाइ नियमन गर्ने, • स्थानीय तहमा आवश्यक वित्तीय स्रोत तथा साधनको पहिचान तथा परिचालन गर्ने ।	• आयोजना बैंक निर्माणको लागि आवश्यक संस्थागत संरचनाको निर्माण गर्ने, • आयोजना बैंक निर्माणको लागि आवश्यक नीति, नियम, निर्देशिका तयार गरी नियमन गर्ने, • आयोजना बैंकलाई व्यवस्थित गर्नको लागि आवश्यक सफ्टवेयरको विकास गरी सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक समन्वय गर्ने, • आयोजना बैंकमा भएका आयोजनाहरूलाई पारदर्शी र यथार्थपरक ढंगबाट अभिलेख राख्न र छनौट गर्न विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध गर्ने, • आयोजना बैंक बनाउनको लागि स्थानीय तहको क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्ने, • परियोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक नीति नियम तयार पारी लागू गर्ने, • संघ, प्रदेश, निजी, सहकारी तथा सामाजिक संघ संस्थासँग समन्वय गरी आवश्यक वित्तीय स्रोत साधनको पहिचान तथा परिचालन गर्ने, • स्थानीय स्तरका आयोजना बैंकमा आबद्ध भएका आयोजना संञ्चालन गर्न सार्वजनिक, निजी, सहकारी, सामुदायिक र वैदेशिक लगानीको सम्भावनाहरू पहिचान गरी वित्तीय स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने, • प्रथामिकताको आधारमा आयोजना छनौट गरी मध्यकालीन खर्च संरचनामा समावेश गर्ने ।

प्रमुख कार्यक्रमहरू

- आवश्यक संस्थागत संरचनाको निर्माण गर्ने,
- आवश्यक नीति, नियम, निर्देशिका तयार गर्ने,
- सम्भाव्यता अध्ययन गरी स्थानीय स्तरीय आयोजनाहरूको बैंक बनाउने,
- आयोजनाको पहिचान, वर्गीकरण, प्राथमिकीकरण, छनौट र मूल्याङ्कनको मापदण्ड निर्माण गर्ने,
- स्थानीय तहमा आयोजना बैंक स्थापना गर्न क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने,
- विद्युतीय प्रणालीमा अभिलेख राख्न कर्मचारीको दक्षता अभिवृद्धि गर्ने,
- स्थानीय तहमा आवश्यक अन्य पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने,

१०.४ तहगत सम्बन्ध तथा अन्तर सरकार समन्वय

देशमा संघीयताको अभ्याससँगै संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहका सरकार क्रियाशील रहेका छन् । यी सरकारका एकल अधिकार क्षेत्र प्रष्ट भए पनि साझा अधिकारका क्षेत्रको कार्यान्वयनमा केही अस्पष्टता रहेका छन् । तसर्थ तीन तहका सरकारले प्रभावकारी कार्य सम्पादन गर्न आपसी सामन्जस्य, समन्वय र सहकार्य आवश्यक पर्दछ । स्पष्ट नभएका अधिकार क्षेत्रमा आपसी सहकार्य र समन्वय गर्दै जनतालाई सरकारको उपस्थिति र अनुभूति गराउनु पर्दछ ।

प्रमुख समस्या

- नेपालको संविधानको अनुसूची ५ मा नेपाल सरकारले सम्पादन गर्ने एकल अधिकार क्षेत्र भित्रका कार्यहरू, अनुसूची ६ मा प्रदेश सरकारले सम्पादन गर्ने कार्यहरू, अनुसूची ७ मा संघ र प्रदेशले साझा रूपमा सम्पादन गर्ने कार्यहरू,

अनुसूची ८ मा स्थानीय तहका एकल अधिकार क्षेत्रभित्रका कार्यहरू र अनुसूची ९ मा तीन तहका सरकारले सम्पादन गर्ने साझा अधिकारका कार्यहरू उल्लेख गरिएको छ। यी कार्यहरू मोटामोटी रूपमा मात्र उल्लेख गरिएको र मसिनाएर नछुट्याइएको हुँदा कार्य सम्पादन गर्न केही अस्पष्टताहरू छन्। कार्य विस्तृतीकरणमा केही व्याख्या गरिएको भए तापनि व्याख्या नभएका कैयौं सबालहरू छन् र कार्यान्वयन चरणमा ती कार्यहरू दोहोरिने, एक अर्काको क्षेत्र अतिक्रमण हुने जस्ता समस्याहरू छन्। तीन तहका सरकारले कार्यान्वयन गर्ने आयोजनाहरूको हालसम्म वर्गीकरण गरिएको छैन र यसले योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा थप समस्या पैदा गरेको छ। यस प्रकारका समस्या समाधान गर्न तीन तहका सरकारबीच आपसी सहकार्य र समन्वय आवश्यक छ।

चुनौती र अवसर

- तीन तहका सरकारले कार्यान्वयन गर्ने आयोजनाहरूको वर्गीकरण गरी कार्य प्रष्टता गर्नु, तीनै तहका सरकारको प्राथमिकतामा परेका आयोजनाहरू कार्यान्वयनको लागि स्रोत व्यवस्थापन गर्नु, एक अर्कोको कार्यक्षेत्र अतिक्रमण नहुने गरी कार्यसम्पादनमा सहजीकरण गर्नु, आयोजना कार्यान्वनमा प्रभावकारिता ल्याउनु आदि प्रमुख चुनौती हुन्। प्रदेश र स्थानीय तह बीच तथा स्थानीय तहहरू बीच कुनै समस्या देखा परे तिनको समाधान गर्न माननीय मुख्यमन्त्रीको अध्यक्षतामा प्रदेश स्तरमा समन्वय परिषद्को व्यवस्था हुनु, संघीयता कार्यान्वयनको लागि कार्यतालिका निर्माण हुनु, आयोजनाहरूको वर्गीकरण गरी कार्य प्रष्टता ल्याउन आयोजना वर्गीकरण सम्बन्धी छलफलले नीति निर्माताको ध्यान आकर्षण गर्नु, दुखको बेला मिलेर काम गर्ने नेपालीको संस्कृति हुनु आदि अवसर हुन्।

लक्ष्य

- आपसी समन्वय र सहकार्यमा उत्कृष्ट नतिजा हांसिल गर्ने,

उद्देश्य

- आपसी सहयोग र समन्वयमा आयोजनाको पहिचान, विकास र कार्यान्वयन गर्नु,

रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
• तीन तहका सरकारको कार्यक्षेत्र र क्षेत्राधिकार प्रष्ट गर्न आयोजनाहरूको वर्गीकरण गर्न नेपाल सरकारसँग बहस पैरबी गर्ने, • आपसी सहकार्य र समन्वय गर्ने संयन्त्रहरू सुदृढ गर्ने,	• ठूला विकास आयोजनाहरूको लागि आवश्यक स्रोत बहुपक्षीय समन्वय र सहकार्यको माध्यममार्फत् व्यवस्था गर्ने, • स्थानीय तहमा उत्पादन वृद्धिमा सघाउने एवम् आर्थिक गतिविधि बढाउने खाले आयोजनाहरू गापा आंफैले पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था गर्ने, • जनातामा सेवाप्रवाह गर्ने साना आयोजनाहरूको पहिचान, विकास र कार्यान्वयन गर्ने, • नीति तथा योजना आयोगको स्थानीय तहमा योजना तर्जुमा सहजीकरण समितिमार्फत् योजना तर्जुमा र प्राविधिक सहयोग गर्ने, • स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूको आयोजना कार्यान्वयन गर्ने क्षमता वृद्धि गर्ने,

प्रमुख कार्यक्रमहरू

- नीति तथा योजनाको संस्थागत संरचना निर्माण गर्ने,
- आयोजनाहरूको पहिचान, विकास र कार्यान्वयन गर्ने,

- स्थानीय तहका योजना तर्जुमा र कानुन निर्माण गर्ने,
- स्थानीय तहका कर्मचारीको क्षमता वृद्धि तालिम गर्ने,
- नेपाल सरकारबाट प्राप्त राजश्वको बाँडफाँड गर्ने,
- आयोजनाहरूको विस्तृत अध्ययन र कार्यान्वयनको लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गर्ने,

१०.५ अनुगमन तथा मूल्याङ्ढन

अनुगमन एउटा निरन्तर चलिरहने प्रक्रिया हो, जो आयोजना कार्यान्वयनको चरणमा गरिन्छ, यसको मुख्य उद्देश्य चालू परियोजनाको प्रगति र ढिलासुस्तीको बारेमा सरोकारवालाहरूलाई समयमा नै जानकारी गराइ परियोजनालाई सही बाटोमा हिडाउनु हो। स्थानीय स्तरमा पनि अनुगमन प्रणालीको विकास गरी चालू परियोजनाहरूलाई सक्रिय र परिणाममुखी बनाउन जरुरी छ। अनुगमनले विकास कार्यक्रम र आयोजनाहरूको नतिजा खोज्ने र कार्यान्वयन गर्ने पक्षलाई बढी जिम्मेवार बनाउनुको साथै जवाफदेही पनि बनाउँछ। अनुगमन तथा मूल्याङ्कनले कार्यक्रम वा आयोजनाका सबल र दुर्बल पक्ष पत्ता लगाई दुर्बल पक्षलाई न्यूनीकरण गर्ने उपायको खोजी गर्नुका साथै समीक्षा गरी सूचना संकलन गरी प्रमाणमा आधारित सुधार तथा निर्णय गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ। त्यसैले हरेक क्षेत्र सार्वजनिक, निजी र गैर सरकारी) ले परियोजनाको कार्यान्वयन चरणमा अनुगमन र परियोजनाको मध्यम तथा अन्तिम चरणमा मूल्याङ्कन गर्न जरुरी हुन्छ। राम्रो योजनाले परिणाममा ध्यान केन्द्रित गर्न मद्दत गर्दछ, जबकि अनुगमन र मूल्याङ्कनले हामीलाई अघिल्लो सफलता र चुनौतीहरूबाट पाठ सिक्न मद्दत गर्दछ र निर्णय गर्नको लागि मद्दत पुऱ्याउँछ। जसले गर्दा वर्तमान र भविष्यका पहलहरू मानिसहरूको जीवन सुधार गर्न र आफ्नो छनौटहरू विस्तार गर्न सक्षम हुन्छन्।

सम्भावना र अवसर

- अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबारे संस्थागत धारणा बन्नु, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यको लागि संगठन संरचना निर्माण गर्दा महत्व दिनु, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका निर्देशिकाहरू तयार हुनु आदि अवसरहरू हुन्।

समस्या र चुनौती

- स्थानीय तहमा पर्याप्त जनशक्ति र भौतिक संरचना नहुनु, सीमित बजेट, तथ्याङ्कको कमजोर आधारहरू, स्थानीय तह अन्तर्गतका संस्थागत संरचनाहरू व्यवस्थित नहुनु, कर्मचारीहरूको स्थायित्व नहुनु, आवश्यक तथ्याङ्क र सूचनाहरू उपलव्ध र व्यवस्थित नहुनु जस्ता समस्याहरू विद्यमान छन्।
- स्थानीय तहमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीको कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाउन नसक्नु, तथ्य र वस्तुपरक रूपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धतिको कार्यान्वयन गर्न नसक्नु, नतिजामूलक तथ्यहरूको पहिचान गरी आयोजनामा समावेश गर्न नसक्नु, यस क्षेत्रका मुख्य चुनौतीको रूपमा रहेका छन्।

लक्ष्य

- आयोजनाहरूको नतिजा तथा प्रभावहरूको र प्रभावकारी मापन,

उद्देश्य

- योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- आयोजनाहरूको प्रतिफल, नतिजा र प्रभावहरूको मापन गर्नु,

रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
• अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि स्पस्ट नीति बनाई लागू गर्ने, • स्थानीय स्तरमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने, • अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका बनाई स्थानीय तहगत रूपमा अनुगमन संयन्त्र विकास गर्ने, • जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, • आयोजनाहरूको हरेक पक्षलाई आधार मानी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउने, • योजना कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई यथार्थपरक र परिणामुखी बनाउने, • नीति, कार्यक्रम, योजना र आयोजनाहरूको मूल्याङ्कन गर्दा सान्दर्भिकता, प्रभावकारिता कार्यकुशलता, प्रभाव, दिगोपना, समावेशिता, लैंगिक समता र लाभग्राहीको सन्तुष्टि जस्ता मापदण्डको आधारमा गर्ने,	• स्थानीय तहमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन दिग्दर्शन तयार गरी प्रभावकारी ढंगबाट कार्यान्वयन गर्ने, • स्थानीय स्तरीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन इकाईलाई प्रभावकारी गर्ने, • स्थानीय तहका अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको क्षेत्रमा काम गर्ने कमचारीलाई तालिम प्रदान गर्ने, • सार्वजनिक नीति, पञ्चवर्षीय योजना, आर्थिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा आयोजनाको दस्तावेजको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने, • हरेक आयोजनाको ठिकठिक समयमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन विश्लेषणको आधारमा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनलाई परिणाममुखी र प्रभावकारी गर्ने, • दिगो विकास लक्ष्यका सूचकहरूको प्रगतिलाई अनुगमन तथा मूल्याङ्कनमा एकीकृत गर्ने, • अनुगमन प्रणालीलाई नियमित र प्रभावकारी बनाउन नीति कार्यक्रम, योजना वा आयोजना निर्माण तहमा नै सूचकहरू निर्धारण र उपलब्धिहरूको मापन गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने, • यस योजनामा विकास भएको नतिजाखाकालाई प्रत्येक नीति, कार्यक्रम, योजना तथा आयोजना मुल्याङ्कनको आधार मानिने,

प्रमुख कार्यक्रमहरू

- अनुगमन र मूल्याङ्कन निर्देशिकाको निर्माण गर्ने,
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन मापदण्ड निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने,
- जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- अनुगमन र मूल्यांकनमा संलग्न कर्मचारीलाई तालिम गर्ने,
- ठूला आयोजनाको पूर्व, चालू र संम्पन्न मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी गर्ने,

१०.६ जोखिम व्यवस्थापन

योजनाको अपेक्षित लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल गर्न राजनीतिक स्थायित्व, राजनीतिक दलहरू बीच सहकार्य, नीतिगत स्थिरता, लगानीको अनुकूल वातावरण, आर्थिक स्थायितव, मित्र राष्ट्र र विकास साझेदारको सहयोग, निकायगत कार्यदक्षता र कुशलता, अन्तर क्षेत्रगत र अन्तर तहगत समन्वय र सहकार्य आवश्यक हुन्छ । त्यस्तै योजनाले निर्धारण गरे अनुरूप सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी एवं गैर सरकारी क्षेत्रबाट लगानी हुने अपेक्षा गरिएको छ । योजना अवधिमा सम्पन्न हुने प्राथमिकता प्राप्त आयोजना र कार्यक्रमले योजनाको कार्यान्वयन पक्षलाई निक्र्यौल गर्नेछ । तसर्थ योजना तर्जुमा गर्दा लिइएका मान्यता र पूर्वानुमान अनुरूप सम्भाव्य जोखिम प्रक्षेपित अवस्था अनुरुप नियनत्रणको दायराभित्र रहने अनुमान

गरिएको छ। संघीय शासन प्रणाली नेपालको लागि नयाँ अभ्यास भएको हुँदा स्थानीय तहको संस्थागत विकास र कार्यान्वयन क्षमताले विकास योजना, नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनलार्य प्रभावित पार्ने छ। साथै, योजना अवधिमा तर्जुमा हुने वार्षिक र आवधिक योजनामा उल्लेख भएका लक्ष्य तथा रणनीतिको निरन्तरता दिनुपर्ने हुन्छ। योजनाका लक्ष्यहरू हासिल गर्न सो अनुरूप राजनीतिक नेतृत्व, कर्मचारीतन्त्र र नागरिकको दृष्टिकोण तथा मनोवृति एवं संरचनात्मक व्यवस्थामा परिवर्तन हुनु आवश्यक छ। स्रोत साधनको विनियोजन एवं सञ्चालन कुशलता कायम गर्दै कार्य पद्धति र कार्य संस्कृतिमा सुधार गर्न सकेमा जोखिम पक्षको व्यवस्थापन हुन सक्छ। स्थानीय अर्थतन्त्रलाई आत्म निर्भर बनाउँदै वित्तीय, मानवीय तथा भौतिक साधनको प्रभावकारी परिचालन हुनसकेमा उल्लेखित लक्ष्य हासिलन हुने जोखिम रहँदैन।

सम्भावना र अवसर

- दिगो विकास लक्ष्य र दीर्घकालीन सोचसहितको यस ५ वर्षे आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकारलाई नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, निजी र सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, विकास साझेदार संस्था र गैरसरकारी संस्थावाट महत्वपूर्ण सहयोग प्राप्त हुनु र गाउँपालिकामा उपलब्ध पर्याप्त स्रोत साधनलाई अवसरका रूपमा लिन सकिन्छ।

समस्या र चुनौती

- जलवायु परिवर्तनबाट वातावरणमा पर्न सक्ने नकरात्मक असर, पेट्रोलियम पदार्थमा हुन सक्ने मूल्यवृद्धि, माहामारी तथा उत्पन्न हुन सक्ने अन्य विपद्, गाउँपालिका आर्थिक रूपले सम्वृद्ध हुँदै गर्दा, मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक क्षति प्रमुख समस्याका रूपमा रहेका छन्।
- महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन गरी योजनाले लिएको लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न, जलवायु परिवर्तनका कारण जनजीवन, उत्पादन, पूर्वाधार तथा अन्य क्षेत्रमा पर्न सक्ने प्रतिकूल असर न्यूनीकरण गर्नु, बढ्दो वायु प्रदुषण नियनत्रण गरी स्वच्छ र हरित अर्थतन्त्र निर्माण गर्नु, विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न पर्याप्त तयारी गर्नु, पूर्वाधार निर्माणमा पर्याप्त सावधानी अपनाउनु जस्ता चुनौतीहरू जोखिम प्रक्षको रहेका छन्। साथै तीनै तहका सरकारबीच समन्वय र सहकार्यको वातावरण स्थापित गर्नु, सीमित ज्ञान सीप र क्षमता भएका कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित गर्दै योजना कार्यान्वयन गर्नु, सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्य सञ्चालन गर्न स्रोत जुटाउने काय गर्नु, आवश्यकता र राजश्व परिचालन क्षमता अनुसारको स्रोत प्राप्त गर्नु, स्थानीय तहको विकासमा निजी क्षेत्र, सहकारी, नागरिक समाज र गैरसरकारी क्षेत्रको सहयोग आवश्यक मात्रामा प्राप्त गर्नु आदि चुनौतीका रूपमा रहेका छन्।

लक्ष्य

- योजनाको जोखिम पक्षका निराकरण गर्दै वित्तीय, मानवीय तथा भौतिक साधनको प्रभावकारी परिचालनबाट परिलक्षित लक्ष्य हासिल गर्ने,

उद्देश्य

- योजना कार्यान्वयनका दौरान वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्नु,
- पूर्वाधार र सूचना प्रविधिजन्य जोखिम न्यूनीकरण गर्नु,
- प्राकृतिक विपद् र जलवायु परिवर्तनका जोखिम न्यूनीकरण गर्नु,
- शासकीय जोखिम न्यूनीकरण गर्नु,
- सामाजिक तथा सांस्कृतिक जोखिम न्यूनीकरण गर्नु।

रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
• सार्वजनिक वित्तको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने, • मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्रका जोखिम न्यूनीकरण गर्ने, • पूर्वाधार र सूचना प्रविधिजन्य जोखिम न्यूनीकरण गर्ने, • प्राकृतिक विपद् र जलवायु परिवर्तनका जोखिम न्यूनीकरण गर्ने, • शासकीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने, • सामाजिक तथा सांस्कृतिक जोखिम न्यूनीकरण गर्ने ।	• राजश्व संकलन तथा यसको दायरा विस्तार गर्ने, • सार्वजनिक खर्चलाई उत्पादनशील तथा प्रतिफलयुक्त हुने गरी परिचालन गर्ने, • चालू खर्च व्यवस्थापन सम्बन्धि मापदण्ड बनाइ वाञ्छित सीमाभित्र राखिने छ र गैर वजेटरी खर्चलाई नियन्त्रण गर्ने, • सामाजिक सुरक्षा लगायतका सामाजिक सुरक्षा प्रणालीलाई विस्तार तथा सवल बनाइने, • मध्यकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रक्रियालाई सुदृढ गरी यथार्थपरक बनाइने, • अर्थतन्त्रको लागि आवश्यक लगानी र आन्तरिक स्रोत उपलव्धता बीचको अन्तर पूर्ति गर्न बाह्य लगानी भित्र्याइने, • वित्तीय संस्थाको विस्तार र प्रविधिमैत्री वित्तीय सेवाको विकास गरी वित्तीय पहुँच बढाइने, • उर्जा, पूर्वाधार, मानवीय र साइबर सुरक्षा प्रदान गर्ने तथा साइबर अपराध नियन्त्रण गर्ने, • विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनको लागि समुदायस्तर देखि नै उत्थानशील क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, • विकास निर्माणका चरणहरूमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विषयलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने, • पारदर्शीता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन गरी सुशाशन कायम गर्ने, • संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकार्य र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाइने, • दीर्घकालीन सोच, आवधिक योजना र वार्षिक बजेट बीचको तादाम्यता र क्षेत्रगत नीतिहरूसँग सामञ्जस्यता कायम गर्ने, • कामको सम्मान, सम्मानजनक काम र काम प्रतिको जिम्मेवारीलाई प्रवर्द्धन गर्ने, • सार्वजनिक पदमा रहने सवै पदाधिकारीहरूको पदीय आचारण र अनुशासन सम्बन्धी आचार संहिता लागू गर्ने, • पेशागत मर्यादा, व्यावसायिकता र सदाचार प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

प्रमुख कार्यक्रमहरू

वित्तीय जोखिमको लेखाजोखा गर्ने विधि तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने,

- राजश्व संकलन कार्य योजनको निर्माण गर्ने,
- चालू खर्च व्यवस्थापन सम्बन्धि मापदण्ड निर्माण गर्ने,
- वित्तीय संस्थाको विस्तार, विपद् जोखिम संवेदनशील योजना तथा पूर्वाधार निर्माण योजना तयारी गर्ने,
- सुशासन सम्बन्धि कार्य योजना निर्माण गर्ने,
- सार्वजनिक पदाधिकारीहरूको पदीय आचारण र अनुशासन सम्बन्धी आचारसंहिता निर्माण गर्ने,
- कर्मचारी सम्बन्धि आचारसंहिता निर्माण गर्ने,

अनुसुची १: सन्दर्भ सामग्री

- नेपालको संविधान २०७२
- राष्ट्रिय योजना आयोगको पन्ध्रौ योजना (आर्थिक वर्ष २०७६/७७–२०८०/८१)
- कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७–२०८०/८१)
- दिगो विकास लक्ष्यको अवस्था र मार्गचित्र सन् २०१६–२०३०
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४
- संघ प्रदेश र स्थानीय तह वीचको समन्वय र अन्तर सम्वन्ध सम्वन्धि ऐन २०७७
- प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक उत्तरदायि बजेट नमुना निर्देशिका २०७७

अनुसुची २: निर्देशक समितिको विवरण

१. अध्यक्ष : श्री विर्खबहादुर विष्ट
२. उपाध्यक्ष: कमला रोका पुन
३. सदस्यः पहलसिंह घर्तीमगर
४. सदस्यः भुपालसिंह ओली
५. सदस्यः टेकबहादुर पुन
६. सदस्यः शेरबहादुर खडका
७. सदस्यः कुलबहादुर बुढा
८. सदस्यः मानबहादुर पुन
९. सदस्यः टिकाराम खडका
१०. सदस्यः प्रेमबहादुर विक
११. सदस्यः जगदिश नकाल
१२. सदस्यः अलबहादुर खत्री
१३. सदस्यः मनोज बुढाथोकी
१४. सदस्यः सेतेकामी
१५. सदस्यः बल बहादुर विक
१६. सदस्यः लिला खडका मगर
१७. सदस्यः देउमा भण्डारी
१८. सदस्यः सार पुन मगर
१९. सदस्यः विमला विक रोका
२०. सदस्यः भुपाल सिंह विष्ट
२१. सदस्यः महेन्द्र वली
२२. सदस्यः छविलाल केसी
२३. सदस्यः भुपेन्द्र पुन
२४. सदस्यः गणेश खडका
२५. सदस्यः मीनाराम केसी
२६. सदस्यः नन्दलाल सापकोटा
२७. सदस्यः रमेश खडका
२८. सदस्यः मानवीर वली
२९. सदस्यः सरस्वती विक
३०. सदस्यः नारायण ओली
३१. सदस्यः प्रेम जिएम
३२. सदस्यः शारदा चौधरी
३३. सदस्यः कृष्णप्रसाद वली
३४. सदस्य सचिवः दिपक बुढाथोकी

अध्ययन समूहको विवरण

१	श्री कर्णबहादुर नेपाली	टोली प्रमुख तथा योजना विज्ञ;
२	डा. मानबहादुर बीके	अर्थशास्त्री तथा वित्तीय विश्लेषक विज्ञ;
३	डा. चेतबहादु परियार	शहरी योजना तथा पूर्वाधार विज्ञ;
४	श्री पुस्तक चन्द	समाजशास्त्री/सुशासन/संस्थागत विकास विज्ञ;
५	श्री विकास ज्ञवाली	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विज्ञ;
६	श्री सुनिलसन शाक्य	वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन विज्ञ
७	श्री विष्णु वहादुर खत्री	जेसी विज्ञ
८	श्री देवराज मल्ल	भौगोलिक सूचना प्रणाली (जीआईएस)/प्राकृतिक स्रोत विज्ञ
९	श्री पुरुषोत्तम ज्ञवाली	कम्प्यूटर अपरेटर
१०	श्री राजु नेपाली	स्थानीय योजना विज्ञ

निजामती सेवा दिवस

गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन समुद्घाटन कार्यक्रम

सानीभेरी गाउँपालिकाको कार्यालय

वडा नं. ९ मा लाग्ने प्रसिद्ध पापीनी मेला

बालदिवस

११औं गाउँ कार्यपालिका बैठक मौराखारा लेक

लैङ्गिक हिंसाविरुद्धको १६ दिने अभियान

मौराखारा गुरिल्ला म्याराथनमा रोलकाल गर्दै गुरिल्लाहरू

मौराखारा गुरिल्ला म्याराथनमा अतिथिसँग सामूहिक तस्बिर

मौराखारा गुरिल्ला म्याराथनमा मौलिक झाँकी प्रस्तुत गर्दै

वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम

राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड

वडास्तरमा सामाजिक सुरक्षा वितरण

ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य परीक्षण

प्राथमिक आँखा उपचार केन्द्र उद्घाटन

विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री सहायता

विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम अन्तर्गत विज्ञान प्रदर्शनी

भलिबल प्रतियोगिता

बेल्टापु खेल मैदानमा राष्ट्रपति रनिङसिल्डको तयारी

सानीभेरी गाउँपालिकाको वडा नं. ३ को बेल्टापु खेल मैदान

सानीभेरी गाउँपालिकाको वडा नं. ३ को पेदीबजार

सानीभेरी गाउँपालिकाको वडा नं. ९ को सिम्लीबजार

सानीभेरी गाउँपालिकाको केन्द्र वडा नं. ९ सिम्ली

सानीभेरी गाउँपालिका वडा नं. ३ को गरायल ज्यूला

सानीभेरी गाउँपालिकाको वडा नं. ३ मौराखारा लेकबाट देखिने सुन्दर दृश्य

सानीभेरी गाउँपालिकाको वडा नं. ४ को ट्ुराबस्ती

सानीभेरी गाउँपालिका वडा नं. ४ मा रहेको मुसे झरना

सानेभरी ८ मा व्यवसायिक रुपमा गरिएको सुन्तला खेती

सानीभेरी गाउँपालिका वडा नं. ७ अवस्थित भेरी दह

सानीभेरी गाउँपालिका, रुकुम (पश्चिम),
कर्णाली प्रदेशको
आवधिक योजना निर्माण अन्तर्गत
वडास्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठी

सानीभेरी गाउँपालिका, रुकुम (पश्चिम),
कर्णाली प्रदेशको
आवधिक योजना निर्माण अन्तर्गत
वडास्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठी